

**ΦΙΛΕ ΘΕΜΗ ΘΥΜΑΣΑΙ
ΤΟΤΕ ΠΟΥ...**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ
ΟΜΟΤΙΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΠΘ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2022

[Η 1^η έκδοση του βιβλίου αυτού τέλειωσε Φεβρουάριο 2022 και αποτέλεσε το Τεύχος 41 (Σεπτέμβριος 2021) που έμεινε 5 μήνες κενό (είχε αφιερωθεί στις 3-9-2021 στον Θ. Ξανθόπουλο). Η παρούσα είναι 3^η έκδοση (15-05-2024)]

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

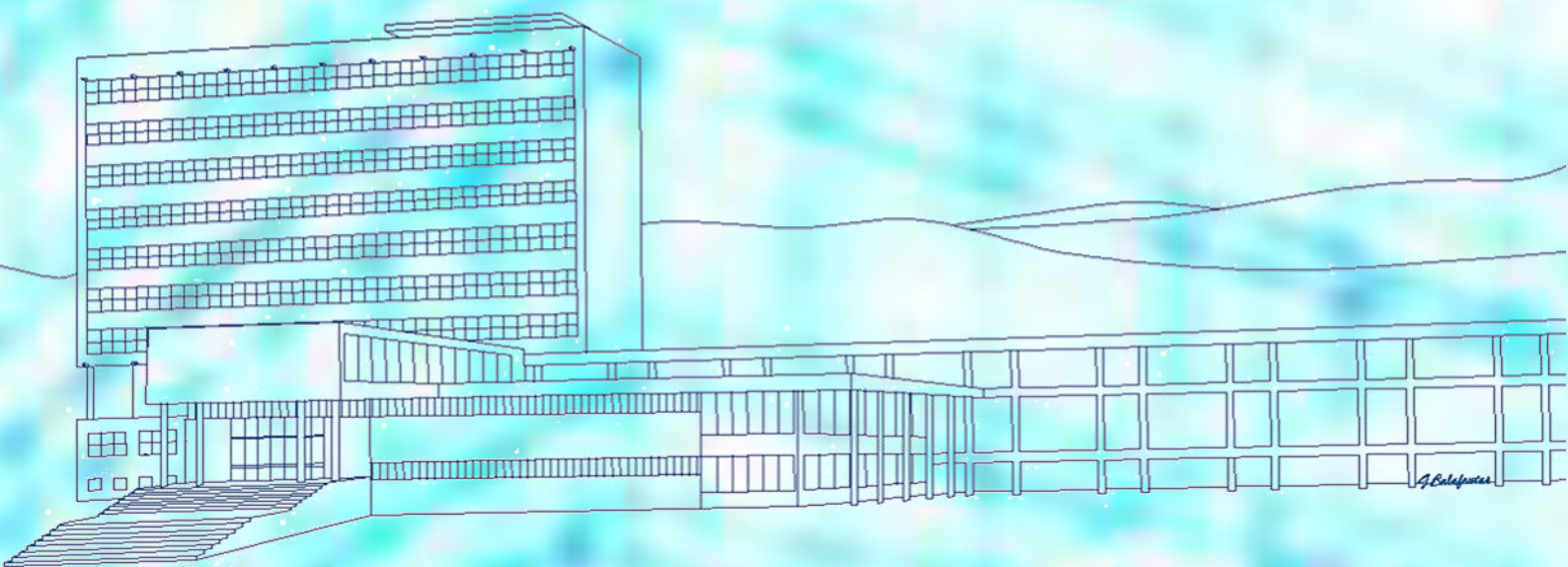
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

ΦΥΛΛΟ 41

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2021

ΦΙΛΕ ΘΕΜΗ ΘΥΜΑΣΑΙ ΤΟΤΕ ΠΟΥ...

ΑΛΗΘΕΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ
ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΕΝΕΚΑ ΠΟΛΛΑ ΠΡΑΤΤΕΙΝ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

balafar42@gmail.com, 6971631964, 2310402020

Στις 10 Σεπτεμβρίου 2021 σας έγραφα ότι
Το Τεύχος 41 της
Εφημερίδας για την Παρέα του Πολυτεχνείου
και τον Σεπτέμβριο 2021 τα αφιερώνω στον
Φίλο μας και Καθηγητή μας Θέμη Ξανθόπουλο...

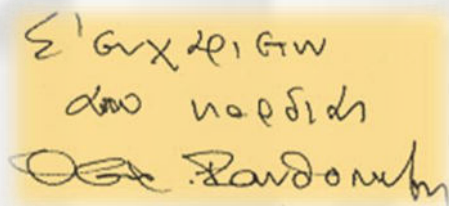
Και παρακάλεσα να γράψουμε ένα

" Βιβλίο για τον Θέμη Ξανθόπουλο "

Όσο πιο ωραίο και όσο πιο πολύπλευρο γίνεται

Και να του το αφιερώσουμε...

Ο Θέμης πέρα από αυτά που μας έδωσε τη δεκαετία του '60
Αφιέρωσε σε εμάς τους φοιτητές του το "Ρέκβιεμ με Κρεσέντο:"
Και τον Μάιο 2018 το χάρισε ιδιοχείρως στον καθένα μας με ένα

Σ' ευχαριστώ
από καρδιάς
Θέμη Ξανθόπουλος

Η αλήθεια είναι ότι περίμενα περισσότερες συμμετοχές
από όσες μπόρεσα να συγκεντρώσω...

Το Βιβλίο όμως αυτό και το χρωστούσα στον Θέμη
και είχα δεσμευτεί σε όλους σας ότι θα το κάνω...

Άρα δεν υπήρχε περίπτωση να μη γίνει...

Το εάν είναι ωραίο και πολύπλευρο και το εάν θα του αρέσει
Θα χαιρόμουν να μου το πείτε όλοι εσείς που θέλετε να

Του το αφιερώνουμε και εμείς από καρδιάς

Με ένα Πολύ-πολύ Μεγάλο Ευχαριστώ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

- ❖ **Σ-108:** Ένας Σεπτέμβριος Αφιερωμένος στον Θέμη, σελ. 9
- **Γιώργος Μπαλαφούτας, {{το 1^ο Κουδούνι}}** Όταν σας Κάλεσα να Αφιερώσουμε ένα Βιβλίο στον Θέμη, [300/41-10.9.2021 (ΑΡΘΡΟ/ΤΕΥΧΟΣ-ΗΜΕΡΑ.ΜΗΝΑΣ.ΕΤΟΣ)] σελ.10
- **Γιώργος Μπαλαφούτας, {{το 2^ο Κουδούνι}}** "Φίλε Θέμη θυμάσαι τότε που...", [301/41-20.9.2021] σελ. 12
- **Γιώργος Μπαλαφούτας, {{το 3^ο Κουδούνι}}** Το Τεύχος του Θέμη Ξανθόπουλου στο παρά 5', [302/41-15.2.2022] σελ. 14
- **Γιώργος Μπαλαφούτας, {{Αυλαία Έναρξης}}** Η Ιστορία με τον Φίλο και Καθηγητή μας Θέμη Ξανθόπουλο, [303/41-12.3.2022] σελ. 17

Η ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

- **Γιώργος Μπαλαφούτας,** Ένα Βιβλίο που έφτιαξε την Παρέα μας, [304/41-9.2021] {{Άρθρο304/Τεύχος41-Σεπτέμβριος.2021 }} σελ. 19
- **Γιώργος Μπαλαφούτας,** Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης τη Δεκαετία του '60, Σπουδάζοντας και σχεδιάζοντας με κιμωλίες και σινική το Αύριο, [305/41-9.2021] σελ. 24
- **Γιώργος Μπαλαφούτας,** Όταν το "βέ-ί-ζι" παραφράστηκε σε "ζέ-ί-ζι", και η Θεωρητική Υδραυλική του Θέμη, [306/41-9.2021] σελ. 32
- **Γιώργος Μπαλαφούτας,** Πώς ξαναφτιάχτηκε η Παρέα μας, [307/41-9.2021] σελ. 53
- **Μπάμπης Ταλιαδούρης, Γιώργος Τσιώνης, Τάκης Χατζησαράντης,** Η Παρέα μας, Αθήνα 2019, Κοπή Πίττας, [308/41-9.2021] σελ. 58
- **Γιώργος Μπαλαφούτας,** Πάλι η Παρέα μας, Θεσσαλονίκη 2019, Κοπή Πίττας (ίδια μέρα ίδια ώρα), [309/41-9.2021] σελ. 60
- **Γιώργος Μπαλαφούτας,** Πάλι η Παρέα μας, Κοπή Πίττας 2020 στη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα, [310/41-9.2021] σελ. 62

ΔΟΚΙΜΙΟ "ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ;"

- **Θέμης Ξανθόπουλος**, Επιστολή στους Παλιούς Φοιτητές μου, [311/41-9.2021] σελ. 69
- **Κώστας Μπαραμπούτης**, Μια Μικρή Πολίχνη της Μεσολιθικής Περιόδου (Αφιέρωμα στον Καθηγητή μου Θ. Ξανθόπουλο), [312/41-9.2021] σελ. 71
- **Γιώργος Μπαλαφούτας**, "Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;" Εύνοια της Τύχης για μας και Εύνοια της Ιστορίας για τον Θέμη, [313/41-9.2021] σελ. 85
- **Θέμης Ξανθόπουλος**, "Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;" Τόμος Α', Απολογισμός στους Αναγνώστες και Απαντήσεις σε 5 Ερωτήματα, [314/41-9.2021] σελ. 87
- **Θέμης Ξανθόπουλος**, Επιστολή Συνοδεύουσα το Τρίτομο Δοκίμιο "Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;", [315/41-9.2021] σελ. 100

ΤΟ ΕΜΗ ΓΙΑ ΤΟΝ Θ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ

- **Ανδρέας Μπουντουβής**, Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Χαιρετισμός του Πρύτανη Α. Μπουντουβή, [316/41-8.9.2021] σελ. 110
- **Δημήτρης Κουτσογιάννης**, Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Χαιρετισμός του Καθηγητή Δ. Κουτσογιάννη, [317/41-8.9.2021] σελ. 114
- **Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο**, Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Ψήφισμα της Συγκλήτου, [318/41-4.9.2021] σελ. 116
- **Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο**, Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Συνοπτικό Βιογραφικό Σημείωμα, [319/41-9.2021] σελ. 117
- **Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο**, Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Βιβλίο Συλλυπητηρίων Θ.Σ. Ξανθόπουλου, [320/41-6.9.2021] σελ. 118
- **Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο**, Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Ανακοίνωση του Ιδρύματος ΜΕ.Κ.Δ.Ε. ΕΜΠ, [321/41-6.9.2021] σελ. 122
- **Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο**, Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Ανακοίνωση του ΕΜΠ, 6 Σεπτεμβρίου 2021, [322/41-6.9.2021] σελ. 123

Η ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΕΜΗ

- **Γιώργος Μπαλαφούτας**, Όταν έγραφα ένα γράμμα στον Θέμη, στις 17 Σεπτεμβρίου 2021, [323/41-17.9.2021] σελ. 124

- **Γιώργος Μπαλαφούτας**, Ένα Άρθρο για τον Επιστημονικό Τόμο ΕΜΠ τον Αφιερωμένο στον Θέμη Ξανθόπουλο, [324/41-17.1.2022] σελ. 126
- **Δημήτρης Κουτσογιάννης**, Η γνωριμία μου με τον Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο, [325/41-9.2021] σελ. 133
- **Δημήτρης Τολίκας, Ηρακλής Χατζηαγγέλου, Γιώργος Μπαλαφούτας, Δημήτρης Δημητριάδης, Ιάκωβος Γκανούλης, Χριστόφορος Κουτίτας, Δημοσθένης Αγγελίδης, Περικλής Λατινόπουλος, Ο Καθηγητής Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος**, [326/41-9.2021] σελ. 136
- **Jean-Pierre Catalan**, Homme d'une grande courtoisie, toujours à l'écoute de l'autre, très élégant autant dans sa mise que dans son expression, [327/41-9.2021] σελ. 138
- **Jean-Pierre Catalan**, Άνθρωπος πολύ ευγενής, πάντα ακούων τον άλλον, με μεγάλη λεπτότητα τόσο στη στάση του όσο και στον τρόπο έκφρασής του, [327/41-9.2021] σελ. 139
- **Νίκος Κωτσοβίνος**, Ενέπνευσες και εμένα και δεκάδες άλλους, [328/41-9.2021] σελ. 140
- **Νίκος Κωτσοβίνος**, Τα πρώτα χρόνια του Δασκάλου μας όπως τα έζησα, [329/41-9.2021] σελ. 141
- **Γιώργος Μπαλαφούτας**, Νίκο έχουμε πράγματι πάρα πολλά ακόμη να ξεκλειδώσουμε για τον Θέμη Ξανθόπουλο, [330/41-10.1.2022] σελ. 147
- **Ανδρέας Μυλωνάς**, Αυτή η σχέση μεταξύ πιτσιρικά-φοιτητή και πιτσιρικά-καθηγητή ήταν μοναδική και ανεπανάληπτη, [331/41-9.2021] σελ. 159
- **Χριστόφορος Κουτίτας**, Δάσκαλος, Μέντορας και Ισόβιος Συνάδελφος και Φίλος, [332/41-9.2021] σελ. 160
- **Χριστόφορος Κουτίτας**, Xanthopoulos as mentor, [333/41-9.2021] σελ. 161
- **Κική Τσίγκου Παπαδοπέτρου**, Θέμης Ξανθόπουλος: Ο Υφηγητής, Ο Καθηγητής, Ο Πρύτανης, Ο Στοχαστής, [334/41-9.2021] σελ. 162
- **Γιώργος Μπαλαφούτας**, Μια τυχαία σύμπτωση ονοματολογίας και ένας υποψήφιος μελλοντικός συνειρμός, [335/41-9.2021] σελ. 163
- **Μπάμπης Ταλιαδούρης**, Δεν θα ξεχάσουμε το Πρώτο Μάθημά σου, [336/41-9.2021] σελ. 166

- **Μπάμπης Ταλιαδούρης**, Θέμης .. Ο Οικείος .. Ο Φίλος, [337/41-9.2021] σελ. 167
- **Γιάννης Γιάγκου**, Αναφορά στον Αγαπητό μας Δάσκαλο Θέμη Ξανθόπουλο I, [338/41-9.2021] σελ. 169
- **Γιάννης Γιάγκου**, Αναφορά στον Αγαπητό μας Δάσκαλο Θέμη Ξανθόπουλο, II, [339/41-9.2021] σελ. 170
- **Δήμης Μυλωνάδης**, "Μπερδευόταν" στους διαδρόμους μαζί μας, [340/41-9.2021] σελ. 172
- **Τάσος Ανδρεάδης**, Αγαπημένος Δάσκαλος, Εξαιρετος Άνθρωπος -Αιώνιος Μαζί μας, [341/41-9.2021] σελ. 174
- **Κωνσταντίνος Μπριλάκης**, Θέμης... Ο Καλύτερος, [342/41-9.2021] σελ. 175
- **Κώστας Πατεράκης**, Θέμης... ο Ξεχωριστός ο Ειλικρινής ο Ταλαντούχος Δάσκαλος και Φίλος, [343/41-9.2021] σελ. 176
- **Δημήτρης Κίτσος**, Ο Θέμης ζει πάντα στην καρδιά μας, [344/41-9.2021] σελ. 177
- **Νίκος Σιτσάνης**, Θα είσαι πάντα το Πρότυπό μου, [345/41-9.2021] σελ. 178
- **Νίκος Σιτσάνης**, Ένας Καθηγητής Φίλος με τους Φοιτητές του, [346/41-9.2021] σελ. 179
- **Ιωάννης Θεοδωράκης**, Εξαιρετικός Δάσκαλος! Τι τιμή για κείνον και τι τύχη για μας, [347/41-9.2021] σελ. 180
- **Κυριάκος Παπαϊωάννου**, Τον γνώρισα σαν δάσκαλο... Με τίμησε σαν φίλο του, [348/41-9.2021] σελ. 181
- **Λεωνίδας Γονέος**, Θυμόμαστε τα Φοιτητικά Χρόνια και τον Καλό μας Δάσκαλο, [349/41-9.2021] σελ. 183
- **Μπάμπης Χαραλαμπόπουλος**, Θέμης... Σοφός, Ευγενικός, Άξιος, Ενάρετος, Αξέχαστος, [350/41-9.2021] σελ. 184
- **Μπάμπης Χαραλαμπόπουλος, Γιώργος Μπαλαφούτας**, Δίδαγμα Συνέπειας και Δείγμα Αντικομφορμιστικής Σχέσης Καθηγητή με Φοιτητές του, [351/41-9.2021] σελ. 185

ΕΓΓΡΑΦΑΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ

- **Εμμανουήλ Παναγιωτάκης**, Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Χαιρετισμός του Ε. Παναγιωτάκη, [352/41-6.9.2021] σελ. 187
- **Ανδρέας Κυράνης**, Για την Επίκαιρη Ανατρεπτική Σκέψη του Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου, [353/41-6.9.2021] σελ. 191
- **Χαίδω Ρίζου**, Ένα μνημειώδες έργο, από το οποίο οι αναγνώστες θα ενημερωθούν, θα προβληματιστούν και θα εμπνευστούν, [354/41-6.9.2021] σελ. 198
- **Τάσος Τσακίρογλου**, Χρειαζόμαστε ένα είδος "Επαναμάγευσης" του Κόσμου, [355/41-6.9.2021] σελ. 202
- **Δημήτρης Ματθαίου**, Στον αγώνα για τη θεωρητική και πρακτική θεμελίωση μιας πραγματικά δημοκρατικής κοινωνίας για όλους, [356/41-6.9.2021] σελ. 205

ΤΟ ΑΛΗΠΟΥΜ ΤΟΥ ΘΕΜΗ

- **Γιώργος Μπαλαφούτας, Μπάμπης Ταλιαδούρης**, Φωτογραφίες του Θέμη από την Συνάντηση της Αθήνας 1.11.2017, [357/41-9.2021] σελ. 211
- **Μπάμπης Ταλιαδούρης**, Φωτογραφίες του Θέμη από Συναντήσεις της Παρέας μας στην Αθήνα 2018-2020, [358/41-9.2021] σελ. 215

ΟΝΟΜΑΤΟΔΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΕΜΠ

- **Ε.Μ.Π.**, Τελετή Ονοματοδοσίας Βιβλιοθήκης ΕΜΠ, 16 Μαΐ 2024, σελ.223
- **Γιώργος Μπαλαφούτας**, Ο Καθηγητής Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος και τα πρώτα βιβλία του για την Υδραυλική (1966) και την Υδρολογία (1972), 16 Μαΐ 2024, σελ. 226

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ

- **Γιώργος Μπαλαφούτας**, Η Εφημερίδα για την Παρέα του Πολυτεχνείου, [359/41-9.2021] σελ. 240
- **Γιώργος Μπαλαφούτας**, Το Αρχείο της Εφημερίδας για την Παρέα του Πολυτεχνείου, [360/41-9.2021] σελ. 243

ΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ξ-108: ΕΝΑΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟΣ ΣΤΟΝ ΘΕΜΗ

Αγαπητοί μου φίλοι,

Όπως έγραψα στις 10 Σεπτεμβρίου 2021, το Τεύχος 41 {{Σεπτέμβριος 2021}} της Εφημερίδας είναι για τον **Φίλο μας και Καθηγητή μας Θέμη Ξανθόπουλο...** και σας παρακάλεσα να γράψουμε ένα "**Βιβλίο για τον Θέμη Ξανθόπουλο**", όσο πιο ωραίο και πιο πολύπλευρο γίνεται, και να του το αφιερώσουμε.

Και θύμισα τη βοήθεια σας στο "Βιβλίο για τον Γιώργο Νιτσιώτα" {{στο Τεύχος 11 (Μάρτιος 2019) της Εφημερίδας}}, όταν εσείς γράψατε ή μου διηγηθήκατε 25 ιστοριούλες για τον Καθηγητή μας και εγώ έγραψα άλλες 2 και συνέθεσα ένα βιβλίο με 50 σελίδες. Η μόνη αφορμή ήταν τότε ένα γράμμα που Νοέμβριο 1982 έγραψε ο Νιτσιώτας στον Γιώργο Τσαγγαρίδη. Στις 15 Αυγούστου 2018 ο Τάσος Ανδρεάδης μου έδειξε αυτό το γράμμα και εγώ, τόσο εντυπωσιάστηκα που, 26 Αυγούστου 2018 έγραψα και υποσχέθηκα στον Νιτσιώτα και τα εξής:

... Τί να σου πω ρε δάσκαλε; Αυτά εσύ τα έγραψες; Εσύ ο απόμακρος, ο απάνθρωπος (όπως μόνος σου χαρακτήρισες τον εαυτό σου στον Τάκη Κακάβα); Μέσα σε πέντε γραμμές έχεις ρε φίλε πέντε εκφράσεις που δεν εντυπωσιάζουν, αλλά συγκλονίζουν. Να είσαι καλά που αφέθηκες, γιατί μάλλον δεν γεννήθηκες για απόμακρος... Και το ελάχιστο που σκέφτομαι είναι να θερμοπαρακαλέσω όλη την Παρέα του Πολυτεχνείου, να γράψουμε ένα Δικό σου Τεύχος, με κάποια από αυτά που εσύ άφησες σε μας... Εμείς θα προσπαθήσουμε να είναι όμορφο και πολυσέλιδο, γιατί τί άλλο να κάνουμε εμείς όταν εσύ μόνος σου εξασφαλίζεις ότι και δεν θα τελειώνει ποτέ και δεν θα χορταίνεται ποτέ ...

Εμείς τον Θέμη Ξανθόπουλο τον ξέρουμε γιατί τον ζήσαμε, και εδώ θα δείτε όλοι ότι σε μια «**Κλίμακα Αριστείας Σχέσης και "Αγαπητότητας" Καθηγητή με Φοιτητές του**» -αν είχε βρεθεί και τυποποιηθεί μια παρόμοια κλίμακα- ο Ξανθόπουλος ήταν, πιστεύω για τους περισσότερους μας, στην ψηλότερη θέση. Σκέφτηκα λοιπόν ότι θα ήταν πολύ πιο εύκολο το γράψιμο ενός **Βιβλίου για τον Θέμη Ξανθόπουλο, που ήταν και Ένας μας και Πρώτος στην Παρέας μας** και πρότεινα Όλοι μα Όλοι να προσθέσουμε "5 γραμμές ή και 5 σελίδες", ξέροντας πολύ καλά ότι "**5 γραμμές επώνυμες**" ≡ "**5 σελίδες επώνυμες**". Και αφού σας παρακάλεσα γι αυτό το Βιβλίο μπήκα -για 6 μήνες- στην αναμονή...

Γιώργος Μπαλαφούτας

ΟΤΑΝ ΣΑΣ ΚΑΛΕΣΑ ΝΑ ΑΦΙΕΡΩΣΟΥΜΕ ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΣΤΟΝ ΘΕΜΗ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ (Πρώτο Κουδούνι στις 10 Σεπτεμβρίου 2021)

Αγαπητοί μου Φίλοι, Αγαπητοί μου Συμφοιτητές, Αγαπητοί μου Παλιοσειρές,

10 Σεπτεμβρίου: Αυτός ο Σεπτέμβριος δεν χωρά τίποτε άλλο. Σκούντησα λοιπόν στον Οκτώβριο όσα ετοίμασα για Σεπτέμβριο, και τον άφησα άδειο να χωρέσουν αυτά με τα οποία θα θελήσετε Όλοι -Όλοι μα Όλοι και το εννοώ- να προσθέσετε το Κατίτις σας στο Βιβλίο του Θέμη Ξανθόπουλου... Και "Χίλια+Χίλια Please" αυτό να το κάνετε ΟΧΙ με τη σημερινή σας σοφία και τη σημερινή σας ωριμότητα, αλλά ΝΑΙ (και μόνο) με τον παιδικό σας ενθουσιασμό και την παιδική σας τρέλα {{μια ματιά μέσα σας και είναι εκεί, περμένοντας, και ο ενθουσιασμός και η τρέλα}}. Και αν ρωτήσετε «Τί να πω;» σας ψιθυρίζω «Την τομή του γεωμετρικού τόπου "Κλεφτή ματιά στα φοιτητικά χρόνια" και του γεωμετρικού τόπου "Ρε Θέμη θυμάσαι τότε που ..." Και μη μου πείτε ότι εδώ δεν τού λέμε "Ρε Θέμη θυμάσαι τότε που..." ...

...Και μη μου πείτε ότι δεν τα θυμάται, δεν χαίρεται, δεν διασκεδάζει, δεν απορεί... Και επειδή πιο πάνω στα "θα θελήσετε..." και "να προσθέσετε..." λείπει η αφεντιά μου, σας υπόσχομαι ότι εγώ θα προσπαθήσω... Δύσκολο μα θα προσπαθήσω για το καλύτερο... Και είναι δύσκολο γιατί στον καθένα μας/σας/τους άφησε κάτι. Σε άλλον ένα, σε άλλον δυο, σε άλλον τρία, ... σε άλλον λίγα, σε άλλον πολλά, σε άλλον πιο πολλά, σε άλλον ακόμη πιο πολλά, ... σε άλλον το τάδε, ... σε άλλον τα δείνα. Και το πιο δύσκολο ανάμεσα στο "Να τα μαζέψω" και στο "Να τα τακτοποιήσω στο Βιβλίο του Θέμη" -χωρίς παρεξήγηση- είναι παρασάγγες το πρώτο... Και γι αυτό ένα μεγάλο HELP, γιατί όλα αυτά που άφησε ο Θέμης στον καθένα μας μοιάζει τώρα να είναι ξεκρέμαστα και έτοιμα να χαθούν. **Και αν χαθούν είναι κρίμα, Και αν καταφέρουμε να μη χαθούν θα είναι θαύμα.** Και είναι ένα θαύμα που δεν ξεκινά από κανένα Θεό αλλά ξεκινά από μας... και **Γνώμη μου είναι δεν πρέπει να χαθούν.**

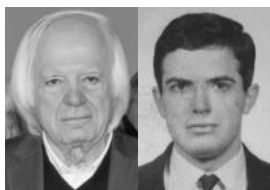
Εξομολόγηση... «Και όλη αυτή η Εφημερίδα για την Παρέα -για την οποία μου έχετε πει τα καλύτερα- ζει και κρατιέται μόνο με παιδικό ενθουσιασμό και παιδική τρέλα»... Και θα είναι τρελό και για γέλια, εάν κάποιος σκεφτεί ότι «Όλη αυτή η Εφημερίδα ζει και κρατιέται χάρη στη σημερινή σοφία και τη σημερινή ωριμότητα».

Κοντός Ψαλμός... Σας παρακαλώ να μου στείλετε ότι έχετε και δεν έχετε και ότι θυμάστε και μισοθυμάστε για τον Ξανθόπουλο... και Σας παρακαλώ πολύ αυτό να το κάνετε τώρα... και **Αφήστε γι αργότερα το να αισθάνεστε Χαρά που το κάνατε και όχι Λύπη που το ξεχάσατε...** και Πραγματικά χρειάζομαι τη βοήθειά σας, γιατί έχει πολύ δουλειά το **Να μην αφήσουμε να φύγει ο Θέμης από μέσα από την Παρέα μας.** Και ξέρετε ότι **Δε θέλει να φύγει,** και ξέρω ότι **Κάθε μήνα περίμενε την Εφημερίδα** και ξέρουμε ότι **Το Τεύχος αυτού του Σεπτεμβρίου του πάει να το χαρεί ιδιαίτερα.**

Και Ευχαριστώ για την Φωτογραφία αυτή της 1^{ης} Νοεμβρίου 2017 που λέει πιο πολλά από την υπογραφή μου

10 Σεπτεμβρίου... Αυτό ήταν το Πρώτο Κουδούνι... Και έτσι ξεκίνησε η αναμονή...

“ΦΙΛΕ ΘΕΜΗ ΘΥΜΑΣΑΙ ΤΟΤΕ ΠΟΥ...”

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ (Δεύτερο Κουδούνι στις 20 Σεπτεμβρίου 2021)

Αγαπητοί μου Φίλοι, Αγαπητοί μου Συμφοιτητές, Αγαπητοί μου Παλιοσειρές,

20 Σεπτεμβρίου: Όπως σας είπα, το Τεύχος 41 αφιερώνεται μόνο στον Φίλο και Καθηγητή μας Θέμη Ξανθόπουλο και χωράει μόνον αυτόν. Από εσάς περιμένω να το γεμίσουμε. Και σας παρακαλώ και πάλι να με βοηθήσετε -όσο πιο πολύ γίνεται- να το κάνω. Θα σας το στείλω όταν τελειώσει και θα γράφει «Τεύχος 41, Σεπτέμβριος 2021». Και αν έχετε και μια και δυο και τρεις και περισσότερες ιστοριούλες, μπαίνω σε έναν εξαιρετικά αγενή πειρασμό να σας παρακαλέσω να τις στείλετε όλες. Αλλά και αν έχετε μόνο 5 γραμμές να τις στείλετε... και αν τις θεωρείτε ανάκατες, μη το σκέφτεστε και μη διστάζετε καθόλου... θα στρώσουν.

Εξάλλου δεν ψάχνουμε ούτε ποιητές, ούτε λογοτέχνες. Ψάχνουμε για μικρά και μεγάλα και μικρότερα και μεγαλύτερα και ελάχιστα ψήγματα ψυχής και σκέψης... Ψάχνουμε ψήγματα χρυσού, να τα λιώσουμε, και να φτιάξουμε ένα χρυσό δακτυλίδι που θα μας θυμίζει κάποιον, που είχε αυτό το Σπάνιο Αστέρι «**Να μη μπορείς να ξεχωρίσεις Δάσκαλο από Φίλο**». Και για το χρυσό αυτό δακτυλίδι ποτέ δεν μπορεί να ξέρεις αν στο σημείο που λάμπει βρίσκεται το ελαχιστότατο δικό σου ψήγμα.

Στείλτε μου λοιπόν οτιδήποτε, μια ιστοριούλα, μια φωτογραφία, κάτι που είδατε, κάτι που ακούσατε, κάτι που νοιώσατε, κάτι που σκεφτήκατε, κάτι που θα σκεφτόσασταν, κάτι που θέλετε να πείτε, κάτι που μπορείτε να πείτε, κάτι δικό σας, κάτι από τα χρόνια του '60 στο Πολυτεχνείο, κάτι από τις συναντήσεις μας μετά τον Μάρτιο τού 2017 ή 2018, κάτι που σας έτυχε στην ενδιάμεση περίοδο, κάτι που ξέρω ότι ΟΛΟΙ το έχετε εκεί μέσα σας, κάτι που θα του λέγατε αν τύχαινε και καθόσασταν σεις στη θέση του Κώστα... «**Που λες Φίλε Θέμη θυμάσαι τότε που...**»

Κι αν σκεφτήκατε κάτι, κι αποφασίσατε, και θέλετε να το στείλετε σας παρακαλώ ΠΑΡΑ μα ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ στείλτε το σε μια βδομάδα... σε 15 μέρες... σε ένα μήνα... για να μπορέσει να ολοκληρωθεί αυτό το Τεύχος/Βιβλίο σε έναν εύλογα κοντινό χρόνο. Κι αν πάλι δεν βρίσκετε τίποτε ή δεν θέλετε ή δεν σας έρχεται ή είναι κάτι

δικό σας, να είστε καλά να το θυμάστε μόνοι σας. Αλλά να ξέρετε ότι το Χρυσό Δακτυλίδι είναι και δικό σας γιατί το δέσιμο της Παρέας μας δεν πισωγυρίζει.

Και μια σημαντική προσωπική παράκληση «Μη γράφετε πουθενά κάτι για κάποιον που χάσαμε αλλά γράψτε μόνο για έναν φίλο που εξακολουθεί να είναι κοντά μας».

Το Τεύχος 42 θα κυκλοφορήσει κανονικά στις 15 Οκτωβρίου. Αλλά, όπως είπαμε, το παρόν Τεύχος 41 θα κυκλοφορήσει μόλις θα το τελειώσουμε. Βοηθήστε με λοιπόν -όσο πιο πολύ γίνεται και όσο θέλετε- αυτό το τελείωμα να γίνει σύντομα.

Σήμερα σας στέλνω -ως Δείγμα- μόνο το Εξώφυλλο του 41, με κάποια Πρώιμα Προλεγόμενα, και ενδεικτικά κάτι ελάχιστο από τα περιεχόμενά του. Και σας παραπέμπω στο Βιβλίο που άνοιξε το Μετσόβιο. Ξεφυλλίστε το -αν θέλετε- και διαβάστε τί έγραψαν άλλοι φίλοι του. {{ Μπορείτε να το διαβάσετε [εδώ\(κλικ\)](#) (72 εγγραφές στις 8.9.2021, 107 στις 20.9.2021, ...και 120 σήμερα) }}.

Το παρόν Τεύχος/Βιβλίο ξεκίνησε να το γράφει η Παρέα μας του Πολυτεχνείου δηλαδή εμείς που μπήκαμε στους Πολιτικούς ΑΠΘ τις χρονιές 1961, 1960, 1962 {{τότε μπήκαμε 394 (ΑΕΜ 222-605) και αποφοιτήσαμε 324}} και μερικοί φίλοι από τις χρονιές 1959, 1963, 1964. Είναι όμως ανοικτό σε όλους όσους γνώρισαν, έζησαν κι αγάπησαν τον Θέμη Ξανθόπουλο, και από το ΕΜΠ (28χρόνια) κι από το ΑΠΘ (10χρόνια) και από τη ΔΕΗ και από το Υπουργείο και από όπου πέρασε.

Και για όλους εσάς που θα έχετε ίσως απορία για το πώς θα στείλετε τη δική σας συμβολή (τη δική σας ιστοριούλα), σας πληροφορώ τα εξής, πριν μου τα ρωτήσετε:

- (1) Στείλτε μου (balafar42@gmail.com) τα κείμενα σας σε .docx ή .doc (Word),
- (2) Και αν δεν θέλετε να τα γράψετε, μη το σκέφτεστε καθόλου... Πιο μεγάλη χαρά θα μου δώσετε εάν μου τηλεφωνήσετε (2310402020, 6971631964) να μου τα διηγηθείτε... Θα τα γράψω εγώ και θα πούμε και δυο λόγια παραπάνω...
- (3) Στείλτε μου τις φωτογραφίες σας σε .jpg...

Και... **Όσοι δεν είστε της Παρέας του Πολυτεχνείου του ΑΠΘ**

- (4) Στείλτε μου το τηλέφωνο και το μέιλ σας για την επικοινωνία μας,
- (5) Στείλτε μου -αν θέλετε- για την ομοιογένεια του Βιβλίου/Τεύχους της Εφημερίδας και την πληρότητα του δικού σας άρθρου μια φοιτητική και μια πρόσφατη πρόσωπο-φωτογραφία σας.

Και δείξτε κατανόηση αν κάπου ξεφεύγω σε επιμονή για την βοήθεια που ζητάω.

20 Σεπτεμβρίου... Αυτό ήταν το Δεύτερο Κουδούνι... Και η αναμονή συνεχιζόταν...

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΟΥ ΘΕΜΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΟ ΠΑΡΑ 5'

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ (Τρίτο Κουδούνι στο παρα 5' στις 15 Φεβρουαρίου 2022)

Αγαπητοί μου Φίλοι, Αγαπητοί μου Συμφοιτητές, Αγαπητοί μου Παλιοσειρές,

15 Φεβρουαρίου: 10 Σεπτεμβρίου 2021... Σας έγραψα ότι το Τεύχος 41 της Εφημερίδας είναι για τον Φίλο μας και Καθηγητή μας Θέμη Ξανθόπουλο... Και παρακάλεσα να με βοηθήσετε στο "Βιβλίο για τον Θέμη Ξανθόπουλο", για να το κάνουμε όσο πιο ωραίο και πιο γεμάτο γίνεται και να του το αφιερώσουμε.

20 Σεπτεμβρίου 2021... Σας ξαναέγραψα «**Στείλτε μου μια ιστοριούλα, μια φωτογραφία, κάτι που είδατε, κάτι που ακούσατε, κάτι που νοιώσατε, κάτι που σκεφτήκατε, κάτι που θα σκεφτόσασταν, κάτι που μπορείτε να πείτε, κάτι που θέλετε να πείτε, κάτι δικό σας, κάτι από τα χρόνια του '60 στο Πολυτεχνείο, κάτι από τις συναντήσεις μας μετά τον Μάρτιο τού 2017 ή 2018, κάτι που σας έτυχε στην ενδιάμεση περίοδο**»... Στείλτε κάτι που ξέρω ότι

όλοι το έχετε εκεί μέσα σας, κάτι που θα του το λέγατε αν τύχαινε και καθόσασταν σεις στη θέση του Κώστα...

«Που λες **Φίλε Θέμη θυμάσαι τότε που...**». Σας ζήτησα

επίσης να «**Μη γράψετε κάτι για κάποιον που χάσαμε αλλά για έναν φίλο που εξακολουθεί να είναι μαζί μας**», γιατί ξέρω ότι και αυτός θα το χαιρόταν περισσότερο. Και σας ζήτησα να το ολοκληρώσουμε σε έναν εύλογο κοντινό χρόνο.

21 Σεπτεμβρίου 2021... Έστειλα στον Καθηγητή του ΕΜΠ και φίλο Δημήτρη Κουτσογιάννη -όπως και στην Παρέα μας- το δείγμα του Βιβλίου Θ. Ξανθόπουλου που ξεκινούσα, και ως υπόδειγμα το Βιβλίο Γ. Νιτσιώτα. Την επομένη το κοινοποίησε στον Σύλλογο Καθηγητών του ΕΜΠ, και ανέβασε τα δύο δείγματα στη διεύθυνση <http://users.ntua.gr/dkoutsoq/tmp/>. Με πληροφόρησε και αυτός, ότι το ΕΜΠ ετοιμάζει προς τιμή του Θέμη έναν Επιστημονικό Τόμο *{{Επιστολή επόμενης σελίδας}}* και μου ζήτησε να σας ενημερώσω... Την Πέμπτη (23 Σεπ 2021, 12:52 μ.μ.) έστειλα αυτή την επιστολή στον Πρόεδρο του Τμήματός μας στο ΑΠΘ και σε Εσάς όλους. Μου έστειλε επίσης και την εξής διευκρίνιση:

«Ο τόμος σκεφτόμαστε να είναι στα ελληνικά και να έχει τίτλο "Ακηδεμόνευτοι Στοχασμοί". Φυσικά συζητάμε κι άλλες ιδέες. Ο στόχος είναι να παρουσιαστούν εργασίες όσων θέλουν να τον τιμήσουν. Δεν υπάρχει περιορισμός στο θέμα, αλλά υποθέτουμε πως όποιος συγγράφει μια

εργασία για τον υπόψη τόμο θα έχει στο μυαλό του τον ΘΞ και θα την επιλέξει και συγγράψει έτσι ώστε να έχει κάποια σχέση με εκείνον.»

Xanthopoulos Εισερχόμενα x

Demetris Koutsogiannis <dk@itlia.ntua.gr>

προς syllogos_dep_emp, εγώ, ar

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Τί σας γνωρίζετε πως ο Πρύτανης Θέμης Ξανθόπουλος που τον χάσαμε πρόσφατα, ξεκίνησε την καθηγητική καριέρα του απ' το ΑΠΘ και είχε κι εκεί πολλούς μαθητές. Ο Γιώργος Μπαλαφούτας, ομότιμος καθηγητής ΑΠΘ και μαθητής του ΘΞ, έχει αναλάβει την πρωτοβουλία να φτιάξει το "βιβλίο του Θέμη Ξανθόπουλου" συγκεντρώνοντας μαρτυρίες από μαθητές του στη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα. Έχει ήδη κάνει κάτι παρόμοιο για τον καθηγητή ΑΠΘ Γ. Ντισιώλα. Μου το έχει στείλει μαζί με το σχετικό με τον ΘΞ φύλλο της "εφημερίδας της παρέας του πολυτεχνείου" που εκδίδει. Τα έχω ανεβάσει και τα δύο εδώ: <http://users.ntua.gr/dkoutsog/emp/>

Όποιοι ενδιαφέρονται παρακαλούνται να του στείλουν τη συμβολή τους ηλεκτρονικά (δείτε το email του στο cc).

Εμείς εδώ στο ΕΜΠ θα φτιάξουμε έναν επιστημονικό τόμο στη μνήμη του. Επειδή ο ίδιος ήταν πολυσχδής προσωπικότητα, ο τόμος μπορεί να φιλοξενήσει πολύπλευρες εργασίες, όχι μόνο σε θέματα τεχνολογίας, αλλά και παιδείας, κοινωνίας, οικονομίας. Παρακαλώ σκεφτείτε να συμμετάσχετε και ενημερώστε με σχετικά (αναφέροντας και έναν προκαταρκτικό τίτλο της εργασίας σας). Στην εκδοτική επιμέλεια θα συμμετάσχει ο πρύτανης και ο κοσμητορας της ΣΤΙΜ, ενώ την τεχνική επιμέλεια θα αναλάβει η Α. Μιζάρα, μέλος ΕΤΕΠ.

Καλή συνέχεια,

Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΥΓ. Παρακαλώ τον συνάδελφο Γιώργο Μπαλαφούτα να ενημερώσει και τους συναδέλφους του ΑΠΘ ότι ο επιστημονικός τόμος στη μνήμη ΘΞ είναι ανοιχτός και για τις δικές τους συμβολές.

Είμαι βέβαιος πως πολλοί έχετε κάτι δικό σας...

Αυτή τη στιγμή λοιπόν "τρέχουν" δυο βιβλία από το Μετσόβιο για τον τέως Πρύτανή του Θ. Ξανθόπουλο. Το ένα γράφεται κύρια με ψυχή και συναίσθημα και το άλλο γράφεται κύρια με πνεύμα και ορθολογισμό.

Στο πρώτο Βιβλίο έγραψαν ως τώρα για τον Θέμη 120 φίλοι, συνάδελφοι, φοιτητές και γνωστοί του, και έγραψαν από μισή γραμμή ως δυο σελίδες. Αν διαβάσετε μεμονωμένα και στα γρήγορα τα 120 αυτά κείμενα και κρατήσετε από το καθένα την δική του επίγευση θα σας μείνει μια "γλυκιά" αίσθηση: «Τί καλός καθηγητής, τί καλός πρύτανης, τί καλός άνθρωπος, τί καλός απ' όλα, ...τί καλοί και αυτοί που τα γράψανε, πόσο πολύ τον εκτιμούσανε, πόσο πολύ τον αγαπούσανε, και τέτοια».

Και ο καιρός θα περάσει, και η επισκεψιμότητα στο site του ηλεκτρονικού αυτού Βιβλίου θα περιοριστεί, και το συμβάν της 3^{ης} Σεπτεμβρίου θα ξεχαστεί, και η "γαλέρα της γλυκιάς αίσθησης" θα ξεμακραίνει στον ορίζοντα, και θα μικραίνει... και θα μικραίνει... και θα μικραίνει... και κάποτε θα σβήσει.

Αυτό όμως το Βιβλίο είναι πολύ σημαντικό, γιατί είναι και ιστορικό ντοκουμέντο. Ξαναδιαβάστε λοιπόν τα κείμενα του ως σύνολο και μετά ξαναδιαβάστε τα... αφαιρώντας τις συναισθηματικές εκφράσεις και τις δικαιολογημένες εξάρσεις και κρατώντας από τα υπόλοιπα μόνο τα επίθετα με τα οποία ο καθένας χαρακτηρίζει τον Θέμη. Θα σχηματιστεί στο τέλος -από ένα 120μελές δείγμα- μια αντικειμενική και αξιόπιστη προσθήκη στο προφίλ του Ξανθόπουλου. Εγώ για να μη ποδηγητήσω την σκέψη σας, δεν πρόκειται εδώ να πω τίποτε άλλο, και θα προτιμούσα να

περιγράψετε αυτή την προσθήκη, εσείς μόνοι σας στον εαυτό σας {{...όπως λένε οι τραγουδιστές «...δικό σας»}} Απλώς θα έλεγα (αν μου έδινε κάποιος τον λόγο) ότι -για να μη χαθεί αυτό το Βιβλίο- θα μπορούσε να μπει -ως κάτι "...σαν Παράρτημα"- στον Επιστημονικό Τόμο του ΕΜΠ. Ούτως ή άλλως, υπό το παραπάνω πρίσμα Θεώρησης, σαφώς και έχει "επιστημονική προστιθέμενη αξία".

Για να μη λείψετε λοιπόν από αυτή την ιστορική συγκυρία, ζήτησα τηλεφωνικά την άδεια σας, ζήτησα και την άδεια του Πρύτανη του ΕΜΠ, και πέρασα στο Βιβλίο αυτό και τα μέιλ σας για τον Θέμη που μου είχατε στείλει, και τα 107 έγιναν 120.

{{Το βιβλίο αυτό είναι ακόμη ανοικτό, αλλά δεν ξέρω για πόσες ημέρες. Άρα όσοι θέλετε μπορείτε να κάνετε και τη δική σας κατάθεση ψυχής. Κάντε λοιπόν ένα **ΚΛΙΚ ΕΔΩ ΓΙΑ ΔΙΑΒΑΣΜΑ** και διαβάστε με προσοχή όλα όσα γράφηκαν ως τώρα. Αν θέλετε να προσθέσετε και την δική σας πινελιά κάντε **ΚΛΙΚ ΕΔΩ ΓΙΑ ΓΡΑΨΙΜΟ** και γράψτε και σεις 5 λέξεις ή 5 σελίδες, και θυμηθείτε αυτό που λέγαμε ότι **"5 γραμμές με υπογραφή αξίζουν όσο και 5 σελίδες με υπογραφή"**.}}

Το Δεύτερο Βιβλίο που ετοιμάζεται στο ΕΜΠ είναι ο **Επιστημονικός Τόμος για τον Θ.Ξανθόπουλο**, για τον οποίο ήδη μιλήσαμε παραπάνω.

Ξαναγυρίζουμε τώρα στη δική μας Εφημερίδα και στον Τεύχος 41 για τον Θέμη. Όπως έγραφα παραπάνω, σας ζήτησα να το ολοκληρώσουμε σε έναν εύλογα κοντινό χρόνο. Εγώ, από τον Σεπτέμβριο ως τον Ιανουάριο έγραφα μια εκτενή αναδρομή σε Θ. Ξανθόπουλο και Α. Σούλη, για τον Επιστημονικό τόμο του ΕΜΠ. Το έστειλα στο ΕΜΠ στα μέσα του Ιανουαρίου και μετά πιάστηκα με το Τεύχος 41, γιατί ο "εύλογα κοντινός χρόνος" στένεψε πολύ. Έτσι λοιπόν το ετοίμασα και θα το έστειλα σήμερα, αλλά είπα να το καθυστερήσω ως το τέλος του μήνα, μήπως και θα ήθελε κάποιος να προσθέσει κάτι... Ίσως κάτι από αυτά που λέτε (↓) Ίσως κάτι συμβατό με την πιο κάτω χαλαρή ομήγυρη (↓).

Είτε έτσι, είτε αλλιώς, το Τεύχος 41 θα το κρατήσω ως τις 28 Φεβρουαρίου, Άντε και να Είμαστε Όλοι Καλά
Γιώργος Μπαλαφούτας

15 Φεβρουαρίου... Αυτό ήταν το Τρίτο Κουδούνι... Και η αναμονή πήγε στο παρά 5'

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΦΙΛΟ ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΜΑΣ ΘΕΜΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ (Αυλαία Έναρξης στις 12 Μαρτίου 2022)

Αγαπητοί μου Φίλοι, Αγαπητοί μου Συμφοιτητές, Αγαπητοί μου Παλιοσειρές,

12 Μαρτίου: Η Ιστορία μας με τον Θέμη Ξανθόπουλο άρχισε τον Νοέμβριο 1964, ένα βροχερό πρωινό όπως θυμάται ο ίδιος... Για τους περισσότερους σας διακόπηκε την δεύτερη πενταετία του '60, όταν τελειώσαμε το Πολυτεχνείο μας... Και 4 Μαρτίου 2018 ξανάρχισε η Παρέα μας ... Και 25 Φεβρουαρίου 2020 (μετά από 754 ημέρες) το "Γιουχάν" διέκοψε τις συναντήσεις μας... Και στις 3 Σεπτεμβρίου 2021 (μετά από άλλες 553 ημέρες) είναι το συμβάν που διέκοψε το τηλέφωνο του Θέμη... Σε αυτές όμως τις 1307 ημέρες το πράμα ήρθε και έδωσε τόσο καλά που **Ο Θέμης εξακολουθεί να είναι μαζί μας... Τον έχουμε πάντα κοντά μας... Τον βλέπουμε... Τον νοιαζόμαστε... Τον αγαπάμε...**

Το παρόν Τεύχος 41 ή "**Βιβλίο του Θέμη Ξανθόπουλου**" άρχισα να το μοντάρω στις 10 Σεπτεμβρίου 2021. Αλήθεια είναι ότι αλλιώς τα περίμενα και αλλιώς μου ήρθαν. Το βιβλίο όμως το χρωστάω στον Θέμη, αλλά το χρωστάω και σε σας.

Σάββατο 12 Μαρτίου 2022... Σηκώνω Αυλαία και η Παράσταση Αρχίζει...

{{Το Σενάριο της Παράστασης που βλέπουμε σήμερα έφτασε τις 250 σελίδες... Μπλοκάρισαν όμως τα σχοινιά και η Αυλαία δεν ξαναπέφτει... Το Stage μένει ανοικτό και το αυτί μου ευήκοο... Μπορούν να διπλασιαστούν}}

Πέρασαν σχεδόν 6 μήνες από τότε που άρχισα να γράφω, και μέσα στο Βιβλίο "**Φίλε Θέμη Θυμάσαι Τότε Που...**" έχω μαζέψει

- παλιότερα άρθρα της Εφημερίδας μας, από τον Θέμη ή για τον Θέμη,
- όλα όσα μου στείλατε εσείς και οι άλλοι φίλοι του *{{Σας ευχαριστήσω όλους που είστε παρόντες σε αυτόν τον Τόμο}}*,
- ανακοινώσεις και Χαιρετισμούς στον Θέμη από το Μετσόβιο Πολυτεχνείο,
- τον σύνδεσμο-κλικ για το "Βιβλίο Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου" του ΕΜΠ, για να συμπληρώσετε στο προφίλ του φίλου Καθηγητή μας άλλες ~100 εγγραφές,
- αναφορές στον Επιστημονικό Τόμο για τον Θ. Ξανθόπουλο, που ετοιμάζεται για έκδοση από τον Πρύτανη Καθηγητή Ανδρέα Μπουντουβή και τον Καθηγητή Δημήτρη Κουτσογιάννη του ΕΜΠ,
- αναφορές στην Παρέα μας, για να γνωρίσετε ποια είναι αυτή η Παρέα μας,
- αναφορές στην Εφημερίδα μας, για να γνωρίσετε κάτι και γι αυτήν,

- αρκετές σελίδες από την "Θεωρητική Υδραυλική, 1966" του Θέμη, για να τον θυμηθείτε ή να τον γνωρίσετε ως Καθηγητή Υδραυλικής..., στα 30 του,
- αρκετές φωτογραφίες από τη συνάντησή μας στον Όμιλο και από τις κατοπινές συναντήσεις μας, για να τον θυμηθείτε ή να τον γνωρίσετε ως Φίλο μας και "Κομμάτι" *{{θυμάστε πώς λέγανε παλιά τις χρυσές λίρες;}}* της Παρέας μας, στα 80 του,
- αρκετές αναφορές στο 3τομο Δοκίμιό του *{{ο Θέμης αναφέρεται σε αυτό πάντα έτσι}}* "Ρεκβιέμ με Κρεσέντο;", για να τον θυμηθείτε ή να τον γνωρίσετε αφενός ως φιλόσοφο, ιστορικό, μηχανικό, και επιστήμονα ερευνητή, και αφετέρου ως ακαδημαϊκή, κοινωνική και πολιτική προσωπικότητα, δημοσίως αγωνιούσα, πάντοτε χαμηλών τόνων, αλλά πάντοτε υψηλού κύρους..., στα 70 με 80 του,
- και ανάκατα με όλα αυτά, πρόσθεσα και τα όσα "μερικά από τα δικά μου".

Επιτρέψτε μου να ξαναγράψω εδώ ότι **«Όλα αυτά που άφησε ο Θέμης στον καθένα μας μοιάζουν τώρα ξεκρέμαστα και έτοιμα να χαθούν... Και αν χαθούν είναι κρίμα... Και αν καταφέρουμε να μη χαθούν θα είναι θαύμα»**. Όπως λοιπόν λέω πιο πάνω «...το stage μένει ανοικτό και το αυτί μου ευήκοο» σε όλους-όλους. Ότι θέλετε να προσθέσετε... γιατί τώρα το θυμηθήκατε... γιατί τώρα σας ήρθε... γιατί τώρα δεν θέλετε να είστε "απών"... μπορείτε να το προσθέσετε ακόμη και τώρα, έως ότου βρεθεί ο τρόπος για να τυπωθεί αυτό το Αφιέρωμα μας στον Θέμη Ξανθόπουλο... Και αν έχετε κάποια καλή ιδέα και για το πώς θα μπορούσε να τυπωθεί, σας παρακαλώ πάρτε στο τηλέφωνο (69 7163 1964) να μου την πείτε.

Ο Τόμος αυτός -όπως είπαμε παραπάνω- πραγματεύεται στοιχεία από την ζωή και το έργο του Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου 1936-2021, τέκνου του Σπύρου Ξανθόπουλου και της Ελένης Σισίνη, Καθηγητή Υδραυλικής στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης 1964-1975 και Καθηγητή Υδρολογίας και Υδραυλικών Έργων στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών 1975-2004, και Πρύτανη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στο Δοκίμιό του "Ρεκβιέμ με Κρεσέντο;" που το αφιέρωσε σε εμάς τους πάνω από δέκα χιλιάδες φοιτητές του, και στο τί έγραψαν γι αυτόν και πώς τον περιέγραψαν οι φίλοι του μετά την 3^η Σεπτεμβρίου 2021. Επειδή ο Θέμης -εκτός από Καθηγητής μας- ήταν ένα πολύτιμο κομμάτι της "Παρέας του Πολυτεχνείου" έπρεπε να γίνει και μια παρουσίαση αυτής της Παρέας μας, και επειδή το βιβλίο αυτό είναι το 41^ο Τεύχος της "Εφημερίδας για την Παρέα του Πολυτεχνείου" έπρεπε να γίνει και μια συνοπτική παρουσίαση αυτής της Εφημερίδας.

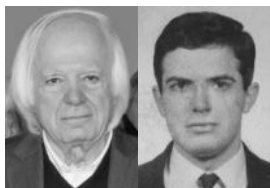
Να είστε καλά όλοι σας, και

Ευχαριστώ όλους εσάς που μου κάνετε την τιμή και είστε **Τώρα-Εδώ-Παρόντες**.

Γιώργος Μπαλαφούτας

Η ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

304/41 - 9 . 2021 { & ΑΝΑΤΥΠΟ ΤΟΥ 4 / 1 - 5 . 2018 }

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΠΟΥ ΕΦΤΙΑΞΕ ΤΗΝ ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Παρακάτω θα βρείτε -αλλά και παραπάνω διαβάσατε- τέσσερις λέξεις κλειδιά «Ξανθόπουλος, Δοκίμιο, Παρέα, Εφημερίδα».

Και εάν βέβαια είστε της Παρέας είναι μια χαρά γιατί ξέρετε για το "τί μιλάμε"...

Εάν όμως δεν είστε; Σας βάζω λοιπόν στο κλίμα της Παρέας μας και να ξέρετε από Εμάς προς Εσάς, ότι η Παρέα μας είναι τελείως ανοικτή, προς όσους θέλετε να είμαστε και Φίλοι, είτε είμαστε είτε δεν είμαστε συμφοιτητές.

Και ας τα πάρουμε από την αρχή: Στις 1 Νοεμβρίου 2017, κάναμε στο Ναυτικό Όμιλο Ελλάδος στον Πειραιά, την 2^η Πανελλήνια Συνάντηση Συμφοιτητών μας και είμασταν 54. Είχε προηγηθεί η 1^η Συνάντησή μας στις 17 Μαρτίου 2017 στην Πολυτεχνική Θεσσαλονίκης και είμασταν 76. Και τις δυο συναντήσεις τις είχε συλλάβει ως ιδέα από το 2015, και τις οργάνωσε ο Μπάμπης Ταλιαδούρης που με πρωτοβουλία του κάλεσε «Τιμής ἔνεκεν» στη Συνάντηση της Αθήνας και τον πριν από 52 χρόνια Καθηγητή μας Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο.

Στις δυο αυτές συναντήσεις -στ' αλήθεια- χαρήκαμε πολύ που είδαμε τόσους συμφοιτητές μας, τους πιο πολλούς μετά από 50 χρόνια... Και μιλήσαμε μαζί τους... Και μίλησαν και αυτοί μαζί μας... Και χαρήκαμε που είδαμε και τον Ξανθόπουλο... Και χάρηκε και αυτός που μας είδε... Και μιλήσαμε και μαζί του... Και μίλησε κι αυτός με όλους μας. Και ως εδώ «Όλα Καλά» που λένε. Και ο Μπάμπης κράτησε ντοκουμέντα και από τη Θεσσαλονίκη και από την Αθήνα... Κι εσείς τώρα τί λέτε;... **Μιλάμε ή δεν μιλάμε;... Χαιρόμαστε ή δεν χαιρόμαστε;...**

Κι όπως τρώγαμε και πίναμε και διηγούμασταν και ακούγαμε και γελούσαμε και χαιρόμασταν, σηκώνεται ο Ξανθόπουλος και λέει ότι «Χαίρεται πολύ που είναι μαζί μας» και ότι θέλει να μας δωρίσει "Τιμής ἔνεκεν" το -μόλις που εκδόθηκε- τελευταίο Δοκίμιό του, "**Ρεκβιέμ με Κρεσέντο;**", και επιθυμεί από σχόλια έως ρητή αντιπαράθεση απόψεων, και ζητά τις διευθύνσεις μας, για να το στείλει.

ΟΙ ΦΑΤΣΟΥΛΕΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ ΤΟ 2017 (17 Μαρτίου και 1 Νοεμβρίου)

Και εγώ δεσμεύτηκα να μαζέψω τις διευθύνσεις... Και γράψαμε σε 5 χαρτιά, 46 ονόματα, 46 τηλέφωνα και 46 μείλ... Και με 46 απ' όλα, το θεώρησα πανεύκολο και έστειλα 46 email... και πήρα 6 απαντήσεις... Και το ξαναξεκίνησα καλύτερα και πιο στοχευμένα -ως μηχανικός- για να μη ξεχνάμε και τί σπουδάσαμε.

Πρώτα όρισα το target group (στόχο) ως εξής: **Η Αποφοίτηση** δεν ορίζει τους Συμφοιτητές, διότι είναι μια ασαφής, ποιοτική και τυχαία παράμετρος που αφαιρεί όσους χώρισαν λόγω του "έμειναν-πέρασαν". Αντίθετα **η Εγγραφή** είναι η σαφής, ποσοτική και μοναδική παράμετρος των Συμφοιτητών μιας χρονιάς. Αλλά και αυτή θέλει προσοχή, διότι πχ το ακαδημαϊκό έτος 1961-62 γράφτηκαν στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΑΠΘ 139. Εξ αυτών 15 διέκοψαν και είναι 124 οι Συν-σπουδάσαντες Συμφοιτητές του 1961 (**φ61**). Από τους φ61 ορκίστηκαν 20(σε 5έτη)+45(σε 6έτη)+36(σε 7έτη)+21(σε ≥8έτη)+2(σε <5έτη, ως διπλωματούχοι άλλης Σχολής). Επομένως, το 82% των φ61 ήταν συμφοιτητές με το 100% των φ62, ενώ το 100% των φ61 ήταν συμφοιτητές και με το 92% των φ60 (72 στους 78)... Διότι στις αρχές της δεκαετίας '60 δεν είχαμε Ακαδημαϊκό Έτος 1961 αλλά κυλιόμενη Ακαδημαϊκή Τριετία 1961±1. Και οι συμφοιτητές που έψαχνα ήταν οι **φ60+φ61+φ62 = 78+124+122 = 324**.

Βρήκα λοιπόν στις επίσημες εγγραφές τα 384 ονόματα όσων μπήκαμε μαζί και γραφήκαμε τα έτη 1960+1961+1962 (το 1961±1) και εξ αυτών τους 324 συμφοιτητές που σπουδάσαμε μαζί. Και άφησα τα email κι έπιασα τα τηλέφωνα. Και έκανα είκοσι ντουζίνες τηλεφωνήματα. Και είχα 46 αριθμούς κι ο Μπάμπης τους δικούς του, και το ΤΕΕ τους δικούς του, κι ο Ανδρέας βρήκε άλλους 3 κι ο Λεωνίδας άλλους 11 κι ο Ηλίας άλλους 22 κι εγώ συνέχισα τα τηλεφωνήματα. Και στην αρχή μίλησα σχεδόν με όλους σας που ήσασταν στις δύο συναντήσεις μας, και συμπλήρωσα τις διευθύνσεις σας, και χάρηκα που τα είπαμε {{και τη φωνή σας τη θυμόμουν γιατί τα είχαμε πει ή Νοέμβριο ή Μάρτιο}}. Και μετά μίλησα και με πολλούς σας που δεν ήρθατε στις συναντήσεις {{και ήξερα βέβαια σε ποιον τηλεφωνώ, αλλά η χροιά της φωνής με ξαναγύριζε στην πρώτη εγγραφή της στη μνήμη μου, τη δεκαετία του '60, και κάθε φορά έλεγα ...να ο Βασίλης, κι ο Χάρης, κι η Ελένη, κι ο Φίλιππος, κι ο Νέστωρας, κι ο Απόστολος, κι η Κική}}. Και λέγαμε και δυο κουβέντες παραπάνω... Και το διευθυνσιολόγιο που υποσχέθηκα στον Ξανθόπουλο πήγε από 50 στα 150 {{και σήμερα είναι πάνω από 220}}. Όμως τα τηλεφωνήματα, και όσα λέγαμε, και οι εκπλήξεις, και οι ..., και τα ... γέννησαν την ιδέα της **Παρέας**.

Στην επόμενη ενότητα, σας λέγω πώς ακριβώς στήθηκε (4 ως 16 Μαρτίου 2018) αυτή η Παρέα... αλλά τώρα ας ξαναγυρίσουμε στο Δοκίμιο. Όπως είπαμε πιο πάνω, στη συνάντηση στο Ναυτικό Όμιλο στον Πειραιά, μαζέψαμε 50

πρόχειρες διευθύνσεις. Και μετά σκεφτήκαμε ότι εκτός από αυτούς τους 50 μας, ήταν και οι άλλοι 50 μας, που δεν ήταν στον Όμιλο, αλλά ήταν στη Θεσσαλονίκη ή στο Αιγάλεω. Και ζητήσαμε από τον Θέμη 100 βιβλία.

Και χρειάστηκαν τελικά τα τρία αυτοκίνητα, των Λεωνίδα Γονέου, Δημήτρη Κίτσου, Μπάμπη Ταλιαδούρη, για να παραλάβουν από τον Εκδότη τα 100 αυτά βιβλία/τόμους του Θέμη, τα οποία τα μοιράστηκαν στα σπίτια τους, και τα έστειλαν με courier ένα-ένα σε καθέναν από εμάς που τους τηλεφωνούσαμε. Η πρωτοβουλία των Δημήτρη, Λεωνίδα και Μπάμπη να αναλάβουν εθελοντικά να πάνε στον εκδότη να πάρουν και να πάνε στα σπίτια τους τα 18 βαριά δέματα με τα βιβλία-τόμους και να μας τα στέλνουν ένα-ένα με courier, δεν περνά στα φιλά γραμματα, και δεν είναι ούτε υπέρβαση ούτε υπερβολή αν και οι τρεις τους μπουχτίζανε να ακούνε και να ξανακούνε τα "Ευχαριστώ" από τον καθένα μας.

Από την άλλη ο Θέμης όταν διάβασε ότι η **Εφημερίδα** μας φθάνει -εν δυνάμει- σε 200 μας, μου τηλεφώνησε για να μου θυμίσει ότι το βιβλίο αυτό το έγραψε για τους φοιτητές του {{...ξανά... **Το βιβλίο αυτό το έγραψε για καμμιά δεκαριά χιλιάδες φοιτητές από το ΑΠΘ και το ΕΜΠ** }} και θέλει όσοι το ζητήσουν να το πάρουν όλοι. Άρα όταν τελειώσουν τα αντίτυπα που έχουμε, θα μας διαθέσει όσα ακόμη του ζητήσουμε... Και εγώ τον ευχαρίστησα εκ μέρους όλων μας.

Τώρα όμως και προσωπικά, όντας το ένα δεκάκις χιλιοστό των τιμωμένων, αλλά πολλαπλασιάζοντας επί 10.000 την τιμή της αφιέρωσης του Θέμη... τον ευχαριστώ και προσωπικά για την αφιέρωση αυτή (από καρδιάς και εγώ όπως και εκείνος)... και τον ευχαριστώ που στη σελίδα 62 του Δοκιμίου του (στίχοι 21-28) φανέρωσε την "απέναντι όχθη -στο ποτάμι της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης- δηλαδή την όχθη του Καθηγητή", στη γνωστή και σε μένα πρώτη πανεπιστημιακή του παράδοση στους Πολιτικούς Μηχανικούς του ΑΠΘ, το φθινόπωρο του 1964... Και τον ευχαριστώ για όσα γράφει και στη πρώτη και στις δυο τελευταίες παραγράφους της παρακάτω συνημμένης επιστολής του (Άρθρο 311, σελ.3483).

Και τέλος ευχαριστώ **πάνω απ' όλα** την κοσμική συγκυρία που την κατάλληλη χρονική στιγμή έφερε τον Θέμη Ξανθόπουλο στο δρόμο μου.

Όπως ξέρετε όλη η Ιστορία κτίζεται με συγκυρίες... Και εγώ σκέπτομαι τώρα την εξής άλλη συγκυρία: «Εάν ο Θέμης δεν ερχόταν στον Όμιλο, ή αν ερχόταν και δεν μας χάριζε το Βιβλίο του {{Δοκίμιο όπως ο ίδιος το ονομάζει}} ...εγώ δεν θα του έταζα τις διευθύνσεις σας, και δεν θα σας τηλεφωνούσα να τις ζητήσω, και δεν θα είχα τις 150 κουβεντούλες μαζί σας, και δεν θα άναβε τόσο πολύ η

συγκινησιακή φόρτισή μου, και δεν θα σας προσκαλούσα και προκαλούσα με το παρακάτω γράμμα μου, και δεν θα έκανα τις περίφημες Φατσούλες μας, και δεν θα γευόμασταν {{ από τον Μάρτιο 2018 έως τον Φεβρουάριο 2020 }} απόλαυση 50 συναντήσεων {{με 700 συμμετοχές από 110 συμφοιτητές}}, και δεν θα είχαμε την επίγευση όλων αυτών των συναντήσεων.

Άρα, κάθε φορά που θα λέω ότι ο Θέμης ήταν **"Ένας από την Παρέα μας"**, εσείς να σκέφτεστε ότι ήταν και η **"Αφορμή επανασύστασης της Παρέας μας"**.

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ '60, ΕΠΟΥΔΑΖΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΜΕ ΚΙΜΩΛΙΕΣ ΚΑΙ ΣΙΝΙΚΗ ΤΟ ΑΥΡΙΟ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Στις 4, 8, 12, 18 Μαρτίου 2018, σας έστειλα 4 επανωτά γράμματα/μείλ (1 κάθε 4 ημέρες). Σκοπός μου ήταν να σας πείσω να ξαναστήσουμε την Μεγάλη Παρέα της Δεκαετίας του '60... Της δεκαετίας που στην παγκόσμια ιστορία είναι γνωστή ως «Τα δέκα χρόνια που άλλαξαν τον κόσμο», και στη δική μας ιστορία το ξέρουμε καλά ότι είναι «Τα δέκα χρόνια που άλλαξαν τη ζωή μας». {{Η Παρέα μας του Πολυτεχνείου Θεσσαλονίκης ξεκίνησε το 1960 και κράτησε, ή μάλλον κυριολεκτώντας κρατήθηκε -από κάποιους τότε "Καθηγητές-Θεούς"- μέσα στη Σχολή έως περίπου τα τέλη του 1969. Δικαιωματικά λοιπόν μπορεί να λέγεται «Η Μεγάλη Παρέα της Δεκαετίας του '60». Άρχισε από όσους γράφτηκαν στους Πολιτικούς Μηχανικούς του ΑΠΘ τα 3 διαδοχικά φθινόπωρα 1960(90) και 1961(139) και 1962(155), δηλαδή από $90+139+155=384$ φοιτητές.}}... Στις 4 Μαρτίου περιέγραψα τις 2 Συναντήσεις μας. Στις 8 Μαρτίου έγραψα «Αγαπητή Μεγάλη Παρέα, αυτό που κατάφερε ο Μπάμπης δεν είναι ούτε μικρό ούτε λίγο. Αρκεί να αναλογιστούμε ότι τα τελευταία χρόνια, όλο και σπανίζουν αυτοί που μας χαρίζουν ευκαιρίες να χαφόμεστε πραγματικά. Και μη μου πείτε ότι δεν δείχνει ξεκάθαρα αυτή τη χαρά του ο Τάκης Σακελλαρόπουλος με την έκφραση αυτή, που -στη συνάντηση της 1^{ης} Νοεμβρίου 2017- δεν ήταν μόνο δική του, αλλά ήταν λίγο-πολύ η έκφραση όλων μας, όταν ξαναφέρναμε στο νου σκόρπιες αναμνήσεις... την καθεμιά από το δικό μας το 'τότε';»

Από όλα αυτά τα 'τότε μας' στο Πολυτεχνείο της Θεσσαλονίκης στήθηκε η Μεγάλη μας Παρέα, μέσα από πιο στενού κύκλου μικρο-παρέες μας, όταν ετοιμαζόμασταν να κατακτήσουμε τον κόσμο και όταν άγνωστοι σεναριογράφοι έγραφαν τριάντα ντουζίνες παράλληλα σενάρια των περιπετειών που παίζουμε

και ζούμε, εδώ και πάνω από 50 χρόνια τώρα. Με ένα τόσο μεγάλο μέγεθος σεναριογραφικού υλικού στη διάθεσή μας, ήμουν σίγουρος ότι θα ήταν πολύ μικρό το ρίσκο αστοχίας ενός σίριαλ με τίτλο **"Η Μέρα με τα 'Παιδιά' από το Πολυτεχνείο"**. Έτσι έπεσα με τα μούτρα στο να κάνω ότι περισσότερο και ότι καλύτερο μπορούσα, ώστε να ξαναστηθεί αυτή η Μεγάλη μας Παρέα... και έτσι πρόκυψαν τα παρακάτω 4 γράμματα...

- Το πρώτο (4 Μαρτίου 2018) θα εκμεταλλευόταν τη συναισθηματική φόρτιση που άφησαν οι δυο Συναντήσεις που οργάνωσε ο Μπάμπης σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα, πριν ένα χρόνο, περιγράφοντάς τες.
- Το δεύτερο (8 Μαρτίου 2018) θα ενίσχυε αυτή τη φόρτιση με ένα ταξίδι 50 χρόνια πίσω στο Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης της δεκαετίας του '60, που το ονόμασα **"Σχεδιάζοντας το Αύριο, με Κιμωλίες και Σινική"**.
- Το τρίτο (12 Μαρτίου 2018) θα θύμιζε τα ονόματα όλων των Συμφοιτητών μας (όλων-όλων, βάσει καταλόγου), ανοίγοντας διόδους επικοινωνίας μέσω τηλεφώνων, μείλ και διευθύνσεων.
- Το τέταρτο (16 Μαρτίου 2018), που θα ήταν και το "τελειωτικό κτύπημά μου" και θα έφερνε όλους μας δίπλα στον καθένα μας, ήταν οι Φατσούλες.

Το αποτέλεσμα αυτών των 4 γραμμάτων ήταν επιτυχές και το γνωρίζετε όλοι:

- Μετά από 11 μέρες (στις 27 Μαρτίου 2018, στις 12:00) άρχισαν οι ανά μήνα Συναντήσεις μας, με 22 μας στην Αθήνα και 21 μας στη Θεσσαλονίκη.
- Έκτοτε οι Συναντήσεις αυτές δεν σταμάτησαν ποτέ... Και χρειάστηκε να έρθει όλος ο Κόσμος "τα πάνω κάτω", για να διακοπούν προσωρινά...
- Από τον Μάρτιο 2018 έως τον Φεβρουάριο 2020 κάναμε 48 Συναντήσεις, στις οποίες πήραμε πάνω από 700 παρουσίες (>420 στη Θεσσαλονίκη και >280 στην Αθήνα), από 110 Συμφοιτητές μας (>60 στη Θεσσαλονίκη και >50 στην Αθήνα), που ήρθαν άλλοι σε λιγότερες και άλλοι σχεδόν σε όλες τις Συναντήσεις μας.

Στο δεύτερο γράμμα μου επίσης, σας θύμισα -από τα χρόνια του '60 στο Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης- τα εξής:

1. Η αρχή της Παρέας μας τοποθετείται στα τρία φθινόπωρα 1960, 1961, 1962 με τρεις εισροές στους Πολιτικούς Μηχανικούς Θεσσαλονίκης, φοιτητών που είχαν τους εξής αντίστοιχους αριθμούς Ειδικού Μητρώου:

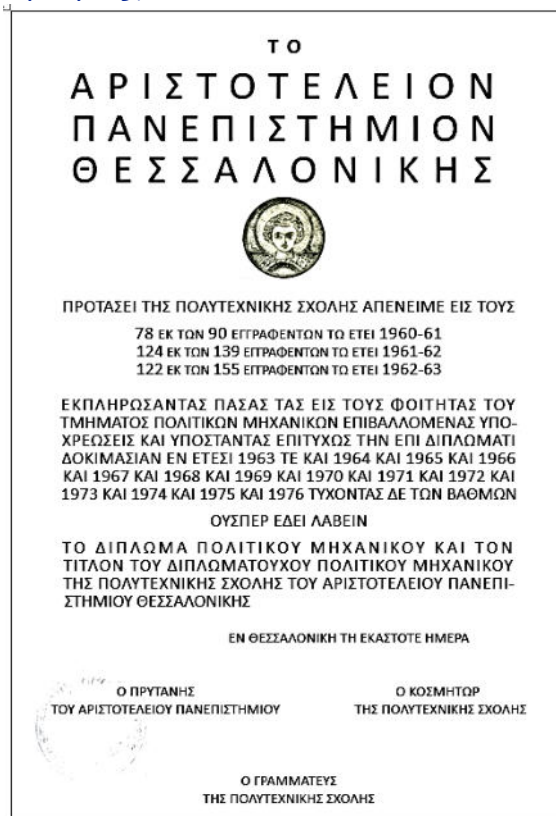
- 90 φοιτητών (από 222-Κώστας Ζαννής ως 311-Μανώλης Κοκκινάκης),
- 139 φοιτητών (312-Αριστείδης Μανταδέλης ως 450-Γιάννης Δαπόντε), και
- 155 φοιτητών (451-Γιώργος Μενεγάκης ως 605-Κώστας Κουβαράς).

{{Σήμερα (12.3.2018) ο Αριθμός Ειδικού Μητρώου των ΠΜ-ΑΠΘ είναι στο 14.871}}

2. Όταν γράφτηκε ο πρώτος μας βρήκαμε γραμμένο το 1,49% του σημερινού ΑΕΜ του Τμήματός μας και με τον τελευταίο μας το ποσοστό αυτό το ανεβάσαμε στο 4,07% *{{ Έτσι, για να συνειδητοποιούμε και εμείς και οι επόμενοι το πόσο παλιοί είμαστε σε αυτή την Ιστορία }}*.
3. Εμείς οι 384, και κατ' επέκταση η Παρέα μας, ξεκινήσαμε και ήρθαμε στο Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης από όλη την Ελλάδα, και μερικοί μας έξω από αυτή, και μια καλή ιδέα για το από πού ξεκινήσαμε δίνεται στον χάρτη

4. Τα τελικά αποτελέσματα της Πολυτεχνικής Περιόδου για την Παρέα μας φαίνονται στο Δίπλωμά μας, όπου από το σύνολο των 384 συμφοιτητών μας,

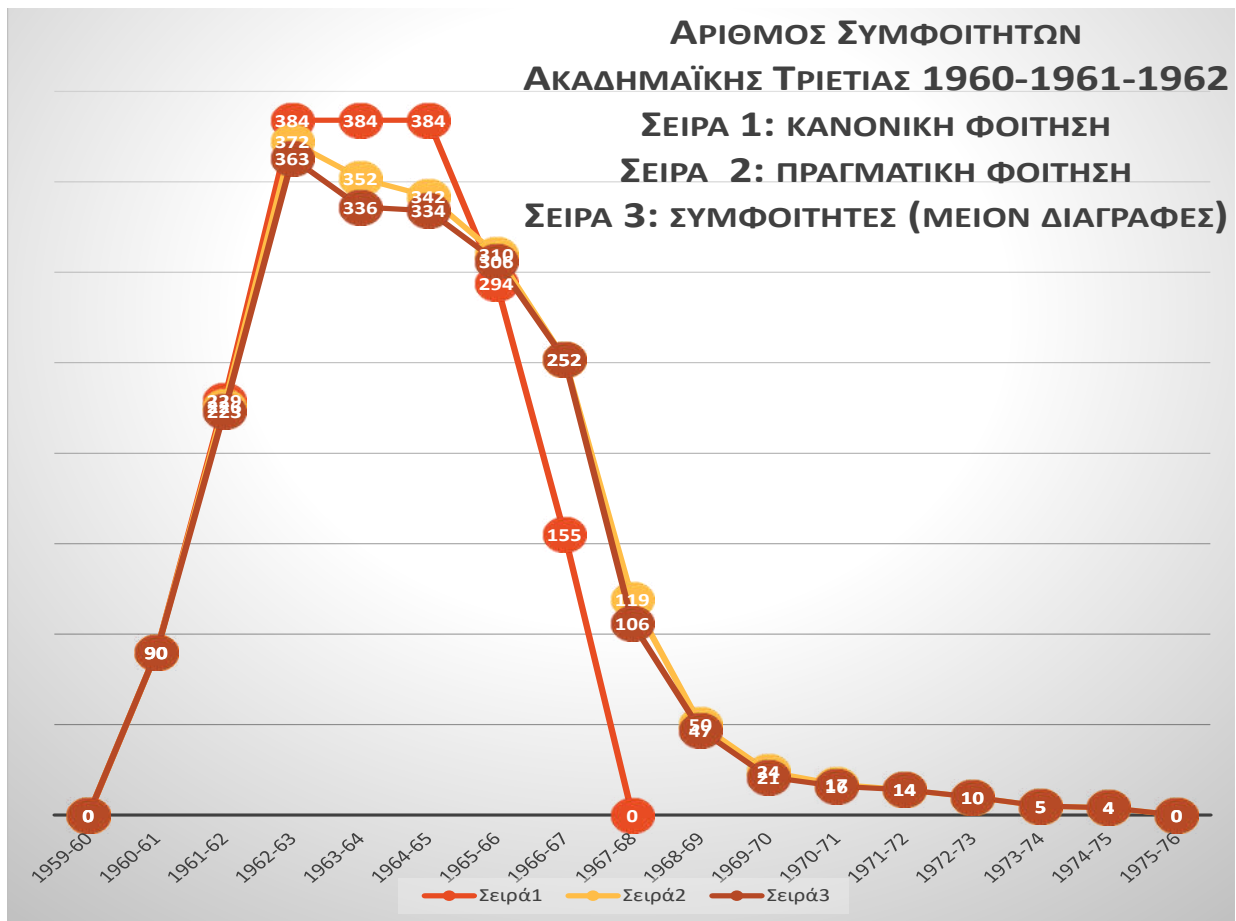

5. Οι Καθηγητές που μας έκαναν Πολιτικούς Μηχανικούς ήταν οι εξής 22: Θαλής **Αργυρόπουλος**, Ιωάννης **Αυδής**, Δημήτριος **Βαλαλάς**, Αντώνιος **Δαμασκηνίδης**, Νικόλαος **Εμπειρικός**, Δημήτριος **Ευρυγένης**, Κωνσταντίνος **Καββασιάδης**, Πέτρος **Κόκκορος**, Νικόλαος **Κορωναίος**, Επαμεινώνδας **Κριεζής**, Παναγιώτης **Λαδόπουλος**, Αλέξανδρος **Λίγδας**, Λυσίμαχος **Μαυρίδης**, Παναγιώτης **Μωλιώτης**, Γεώργιος **Νιτσιώτας**, Θεμιστοκλής **Ξανθόπουλος**, Κωνσταντίνος **Παπαδημητρίου**, Αχιλλέας **Σιμόπουλος**, Παρασκευάς **Σκοπετέας**, Αλέξανδρος **Σφήκας**, Μιλτιάδης **Φλωράς**, και Νικόλαος **Χωραφάς**.

6. Τα τότε ετήσια μαθήματά που μας έκαναν Πολιτικούς Μηχανικούς ήταν 37:

- Α' έτος {7}: Οικοδομική Ι, Εφαρμοσμένη Μηχανική Ι, Μαθηματικά Ι, Σχέδιο, Παραστατική Ι, Φυσική και Χημεία, Ξένη γλώσσα (Ξ.Γ.),
- Β' έτος {8}: Εφαρμοσμένη Μηχανική ΙΙ, Οικοδομική ΙΙ, Μαθηματικά ΙΙ, Γεωδαισία Ι, Θεωρητική Μηχανική, Παραστατική ΙΙ, Ορυκτολογία, Ξ.Γ.,
- Γ' έτος {9}: Υδραυλική, Στατική Ι, Οδοποιία Ι, Δομήσιμα υλικά, Μαθηματικά ΙΙΙ, Γεωδαιτικές ασκήσεις, Γεωδαισία ΙΙ, Ηλεκτροτεχνία, Ξ.Γ.,
- Δ' έτος {8}: Σκυρόδεμα Ι, Σιδηρές κατασκευές Ι, Εδαφομηχανική, Υδραυλικά έργα Ι, Στατική ΙΙ, Οδοποιία ΙΙ, Σιδηροδρομική Ι, Ξ.Γ.,
- Ε' έτος {10}: Σκυρόδεμα ΙΙ, Σιδηρές κατασκευές ΙΙ, Θεμελιώσεις, Υδραυλικά έργα ΙΙ, Στατική ΙΙΙ, Λιμενικά έργα, Πολεοδομία, Σιδηροδρομική ΙΙ, Οικονομικά, και
- Διπλωματική Διατριβή

7. Περιοριζόμενοι στις τρεις εισροές φοιτητών των ετών 1960, 1961, 1962, θα μπορούσαμε να πούμε ότι πρακτικά μεταξύ τους υπήρξαν ανεξάρτητες μόνον για μια ελάχιστη περίοδο ενός μήνα, στην εκτός Πανεπιστημίου διάρκεια των εισαγωγικών εξετάσεων. Ευθύς μετά -από την πρώτη ημέρα στην εντός του Πολυτεχνείου πορεία τους- και τα τρία αυτά τμήματα μπήκαν σε μια κατ' έτος ανανεούμενη διεργασία μερικής ανάμιξης και εκ νέου ομογενοποίησης. Στις 3 Ιουλίου 1965 άρχισαν από το Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης τμηματικές εκροές μηχανικών που σκορπίζονταν στην Ελλάδα και κάποιοι στον κόσμο. Αυτές συνεχίστηκαν, ανά Ιούλιο, Νοέμβριο-Δεκέμβριο και Μάρτιο-Απρίλιο- έως τα τέλη του 1969 και για μερικούς μας έως λίγο αργότερα. Αυτή η προσθαφαίρεση δίνεται στο γράφημα της επόμενης σελίδας.

8. Όλους μας, μάς θυμόμαστε όχι τυχαία και αφηρημένα, αλλά καθαρά και συγκεκριμένα. Και μάς θυμόμαστε... και μέσα στα κτίρια του Πολυτεχνείου και έξω από το Πολυτεχνείο:

- ... και στα Μεγάλα Σχεδιαστήρια (αίθουσες 540 και 542),
 - Και με τον Σιμόπουλο που μου έδωσε τα χειρόγρατά του να τυπώσω τις 7 ασκήσεις του Μπετόν και την Πολυκατοικία, και όταν τα είχαμε μπροστά μας στις παραδόσεις τυπωμένα, καθαρά, καλογραμμένα και σωστά -αφού ήταν απευθείας φωτογραφημένα τα δικά χειρόγραφα- δεν ξανα-αντιγράψαμε ποτέ από τον πίνακα, ... Έεεε, και αυτό λίγο τον στενοχώρησε, ...
 - Και με τον Σκοπετέα και τον ανισόπεδο κόμβο του, που έβαλε στα οκτάωρα... και την εξέταση Θεωρητικής Μηχανικής τον Σεπτέμβριο του 1963 με τα 3 θέματα, που αν έγραφες 2 σωστά έπαιρνες το συμπληρωματικό της προόδου σου και περνούσες, αλλά αν έγραφες 3 (2 σωστά και 1 λάθος) κοβόσουν και έχανες χρονιά, και τότε σ' αλήθεια έχανες χρονιά από μια μόνο εξέταση, ...
 - και με τον Αργυρόπουλο να προσπαθεί να μάθει σε Πολιτικούς τα μυστικά της Πολεοδομίας του, και εμάς να σκισάρουμε εμβριθώς σε ένα τοπογραφικό μικρά τετραγωνάκια, ...

- και με τον Κριεζή να προσπαθεί και αυτός να μάθει σε Πολιτικούς τα μυστικά της Ειδικής Ηλεκτροτεχνίας του, ...
- ... και στο **Μικρό Σχεδιαστήριο** (αίθουσα 538),
 - και με τον φίλο μας τον Ξανθόπουλο και το 'βε-ι-ζι' (v_{ij}) που παραφράστηκε σε 'ζε-ι-ζι', κι από τότε έμεινε έτσι, χωρίς ούτε να έχει λεχθεί ποτέ, ούτε να υπάρχει γραμμένο σε κανένα βιβλίο, ούτε να σημαίνει τίποτε -Τί σου είναι αυτή η δύναμη της Παράδοσης από στόμα σε στόμα; ...
 - και με τον Λιάνη να κάνει φιγούρα με την 'σαν ζελέ φούξια μπαλίτσα' του, που όταν την πετούσε αναπηδούσε σαν μπαλάκι πινγκ-πονγκ (ελαστική συμπεριφορά) κι όταν την άφηνε στην έδρα απλωνόταν σαν μερέντα (πλαστική συμπεριφορά), ...
 - και με τον Βαλαλά και τα τετράποδα της Sogreah, Γαλλία,

- ... και στο **Αμφιθέατρο μας του Υπογείου**,
 - και με τον Νιτσιώτα τον άρχοντά του, του οποίου ορθώς πήρε και τ' όνομα αφού σου θυμίζει μόνον τον Νιτσιώτα με την άσπρη ποδιά του, να γράφει τύπους και να σχεδιάζει φορείς και χρωματιστές δυνάμεις, γεμίζοντας τον πρασινο-πίνακα με μοναδική ακρίβεια και τάξη -από παράθυρο προς την πόρτα-, χωρίζοντας τις διαδοχικές εγγραφές του με κατακόρυφες γραμμές και αφήνοντας πίσω του ένα πίνακα-κομψοτέχνημα, που καλύτερό του δεν ματαείδα ως τώρα. Και τον Μπάμπουρα (αδιαμφισβήτητο Guinness ωρών παρακολούθησης Στατικής) σοβαρό, αμίλητο και αγέλαστο να κουβαλάει, τρία βήματα πίσω από τον Νιτσιώτα, τις χρωματιστές κιμωλίες και τον ειδικό σπόγγο του και να εξαφανίζει τα κομψοτεχνήματα του Νιτσιώτα, κάθε φορά που χρειαζόταν κι άλλος πίνακας, ...
 - και με τον Λαδόπουλο, που μας "τίμησε" να έρθει από την Αθήνα για να μας κάνει στο ένα και μοναδικό μάθημά του, όλη την Παραστατική Γεωμετρία I και II (δύο ετών μάθημα), να χρησιμοποιεί πόδια και χέρια δείχνοντάς μας προβολές σημείου και ευθείας, να σχεδιάζει στον πίνακα τέλειους κύκλους με τη μεγάλη του παλάμη-διαβήτη (κιμωλία μεταξύ μέσου και παράμεσου και κέντρο ο μεγάλος), και να τελειώνει όλη την ύλη από σημείο και ευθεία ως και τις κωνικές

τομές, και να μας καθησυχάζει στο τέλος με το «και τώρα θα συνεχίσετε με τον Αυδή»... και που ήταν καταπληκτικός δάσκαλος στην παράδοση, και που το ένα μάθημά του ήταν το θεατρικότερο όλων των εποχών (αλλά βλέπεις τα καλά είναι και σπάνια)...

- ... και στη **Μικρή Αίθουσα διδασκαλίας του Υπογείου**,
 - και με τον Παπαδημητρίου πάντα κομψό και με το τικ του, και με τον δικό μας Γιάννη Δαπόντε, να εξηγούν τα σχέδια Οικοδομικής, ...
 - και με τον Αυδή να αγωνίζεται να μας μύσει στην Προβολική, πετώντας από τη μια ενέλιξή του στην άλλη, ...,
- ... και στους **Διαδρόμους της Πολυτεχνικής**,
 - και μπροστά στους πίνακες ανακοινώσεων με τα ροζ βαθμολόγια, ...
 - και δίπλα στα βαρέλια που μάζευαν τη βροχή εξ αρμών διαστολής, ...,
- ... και στο **Κυλικείο**, σε διαλείμματα μικρο-αναψυχής και διαλογισμικής αφαίρεσης, παρέα με
 - ένα καφέ ή
 - ένα Ταμ-ταμ , ...,
- ... και στο **Χημείο**,
 - και στο "Μεγάλο Πέρασμα" του κυλικείου του κυνηγώντας τη σύσφιξη δια-Τμηματικών φοιτητικών δεσμών, ...
 - και στην κάτω έξοδο του αμφιθεάτρου του με τον Κώστα Καβασιάδη να τα βάζει με τον δικό μας Κώστα Κωτσάκη που τον είχε ρωτήσει αν οι καθηγητές στα Πανεπιστήμια της Αγγλίας έφαχναν στις τσέπες των φοιτητών τους για σκονάκια, ...,
- ... και στη **Φυσικομαθηματική**
 - και με τον Φλωρά να συνεχίζει μετά του Άι Γιαννιού την από μνήμης υπαγόρευση των Ανωτέρων Μαθηματικών του από την άνω τελειά που είχε βάλει, διακόπτοντας πριν τα Χριστούγεννα, ...
 - και με τον Κόκκορο να μας εξηγεί τα ξύλινα κρυσταλλάκια του, ...,
- ... και στο **γήπεδο στο Σιντριβάνι** κυνηγώντας με το μπλοκάκι της γυμναστικής για παρουσίες
 - και τον γυμναστή μας τον Χρύση,
 - και τους βοηθούς του...
- ... και **λίγο πιο κάτω στον Κύκλο** αγοράζοντας για τα σχέδια του Λίγδα,
 - και Schoeller,
 - και πενάκια Graphos ...,
- ... και **ακόμη λίγο πιο κάτω** για τεχνική εξάσκηση σε ποδοσφαιράκια και φλιπεράκια, και μπιλιάρδο

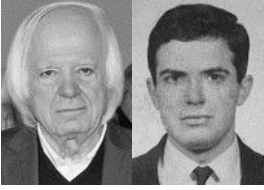
- και στο Άλφα,
- και στο Ρίο, ...,
- ... **και εκεί γύρω**, το μεσημέρι για φαγητό και το βράδυ για συνέχεια
 - και στο Παγώνι,
 - και στο Θεσσαλικό,
 - και στην Πέρδικα,
 - και στη Φωλιά -που είχε και τεφτέρι-,
 - και το βράδυ στο Ντορέ,
 - και το Ωμέγα, ...,
- ... **και έξω από την πόλη** *{{πιο μετά, όταν καλοκαίριασε}}* με τον Μαυρίδη στις Γεωδαιτικές του,
 - και στο Τριάδι το '63,
 - και στο Πλαγιάρι το '64, ...,
- ...**και έξω από τη χώρα** *{{πολύ πιο μετά, όταν τελειώναμε}}* σε γιαπιά και τεχνικά έργα στη Γερμανία, Ιταλία, Ελβετία, Γαλλία και Αγγλία
 - ή με τον Νιτσιώτα και τον Πενέλη ,
 - ή με τον Αυδή και τον Παπαθανασίου,

Ε λοιπόν, αυτά είναι μόνο κάποια λίγα από τα δικά μου τα "τότε"... Και κάπως έτσι περνούσαμε τότε τις μέρες και τις βδομάδες μας στη Θεσσαλονίκη... Και κάπως έτσι περάσαν και οι μήνες και τα χρόνια... Και τέλειωσαν τα πέντε χρόνια, ή τα πέντε χρόνια και "ολίγην" με τις τιμές του "ολίγην" να ποικίλουν... Και έχω και εσάς να μου μιλάτε για σεναριογραφικό υλικό...

9. Όλα αυτά τα "ωραία" ίσχυαν στον "παλιό εκείνο τον καιρό", όπου όταν έχανες ένα μάθημα έμενες στο ίδιο έτος, και προφανώς δεν ισχύουν τώρα στο "flat σύστημα σπουδών" το οποίο ευνοεί το να περνάς τα μαθήματά σου με την κατά βούληση σου μεγαλύτερη ηλικιακή ωριμότητα. Θα πρέπει όμως -πέρα από την πλάκα- να παρατηρήσουμε ότι τα παραπάνω ποσοστά αποτυχίας στις φοιτητικές εξετάσεις (ίδε πιο πάνω διάγραμμα "bullet 7") δείχνουν ότι στη δική μας παραγωγική διαδικασία «κάτι χώλαινε» για το οποίο κανείς και με καμιά ορθολογική μέθοδο δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι -μεταξύ του κατασκευαστή και του προϊόντος- έφταιγε το προϊόν.

Να είστε όλοι σας καλά
Γιώργος

306/41 - 9.2021 { & ΑΝΑΤΥΠΟ ΤΟΥ 170 / 22 - 2.2020 }

ΟΤΑΝ ΤΟ 'ΒΕ-Ι-ΖΙ' ΠΑΡΑΦΡΑΣΤΗΚΕ ΣΕ 'ΖΕ-Ι-ΖΙ' ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΜΗ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Θυμάστε που σας έγραψα, τον Μάρτιο 2018, ότι ήταν Νοέμβριος 1964 {{στο Μικρό Σχεδιαστήριο}} που πρωτογνωριστήκαμε με τον τότε Καθηγητή μας και νυν Φίλο μας Θέμη Ξανθόπουλο; Ήταν τότε που έτυχε στη δική μας Υδραυλική του 3^{ου} Έτους και ήρθε "Lucky Us" και κάθισε δίπλα στην ηλικιακή αναλογία

$$(X \text{ προς Ego}) \approx 3,00 \quad \{ \{ 62/20 \} \} \quad (1)$$

η ηλικιακή αναλογία

$$(Ξ \text{ προς Ego}) \approx 1,50 \quad \{ \{ 29/20 \} \} \quad (2)$$

Άραγε ήταν αυτό που άρεσε -σε εμάς τουλάχιστον- ως πιο κοντινό; Δεν ξέρω... αλλά η συμπάθεια σε τέτοιες περιπτώσεις δεν αργεί να φανεί. Το υποκείμενο ήταν συγκριτικά πολύ πιο ανεβασμένο... προστέθηκε και η τεχνοκρατική εκτίμηση... και το πράμα ήρθε και έδεσε... και δημιουργήθηκε ένα προηγούμενο με θετικό πρόσημο... "The Beginning of a Beautiful Friendship" ([κλικ εδώ](#)).

Παχίνης, Κορκολόπουλος, Οικονόμου, Λυμπεριάδης, Τσάκης, Κυριατσούλης, Τσάκος, Τσέρος, Τσιώνης, Παπανδρέου, Τσουκαλάς, Μάρος, Κρητικός, Κεχαγιάς, Μουρούτογλου, Φουντούκος, Γονέος, Πατραμάνης, Ιωσήφ, Σίδερης, Τερζής, Μπασσιούδης, Ξανθόπουλος, Χωραφάς

Τώρα, ας όψεται η δια του Τανυστικού Λογισμού εισαγωγή μας στη Μηχανική Ρευστών, όπου με το καλημέρα ο καλός μας Θέμης, άρχισε με τα "grad", και τα "div", και τα "rot", και τα "grad του div" και τα "div του grad". Και νά και οι δύο μας δείκτες "i και j", και νά που μας τους σύστησε -προσωπικά μάλιστα- "Ελεύθερος" ο ένας, "Άφωνος" ο άλλος... Και δεν προλάβαμε να τελειώσουμε την πρώτη χειραψία γνωριμίας, και άρχισε: Και νά τα α_{ji} , β_{ij} → νά και το δ_{ij} του κυρίου Κρόνεκερ → νά και ο στροφέας $[F]_{ij}$ → νά και οι τάσεις σ_{ij} και τ_{ij} → νά και οι παραμορφώσεις ϵ_{ij} → νά και τα s_{ij} → νά και τα e_{ij} → νά και τα v_{ij} ..., και έτσι -θέλοντας και μη- το "ί-ζι" μπήκε για τα καλά στη ζωή μας.

Και η ιστορία δεν βρήκε ακόμη «Ποιος ήταν αυτός ο αφηλός ποιος ήταν αυτός ο τύπος» (σίγουρα όμως δικός μας συμφοιτητής ήταν) που πρωτο-πρόφερε το "ζέ-ί-ζι", το οποίο από τότε έμεινε έτσι, χωρίς ούτε να έχει λεχθεί ποτέ σε κανένα μάθημα, ούτε να υπάρχει γραμμένο σε κανένα βιβλίο, ούτε να σημαίνει τίποτε. Επί της προέλευσής του όμως συγκρούονται διάφορες απόψεις: ίσως να ήταν παράφραση του "βέ-ί-ζι" $\{\{v_{ij}\}\}$, ίσως κάτι άλλο, ίσως κάτι τρίτο, ...

Τα παραπάνω υπερπολλά "ί-ζι" επιβεβαιώνονται παρακάτω, αν ρίξουμε μια ματιά στις σελίδες του πρώτου βιβλίου του Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου, "Μαθήματα Υδραυλικής, Τόμος Ι: Εισαγωγή εις την Θεωρητικήν Υδραυλικήν, Θεσσαλονίκη 1966". Διάλεξα από το βιβλίο 5 "διαδοχικές/συγκοινωνούσες" ενότητες και 17 σελίδες, μη τύχει και μας πει κάποιος φίλος, ότι οι δυο αυτοί δείκτες βρίσκονται μόνον σε 5-6 σελίδες του βιβλίου. «Όχι φίλε, είναι σχεδόν σε όλες τις 365 σελίδες του βιβλίου, και όπου δεν είναι ...εννοούνται».

Εμείς που λες φίλε, για να μάθουμε Υδραυλική και να γίνουμε Μηχανικοί, πέρα απ' το "ζέ-ί-ζι", είχαμε γίνει φίλοι με τον εκ Βασιλείας Ελβετό Καθηγητή κύριο Λεονάρδο Όιλερ *{{που οι Γάλλοι στην Τουλούζη τον λέγανε κύριο Ελέρ}}* και με τον εκ Ντιζόν Γάλλο Καθηγητή κύριο Ερρίκο Ναβιέ, οι οποίοι μας είχαν εκμυστηρευτεί ότι στην Υδραυλική όλα αρχίζουν από το

σίγμα_{<ι,ζι>} (ίσον) "μείον" **πε** (επί) **δέλτα**_{<ι,ζι>} (συν) **ταυ**_{<ι,ζι>} $\{\{\sigma_{ij} = -\rho\delta_{ij} + \tau_{ij}\}\}$
(ίδε σελ. 3460, εξίσωση 6.4.1.ζ). Και μετά, «πώς να ξεχάσεις αυτό το "ί-ζι";»

Προσέξτε όμως τώρα τον «κοινωνικο-ηθικό χαρακτήρα» αυτού του περίφημου "ζέ-ί-ζι". Προφανώς -όπως φαίνεται από τα παρακάτω- δεν ήταν τυχαίο ότι κυκλοφορούσε στις συζητήσεις των φοιτητών. Προφανώς επίσης πρόδιδε μια τελείως καλή προαίρεση και τίποτε για κάποιο ψεγάδι, μιας και ήταν ο μόνος Καθηγητής στον οποίο "χαρίσαμε" **προσωνύμιο επιστημονικής προέλευσης** *{{Δεν είναι ίδιο ούτε το "παππούς" του Αχιλλέα Σιμόπουλου, ούτε το "στρατηγός" του Νίκου Παναγιωτόπουλου, που και τα δυο εκφράζανε και συμπάθεια και σεβασμό}}*.

Πέρασαν από τότε πολλά χρόνια, και το "Ξ προς Ego" -στην ανωτέρω ηλικιακή αναλογία (2)- από την τότε τιμή τού 1,50 έφτασε -συγκλίνοντας συνεχώς- στη σημερινή τιμή τού 1,07. Ανάγοντας την νυν τιμή στην τότε ηλικία (EGO=20,0) βρίσκουμε (Ξ=21,4)... τουτέστιν **Σήμερα Είμαστε Απολύτως Συνομήλικοι**.

Ολοκληρώνοντας λοιπόν, γι αυτόν τον συνομήλικο φίλο μας, έχουμε να πούμε ότι δεν του έφταναν η Μηχανική Ρευστών, η Υδραυλική, οι Υπόγειες Ροές, η Στατιστική Υδρολογία, ο Τανυστικός Λογισμός, και τα όποια άλλα μαθήματα...

Ήρθε, με το τελευταίο βιβλίο του -που φρόντισε προσωπικά να φτάσει σε όλους μας- να προσθέσει πάνω σε όλα τα παραπάνω, και το απαύγασμα της διαβίου -και δια συνεχούς αναλυτικής μελέτης και συνθετικής έρευνας- κτηθείσας **Σοφίας τε και ευρέος εύρους Επιστημονικής Εμβάθυνσης.**

Γι αυτό έγραφα σε επόμενο Άρθρο, ότι μας δίνει μεγάλη ικανοποίηση το γεγονός ότι καταφέραμε **και εμείς να του χαρίσουμε κάτι δικό μας**, δηλαδή το να χαιρείται -χωρίς να το κρύβει- να είναι **"Ένα Με Μας και Ένας Από Μας"** και εμείς να χαιρόμαστε -χωρίς να το κρύβουμε- να τον έχουμε πάντα μαζί μας στην Παρέα μας, και να μοιραζόμαστε μαζί του **"Αγάπη και Κάλλιον Ζην"**.

Και τώρα πάμε στην Θεωρητική Υδραυλική του, και σας δίνω πολλές σελίδες, για να δείτε -αν ίσως θέλετε- και τα "i-ζι" του, και κυρίως την προσέγγιση της κίνησης των ρευστών, που μας δίδασκε -το 1965- ο 29χρονος Ξανθόπουλος... Και δείξτε κατανόηση, αν στο βιβλίο αυτό, εγώ έχω μια ιδιαίτερη συμπάθεια.

2). 'Ιδιότητες και όρισμοί

Τά διανύσματα $\vec{X}_1, \vec{X}_2, \dots, \vec{X}_p$, τά οποία είναι στοιχεία του διανυσματικού χώρου, υαλοϋνται γραμμικώς ανεξάρτητα όταν ή σχέσις

$$a_1 \vec{X}_1 + a_2 \vec{X}_2 + \dots + a_p \vec{X}_p = 0 \quad (2.1.3. \alpha)$$

είναι δυνατή μόνον διά $a_1 = a_2 = \dots = a_p = 0$.

Έναστων σύστημα n γραμμικώς ανεξαρτήτων διανυσμάτων $\vec{e}_1, \vec{e}_2, \dots, \vec{e}_n$ τοιοϋτον ὡστε νά μήν ὑπάρχη άλλο σύστημα $n + 1$ γραμμικώς ανεξαρτήτων διανυσμάτων εἰς τόν διανυσματικόν χῶρον E , υαλεῖται βάσις ἢ ἴχνος τοῦ διανυσματικοῦ χῶρου E . Λέγομεν τότε ὅτι ὁ διανυσματικός αὐτός χῶρος ἔχει n διαστάσεις καί τόν συμβολίζομεν ὡς χῶρον, E_n .

Ἀποδεικνύεται ὅτι οἰονδήποτε διάνυσμα τοῦ χῶρου E_n δύναται νά τεθῆ κατά ἓνα καί μόνον τρόπον, ὑπό τήν μορφήν

$$\vec{X} = x_1 \vec{e}_1 + x_2 \vec{e}_2 + \dots + x_n \vec{e}_n. \quad (2.1.3. \beta)$$

Τά βαθμωτά μεγέθη x_1, x_2, \dots, x_n ἀνήκουν εἰς τό σῶμα K , καί ὀνομάζονται συνιστώσαι τοῦ διανύσματος \vec{X} ὡς πρὸς τήν βάσιν $\vec{e}_1, \vec{e}_2, \dots, \vec{e}_n$.

Εἶναι προφανές ὅτι τά διανύσματα \vec{e}_i εἶναι μοναδιαῖα ὡς πρὸς τήν βάσιν των, ἀλλά δέν εἶναι πλέον μοναδιαῖα ὡς πρὸς ἄλλην βάσιν \vec{e}_j καθ' ὅτι ἐλήφθησαν τυχόντα.

3). Ἀλλαγὴ Βάσεως

Ἐστω μία νέα βάσις $\vec{\rho}_1, \vec{\rho}_2, \dots, \vec{\rho}_n$, τῆς ὁποίας τά διανύσματα $\vec{\rho}_i$ προσδιορίζονται ὡς πρὸς τήν παλαιάν βάσιν διά τῶν σχέσεων

$$\vec{\rho}_j = a_{j1}\vec{e}_1 + a_{j2}\vec{e}_2 + \dots + a_{jv}\vec{e}_v = \sum_{i=1}^{i=v} a_{ji}\vec{e}_i . \quad (2.1.3.\gamma)$$

Η σχέση (2.1.3.γ) είναι η συμπυκνωμένη μορφή ν σχέσεων ($j = 1, 2, \dots, \nu$). Έν τών δύο δευτεών (j, i), ο πρώτος παριστά μίαν τυχοῦσαν τών ν σχέσεων, ήτοι συμπυκνώνει συμβολικῶς ν ἐξισώσεις εἰς μίαν καί υαλεῖται ἐλεύθερος δεύτης, ἐνῶ ο δεύτερος συμβολίζει μίαν ἄθροισιν ν μονώνυμων ὄρων καί υαλεῖται ἄφωνος δεύτης.

Παρατηροῦμεν ὅτι ὁ μὲν ἐλεύθερος δεύτης ἐμφανίζεται καί εἰς τὰ δύο μέλη τῆς σχέσεως (2.1.3.γ), ὁ δέ ἄφωνος ἐμφανίζεται πάντοτε δύο φορές εἰς τό μονώνυμον $a_{ji}\vec{e}_i$. Τό μονώνυμον αὐτό υαλεῖται ψευδομονώνυμον.

Σχηματίζομεν τήν ὀρίλουσαν

$$A = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1v} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2v} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{v1} & a_{v2} & \dots & a_{vv} \end{vmatrix}$$

ήτις εἶναι διάφορος τοῦ μηδενός λόγω τοῦ γραμμικῶς ἀνεξαρτήτου τών βάσεων καί υαλεῖται σχετιόν μέτρον τών δύο βάσεων.

Ἐπιλύοντες τό σύστημα (2.1.3.γ) ὡς πρός \vec{e}_i εὑρίσομεν

$$\vec{e}_i = \beta_{i1}\vec{\rho}_1 + \beta_{i2}\vec{\rho}_2 + \dots + \beta_{iv}\vec{\rho}_v = \sum_{j=1}^{j=v} \beta_{ij}\vec{\rho}_j , \quad (2.1.3.\delta)$$

εἰς τό ὁποῖον οἱ συντελεσταί β_{ij} δίδονται ἀπό τās σχέσεις

$$\beta_{ij} = \frac{A_{ji}}{A} , \quad (2.1.3.\epsilon)$$

ὅπου A_{ji} εἶναι ὁ συντελεστής τοῦ ὄρου a_{ji} κατὰ τήν ἀνάπτυξιν τῆς ὀρίλουσης A , καί ὀνομάζεται ἀλγεβρικὸς ἐλάσσων τοῦ ὄρου a_{ji} .

Ἐν τῆς θεωρίας τών ὀρίλουσῶν συνάγομεν ὅτι ἡ ὀρίλουσα τών συντελεστῶν β_{ij} εἶναι $B = \frac{1}{A}$ καί ὅτι

$$a_{\alpha\beta} = \frac{B_{\alpha\kappa}}{B} . \quad (2.1.3.\zeta)$$

Επίσης αν γράψωμεν τὰς v σχέσεις, ($j = 1, 2, \dots, v$)

$$\delta_{xj} = a_{1j}\beta_{x1} + a_{2j}\beta_{x2} + \dots + a_{vj}\beta_{xv} = \sum_{i=1}^{i=v} a_{ij}\beta_{xi}, \quad (2.1.3.η)$$

εὐρίσκειμεν ὅτι διὰ $j \neq x$ εἶναι $\delta_{xj} = 0$ καὶ διὰ $j = x$, $\delta_{jx} = \delta_{xx} = 1$.

Ἡ σχέση (2.1.3.β) γράφεται ἐξ ἄλλου

$$\vec{X} = \sum_{i=1}^{i=v} x_i \vec{e}_i = \sum_{i=1}^{i=v} \left(x_i \sum_{j=1}^{j=v} \beta_{ij} \vec{\rho}_j \right) = \sum_{i=1}^{i=v} \left(\sum_{j=1}^{j=v} x_i \beta_{ij} \rho_j \right), \quad (2.1.3.θ)$$

ἢ, ἀλλάζοντες τὴν σειράν τῶν ἀθροισμάτων

$$\vec{X} = \sum_{j=1}^{j=v} \left(\sum_{i=1}^{i=v} \rho_j \beta_{ij} x_i \right) = \sum_{j=1}^{j=v} \left(\rho_j \sum_{i=1}^{i=v} \beta_{ij} x_i \right) = \sum_{j=1}^{j=v} y_j \vec{\rho}_j, \quad (2.1.3.ι)$$

ἐνθα y_j εἶναι αἱ νέαι συνιστώσαι τοῦ διανύσματος \vec{X} ὡς πρὸς τὴν νέαν βάση $\vec{\rho}_j$, συνδέονται δέ μέ τὰς παλαιὰς συνιστώσας, διὰ τῆς σχέσεως

$$y_j = \sum_{i=1}^{i=v} \beta_{ij} x_i \quad (2.1.3.υ)$$

καὶ ἀντιστρόφως

$$x_i = \sum_{j=1}^{j=v} a_{ji} y_j. \quad (2.1.3.λ)$$

Συγκρίνοντες τὰς σχέσεις (2.1.3.γ), (2.1.3.υ) καὶ (2.1.3.δ), (2.1.3.λ) παρατηροῦμεν ὅτι ὁ νόμος μετατροπῆς τῶν συνιστωσῶν εἶναι τρόπον τινά ἀντίθετος τοῦ νόμου μετατροπῆς τῶν βάσεων. Αὐτό τό ἐμφράζομεν, λέγοντες ὅτι αἱ συνιστώσαι ἐνός διανύσματος ἀποτελοῦν ἕναν ἀνταλλοίωτον τανυστήν πρώτης τάξεως. Εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ τανυστοῦ θά ἐπανέλθωμεν ἑαυτέρω εἰς εἰδιυὴν παράγραφον.

Μία σημαντικὴ ἀπλοποίησις εἰς τὴν γραφὴν τῶν άνωτέρω τύπων ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ EINSTEIN συμφώνως πρὸς τὴν ὁποῖαν παραλείπομεν τό σύμβολον \sum τῆς ἀθροίσεως ὑπὸ τόν ὄρον νά χαρακτηρίζεται σαφῶς, ὡς άνωτέρω, ἡ διαφορὰ μεταξύ ἀφώνου καὶ ἐλευθέρου δείκτου.

Αἱ άνωτέρω σχέσεις λαμβάνουν ἑαυτόπιν αὐτοῦ τὴν ἀπλουστέραν μορφήν

$$\vec{\rho}_j = a_{ji} \vec{e}_i \quad (2.1.3.γ)$$

$$\vec{e}_i = \beta_{ij} \vec{\rho}_j \quad (2.1.3.δ)$$

$$y_j = \beta_{ji} x_i \quad (2.1.3. \alpha) \quad x_i = a_{ji} y_j \quad (2.1.3. \lambda)$$

4). Γραμμιαί μορφαί

Μία βαθμωτή συνάρτησις $f(\vec{X})$ τής διανυσματιής μεταβλητής του πεδίου E_v ονομάζεται γραμμιαή μορφή όταν διά τυχόντα διανύσματα \vec{X}, \vec{Y} του πεδίου E_v , ισχύουν αι σχέσεις

$$f(\vec{X} + \vec{Y}) = f(\vec{X}) + f(\vec{Y}),$$

$$f(a\vec{X}) = a f(\vec{X}),$$

ένθα a τυχόν στοιχείον του σώματος τών πραγματιών ή φανταστιών άριθμών.

Έάν $\vec{X} = x_i \vec{e}_i$, θά έχωμεν $f(\vec{X}) = f(x_i \vec{e}_i) = x_i f(\vec{e}_i)$.

Καλοῦμεν τας ποσοτήτας $f(\vec{e}_i)$ συντεταγμένας τής συναρτήσεως $f(\vec{X})$. Παρατηροῦμεν ότι ή συνάρτησις $f(\vec{X})$ αποτελεί επίσης διανυσματιών ή γραμμιόν χῶρον δεδομένου ότι έπαληθεύει τούς νόμους διαρθρώσεως ενός τοιούτου χῶρου. Αι ποσότητες x_i αποτελοῦν τήν βάση ή ἴχνος του νέου αυτού διανυσματιού χῶρου τόν όποϊον ονομάλομεν δυαδιυόν χῶρον του χῶρου E_v .

Άλλάζοντες βάση εἰς τόν χῶρον E_v , προϋπτει ότι

$$f(\vec{X}) = x_i f(\vec{e}_i) = a_{ij} y_j f(\vec{e}_i) = y_j [a_{ij} f(\vec{e}_i)] = y_j f'(\vec{e}_j)$$

Παρατηροῦμεν ότι αι συντεταγμένα $f(\vec{e}_i)$, κατά τήν αλλαγήν βάσεως μετατρέπονται συμφῶνως τῆ σχέσει

$$f'(\vec{e}_j) = a_{ij} f(\vec{e}_i). \quad (2.1.3. \mu)$$

Πολλαπλασιάζοντες άμφότερα τά μέλη τής (2.1.3.μ) με τόν παράγοντα β_{xi} έχομεν

$$\beta_{xi} f'(\vec{e}_j) = \beta_{xi} a_{ij} f(\vec{e}_i) - \delta_{xj} f(\vec{e}_i) \begin{cases} f(\vec{e}_i) & \text{διά } i=j \\ 0 & \text{διά } i \neq j \end{cases}$$

όποτε προϋπτει τελιωῶς ή σχέση

$$f(\vec{e}_i) = \beta_{ji} f'(\vec{e}_j). \quad (2.1.3. \nu)$$

Παρατηροῦμεν ότι εἰς τόν νέον αυτόν διανυσματιόν χῶρον, ό

νόμος μετατροπῆς τῶν συνιστωσῶν εἶναι ὁ αὐτός μέ τόν νόμον μετατροπῆς τῶν βάσεων. Λέγομεν ὅτι αἱ συντεταγμέναι $f(\vec{e}_i)$ τοῦ χώρου $f(\vec{X})$ ἀποτελοῦν ἕναν συναλλοίωτον τανυστήν πρώτης τάξεως.

Καλοῦμεν ἔσωτεριόν ἢ βαθμωτόν γινόμενον δύο στοιχείων τοῦ χώρου E_n , τήν γραμμικήν μορφήν

$$\vec{X}\vec{Y} = x_i y_i.$$

Καλοῦμεν εὐκλείδιον νόρμαν, τό ἔσωτεριόν γινόμενον

$$\vec{X}\vec{X} = N(\vec{X}) = (x_i)^2.$$

Καλοῦμεν βαθμωτόν ἔρμιτιόν γινόμενον τήν σχέσιν

$$\vec{X}\vec{Y} = x_i \bar{y}_i.$$

ὅπου \bar{y}_i εἶναι ὁ μιγαδικός συζυγής τοῦ μιγαδικοῦ $y_i = a_i + i\beta_i$ ἐνθα $i = \sqrt{-1}$

ἴητοι $\bar{y}_i = a_i - i\beta_i$.

Προφανῶς $\vec{X}\vec{Y} = \overline{(\vec{Y}\vec{X})}$.

Καλοῦμεν ἔρμιτινήν νόρμαν τήν

$$\vec{X}\vec{X} = N(\vec{X}) = x_i \bar{x}_i.$$

αὕτη εἶναι πάντοτε πραγματικός ἀριθμός.

Καλοῦμεν τέλος βάσιν ὀρθονομισμένην, τήν βάσιν τῆς ὁποίας ὅλα τά διανύσματα εἶναι ὀρθογωνισμένα μεταξύ των, διά τήν ὁποίαν δηλαδή ἰσχύει ἡ σχέση

$$\vec{e}_i \vec{e}_j = \begin{cases} 0 & \text{διά } i \neq j \\ 1 & \text{διά } i = j \end{cases}$$

Ὁ διανυσματικός χώρος εἰς τόν ὁποῖον ἐξελέγη μία βάση ὀρθονομισμένη καλεῖται εὐκλείδιος χώρος. Εἰς τοὺς εὐκλείδιους χώρους ἀποδεικνύεται ὅτι ἰσχύει τό ἀναλλοίωτον τοῦ ἔσωτεριου γινομένου.

2.2 ΜΗΤΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΤΑΝΥΣΤΙΚΟΣ ΛΟΓΙΣΜΟΣ

2.2.1 Γενικότητες περὶ μητρώων

Ὁ μητριός λογισμός ἀνεπτύχθη εἰς τόσῃν ἔκτασιν κατὰ τήν τελευταίαν εἰσοσαετίαν, ἰδίως λόγω τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἀριθμητικοῦ λογισμοῦ, ⁽¹⁾ ὥστε ἡ ἔστω καί περιληπτική περιγραφή τῶν ἐννοιῶν του εἰ-

(1) Ὁ ἀριθμητικός λογισμός εἶναι κλάδος μαθηματικῶν, τοῦ ὁποῖου ἡ σύγχρονος ἐξέλιξις καί ἀνάπτυξις, τόν ἀνύμωσε εἰς τήν πρώτην θέσιν ἀπό ἄποψιν ἐρεῦνης, δημοσιευμάτων καί ἐπιχειρήσεων. Ὡς ἐν τῆς φύσεως του, ἀποτελεῖ μίαν μέθοδον ὑπολογισμοῦ ἀσυνεχῆ. Ἦτοι ἐκμεινουῖσα ἀπό τὰς ὁρισμέναις τιμάς τῶν ἀσυνεχῶν μορφῶν, δηλαδή τῶν ἐξισώσεων, προσπαθεῖ νά ἐμφράσῃ ὅσον τό δυνατόν πληρέστερα τὰς

4.3 ΤΑΝΥΣΤΗΣ ΤΩΝ ΤΑΣΕΩΝ ΣΗΜΕΙΟΥ ΤΙΝΟΣ

Έστω τυχόν σημείον M τῆς ἐπιφανείας S (Σχ. 4.1.Α) μέ υάθετον διεύθυνσιν \vec{n} , καί $\vec{T}(M, \vec{n})$ ἡ τάσις εἰς M κατὰ τήν διεύθυνσιν \vec{n} .

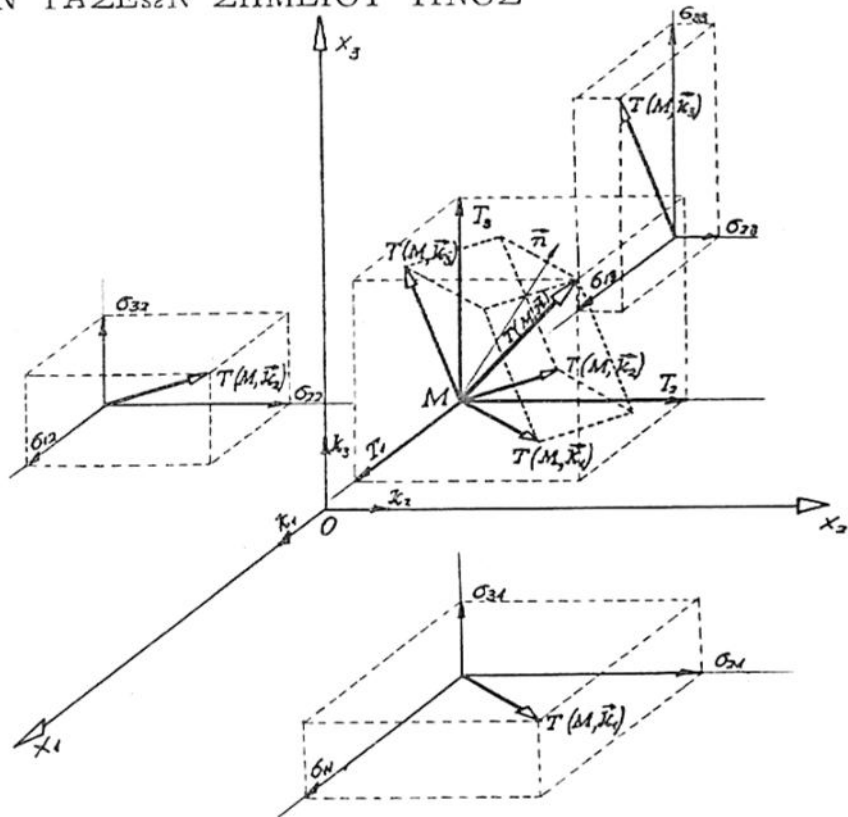
Ἐναλύοντες τήν $\vec{T}(M, \vec{n})$ κατὰ τοὺς ἄξονας τῶν συντεταγμένων (Σχ. 4.3.Α) θά ἔχωμεν

$$\vec{T}(M, \vec{n}) = T_i \vec{k}_i \quad (4.3.α)$$

($i = 1, 2, 3$).

Λαμβάνομεν ἐπίσης τὰς τάσεις εἰς M , ὡς πρός τὰς τρεῖς κυρίας διευθύνσεις τῶν συντεταγμένων, ἥτοι

τὰς τάσεις $\vec{T}(M, \vec{k}_j)$ διά ($j = 1, 2, 3$), ἀναλύομεν δέ ἐμάστιν κατὰ τοὺς τρεῖς ἄξονας συμφώνως πρός τό σχῆμα 4.3.Α. Θά ἔχωμεν τότε

Σχ. 4.3.Α

$$\vec{T}(M, \vec{k}_j) = \sigma_{ij} \vec{k}_i \quad (4.3.β)$$

Δι' εἰσαγωγῆς τῶν τάσεων (4.3.α), (4.3.β) εἰς τήν σχέσηιν (4.2.α) καί προβολῆς τῆς σχέσεως ταύτης εἰς ἕναν ἐμ τῶν τριῶν κυρίων ἄξόνων, προϋπτει διά $M=O$ ἡ θεμελιώδης σχέσηις

$$\vec{T}_i = \sigma_{ij} \vec{n}_j \quad (4.3.γ)$$

ἔνθα n_j ($j=1,2,3$) αἱ συνιστώσαι τοῦ μοναδιαίου διανύσματος \vec{n} , ὡς πρὸς τοὺς τρεῖς κυρίους ἄξονας.

Ἡ ἀπόδειξις τῆς (4.3.γ) ἔχει ὡς ἀπολούθως:

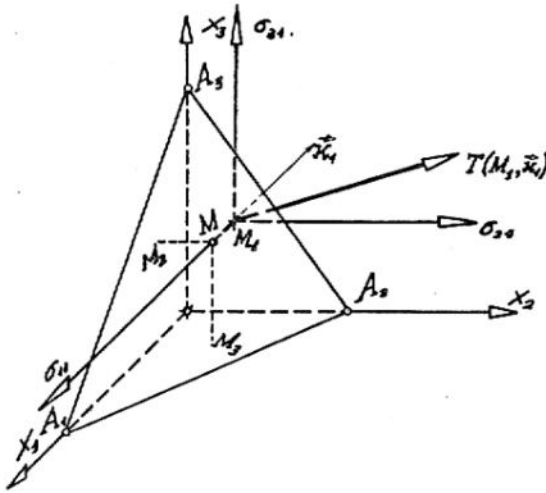
Ἐστω τό σημεῖον M καί ἡ

διεύθυνσις $\vec{n}(n_1, n_2, n_3)$ ὀρίουσα ἐπίπεδον, τέμνον τοὺς ἄξονας x_1, x_2, x_3 εἰς τὰ σημεῖα A_1, A_2, A_3 ἀντιστοίχως (Σχ. 4.3. Β). Ἡ ἐξίσωσις τοῦ ἐπιπέδου $A_1 A_2 A_3$ θά εἶναι

$$n_1 x_1 + n_2 x_2 + n_3 x_3 = h,$$

ἐάν εἶναι h ἡ ἀπόστασις τῆς ἀρχῆς τῶν συντεταγμένων O ἀπὸ τό ἐπίπεδον $A_1 A_2 A_3$.

Ἐφαρμόζομεν τήν σχέσιν (4.2. α) εἰς τό τετράεδρον $OA_1 A_2 A_3$ καί τήν προβάλλομεν εἰς ἕναν ἄξονα, ἔστω τόν x_1 .

Σχ. 4.3. Β

Τό ἐπιφανειακόν ὀλουλήρωμα τοῦ δευτέρου μέλους γίνεται

$$Y = \iint_S \vec{T}(M, \vec{n}) ds = \iint_{A_1 A_2 A_3} T_i ds - \left[\iint_{OA_1 A_3} \sigma_{11} dx_2 dx_3 + \iint_{OA_1 A_2} \sigma_{12} dx_3 dx_1 + \iint_{OA_2 A_3} \sigma_{23} dx_1 dx_2 \right].$$

Τά τέσσαρα ὀλουληρώματα τοῦ δευτέρου μέλους δύνανται νά συγκεντρωθοῦν εἰς ἕν καί μόνον, ληφθέν ἐπὶ τῆς $A_1 A_2 A_3$, ἐάν ἀντιστοιχίσωμεν ἀμφιμονοσήμαντα, ἕναστον σημεῖον τῶν πλευρῶν $OA_i A_j$, μέ τό σημεῖον τῆς $A_1 A_2 A_3$ ἐν τοῦ ὁποίου προοίπτει, ὡς ὀρθογώνιος προβολή. Λαμβανομένου δέ ὑπ' ὄψιν καί ὅτι

$$dx_1 dx_2 = ds n_3, \quad dx_2 dx_3 = ds n_1, \quad dx_3 dx_1 = ds n_2$$

προοίπτει ὅτι

$$Y = \iint_{A_1 A_2 A_3} \left[T_i(M) - n_1 \sigma_{11}(M_1) - n_2 \sigma_{12}(M_2) - n_3 \sigma_{13}(M_3) \right] ds.$$

Δεδομένου ὅτι τό ἐμβαδόν τῆς ἐπιφανείας $A_1 A_2 A_3$ εἶναι ἴσον

πρὸς $\frac{h^2}{2(n_1 n_2 n_3)}$, θά ἔχωμεν ἕν γένει ὅτι διά $h \rightarrow 0$, ὁπότε τά σημεῖα

$M, M_1, M_2, M_3 \rightarrow O$, ἰσχύει ἡ σχέσις

$$Y = \frac{h^2}{2(n_1 n_2 n_3)} \left[T_i(O) - n_i \sigma_{1i}(O) \right]. \quad (4.3. \delta)$$

Λόγῳ τῆς (4.2.α) ἔχομεν ἐξ ἄλλου ὅτι

$$Y = \iiint_{\Omega_1, \Omega_2, \Omega_3} (\vec{\gamma} \vec{k}_i) d\pi - \iiint_{\Omega_1, \Omega_2, \Omega_3} (\vec{f} \vec{k}_i) dV = \iiint_{\Omega_1, \Omega_2, \Omega_3} [(\vec{\gamma} \vec{k}_i) \rho - \vec{f} \vec{k}_i] dV.$$

Διὰ $h \rightarrow 0$ θά ἰσχύη ἡ σχέση

$$Y = \frac{1}{6} \frac{h^3}{(n_1, n_2, n_3)} \left\{ [\vec{\gamma}(0) \vec{k}_i] \rho(0) - \vec{f}(0) \cdot \vec{k}_i \right\}. \quad (4.3.ε)$$

Δεδομένου ὅτι τό h γίνεται ἀπειροστόν ὅταν $h \rightarrow 0$, ἡ ἐξίσωσις τῶν (4.3.δ) καί (4.3.ε) εἶναι δυνατή μόνον εἰς δύο περιπτώσεις

(1) Διὰ $\lim [T_i(0) - n_i \sigma_{ii}(0)] = 0$ ὅταν $h \rightarrow 0$.

(2) Διὰ $\lim \{ [\vec{\gamma}(0) \vec{k}_i] \rho(0) - \vec{f}(0) \cdot \vec{k}_i \} = \infty$ ὅταν $h \rightarrow 0$.

Ἡ περίπτωση (2) ἀπομεινύεται διότι ὀδηγεῖ εἰς ἐπιταχύνσεις καί ἐξωτερικάς δυνάμεις ἀπείρους, φαινόμενον τό ὁποῖον εἶναι ἀπαράδεικτον εἰς τήν κλασικήν φυσικήν. Ὑπολείπεται ἐπομένως μόνον ἡ περίπτωση (1), ἡ ὁποία δίδει

$$T_i(0) - n_i \sigma_{ii}(0) = 0, \quad (4.3.ζ)$$

ὁπότε διὰ γενικεύσεως εἰς τοὺς τρεῖς ἄξονας προκύπτει ἡ πρὸς ἀπόδειξιν σχέση (4.3.γ).

Ὁ τανυστῆς δευτέρας τάξεως μέ συντεταγμένας (σ_{ij}) μαλεῖται τανυστῆς τῶν τάσεων εἰς τό σημεῖον O , εἶναι δέ εἰς γραμμικός ἐπιτελεστής (ἴδε 2.2.1) ἀντιστοιχιζῶν εἰς ἐπιπέδου διεύθυνσιν \vec{n} μίαν τάσιν $\vec{T}(O, \vec{n})$.

Συμπεραίνομεν ἐπομένως ὅτι αἱ ἐσωτερικάς δυνάμεις ἢ τάσεις ὑλικοῦ συστήματος, προσδιορίζονται πλήρως ἐάν δίδεται εἰς ἕνα σπῆρον σημεῖον τοῦ συστήματος ὁ τανυστῆς τῶν τάσεων, ἥτοι ἐάν εἶναι γνωστόν τό διανυσματικόν πεδίου τῶν τανυστῶν τῶν τάσεων εἰς ὅλα τά σημεῖα τοῦ ὑλικοῦ συστήματος.

6.4 ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΤΑΣΕΩΝ-ΠΑΡΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

Διά τήν έν συνεχείᾳ μελέτην τῶν νόμων συμπεριφορᾶς διαιροῦμεν ἐξ ὀρισμοῦ τά ρευστά εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας, ἤτοι τά υλασσιᾶ ἢ συνήθη καί τά μή υλασσιᾶ ρευστά.

6.4.1 Κλασσικά ἢ συνήθη ρευστά

Ἐξ ὀρισμοῦ, εἰς τήν κατηγορίαν αὐτήν ἀνήμουν τά ρευστά πού ἕμανοποιοῦν τάς ὑποθέσεις τῆς γραμμιότητος, ὁμογενείας καί ἰσοτροπίας, ὡς θά τάς ἐυθέσωμεν έν συνεχείᾳ.

Τά πλεῖστα τῶν ρευστῶν καί ὄλα τά συνήθη ἀέρια δύνανται μέ ἀρίστην προσέγγισιν νά συμπεριληφθοῦν εἰς τήν κατηγορίαν αὐτήν. Αἱ ὑποθέσεις αὐταί στηρίζονται εἰς τά πειράματα τοῦ COULOMB, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἀπέδειξε ὅτι αἱ δυνάμεις τοῦ " ἰζώδους " εἶναι συναρτήσεις ὁμογενεῖς καί γραμμικαί τῶν ταχυτήτων παραμορφώσεως.

Γραμμιότης: Ὁ τανυστής τῶν τάσεων εἶναι συνάρτησις γραμμικῆ καί μή ὁμογενῆς τῶν τανυστοῦ τῶν παραμορφώσεων. Ἦτοι, ἀναλυτικῶς, αἱ σχέσεις αἱ ἐμφράλουσαι τάς συντεταγμένας ϵ_{ij} συναρτήσῃ τῶν ϵ_{ij} εἶναι συναρτήσεις γραμμικαί ἀλλά ὄχι ὁμογενεῖς.

Ὁμογένεια: Ὁ νόμος τάσεων-παραμορφώσεων εἶναι ἐνιαῖος δι' ὄλον τόν ὑπό τοῦ ρευστοῦ ματεχόμενον χῶρον. Οὔτω, τό μῖγμα ὕδατος-σταγονιδίων ἐλαίου δέν εἶναι ὁμογενές, διότι ἰσχύει ἄλλος νόμος τάσεων-παραμορφώσεων διά τά σημεία τοῦ χῶρου τά ματεχόμενα ὑπό τῶν σταγονιδίων τοῦ ἐλαίου.

Ἰσοτροπία: Ἡ φυσική ἔννοια τοῦ ἰσοτρόπου ρευστοῦ ἐρμηνεύεται ἀπό τό γεγονός ὅτι, ἀπό ἀπόψεως μηχανικῆς συμπεριφορᾶς, δηλαδή τάσεων, τό ρευστόν δέν παρουσιάζει προνομιούχας διευθύνσεις:

Μαθηματικῶς, ἡ ἰσοτροπία ἐμφράζεται ἀπό τό ὅτι ἀφ' ἐνός μέν, ἕμιστον ὑρίον σύστημα ἀξόνων τοῦ τανυστοῦ τῶν τάσεων εἶναι καί ὑρίον σύστημα ἀξόνων τοῦ τανυστοῦ τῶν παραμορφώσεων, ἀφ' ἐτέρου δέ ὅτι διά πᾶν τοιοῦτον ὑρίον σύστημα ἀξόνων ὁ νόμος τάσεων-παραμορφώσεων γράφεται

$$\sigma_i = f(\varepsilon_i, \varepsilon_x, \varepsilon_\lambda), \quad (6.4.1. \alpha)$$

ὅπου i, x, λ εἶναι μία μετάθεσις τῶν δευτῶν 1, 2, 3, ἡ δέ συνάρτησις $f(\varepsilon_i, \varepsilon_x, \varepsilon_\lambda)$ εἶναι συμμετρίκῃ ὡς πρὸς τὰς δύο τελευταίας μεταβλητάς, ἥτοι

$$f(\varepsilon_i, \varepsilon_x, \varepsilon_\lambda) = f(\varepsilon_i, \varepsilon_\lambda, \varepsilon_x).$$

Ἐπί τῇ βάσει τῶν ὑποθέσεων γραμμιότητος καὶ ἰσοτροπίας, διὰ τυχόν σημεῖον M καὶ ὡς πρὸς ὑῤῃριον σύστημα ἀξόνων, αἱ κείμεναι ὑῤῃριαι τάσεις σ_i εἶναι γραμμικαὶ συναρτήσεσι τῆς μιᾶς κυρίας τιμῆς μοναδιαίας ἐπιμηύνσεως ε_i καὶ τοῦ ἀθροίσματος τῶν δύο ἄλλων, ἥτοι τῆς μιᾶς ε_i καὶ τῆς πρώτης στοιχειώδους ἀναλλοιώτου

$$E = 3e = \varepsilon_1 + \varepsilon_2 + \varepsilon_3$$

τοῦ τανυστοῦ $(grad \bar{V})_e$, ὁπότε θά ἰσχύουν αἱ σχέσεις

$$\sigma_i = \varpi + 3\lambda e + 2\mu \varepsilon_i, \quad (6.4.1. \beta)$$

ἐνθα λ καὶ μ εἶναι συντελεσταὶ υαλούμενοι συντελεσταὶ τοῦ LAMÉ.

Αἱ σχέσεις (6.4.1. β) ἐμφράζουν τὸν νόμον τάσεων-παραμορφώσεων ἐνός υλασσιμοῦ ρευστοῦ ὡς πρὸς ὑῤῃριον σύστημα ἀξόνων.

Εἰσάγοντες τὰ σφαιριυιά τμήματα καὶ τοὺς ἐυτροπεῖς τῶν τανυστῶν, θά ἔχωμεν ὡς πρὸς τυχόν σύστημα ἀξόνων

$$s = \varpi + (3\lambda + 2\mu)e, \quad s_{ij} = 2\mu \varepsilon_{ij}. \quad (6.4.1. \gamma)$$

Δεδομένου δέ ὅτι

$$\sigma_{ij} = s \delta_{ij} + s_{ij}$$

(ἐνθα $\delta_{ij} = 0$ διὰ $i \neq j$ καὶ $\delta_{ij} = 1$ διὰ $i = j$, δηλαδή ὁ δ_{ij} εἶναι ὁ τανυστής τοῦ KRONECKER), θά ἔχωμεν

$$\sigma_{ij} = s \delta_{ij} + s_{ij} = (\varpi + 3\lambda e) \delta_{ij} + 2\mu (e \delta_{ij} + \varepsilon_{ij}),$$

ἢ

$$\sigma_{ij} = (\varpi + \lambda \varepsilon_{kk}) \delta_{ij} + 2\mu \varepsilon_{ij}. \quad (6.4.1. \delta)$$

Αἱ σχέσεις (6.4.1.δ) ἐμφράζουν τόν νόμον τάσεων-παραμορφώσεων ἑνός υλασσιμοῦ ρευστοῦ ὡς πρός ἓν τυχόν σύστημα ἀξόνων.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ὁμογενοῦς ρευστοῦ μαθιστᾶ τά βαθμωτά μεγέθη ϖ , λ , μ , ἀνεξάρτητα τῶν συντεταγμένων τοῦ σημείου M . Ἐνδεχομένως τά μεγέθη αὐτά νά ἐξαρτῶνται ἀπό τήν φυσικήν κατάσταση τοῦ ρευστοῦ, ἤτοι τήν πυκνότητα ρ , καί τήν θερμοκρασίαν T .

Εἰς τήν περίπτωση ρευστοῦ ἐν ἰσορροπίᾳ ὡς πρός ἑνὸς ἰσορροπικόν σύστημα ἀξόνων, αἱ συντεταγμένα ε_{ij} ὡς πρός τό αὐτό σύστημα ἀξόνων εἶναι μηδενιαί, (ὁπότε ὁ τανυστής τῶν τάσεων γίνεται σφαιρικός ($\sigma_1 = \sigma_2 = \sigma_3 = s$)) καί ἐξαρτῶνται μόνον ἀπό τό βαθμωτόν μέγεθος ϖ , ὡς προϋπτεῖ δι' ἐφαρμογῆς τῆς (6.4.1.δ). Θά προϋψῆ ἐπομένως ἡ σχέση

$$\sigma_{ij} = \varpi \delta_{ij} . \quad (6.4.1.ε)$$

Ἐν τῆς ἐμπειρίας γνωρίζομεν ὅτι ἐν ρευστόν ἐν ἰσορροπία δέχεται μόνον συμπίεσις. Θέτομεν ἐπομένως ἐν γένει $\varpi = -p$ ὅπου p εἶναι θετικόν βαθμωτόν μέγεθος, καλούμενον πίεσις τοῦ ρευστοῦ εἰς τό σημεῖον M .

Ἡ σχέση (6.4.1.δ) γράφεται τότε

$$\sigma_{ij} = -p \delta_{ij} + \tau_{ij} , \quad (6.4.1.ζ)$$

ὅπου

$$\tau_{ij} = \lambda \varepsilon_{kk} \delta_{ij} + 2\mu \varepsilon_{ij} . \quad (6.4.1.η)$$

Εἰσάγομεν οὕτως ἕναν νέον τανυστήν, μέ συντεταγμένας τ_{ij} , τόν ὁποῖον καλοῦμεν τανυστήν τῶν τάσεων τοῦ ἰζώδους τοῦ ρευστοῦ.

Ἐπί τῆς φυσικῆς ἐννοίας τοῦ ἰζώδους θά ἐπανέλθωμεν ἐν ἐυτάσει εἰς τό ἐπόμενον κεφάλαιον.

Παρατηροῦμεν ὅτι διά τά ἀσυμπίεστα ρευστά θά ἰσχύη

$$\varepsilon_{kk} = \text{div} \vec{V} = 0 ,$$

ὁπότε ἡ σχέση (6.4.1.η) γίνεται

$$\tau_{ij} = 2\mu \varepsilon_{ij}$$

καί ἐμφράζει ὅτι ὁ τανυστής τῶν τάσεων τοῦ ἰζώδους εἶναι ἀνάλογος τοῦ τανυστοῦ τῶν παραμορφώσεων, ἰσοῦνται δέ ἐν ταυτότητος μέ τόν ἐυτροπέα τοῦ τανυστοῦ τῶν τάσεων.

Τέλος εἰς τήν περίπτωση ἀμελητέας ἐπιρροῆς τοῦ ἰζώ-

δους λέγομεν ὅτι τό ρευστόν εἶναι τέλειον. Ἐπί τῆς ἐννοίας τοῦ τελείου ρευστοῦ θά ἐπανεέλθωμεν ὑατωτέρω ἐν εὐτάσει. Ἀπλῶς ἀναφέρομεν ὅτι διά τέλειον ρευστόν τά μεγέθη \mathcal{A} καί μ γίνονται μηδενικά, ὁ δέ νόμος τάσεων-παραμορφώσεων λαμβάνει τήν μορφήν τοῦ νόμου τῶν ρευστῶν ἐν ἰσορροπίᾳ, ἥτοι

$$\boxed{\sigma_{ij} = -p \delta_{ij}} . \quad (6.4.1. \theta)$$

9.1 ΕΞΙΣΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΘΕΜΕΛΙΩΔΟΥΣ ΝΟΜΟΥ ΤΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Ο θεμελιώδης νόμος τής δυναμικής έυφράζεται από τήν σχέση με ταῦ τῶν στροφέν έπιταχύνσεως καί έξωτερικῶν δυνάμεων

$$[\vec{E}] = [\vec{F}] .$$

έυ τής οποίας προϋπτουν αἱ σχέσεις

$$\rho \gamma_i = f_i + \text{div} \sigma_{ij}$$

ίσχύουσαι μέ τούς αναφερθέντας περιορισμούς ως πρός τήν έυλογήν τής βάσεως καί τήν μέτρησην τοῦ χρόνου (παράγραφοι 3.3 καί 5.3).

Οἱ νόμοι συμπεριφορᾶς μᾶς έπιτρέπουν τήν άντιματάστασιν τῶν άγνώστων τάσεων σ_{ij} , μέ τά ζητούμενα μεγέθη (9.α), οὔτως ὥστε εἰς τās προσηπτούσας σχέσεις νά ὑπάρχουν μόνον αἱ ζητούμεναι άγνωστοί ἢ γνωσταί συναρτήσεις.

Θά έχωμεν έπομένως τά έλῆς:

Θεμελιώδεις σχέσεις έυ τής δυναμικής

$$\rho \gamma_i = f_i + \text{div} \sigma_{ij} . \quad (9.1. \alpha)$$

Άντιματάστασις τῶν έπιταχύνσεων

$$\gamma_i = \frac{dv_i}{dt} = \frac{\partial v_i}{\partial t} + v_j \frac{\partial v_i}{\partial x_j} = \frac{\partial v_i}{\partial t} + \vec{V} \text{grad} v_i .$$

Άντιματάστασις τῶν τάσεων

Περιοριζόμεθα εἰς τά υλασσιμᾶ ρευστά διά τά οποἴα οἱ νόμοι συμπεριφορᾶς έυφράζονται από τās σχέσεις (6.4.1.δ) ἢ (6.4.1.ζ). Αἱ σχέσεις αὔται λαμβάνουν καί τήν μορφήν

$$\sigma_{ij} = -p \delta_{ij} + \lambda \delta_{ij} \text{div} \vec{V} + \mu \left(\frac{\partial v_i}{\partial x_j} + \frac{\partial v_j}{\partial x_i} \right) . \quad (9.1. \beta)$$

Λαμβάνομεν τās άπουλίσεις καί τῶν δύο μελῶν τής (9.1.β) έχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι τό μέγεθος $\text{div} \sigma_{ij}$ είναι διανυσματικόν (δεδομένου ὅτι ὁ έυτελεστής div , έφαρμολόμενος εἰς ἔν μέγεθος, ὑποβιβάζει τήν τάξιν του κατά μίαν μονάδα). Κρατεῖται δέ ως έλεύθερος δείκτης ὁ i , ὥστε νά ὑπάρχη συμφωνία μέ τās σχέσεις (9.1.α).

Ο σαφής διαχωρισμός μεταξύ έλευθέρου καί άφώνου δείκτης είναι άπαραίτητος διότι, δι' έλεύθερον δείκτην i , έχομεν

$$\frac{\partial}{\partial x_i} = \text{grad} , \quad \frac{\partial}{\partial x_j} = \text{div} ,$$

$v_i \equiv \vec{V} \equiv$ διανυσματικόν μέγεθος ,

$v_j \equiv$ συντεταγμένη του \vec{V} ως προς τόν άξονα $j \equiv$ βαθμωτόν μέγεθος ,

ένῶ δι' έλεύθερον δείκτην j , ίσχύουν άριβῶς τά αντίστροφα.

Προϋπτεί έπομένως ή σχέσις

$$\operatorname{div} \sigma_{ij} = \operatorname{div}(-p \delta_{ij}) + \lambda \operatorname{div}(\delta_{ij} \operatorname{div} \vec{V}) + \mu \operatorname{div} \left(\frac{\partial v_i}{\partial x_j} \right) + \mu \operatorname{div} \left(\frac{\partial v_j}{\partial x_i} \right) \quad (9.1. \gamma)$$

Υπολογίζομεν τούς ὅρους του δευτέρου μέλους:

$$\operatorname{div}(-p \delta_{ij}) = - \frac{\partial p}{\partial x_i} = - \operatorname{grad} p$$

ὡς γνωρίζομεν έμ τής παραγράφου 8.1. Έξ άλλου

$$\operatorname{div}(\delta_{ij} \operatorname{div} \vec{V}) = \operatorname{div} \vec{V} \operatorname{div} \delta_{ij} + \delta_{ij} \operatorname{grad} \operatorname{div} \vec{V} = \operatorname{grad} \operatorname{div} \vec{V},$$

διότι γενναίως $\operatorname{div}(\varphi \vec{V}) = \varphi \operatorname{div} \vec{V} + (\operatorname{grad} \varphi) \cdot \vec{V}$ καί $\operatorname{div} \delta_{ij} = 0$, $\delta_{ij} \operatorname{grad} \left(\frac{\partial v_i}{\partial x_j} \right) = \operatorname{grad} \left(\frac{\partial v_i}{\partial x_j} \right)$,

δεδομένου ὅτι ἔχομεν τόν αὐτόν δείκτην j , εἰς τόν λόγον $\frac{\partial v_i}{\partial x_j}$.

$$\text{έπίσης} \quad \operatorname{div} \left(\frac{\partial v_i}{\partial x_j} \right) = \frac{\partial}{\partial x_j} \left(\frac{\partial v_i}{\partial x_i} \right) = \frac{\partial^2 v_i}{\partial x_j^2} = \Delta v_i \quad \text{καί}$$

$$\operatorname{div} \left(\frac{\partial v_j}{\partial x_i} \right) = \frac{\partial}{\partial x_j} \left(\frac{\partial v_j}{\partial x_i} \right) = \frac{\partial}{\partial x_i} \left(\frac{\partial v_j}{\partial x_j} \right) = \frac{\partial}{\partial x_i} \operatorname{div} \vec{V} = \operatorname{grad} \operatorname{div} \vec{V}.$$

Ἀντικαθιστώντες εἰς τήν (9.1. γ) θά ἔχωμεν

$$\boxed{\operatorname{div} \sigma_{ij} = - \frac{\partial p}{\partial x_i} + \mu \frac{\partial^2 v_i}{\partial x_j^2} + (\lambda + \mu) \frac{\partial}{\partial x_i} \left(\frac{\partial v_j}{\partial x_j} \right)} \quad (9.1. \delta)$$

Ἡ μορφή αὐτή εἶναι καθαῶς ψευδομονωνυμιαή, μέ έλεύθερον δείκτην τόν i .

Ἡ σχέσις (9.1. δ) γράφεται καί ὑπό τήν μιμητήν μορφήν

$$\boxed{\operatorname{div} \sigma_{ij} = - \frac{\partial p}{\partial x_i} + \mu \Delta v_i + (\lambda + \mu) \operatorname{grad} \operatorname{div} \vec{V}} \quad (9.1. \epsilon)$$

Ἐχομεν δέ τέλος καί τήν καθαῶς διανυσματικήν μορφήν

$$\boxed{\operatorname{div} \sigma_{ij} = - \operatorname{grad} p + \mu \Delta v_i + (\lambda + \mu) \operatorname{grad} \operatorname{div} \vec{V}} \quad (9.1. \zeta)$$

Δι' άντισταστάσεως τοῦ μεγέθους $div \sigma_{ij}$ έυ τῶν σχέσεων (9.1.δ) ἢ (9.1.ε) ἢ (9.1.ζ) εἰς τήν (9.1.α) προοίπτουν αἱ λητούμεναι έξισώσεις κινήσεως έυ τῆς δυναμικής, μέ τās άμολούθους μορφάς

$$\rho \left(\frac{\partial v_i}{\partial t} + v_j \frac{\partial v_i}{\partial x_j} \right) = f_i - \frac{\partial p}{\partial x_i} + \mu \frac{\partial^2 v_i}{\partial x_j^2} + (\lambda + \mu) \frac{\partial}{\partial x_i} \left(\frac{\partial v_j}{\partial x_j} \right), \quad (9.1.η)$$

ἢ

$$\rho \left(\frac{\partial v_i}{\partial t} + \vec{V} grad v_i \right) = f_i - \frac{\partial p}{\partial x_i} + \mu \Delta v_i + (\lambda + \mu) grad div \vec{V}, \quad (9.1.θ)$$

ἢ

$$\rho \left[\frac{\partial \vec{V}}{\partial t} + \frac{1}{2} grad \vec{V}^2 + (rot \vec{V}) \wedge \vec{V} \right] = \vec{f} - grad p + \mu \Delta v_i + (\lambda + \mu) grad div \vec{V}, \quad (9.1.ι)$$

ισχύουσαι διά τά υλασσιμά ρευστά καί έυπεφρασμέναί μέ μεταβλητάς EULER.

9.2 ΕΞΙΣΩΣΙΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ Η ΝΟΜΟΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΜΑΖΗΣ

Πρόκειται περί τής έξισώσεως (5.2.α), ἥτις έυφράζει ὅτι ἡ μάζα m οἰουδήποτε τμήματος V ένός ύλιμου συστήματος, τό ὁποῖον άμολουθοῦμεν εἰς τήν κίνησίν του, παραμένει σταθερά, ἥτοι $\frac{dm}{dt} = 0$ ἢ άύομη

$$\frac{\partial \rho}{\partial t} + div(\rho \vec{V}) = 0, \quad (9.2.α)$$

ἢ

$$\frac{\partial \rho}{\partial t} + \frac{\partial(\rho v_j)}{\partial x_j} = 0. \quad (9.2.β)$$

Εἰς τήν άνωτέρω σχέσηιν ὁ j εἶναι άφωνος δείυτης.

Εἰς τά πλεῖστα τῶν φαινομένων τῆς ύδραυλικῆς καί άεροδυναμικῆς ἡ έξίσωσις συνεχείας έφαρμόζεται εἰς τήν κίνησιν ρευστῶν έντός άγωγῶν τυχούσης μορφῆς (Σχ. 9.2.Α). Εἰς τās περιπτώσεις αυτές καί διά μόνιμον ροήν, έφαρμόζεται ἡ ὁλουληρωτική μορφή τῆς σχέσεως (9.2.α) εύρισσομένη δι' άπλῆς έφαρμογῆς τοῦ θεωρήματος τῶν GREEN-OSTROGRADSKI, ως άμολούθως: Έστω ἡ ροή τοῦ σχήματος 9.2.Α

δι' έυαστον σημεῖον τῆς ὁποίας ισχύει ἡ σχέση $div(\rho \vec{V}) = 0$. Δι' ὅλον τόν ὄγκον V , τόν περικλειόμενον ύπό τῶν έπιφανειῶν S_1, S_0, S_2 , θά ισχύη ἡ σχέση

ὅτι καί ἡ σχετιῆ ἐφαπτομενιῆ ταχύτης τοῦ ρευστοῦ ὡς πρός τήν παρειάν εἶναι ἐπίσης μηδενιῆ.

Ἡ μαθηματιῆ μελέτη τοῦ ὅλου θέματος, ἀναγομένη εἰς τήν μελέτην τής ὀριαῆς στοιβάδος, ἐξετάζεται εἰς τό σχετιόν μέ τήν υἱνησιν τών πραγματιῶν ρευστῶν V μέρος.

9.5 ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΙΣΩΣΕΩΝ

Ἄναλόγως τών εἰδιῶν συνθηῶν ἐιάστης μορφῆς ροῆς ἡ ἐιάστου ρευστοῦ, δυνάμεθα νά διαυρίνωμεν τάς ἐξῆς συνήθεις περιπτώσεις εἰς τήν μηχανιῆν τών ρευστῶν:

9.5.1 Ἐξωτερικαὶ δυνάμεις ἐκ πεδίου βαρύτητος

Εἰς τήν περιπτώσιν αὐτήν θά ἰσχύη ἡ σχέσις

$$\vec{f} = \rho \vec{g}, \quad (9.5.1.a)$$

ἐνθα \vec{g} εἶναι ἡ ἐπιτάχυνσις τής βαρύτητος, θεωρουμένη συνήθως ὡς σταθερά.

Δι' ὄξονα Ox_3 τής αὐτῆς διευθύνσεως καί ἀντιθέτου φορᾶς μέ τήν ἐπιτάχυνσιν \vec{g} , θά ἔχωμεν ὅτι

$$f_1 = f_2 = 0, \quad f_3 = -\rho g.$$

Διά τυχόντας ὄξονας, ἡ σχέσις (9.1.ι) δύναται νά γραφῆ

$$\rho \left[\frac{\partial \vec{V}}{\partial t} + \frac{1}{2} \text{grad} \vec{V}^2 + (\text{rot} \vec{V}) \wedge \vec{V} \right] = \rho \vec{g} - \text{grad} p + \mu \Delta v_i + (\lambda + \mu) \text{grad} \text{div} \vec{V} \quad (9.5.1.b)$$

Αἱ λοιπαὶ ἐλιώσεις διατηροῦν τήν μορφήν τής παραγράφου 9.1.

9.5.2 Ἰξῶδη ἢ πραγματικὰ ἀσυμπίεστα ρευστὰ

Διά τήν κατηγορίαν αὐτήν τών ρευστῶν, ἧτις περιλαμβάνει καί ὅλα τά πραγματιᾶ ὑγρά, ἰσχύουν αἱ σχέσεις (7.3.2.α) καί (7.3.2.β). Αἱ ἐλιώσεις μετασχηματίζονται ἐπομένως ὡς ἀκολούθως:

Ἐλιώσεις ἐν τής δυναμιμῆς

$$\rho \left[\frac{\partial \vec{V}}{\partial t} + \frac{1}{2} \text{grad} \vec{V}^2 + (\text{rot} \vec{V}) \wedge \vec{V} \right] = \vec{f} - \text{grad} p + \mu \Delta v_i \quad (9.5.2.a)$$

Αἱ ἐλιώσεις (9.5.2.α), ὑπό ἀναλυτιῆν μορφήν, ὀνομάζονται συνήθως ἐλιώσεις τοῦ NAVIER.

Ἐλιώσις συνεχείας

$$\text{div} \vec{V} = 0, \quad (9.5.2.b)$$

ἢ

$$\frac{\partial v_j}{\partial x_j} = \frac{\partial v_1}{\partial x_1} + \frac{\partial v_2}{\partial x_2} + \frac{\partial v_3}{\partial x_3} = 0 .$$

Ἡ σχέση (9.1.2.γ) λαμβάνει ἐξ ἄλλου τήν μορφήν

$$\iint_{\Sigma_1} (\vec{V} \vec{n}) ds + \iint_{\Sigma_2} (\vec{V} \vec{n}) ds = 0 . \quad (9.5.2.γ)$$

Χαρακτηριστική έξίσωσις

$$\rho = \rho_0 = \text{σταυ} . \quad (9.5.2.δ)$$

Συμπληρωματική έξίσωσις

Τοιαύτη έξίσωσις τής μορφῆς (9.3.β) ἢ (9.3.γ) δέν ὑπάρχει, δεδομένου ὅτι ἡ πυκνότης εἶναι σταθερά καί ἀνεξάρτητος τής πείσεως. Ἐάν εἰς τά φαινόμενα ὑπεισέρονται ἀνταλλαγαί καί μεταβολαί θερμότητος, θά ἔχωμεν τήν συμπληρωματικήν έξίσωσιν (9.3.δ).

Συνθῆμαι εἰς τά ὅρια

Ἰσχύουν ἀπολύτως τά ἀναφερόμενα εἰς τήν παράγραφον 9.3. Συμπληρωματικῶς ἀναφέρομεν ὅτι αἱ συνθῆμαι ὀλισθήσεως τοῦ ρευστοῦ ἐπί τῶν παρεῶν πρέπει νά ἀντιματασταθοῦν ἀπό συνθήμας προσφύσεως. Μαθηματικῶς ἐπίσης προϋπτει ἡ ἀνάγκη αὐτή τής προσθέτου συνθήμας λόγω τοῦ ὅτι αἱ διαφορμαί έξισώσεις τῶν ἰσῶδῶν ρευστῶν εἶναι δευτέρου βαθμοῦ, ἐνῶ αἱ τῶν τελείων ρευστῶν εἶναι πρώτου.

9.5.3 Τέλεια ἀσυμπίαστα ρευστά

Ἡ φυσική καί μαθηματική ὑφή τής κατηγορίας αὐτῆς τῶν ρευστῶν προσδιορίζεται πλήρως ἀπό τās σχέσεις (7.3.1.α) καί (7.3.1.β). Ὁ νόμος τάσεων-παραμορφώσεων λαμβάνει τήν μορφήν τοῦ νόμου διά τυχόν υλασσιμόν ρευστόν ἐν ἰσορροπίᾳ. Ἐπί πλέον, λόγω μηδενισμοῦ τοῦ τανυστοῦ τοῦ ἰσῶδους δι' οἰανδήποτε παραμόρφωσιν, ἤτοι διά πᾶσαν τιμήν τοῦ τανυστοῦ τῶν παραμορφώσεων,

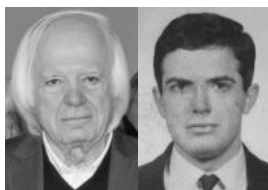
$$\tau_{ij} = 2\mu \varepsilon_{ij} = 0$$

προϋπτει ὅτι $\mu = 0$ καί αἱ διαφορμαί έξισώσεις δευτέρας τάξεως (9.1.ι) ἀπλοποιοῦνται εἰς έξισώσεις πρώτης τάξεως, λαμβάνουσαι τήν μορφήν

$$\rho \left[\frac{\partial \vec{V}}{\partial t} + \frac{1}{2} \text{grad} \vec{V}^2 + (\text{rot} \vec{V}) \wedge \vec{V} \right] = \vec{f} - \text{grad} p . \quad (9.5.3.α)$$

Αἱ έξισώσεις (9.5.3.α) ὑπό ἀναλυτικήν μορφήν ὀνομάζονται συνήθως έξισώσεις τοῦ EULER.

Αἱ λοιπαί έξισώσεις παραμένουν αἱ αὐταί μέ τās τής προηγουμένης παραγράφου.

ΠΡΕ ΞΑΝΑΦΤΙΑΧΤΗΚΕ Η ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Στις 4, 8, 12, 18 Μαρτίου, σας έστειλα τα 4 -από παραπάνω γνωστά μέιλ (ή καλύτερα "το 1 γράμμα χωρισμένο στα 4") με την εξής πρότασή μου:

«Αγαπητοί μου φίλοι, Το 2017, ως χρονιά επανεκκίνησης της Παρέας μας, ήταν καταπληκτικό. Οι συναντήσεις της Θεσσαλονίκης και της Αθήνας άφησαν μια δυνατή αίσθηση ευχαρίστησης και χαράς, την οποία δεν πρέπει να αφήσουμε να πέσει.

»Ας μετατρέψουμε λοιπόν αυτή την Παρέα μας από εξαφλεκτικό/σπάνιο γεγονός (ίδη μια φορά στα 2 με 3 χρόνια) σε συνήθεια (ίδη μια φορά το μήνα). Διότι καλά τα είπαμε στις δυο συναντήσεις, άλλα είπαμε λίγα, ενώ -εδώ και 50 χρόνια- μαζέψαμε πάρα πολλά.

»Τα 50 αυτά χρόνια ήταν όντως πολλά, κι εμείς βέβαια γίναμε πολύ πιο σοφοί αλλά και πιο δύσκολοι. Έχουμε λοιπόν όλοι μας, πάρα πολλά να πούμε -αλλά καθένας με τον τρόπο του- και πάρα πολλά να ακούσουμε -αλλά πάλι καθένας με τον τρόπο του- και γι αυτό χρειάζεται και να καθίσουμε σε πολλά τραπέζια και να τα λέμε χαλαρά, χωρίς να μας απασχολεί καθόλου το αν θα ξεχνάμε μερικά, αφού -μετά από ένα μήνα- θα μπορούμε να τα ξαναλέμε.

»Αλλά, ούτε τα πολλά τραπέζια, ούτε τα χαλαρά τραπέζια, θα κατάφερναν πολλά πράγματα, αν εμείς δεν είχαμε κάτι άλλο που μας ενώνει πραγματικά και που είναι τελικά οι 384 Φατσούλες των φοιτητών Πολιτικών Μηχανικών της Θεσσαλονίκης, που γράφτηκαν στους ΠΜ-ΑΠΘ το 1960, το 1961, το 1962.

Κι επειδή σας έχω αδυναμία -τί να κάνουμε- τις Φατσούλες, που τις έχετε -ως τώρα- σε Βιβλίο, σας τις έκανα και σε Αφίσα, για να μας χαιρόμαστε όλους μαζί και για να είμαστε όλοι μαζί στην Πρώτη Σελίδα της Παρέας μας της Δεκαετίας μας του '60 στο Πολυτεχνείο... Όλοι στη Πρώτη γιατί ούτε υπάρχει δεύτερη, ούτε μας περισσεύει κανένας μας για να μπει σε δεύτερη.

ΟΙ 404 ΦΑΤΣΟΥΛΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΑΣ ΜΑΣ, 1960-1961-1962...

Τις 404 αυτές Φατσούλες τις λάβατε στις 16 Μαρτίου 2018 με την Επιστολή:

«Αγαπητοί μου φίλοι συμφοιτητές,

»Αυτή είναι για εμάς η **Πρώτη Μέρα μας στο Πολυτεχνείο** και για το Πολυτεχνείο το Ποδαρικό του στη Ζωή μας. Ψάρακες, με κάτι χαρτιά, και με αυτή την ίδια φατσούλα/φωτογραφία στο χέρι, κάναμε τα πρώτα αδέξια βήματα στη Γραμματεία των Πολιτικών Μηχανικών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

»Οι 404 Φατσούλες είναι μια χρονομηχανή με 404 Καπετάνιους, και είναι αυτό που έψαχνα να βρω και να κάνω από τον Φεβρουάριο του 2017, και που το άρχισα 21 Νοεμβρίου 2017 και το τέλειωσα 16 Μαρτίου 2018 και είναι ό,τι καλύτερο μπορούσα να χαρίσω σ' όλους μας. Και θα ήθελα να προσθέσω:

»Μετά από τις Φατσούλες και το Παρουσιολόγιο, αισθάνομαι πραγματικά πάρα μα πάρα μα πάρα πολύ ωραία, διότι τώρα πράγματι μας θυμηθήκαμε όλους μας (και τον εαυτό μας μέσα). Από δω και πέρα δεν μας λείπει πλέον κανένας, ούτε αυτοί που δεν θυμόμασταν, ούτε αυτοί που είχαν διαγραφεί τότε, ούτε αυτοί που απουσιάζουν τώρα. Έχουμε διακτινιστεί και βρισκόμαστε στο Πρώτο Έτος της ζωής μας στο Πολυτεχνείο του 1960 και του 1961 και του 1962 και άλλων ±2 ετών... Και εκεί είμαστε όλοι παρόντες... Όλους τους συμφοιτητές μας τους έχουμε δίπλα μας και τους βλέπουμε όπως ήμασταν τότε στα χρόνια του '60... Όλους τους τηλεφωνούμε όποτε θέλουμε και τους ακούμε με την τότε φωνή τους, και τους θυμόμαστε με την τότε ανεμελιά τους, με το τότε κέφι τους, με την τότε πολυτεχνειο-λαχτάρα τους... Με όλους αρπαζόμαστε και με όλους τα ξαναβρίσκουμε, με όλους ξενυχτάμε για θέματα κι αγωνιούμε γι αποτελέσματα, με όλους σπάμε πλάκα και χαφόμαστε... Όλους τους νοιαζόμαστε κι όλους τους αγαπάμε. **Είμαστε οι Συμφοιτητές... Είμαστε οι Φίλοι... Είμαστε η Μεγάλη Παρέα του '60.**

»Να Είστε Όλοι Σας Καλά

»Γιώργος Μπαλαφούτας»

...συνέχεια από την σελίδα 3467...

»Όλες αυτές οι Φατσούλες, όλα αυτά τα 18ρικά-19ρικά κρατούν μέσα τους ένα μεγάλο πλούτο αναμνήσεων, το καθένα από το δικό του "τότε". Και όλα αυτά τα "τότε" είναι η Παρέα μας του Πολυτεχνείου, όταν ετοιμαζόμασταν να κατακτήσουμε τον κόσμο, που ο καθένας μας έφτιαξε και κατάκτησε.

»Και τώρα περισσότεροι από 200 τέτοιοι προσωπικοί μικρόκοσμοι ξανασυναντιούνται, ξανα-ανακατεύονται και ξαναγνωρίζονται. Και όλα τα "τότε" μαζί με τα "τώρα" και τα "ενδιάμεσα" μας, είναι τα πάρα πολλά που έχουμε να πούμε και τα πάρα πολλά που έχουμε να ακούσουμε. Και είναι αυτά ακριβώς που δεν πρέπει ούτε να τα αφήσουμε να πέσουν, ούτε να τα αφήνουμε να αδρανούν γιατί χάνονται. Και δεν χάνονται οι κουβέντες μας. Χάνεται το να ξαναζούμε με παιδικούς φίλους, παιδικές περιπέτειες και κατορθώματα, και να μοιραζόμαστε παιδικές περηφάνιες και χαρές. Χάνεται το "ξανάνιωμα" που ούτε αγοράζεται ούτε βρίσκεται εύκολα.

»Και έτσι σκέφτηκα να σας πω να μετατρέψουμε την παρέα μας από σπάνιο γεγονός σε συνήθεια. Και εννοώ, κάθε μήνα μια προ-μεσημεριανή συνάντηση, χαλαρή, ελεύθερη και ανοικτή (όποιος και όποτε μπορεί) χωρίς τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο, σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, ίδια μέρα ίδια ώρα. Και προτείνω η τελευταία Τρίτη κάθε μήνα, στις 12:00 η ώρα, να γίνει η **"Ημέρα με τα Παιδιά από το Πολυτεχνείο"**, και η πρώτη θα είναι 27.3.2018.»

Αυτά σας έγραψα στις 4, και στις 8, και στις 12, και στις 16 Μαρτίου 2018, για να σας προκαλέσω και να σας προσκαλέσω. Και Εσείς, που δεν σηκώνετε τέτοιες προκλήσεις, σε 10 μέρες δώσατε ένα 43πρόσωπο "βροντερό παρόν".

ΑΘΗΝΑ, 27 ΜΑΡΤΙΟΥ 2018 (22)		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 27 ΜΑΡΤΙΟΥ 2018 (21)	
ΒΕΡΡΟΣ Αχιλλέας '62	ΜΙΚΕΔΑΚΗΣ Ανδρέας '61	ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Θαν. '62	ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Γιώργος '62
ΓΑΛΑΝΗΣ Κώστας '62	ΜΙΣΣΕΝΤΖΗΣ Νίκος '61	ΙΟΡΔΑΝΟΓΛΟΥ Ιορδάνης '60	ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Νίκος '61
ΓΙΑΓΚΟΥ Γιάννης '62	ΜΥΛΩΝΑΣ Ανδρέας '61	ΚΕΡΑΜΕΥΣ Κώστας '60	ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ Κυριάκος '62
ΚΑΛΟΣΚΑΜΠΗΣ Μιχάλης '61	ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γιάννης '60	ΚΕΧΑΓΙΑΣ Βασίλης '60	ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Κ. '62
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Τόλ. '61	ΠΑΠΑΚΟΣΜΑΣ Νίκος '61	ΚΗΠΟΥΡΟΣ Στέφανος '61	ΠΥΡΟΒΕΤΣΗΣ Νίκος '61
ΚΑΡΛΗΣ Κώστας '63	ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ Τάσος '61	ΚΡΗΤΙΚΟΣ Στάθης '60	ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΗΣ Δήμος '62
ΚΙΤΣΟΣ Δημήτρης '62	ΠΑΥΛΙΔΗΣ Κώστας '62	ΛΙΣΣΑΦΙΔΟΥ Ελένη '61	ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ Τάσος '62
ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΗΣ Φώτης '61	ΡΟΖΗΣ Στάθης '61	ΜΑΛΑΜΙΔΗΣ Απόστολος '61	ΤΣΑΚΟΣ Σταμάτης '61
ΛΙΜΑΣ Γιώργος '60	ΣΙΤΣΑΝΗΣ Νίκος '61	ΜΕΝΤΕΣ Κώστας '61	ΤΣΙΓΚΡΟΣ Γιώργος '62
ΜΑΛΑΓΑΡΗΣ Σπύρος '61	ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΗΣ Μπάμπης '61	ΜΙΧΟΥΔΗ Τότα '61	ΦΟΥΝΤΟΥΛΙΔΗΣ Χρήστος '62
ΜΑΥΡΟΕΙΔΗΣ Παναγιώτης '62	ΤΣΩΛΗΣ Δημήτρης '61	ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ Γιώργος '61	

Και έκτοτε αυτό δεν σταμάτησε ποτέ... Και χρειάστηκε ν' αλλάξει όλος ο Κόσμος για να διακοπεί προσωρινά [από τον Φεβρουάριο 2021 ως τον Οκτώβριο 2023] ... Και για σας που δεν μας ξέρατε, αυτή είναι η Παρέα μας, και δείτε πιο κάτω τι καλά περνούσαμε.

27 Μαρτίου 2018, Ταλάνης, Κωνσταντάκης, Παυλίδης, Μαλαράσης, Καραγιαννόπουλος, Λίμας, Σιτάσης, Καλοσκάμπης, Μαυροειδής, Παπουτσης, Μικεδάκης, Ροζής, Κίτσος, Γιάγκου

27 Μαρτίου 2018, Τσώλης, Καρλής, Γιάγκου, Ταλάνης, Παπακοσιός - Κίτσος, Ροζής, Μικεδάκης - Κωνσταντάκης, Παυλίδης, Μαλαράσης

27 Μαρτίου 2018, Κωνσταντάκης, Παυλίδης, Μαλαράσης, Καραγιαννόπουλος, Λίμας, Σιτάσης, Καλοσκάμπης, Μαυροειδής, Παπουτσης, Μικεδάκης, Ροζής, Κίτσος

27 Μαρτίου 2018, Καρλής, Ταλάνης, Παπακοσιός, Παπακοσιός, Μυλωνάς, Κωνσταντάκης, Παυλίδης, Γιάγκου, Βέροος

27 Μαρτίου 2018, Καρλής, Τσώλης, Ταλάνης, Παπακοσιός, Παπακοσιός, Γιάγκου, Μυλωνάς

24 Απριλίου 2018, Παπακοσιός, Γιαννούσης, Σιτάσης, Ταλάνης, Καλοσκάμπης, Μισετζής, Κακόβας, Κουτρούμπας, Καραγιαννόπουλος, Κίτσος, Δημητρίου

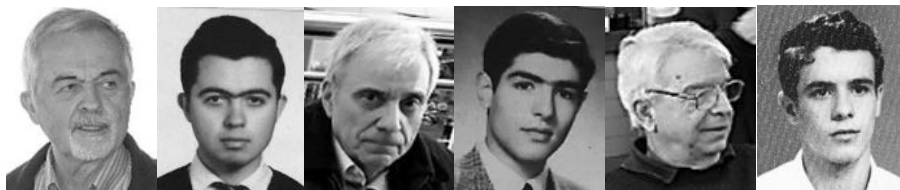

27 Μαρτίου 2018, Παυλίδης, Μαλαράσης, Καραγιαννόπουλος, Λίμας, Σιτάσης, Καλοσκάμπης, Μαυροειδής, Παπουτσης, Μικεδάκης, Ροζής, Κίτσος, Γιάγκου

24 Απριλίου 2018, Παπακοσιός, Γιαννούσης, Σιτάσης, Καραγιαννόπουλος, Κίτσος, Δημητρίου

308/41 - 9.2021 { & ΑΝΑΤΥΠΟ ΤΟΥ 73/10-2.2019 }

Η Παρέα μας
ΑΘΗΝΑ 2019
ΚΟΠΗ ΠΙΤΤΑΣ

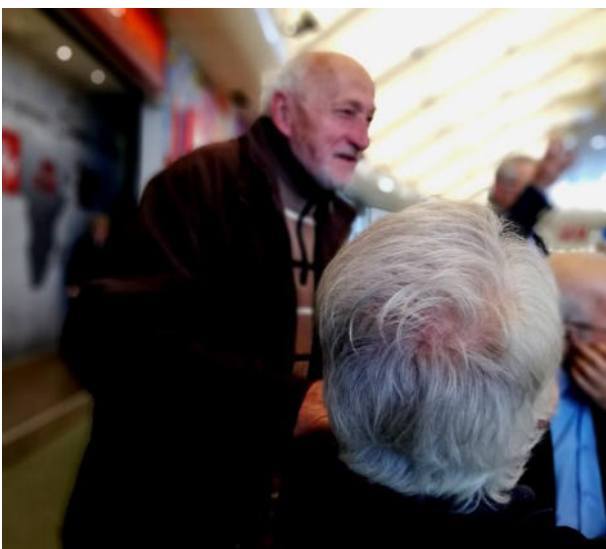
ΜΠΑΜΠΗΣ ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΗΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΙΩΝΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΣΑΡΑΝΤΗΣ

Την Τρίτη 29 Ιανουαρίου 2019 μαζευτήκαμε στην Αθήνα, στο Palmie Bistro του Avenue Mall, 20 φίλοι συμφοιτητές κι ο Καθηγητής μας Θέμης Ξανθόπουλος.

Ήμασταν οι Αγγελινός, Αλεξίου, Γαλάνης, Γιάγκου, Γονέος, Κακάβας, Καλοσκάμπης, Καραγιαννόπουλος, Καρλής, Κωνσταντάκης, Μαυροειδής, Μέριανος, Μπασσιούδης, Ξανθόπουλος, Πατεράκης, Παυλίδης, Σιτσάνης, Ταλιαδούρης, Τσιώνης, Φέκα, Χατζησαράντης. Ο Καθηγητής έκοψε την Βασιλόπιττα και το τυχερό κομμάτι το πήρε ο Νίκος ο Σιτσάνης.

Αυτές είναι μερικές από τις φωτογραφίες του Τσιώνη, του Χατζησαράντη και δικές μου που τις έχω ήδη στείλει σε όλους. Μπάμπης Ταλιαδούρης

309/41-9.2021 { & ΑΝΑΤΥΠΟ ΤΟΥ 72/10-2.2019 }

Πάλι η Παρέα μας ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2019
ΚΟΠΗ ΠΙΤΤΑΣ (ίδια μέρα ίδια ώρα)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Την Τρίτη 29 Ιανουαρίου 2019 μαζευτήκαμε στο στέκι μας στη Θεσσαλονίκη 30 φίλοι συμφοιτητές. Οι 28 ήταν παρόντες με φυσική παρουσία και οι 2 ήταν παρόντες με τον δικό τους τρόπο: ο Τάσος ο Ανδρεάδης -μολονότι απουσίαζε δικαιολογημένα στα Ιωάννινα- ήταν μαζί μας όπως και εμείς είμαστε πολύ μαζί του και μίλησε σχεδόν με όλους μας και η Κική η Παπαδοπέτρου που είναι μεν στο Λουξεμβούργο αλλά όπως έγραψε «είμαι μακριά για να έλθω αλλά κοντά για να σας σκέπτομαι συχνά και τις Τρίτες της συνάντησης να είμαι μαζί σας».

Τώρα, εγώ ήξερα απ' τη μάνα μου ότι την Πρωτοχρονιά κόβαμε Βασιλόπιττα και Τσουρέκια τρώγαμε το Πάσχα. Επομένως με τίποτε δεν θά'φερνα τσουρέκι για βασιλόπιττα, κι επειδή στα ζαχαροπλαστεία και στους φούρνους -ακόμη και στη Θεσσαλονίκη- οι βασιλόπιττες είναι ένα σπάνιο είδος «υπό εξαφάνιση» μπήκα στη λογική να επιχειρήσω το 'ανεπιχειρήτο', δηλαδή να βρω μια παλιά συνταγή και να κάνω την παρακάτω ιδιοκατασκευή, όπου Χ.Π. = Χρόνια Πολλά.

Διακρίνεται η επί του πεδίου σήμανση της (5×6=30) κατάτμησης και το, 4^ο στη σειρά, τυχερό κομμάτι μέσα στο οποίο ο Κώστας Μεντές βρήκε το νόμισμα.

Συνηθίζεται το «νόμισμα» να συνοδεύεται από ένα «αναμνηστικό δώρο» και σκεφτόμουν ότι -από κάθε πλευράς- το μόνο που θα άξιζε ήταν «Ένα ταξίδι

κομπλέ, από 1 ως 3 Μαρτίου, στο Καρναβάλι του Ρίο», αλλά με δυσκόλευε λίγο το ρεφενέ. Βέβαια ήταν κι η Πάτρα, αλλά ... «αν είναι να κάνεις κάτι ας κάνεις κάτι σωστό». Εξάλλου στην Πάτρα -καλά να είμαστε όλοι- μπορούμε να πάμε του χρόνου όλοι μαζί κι έχουμε εκεί και τόσους φίλους να το οργανώσουν.

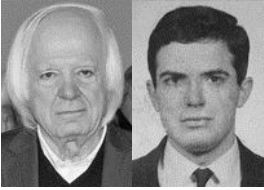
Κι έτσι πήρα τους δρόμους κι έψαχνα ένα «όχι τόσο υλικό, όσο αρκετά συναισθηματικό αναμνηστικό δώρο » ... και τελικά ήμουν τυχερός που τελείως τυχαία βρήκα «**ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ**» και είπα «**Εντάξει**».

Και την έδωσα, εκ μέρους όλων μας, μαζί με τις καλύτερες ευχές μας στον Κώστα, κι αυτός -σας το φανερώνω μιας και το είδα- την φύλαξε στο πορτοφόλι του. Όσο για το Ρίο θα δω τι μπορεί να κάνω αργότερα.

Λοιπόν, Φτου-φτου-φτου μας... Είμαστε μια πολύ ωραία παρέα!

310/41 - 9.2021 {& ΑΝΑΤΥΠΟ ΤΟΥ 169/22-2.2020}

Πάλι η Παρέα μας ΚΟΠΗ ΠΙΤΤΑΣ 2020 ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Τρίτη 28 Ιανουαρίου 2020, στη Θεσσαλονίκη στο στέκι μας, μαζευτήκαμε στις 12:00, 30 φίλοι συμφοιτητές {{2.300 ηλικιακά χρόνια}} και κόψαμε τη δεύτερή μας πίττα. Τρίτη 29 Ιανουαρίου 2019 είχαμε μαζευτεί πέρσι και κόψαμε την πρώτη μας πίττα και ήμασταν πάλι 30 (ΣΥΜΠΤΩΣΗ). Ίδια μέρα ίδια ώρα, στην Αθήνα στο στέκι μας, φέτος μαζευτήκατε 21 φίλοι συμφοιτητές {{1.600 ηλικιακά χρόνια}} και κόψατε την δεύτερή σας πίττα, και πέρυσι, μαζευτήκατε και κόψατε την πρώτη σας πίττα και ήσασταν πάλι 21 (και άλλη ΣΥΜΠΤΩΣΗ). Συνολικά μαζευτήκαμε 51 φίλοι συμφοιτητές {{ήτοι περίπου 4.000 ηλικιακά χρόνια}}.

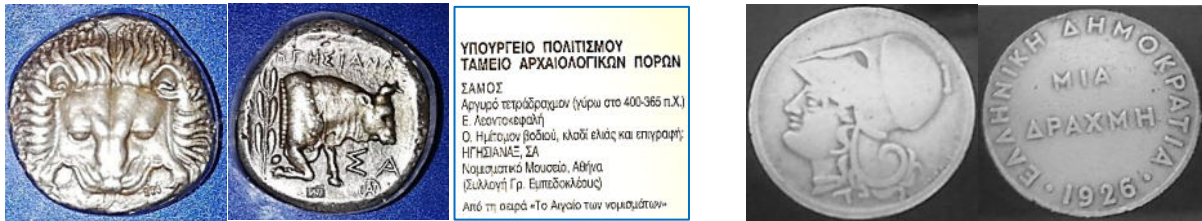
Ας αφήσουμε όμως τις συμπτώσεις, κι ας σκεφτούμε ότι πριν 3 χρόνια (Τρίτη 31 Ιανουαρίου 2017) δεν γνωριζόμασταν. Που σημαίνει ότι ήμασταν τελείως ξεχασμένοι μεταξύ μας και βυθισμένοι στη μεγάλη μας λήθη. Και πριν 2 χρόνια (Τρίτη 30 Ιανουαρίου 2018) -μετά από 2 πετυχημένες συναντήσεις- βαδίζαμε στο να ξαναπέσουμε πάλι σε μια παρόμοια κατάσταση. Και ευτυχώς την Τρίτη 27 Μαρτίου 2018 το σταματήσαμε, και μαζευτήκαμε 43 (σε Θεσσαλονίκη 21 και σε Αθήνα 22), και το γλυτώσαμε οριστικά -μια κι έξω που λένε- (πιστεύω να συμφωνείτε ότι τώρα πια δεν χαλάει). Έτσι σε πιο λίγο από 2 ΧΡΟΝΙΑ, 110 -αθροιστικά- φίλοι συμφοιτητές κάναμε περί τις 40 συναντήσεις (μισές Αθήνα - μισές Θεσσαλονίκη), με πάνω από 700 παρουσίες, ενώ στα προηγούμενα 50 ΧΡΟΝΙΑ είχαμε κάνει μόνο 2 -το 2017- και 2 ή 3 πιο παλιά. Λοιπόν έχω την εντύπωση ότι τα καταφέραμε μια χαρά, και Μπράβο μας.

Πέρσι σας είχα ξαναπεί ότι εγώ θυμάμαι καλά ότι την Πρωτοχρονιά κόβαμε Βασιλόπιττα (τριφτή) και Τσουρέκια τρώγαμε μόνο το Πάσχα. Και γι' αυτό βρήκα μια παλιά συνταγή και τόλμησα να κάνω την παρακάτω ιδιοκατασκευή που την ονόμασα Βασιλόπιττα, αλλά έκανα ένα σφάλμα (να βάλω και αέρα) και μου φιλοκάηκε. Περίμενα λοιπόν 1 χρόνο και φέτος την ξαναέκανα χωρίς αέρα.

Μου είπατε ότι σας άρεσε. Να είμαστε όλοι καλά και του χρόνου θα την κάνω καλύτερη. Φέτος, **το τυχερό κομμάτι στη Θεσσαλονίκη έπεσε στον Φώτη τον Πασχαλίδη και στην Αθήνα στον Κώστα τον Παυλίδη.**

Λίγες μέρες πριν, Στάθης-Φώτης-Γιώργος βρεθήκαμε κι ο Φώτης διάλεξε ένα «αναμνηστικό "φλουρί"» για τον τυχερό (τον Φώτη!!!), που ήταν ένα Σαμιώτικο αργυρό τετράδραχμο του 400-365 π.Χ.. Πέρυσι ήταν μια δραχμή του 1926.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΣΑΜΟΣ
Αργυρό τετράδραχμον (γύρω στο 400-365 π.Χ.)
Ε. Λαοντοκρητική
Ο. Ημίγμομον βοδιού, κισοί ελιάς και επιγραφή:
ΗΓΗΔΙΑΝΕΣ, ΣΑ
Κοιμισιακό Μουσείο, Αθήνα
(Συλλογή Γ.ρ. Επιπεσοκλάου)
Από τη σειρά «Το Άγιο των νομισμάτων»

Οι πιο κάτω φωτογραφίες είναι από Θεσσαλονίκη {{φωτογραφίες Μπαλαφούτας}}

Κι ήρθαν και ο Κώστας Μιχαηλίδης από Αλεξανδρούπολη, ο Βάιος Ποζιός από Καρδίτσα, ο Γιώργος Γιαννούσης από Τρίκαλα ο Βασίλης Βασδάρης από Έδεσσα.

Και οι πιο κάτω φωτογραφίες είναι από Αθήνα (φωτογ. Σιτσάνης, Ταλιαδούρης)

Και ήταν μαζί μας και ο Θέμης, που πρωτογνωριστήκαμε τον Νοέμβριο του 1964. Και που τον εκτιμούσαμε και τον αγαπάμε και που μας εκτιμούσε και μας αγαπάει. Και που σας είπα στα χρόνια τα δικά μας και στο Πολυτεχνείο το δικό μας του κόλλησε το «ζε-ι-ζί» {{είδατε πιο πάνω πότε και πώς}}... Και που με τις πολλές και αβίαστες παρουσίες του στις Συναντήσεις μας, μας έδωσε τη χαρά να καταφέρουμε να του χαρίσουμε κι εμείς κάτι δικό μας, κάτι που δεν κρύβει ότι το αγαπάει: Το να είναι «**Ένα Με Μας και Ένας Από Μας**». Το να είναι ένας από την Παρέα μας που για όλους μας είναι **Αγάπη και ☺ Κάλλιον Ζην**. Και θαυμάστε εδώ εμβρίθεια επίλυσης προβλήματος Τανυστικού Λογισμού.

Και έτσι γυρρίσατε καλά και την Παρέα μας και το δείπνό μας με τον Θέση

ΔΟΚΙΜΙΟ "ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ;"

311/41-9.2021 {& ΑΝΑΤΥΠΟ ΤΟΥ 4α/1-5.2018}

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΠΑΛΙΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΜΟΥ

ΘΕΜΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

{{ΓΜ: Αγαπητοί Φίλοι, ο Θέμης μου ζήτησε να προσθέσετε στο Βιβλίο του και την επιστολή αυτή, την οποία στέλνει στον καθένα μας χωριστά}}

Αγαπητέ μου,

Αφιέρωσα, ως όφειλα, το δοκίμιο αυτό στους παλαιούς φοιτητές μου. Με στηρίζατε ως πολύτιμοι συνεργάτες, διακριθήκατε ως επιστήμονες-μηχανικοί και, ξεπερνώντας τον δάσκαλο, τον βοηθήσατε να γηράσκει αεί διδασκόμενος. Γνωρίζω εκ πείρας ότι το όποιο σημαντικό ή ασήμαντο έργο πιστώθηκε σε κάποιον από εμάς είναι προϊόν κοινότητας, συγκροτημένης από τα λίγα εμφανή και πολλά άλλα αφανή αλλά εκ των ων ουκ άνευ μέλη της. Το ίδιο προφανώς ισχύει και για το πόνημα που κρατάτε στα χέρια σας. Η εντύπωση που καλλιεργούν ορισμένοι περί πατρότητας σε ένα σύνθετο εγχείρημα εμπεριέχει υπερβολική δόση ατομικισμού. Είναι μεταξύ άλλων και αντιαισθητική η περιθωριοποίηση της ανεκτίμητης συμβολής της μητρότητας.

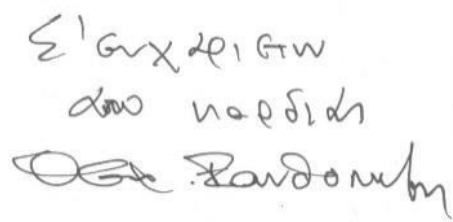
Ως διάκονος ταπεινών πρακτικών εφαρμογών της υψηλόφρονος ρήσης *sapere aude* του Καντ, διαπιστώνω μετά τη δεκαετία του '70 τη σταδιακή υποταγή των αντιπροσωπευτικών δημοκρατιών μας στη μη παραγωγική χρηματοπιστωτική υπερεξουσία των αγορών, τη συνακόλουθη συρρίκνωση των ελάχιστων αναγκαίων κοινωφελών υποδομών για την επί της ουσίας ελεύθερη υπόσταση του μη εύπορου πολίτη. Με το ξεκίνημα του 21ου αιώνα γίνονται εμφανείς και οι καταστροφικές για τις νέες γενιές συνέπειες της επικράτησης του προτύπου *homo economicus consumens*, της επιβολής με πανίσχυρα επικοινωνιακά μέσα του νέο-μεσαιωνικού δόγματος «ο καθένας για τον εαυτό του και η Αγορά -στη θέση του Θεού- για όλους». Το είδος μας *homo sapiens* είναι το τελευταίο επιζών από τα πολλά είδη του γένους των ανθρώπων και της οικογένειας των ανθρωπίδων. Μήπως βιώνουμε ένα ρέκβιεμ με κρεσέντο;

Εντούτοις, διατηρώ και την ιδιότητα του αισιόδοξου διακόνου των θετικών επιστημών. Θαυμάζω την εκρηκτική οριζόντια διάχυση της πληροφορίας, την αποφασιστική συμβολή της στον εκδημοκρατισμό δημιουργικής γνώσης και δυνατοτήτων κτήσης πανίσχυρου και φθηνού εξοπλισμού για την αυτοδύναμη παραγωγή χρήσιμων και ανθεκτικών στον παγκόσμιο ανταγωνισμό προϊόντων και υπηρεσιών. Βλέπω ότι τα 160 τουλάχιστον από τα 193 κράτη-μέλη του ΟΗΕ, που δεν κατάφεραν να διεισδύσουν ούτε στις παρυφές του κατεστημένου των συγκεντρωτικών-επιτακτικών οικονομικών εξουσιών, μπορούν να κατέλθουν στον στίβο της ραγδαία εξελισσόμενης και εν δυνάμει ανατρεπτικής νέας βιομηχανικής επανάστασης. Η χώρα μας, π.χ., διαθέτει δύο ουσιώδη συγκριτικά πλεονεκτήματα: υπερασπίζεται πεισματικά την παράδοση της προτίμησης στις μικρές παραγωγικές μονάδες και διατηρεί -ακόμα- ένα αναλογικά υπέρτερο, ως προς το μέσο ευρωπαϊκό επίπεδο, μορφωμένο δυναμικό υψηλής στάθμης.

Πρώτο και κοινό σε όλους μας νοητικό ζητούμενο, συνήθως ενδόμυχο και βασανιστικό, παραμένει η αναζήτηση των αιτίων που μας οδηγούν μέχρι το εκάστοτε σημείο «παρόν». Πολλά και ενδιαφέροντα τα σχετικά αφηγήματα. Όσα διαθέτουν και αξιόπιστο γνωσιολογικό υπόβαθρο από τα προγενετικά και εξελικτικά χαρακτηριστικά του είδους μας προσφέρουν χρήσιμα εργαλεία στο δεύτερο ζητούμενο, τη χάραξη ρεαλιστικής διεξόδου προς ένα απαλλαγμένο από την περιρρέουσα δυστοπία μέλλον.

Αρχίζοντας με το πρώτο ζητούμενο, την επίπλευση πάνω από το θορυβώδες και αποπροσανατολιστικό παρόν, ταξινόμηση κατά χρονολογική σειρά και συνόψιση ντοκουμέντα που απεικονίζουν το πολυδιάστατο της προέλευσης, τη συναρπαστική προϊστορική και ιστορική διαδρομή της ανθρωπότητας. Χάρη στην πνευματική συνδρομή κοινοτήτων όπως η δική μας, τόλμησα να προχωρήσω και στην ιχνηλάτηση του δεύτερου ζητούμενου.

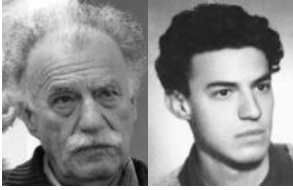
Καταθέτω λοιπόν το πόνημα και το θέτω υπό την κρίση σας. Προσβλέπω και πάλι στη συμβολή σας, από τη διόρθωση λαθών και συμπλήρωση παραλείψεων μέχρι τη ρητή αντιπαράθεση απόψεων, στο μέιλ μου thxanth@central.ntua.gr

Σ' ευχαριστώ
από καρδιάς
Θόδωρος Χανθόπουλος

Δεκέμβριος 2017

312/41-9.2021 { & ΑΝΑΤΥΠΟ ΤΟΥ 35/5-9.2018 }

**ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΠΟΛΙΧΝΗ
ΤΗΣ ΜΕΣΟΛΙΘΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
(ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΜΟΥ
ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ Θ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ)
ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΡΑΜΠΟΥΤΗΣ**

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Φίλε Γιώργο

Διαβάζω με ενδιαφέρον τη δουλειά σου και τις αξιόλογες δημοσιεύσεις των φίλων και συμμαθητών μας. Έγραφα και εγώ ένα μικρό δοκίμιο που σχετίζεται με τη δουλειά μου τα τελευταία χρόνια, όταν η κρίση μας απομάκρυνε βίαια από τα επαγγελματικά μας ενδιαφέροντα. Το έναυσμα αποτέλεσε το σημαντικό βιβλίο του καθηγητή μας της Θεωρητικής Υδραυλικής, Θέμη Ξανθόπουλου, "PEKBIEM ME KPEΣENTO;" στον οποίο και το αφιερώνω.

Με εκτίμηση

Κ. Ν. Μπαραμπούτης

{{Υ.Γ Ενημέρωσε, αν θέλεις, τους συμμαθητές μας, ότι σύντομα θα εκδοθεί ο Τόμος Α' του βιβλίου μου "Γιατί η ψυχή;", μέρος της γενικής εργασίας μου "Η ΟΓΔΟΗ ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ". Έχουν εκδοθεί ήδη από της εκδόσεις ΑΡΜΟΣ οι δύο πρώτοι τόμοι.}}

Μια Μικρή Πολίχνη της Μεσολιθικής Περιόδου (10000 -3000 π.Χ.)

Αφιερωμένο στον καθηγητή μου της Θεωρητικής Υδραυλικής Θ. Ξανθόπουλο

Είναι ενδιαφέρον νομίζω να επιχειρήσω μια σκιαγράφιση της προϊστορικής κοινότητας υπό το φως των μαρτυριών, κυρίως της παλαιοντολογίας, της αρχαιολογίας και της εξελικτικής βιολογίας, που εκθέτει με άψογη συνθετική ικανότητα επιστημονικού ήθους και μεθοδολογίας ο Θ. Ξανθόπουλος, και της υπόθεσης του θυματικού μηχανισμού που επιβεβαιώνουν οι μύθοι και τα τελετουργικά των λαών. Υποθέτουμε την ύπαρξη ενός ομίλου οικογενειών - κάθε όμιλος αποτελείται από 25-70 μέλη- που έχουν συγκροτήσει τον πυρήνα της φυλής τους, αποτελούμενο περίπου από τριακόσια άτομα όλων των

ηλικιών. Κατέχουν ένα μέρος μιας εύφορης παραποτάμιας περιοχής που τους προσφέρει τις δυνατότητες να αναπτύξουν τις αναγκαίες γεωργικές καλλιέργειες και την εκτροφή ενός μικρού αριθμού ζώων για τη διατροφή τους. Να έχουμε υπ' όψη μας ότι ο ζωτικός χώρος που τους ανήκει συνορεύει με τον αντίστοιχο χώρο που κατέχει ένας άλλος όμιλος οικογενειών, ενδεχομένως της ίδιας φυλετικής καταγωγής. Η διάσπαση είναι πολύ πιθανόν να προήλθε από τις διαθέσεις κυριαρχίας που εκδήλωσαν μεταγενέστερα κάποια άρρενα μέλη των αρχικών ομίλων. Εντοπίζουμε την ύπαρξη του πυρήνα της φυλής στις αρχές της 6ης χιλιετίας π.Χ., στα μέσα της λίθινης περιόδου (10000 - 3000 π.Χ.), όταν τα εργαλεία που χρησιμοποιεί ο άνθρωπος για να καλλιεργήσει τη γη και να θηρεύσει μεγάλα ζώα, και γενικώς τα τεχνουργήματα, είναι λίθινα. Έχουν περάσει περίπου 4000 χιλ. χρόνια από τότε που ένα μεγάλο μέρος της γης το κάλυπταν οι πάγοι και η μεγάλη άνοδος της επιφάνειας της θάλασσας, περίπου 120 μ., σε ορισμένες παράκτιες περιοχές έχει σταματήσει. Βρισκόμαστε στη Μεσοπαγετώδη περίοδο που διαρκεί ως σήμερα· οι εύφορες παραποτάμιες περιοχές που υποδέχονταν τις πλημμύρες των νερών αποτελούσαν το μήλο της έριδος μεταξύ των μακρινών προγόνων μας.

Πριν αποπειραθούμε να περιγράψουμε την πρώιμη πολιτική οργάνωση του ομίλου, θα ανατρέξουμε σε δύο υποθέσεις που έχουν διατυπωθεί με διαφορετικές προκείμενες βιολογικού και ψυχολογικού περιεχομένου. Οι επινοητές τους προτάσσουν διαφορετικού είδους επιχειρήματα για να τις υποστηρίξουν, καταλήγουν όμως σε παρόμοια συμπεράσματα για την ανθρώπινη φύση. Η πρώτη υπόθεση που διατυπώθηκε από τον Diamond, ερευνητή της εξελικτικής βιολογίας, αναφέρεται απευθείας στα γενετικά χαρακτηριστικά του *homo sapiens*, τα οποία συνέδεσε με εκείνα του γένους του που θεωρούσε φονικά. Συγκεκριμένα, ένα είδος ανθρωποειδούς πιθήκου που ζούσε στην Αφρική πριν από έξι με οκτώ εκατομμύρια χρόνια διαφοροποιήθηκε γενετικά σε δύο νέα είδη πιθήκων (κοινός και πυγμαίος χιμπαντζής) και στον γεννήτορα της οικογένειας των ανθρωπιδών. Από την οικογένεια των ανθρωπιδών, με την τροποποίηση ενός μικρού αλλά σημαντικού ποσοστού του γονιδιώματός της θα προέλθουν τα διάφορα γένη, με τελευταίο τον *homo* (ανθρώπινο γένος). Από αυτό θα προκύψει το είδος μας, ο *homo sapiens*, απόγονος ενός από τα τρία «παιδιά» (*homo habilis* - *homo ergaster* - *homo erectus*) του μακρινού κοινού προγόνου μας. Ο *homo sapiens* παραμένει εξ αυτού του λόγου στενός συγγενής των σημερινών δύο ειδών

χιμπαντζήδων με τους οποίους έχουμε κοινό το 98,4% του γονιδιώματος¹. Με την υπόθεση του Diamond συνδέεται η θεωρία του Marcel Mauss για τη θυσία, σύμφωνα με την οποία οι πρωτόγονοι επέλεγαν αναίτιολόγητα κάποιο θύμα για να φονεύσουν, προφανώς για να ικανοποιήσουν τις φονικές τους τάσεις².

Η δεύτερη υπόθεση είναι του θυματικού μηχανισμού που διατύπωσε ο Ρενέ Ζιράρ, την οποία και στήριξε στη μυθολογία και τα τελετουργικά των λαών, αλλά και στις δαισθήσεις των μεγάλων τραγικών και μυθιστοριογράφων. Προκείμενη της υπόθεσης του Ζιράρ είναι η επιθυμία της ανθρώπινης ύπαρξης, που εμφανίζεται μετά από ένα ορισμένο επίπεδο μιμήσεως που υπερβαίνει απολύτως την ζωική επιθυμία. Είναι το αποτέλεσμα του έργου που επιτελείται διά των μιμητικών λειτουργιών στη διαδρομή του χρόνου και έχει ως συνέπεια την επανοργάνωση της ψυχής του ζώου σε ανθρώπινη ψυχική παρουσία. Στη διαδικασία της επανοργάνωσης σημαντικότερος είναι ο ρόλος της αύξησης του εγκεφάλου που συνδέεται με αύξηση και ένταση της μίμησης³. Να διευκρινίσουμε εδώ ότι η επιθυμία όπως εμφανίζεται στον άνθρωπο, δεν πρέπει να συγχέεται με τις ζωικές ορέξεις και τα ένστικτα, τα οποία, αν και τροποποιημένα, εξακολουθούν να συνιστούν ένα μέρος της ψυχής του. Είναι λοιπόν φυσικό στο κατώφλι της ανθρωποποίησης η επιθυμία να έχει μιμητική προέλευση και να εκδηλώνεται κυριαρχικά ως επιδίωξη ιδιοποίησης, πρόσκτησης του αντικείμενου που ανήκει στον άλλο. Πρόκειται για την αρχή της σύγκρουσης δύο ή περισσότερων ατόμων για ένα και το αυτό αντικείμενο που θέλουν να ιδιοποιηθούν. Θα επακολουθήσει η εκδήλωση ενδιαφέροντος και των άλλων μελών της κοινότητας προς το ίδιο αντικείμενο με συνέπεια η μιμητική φρενίτιδα να μεγεθύνεται και να φθάνει σε παροξυσμό, όταν το αντικείμενο για διάφορους λόγους εξαφανιζόταν. Στο εξής η προσκτητική μίμηση θα μετεξελιχθεί σε συγκρουσιακή με την εκατέρωθεν βία να ογκούται με ρυθμό γεωμετρικής προόδου και τα μέλη της κοινότητας να εισέρχονται σε μια σύγκρουση άνευ περιεχομένου. Η βία σε όλο της το μεγαλείο προοιωνίζεται την καθολική καταστροφή του πυρήνα της φυλής, άρα σύμφωνα με τον μαθηματικό λογισμό της ολοκλήρωσης, αυτή η βία θα συνεπαγόταν την εξαφάνιση του ανθρώπινου είδους. Πώς λοιπόν αυτή η καταστροφή θα αποφευχθεί και τελείως απροσδόκητα το περιβάλλον της γενικευμένης βίας, «όλοι εναντίον όλων», θα μετεξελιχθεί σε περιβάλλον ειρήνης κατάλληλο για να μεγαλουργήσει η «βασιλεύουσα φαιά ουσία» με έργα ειρηνικά στο υλικό και

¹ Θ. Ξανθόπουλου, *Ρέκβιεμ με κρεσέντο*, εκδ. Ε.Μ.Π., υποσημ. 11, σελ. 87 και 81, 123.

² Η.Ο.Η.Τ.Δ., Α' τόμ., σελ. 290-291.

³ Στο ίδιο, σελ. 444-445 και 453.

πνευματικό πεδίο;

Με την υπόθεση του θυματικού μηχανισμού που επιχειρεί ο Ζιράρ, όχι μόνο απαντά στο πώς θα αποτραπεί η καταστροφή του είδους μας, αλλά και υποδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο η ανθρώπινη ύπαρξη συνδέει τη μοίρα της με το «ιερό», το πρώτο σημαίνον σύμβολο στην ιστορία της που θα την εισαγάγει στη μεγαλειώδη πολιτισμική της πορεία. Ορίστε η απάντηση: Στην οχλαλοή της μιμητικής σύγκρουσης, όταν η συνειδητή διαχείριση των περιστάσεων από το ανθρώπινο υποκείμενο έχει απολύτως συσκοτισθεί κι επικρέμαται κίνδυνος εξόντωσης όλων των εταίρων από τη δική τους βία, η φονική διάθεση μεταβιβάζεται στο ανθρώπινο «αντικείμενο», ένα μέλος πιθανώς επείσακτο στον όμιλο της φυλής. Επιλέγεται με κριτήρια αδιευκρίνιστα, ίσως γιατί τα χαρακτηριστικά του τον ξεχωρίζουν. Το φονεύουν και γίνεται το «εξιλαστήριο» θύμα που αναδέχεται τη συσσωρευμένη βία και γι' αυτό γίνεται πρόξενος της ειρήνης, έστω και προσωρινής. Με την «εξαίφνης» μεταβολή των δεδομένων που αποτύπωναν στο κοινωνικό περιβάλλον την τραγική φυσιογνωμία του με έκδηλα τα χαρακτηριστικά του τέλους, η είσοδος των μελών του ομίλου στις συνθήκες της υπήνεμης γαλήνης που υποσχόταν έργα δημιουργικά και αναγκαία της καθημερινής τους βιοτής θα προκαλέσει ένα ψυχικό τραύμα με συνέπεια να «παραγνωρίζουν» τα περιστατικά της σωτηρίας τους που είχαν προηγηθεί. Η λειτουργία της παραγνώρισης –ένα ψυχικό φαινόμενο που απωθεί τα δυσάρεστα γεγονότα στο υποσυνείδητο– έχει ως αποτέλεσμα την επίσης ψυχική λειτουργία της «διττής μεταβίβασης», όπως την ονομάζει ο Ζιράρ, από τα μέλη του ομίλου η οποία δεν είναι απαραίτητο να εκδηλώνεται ταυτόχρονα με την έκβαση του αρχέγονου φόνου.

Πρώτα λοιπόν η συσσωρευμένη βία μεταβιβάζεται στο εξιλαστήριο θύμα και του στοιχίζει τη ζωή του· ύστερα, η προσοχή των μελών της κοινότητας προσηλώνεται στη φυσιογνωμία του. Η μορφή του αποτυπώνεται στο συλλογικό υποσυνείδητο του ομίλου με έναν ασαφή τρόπο που εξάπτει τη φαντασία και σύνολη η κοινότητα του αποδίδει, εκτός από την πρόκληση της κρίσης, και τη θαυμαστή λύση της. Στο εξής θα είναι ο «από μηχανής θεός» που σώζει την κοινότητα από την καταστροφή και την εισάγει στη θαυμαστή ειρήνη. Οι δυνάμεις του υπερβαίνουν κατά πολύ εκείνες που αισθάνονται ότι διαθέτουν τα μέλη της κοινότητας· θα αποτελέσει κατά συνέπεια το «υπερβατικό σημαίνον» για τον όμιλο της φυλής. Γίνεται καθολικά αποδεκτό και αναγορεύεται «ιερό» της κοινότητας, αποτελώντας έτσι κέντρο της ιερότητας,

του πρώτου Θεσμού στην ιστορία του πολιτισμού. «Δεν υπάρχει πολιτισμός που να μην θεωρεί ως πρώτο και θεμελιακό στοιχείο στην τάξη της γλώσσας το λεξιλόγιο της ιερότητας»⁴. Και οι δύο υποθέσεις αναδεικνύουν το ρόλο της βίας στις ανθρώπινες σχέσεις και η διαφορά τους θα είχε καθαρά θεωρητική σημασία, αφού η παρουσία της βίας στην καταγεγραμμένη Ιστορία είναι γνωστή και πολλές φορές κυριολεκτικά εγκληματική. Παρά ταύτα η διαφορά τους είναι ουσιαστική και σπεύδω αμέσως να την αναδείξω. Στην υπόθεση του Diamond η ανθρώπινη φύση παρουσιάζεται εγγενώς βίαη: Αν δηλαδή ο άνθρωπος δεν διστάζει να φονεύσει μέλη της ομοείδειας που ανήκει, αυτό οφείλεται στα βιολογικά υλικά που τον συνθέτουν, επομένως «δεν μπορεί να παραιτηθεί από την ακραία βία, γιατί έτσι είναι φτιαγμένος»· το ίδιο υποστηρίζει και ο Clausewitz, ο οποίος όμως συμπληρώνει πως «δεν μπορεί να ζήσει διαρκώς με αυτήν»⁵. Το συμπέρασμα, εννοείται, από μια τέτοια κατασκευαστική εκδοχή της ανθρώπινης φύσης είναι να ελπίζουμε μόνο σε μετάλλαξη του σχετικού με τη βία γενετικού υλικού, αν φυσικά δεν είμαστε ικανοποιημένοι με την μέχρι τούδε εγκληματική συμπεριφορά της. Ή σε μια κατάλληλη κοπτορραπτική του γενετικού υλικού από τους ειδικούς της μοριακής βιολογίας, αν φυσικά τους το επέτρεπαν αυτοί που κατέχουν την εξουσία και ορίζουν τις τύχες του κόσμου. Οι τελευταίοι πάντως είναι μάλλον εκείνοι στους οποίους το σχετικό γενετικό υλικό, συνδυαζόμενο με άλλους παράγοντες, βρίσκει την έκφρασή του σε υψηλό επίπεδο εγκληματικής τελειότητας· άρα μάλλον οι προσπάθειες των επιστημόνων για καλύτερευση του ανθρώπινου είδους θα μείνουν ατελέσφορες. Σχεδιασμοί, θα μου πείτε, επιστημονικής φαντασίας, που όμως δεν πρέπει να αποκλείονται, αν έχουμε υπ' όψη μας τη Σοφόκλεια ρήση: *«Πολλὰ τὰ δεινὰ κούδ' ἐν ἀνθρώπῳ δεινότερον πέλει»*.

Τα πράγματα με την υπόθεση του Ζιράρ είναι αρκετά διαφορετικά, γιατί σε μας, τους ανθρώπους, που ελπίζουμε σ' ένα καλύτερο κόσμο, απαλλαγμένο από τη βία και την εκμετάλλευση, παρέχει λογική διέξοδο πως αυτή η ελπίδα είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί. Η υπόθεση λοιπόν του Ζιράρ έχει προκείμενη την ανθρώπινη επιθυμία· είναι η τελική έκφραση της επανάληψης της μιμητικής λειτουργίας που εντατικοποιείται στην πορεία ανθρωποποίησης του ζώου. Θα πρέπει μάλιστα η μίμηση μεταξύ ομοιοτύπων σε συνθήκες παροξυσμού της σύγκρουσης μεταξύ των αντιπάλων να προίκισε τους μακρινούς προγόνους μας με δύο ιδιότητες: «πρώτον να κοιτάζουν τον άλλο, το μιμητικό ομοιότυπο, σαν

⁴ Η.Ο.Η.Τ.Δ., Α' τόμ., από σελ. 50-61.

⁵ Στο ίδιο, σελ.425.

ένα alter ego και, δεύτερον, τη σύστοιχη ικανότητα εγκαθιδρύσεως ενός ομοιοτύπου εσωτερικά του εαυτού, διά μέσου διεργασιών όπως ο αναστοχασμός και η συνείδηση».⁶ Επομένως η μίμηση καθ'αυτήν είναι στην κυριολεξία ο τρόπος κατασκευής του ανθρώπου, γι' αυτό και ο Πλάτων της αναθέτει σπουδαίο ρόλο στην παιδεία του ανθρώπου όταν κατασκευάζει την ιδανική Πολιτεία του. Τι μπορεί, λοιπόν, να σημαίνουν οι ανωτέρω διαπιστώσεις που προκύπτουν από την υπόθεση του Ζιράρ, ο οποίος κατέθεσε ένα πλήθος επιχειρημάτων από τη μυθολογία και τα τελετουργικά των λαών για να την υποστηρίξει; Πολύ απλά, πως υπάρχει ελπίδα για τους ιδαλγούς ενός καλύτερου κόσμου, ότι τελικά είναι δυνατή μια απάντηση αρνητική στο *Ρέκβιεμ με Κρεσέντο*, που έθεσε ως τίτλο του έργου του ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος. Η απάντηση εξαρτάται βέβαια από τον τρόπο που θα χρησιμοποιήσει ο άνθρωπος την τεράστια δύναμη που του έχει χαρίσει ο Δημιουργός του, εννοώ τη μιμητική επιθυμία, αν δηλαδή θα την στρέψει προς την πλάγια ή την κάθετη υπερβατικότητα. Η πλάγια υπερβατικότητα είναι τα «είδωλα» του παρόντος κόσμου προς τα οποία πάντοτε είχε ο άνθρωπος μια ενδιάθετη τάση να αφοσιώνεται καθ' υπερβολήν. Και θα πρέπει να αναγνωρίσουμε πως η ανωτέρω κλίση του είναι φυσική, αφού και ο ίδιος είναι δημιούργημα, κατασκευή που έχει χρέος να υπηρετεί τη Δημιουργία. Υπό τον όρο, όμως, να μην αφήνεται η μιμητική λειτουργία να προσλαμβάνει χαρακτήρα ιδιοποίησης από ανεξέλεγκτο εγωισμό και να μεταβάλλει τον κόσμο μας σε πεδία φονικών συγκρούσεων. Αυτή οφείλει να παραμένει αποκλειστικά δημιουργική, να αποτελεί εργαλείο παιδείας του ανθρώπου που, για να επιτελέσει την υψηλή αποστολή που του ανατέθηκε, έχει ανάγκη το κατάλληλο πρότυπο. Αυτός είναι ο Δημιουργός του παντός, ο αιώνιος Θεός που «ανατέλλει τον ήλιο επί δικαίους και αδίκους», προς αυτόν πρέπει να στρέψει την επιθυμία του ο άνθρωπος, είναι Εκείνος που συνιστά την «κάθετη υπερβατικότητα», όπως λέει ο Ζιράρ.

Να επιστρέψουμε τώρα στην περιγραφή της προϊστορικής κοινότητας που, εκτός τις γνώσεις που μας παρέχουν τα αρχαιολογικά ευρήματα, έχουμε στη διάθεσή μας με τον ένα ή άλλο τρόπο ψυχικές σταθερές του ανθρώπου που κατέχει και ζει σε κάποια παραποτάμια περιοχή, ας πούμε στο δέλτα μεταξύ του Τίγρη και του Ευφράτη ποταμού. Ο τρόπος, βέβαια, λειτουργίας της σκέψης του δεν είναι καθόλου διαφορετικός από του σημερινού ανθρώπου που αντιμετωπίζει, και αυτός, παρόμοια βιοτικά προβλήματα. Έχει ήδη κατακτηθεί

⁶ *Η.Ο.Η.Τ.Δ.*, Α' τόμ., σελ. 445.

προ πολλού από τους ανθρώπους εκείνης της εποχής η έναρθη επικοινωνία, που τους επιτρέπει με την ανταλλαγή απόψεων και προβληματισμών να επιτυγχάνουν τελεσφόρες λύσεις κυρίως στον πρωτογενή τομέα της γεωργοκτηνοτροφίας. Τίθεται αμέσως το ερώτημα πώς παράγουν ατομικά ή συλλογικά και πώς γίνεται η διανομή των παραγομένων προϊόντων τους. Εξετάζουμε ένα όμιλο πυρηνικών οικογενειών και γνωρίζουμε ότι οι τελευταίες διαθέτουν, ακόμη και σήμερα σε αναπτυσσόμενες κοινωνίες, «αυστηρή ιεραρχία, εθιμικά θεμελιωμένη και βαθιά ριζωμένη στις συνειδήσεις των μελών της. Λειτουργούσε υπό την αιγίδα του πατριάρχη, πατέρα της πρώτης γενιάς, ή της πρεσβύτερης μητέρας κατά την περίοδο της μητριαρχίας»⁷. Ήδη κάθε οικογένεια έχει γεωργική γη στην κατοχή της που καλύπτει τις στοιχειώδεις βιοτικές της ανάγκες, την οποία θα διατηρήσει στα πλαίσια του ομίλου που έχει συστήσει. Ο κύριος σκοπός της ένωσης που δημιουργείται είναι να διαθέτουν τα μέλη μεγαλύτερη παραγωγική ισχύ, ικανοποιητική για να αντιμετωπίζουν με την παραγωγή πλεονασμάτων περιόδους που οι κλιματικές συνθήκες δυσχεραίνουν ή καταστρέφουν την παραγωγή. Αυτό θα το επιτύχουν με την αύξηση της γεωργικής γης, που συνεπάγεται ενδεχομένως συγκρούσεις με γειτονικούς ομίλους, επένδυση εργασίας από τα μέλη του ομίλου για την κατασκευή εργαλείων, χώρων αποθήκευσης των πλεονασμάτων και έργων άρδευσης και προστασίας των καλλιεργουμένων εκτάσεων από τις πλημμύρες. Η προσφορά εργασίας από όλα τα μέλη του ομίλου είναι εύλογο, τότε, να δημιουργεί ίσα δικαιώματα στο παραγόμενο προϊόν και στα παραγωγικά και πάγια αγαθά. Η κοινωνία του ομίλου είναι αταξικού χαρακτήρα και η πειθαρχία και η συνοχή της εξασφαλίζονται με τους όρους που ίσχυαν ήδη στην πυρηνική οικογένεια. Στις καινούργιες συνθήκες ο όμιλος διοικείται από το συμβούλιο των αρχηγών και φαίνεται πως η ηγεσία, ενδεχομένως μέσα από συγκρούσεις, ανετίθετο στον αρχηγό της ισχυρότερης οικογένειας⁸. Η διαστρωμάτωση των αρχαίων κοινωνιών, «το κοινωνικό προπατορικό αμάρτημα», κατά τον Θ. Ξανθόπουλο, αρχίζει από τα μέσα της 4ης χιλιετίας π.Χ. στις νότιες περιοχές της Μεσοποταμίας, όπου και παρατηρούνται και οι πρώτες πολυφυλετικές επικράτειες⁹.

Να δούμε, τώρα, τί είδους οργάνωση έχει επιλέξει στις ανωτέρω συνθήκες παραγωγής η αρχαία πολίχνη και τι είδους απαγορεύσεις -κανονιστικές

⁷ Θ. Ξανθόπουλου, *Ρέκβιεμ με Κρεσέντο*, Εκδ. Ε.Μ.Π., σελ. 98.

⁸ Στο ίδιο, σελ. 98.

⁹ Στο ίδιο, σελ. 98-99.

διατάξεις- έχει επιβάλει το συμβούλιο των αρχηγών, οι οποίες προφανώς δεν εξαρτώνται μόνο από τις συνθήκες παραγωγής. Καταρχάς, δύο τρόποι οργάνωσης της παραγωγής και της διανομής του διατιθέμενου προϊόντος θα ήταν δυνατοί, έχοντας υπόψη τις εκ των πραγμάτων επικρατούσες συνθήκες παραγωγής. Ο πρώτος τρόπος θα ήταν η εκδοχή μιας μικτής «πολιτικής» οργάνωσης, σύμφωνα με την οποία το παραγόμενο προϊόν στα πλαίσια της οικιακής παραγωγής (οι πυρηνικές οικογένειες σ' αυτή την περίπτωση έχουν διατηρήσει ένα μικρό μέρος γεωργικής γης) να ικανοποιεί επιλεγμένες προσωπικές τους διατροφικές ανάγκες, ενώ από το συλλογικά παραγόμενο προϊόν στους ζωτικούς χώρους της κοινότητας να δικαιούνται μέρος ανάλογο με την προσφορά εργασίας τους και των παγίων πόρων που διέθεσαν για τη συλλογική εκμετάλλευση. Να σημειώσουμε ότι για τη γεωργική γη στα περισσότερα μέρη του πλανήτη η έγγεια πρόσοδος ήταν χαμηλής απόδοσης και επομένως στη διανομή του προϊόντος ο ρόλος της ήταν ασήμαντος. Επίσης ο ανωτέρω τρόπος οργάνωσης της παραγωγής και της διανομής συμφωνούσε με αρχέγονες συνήθειες της ανθρώπινης ύπαρξης, στις οποίες η ατομική με τη συλλογική ιδιοκτησία συνυπήρχαν για να εξασφαλίζουν την επιβίωση τους είδους μας στα αρχικά του βήματα. Εκ των πραγμάτων ο αμυντικός και επιθετικός εξοπλισμός του ανθρώπου, τα πρωτόγονα εργαλεία θήρευσης και καλλιέργειας δεν μπορεί παρά να του ανήκαν αποκλειστικά, ενώ τις κατάλληλες σπηλιές που επέλεγαν από κοινού οι ορδές του είδους μας τις χρησιμοποιούσαν όλα τα μέλη τους για να προφυλαχτούν από το κρύο και τους άλλους κυνηγούς¹⁰. Στην ατομική ιδιοκτησία των οικογενειών του ομίλου θα πρέπει να βρίσκονταν και οι λιτές κατοικίες τους που διαφυλάσσουν τις ιδιαιτερότητες των οικιστών τους και οπωσδήποτε θα υπήρχε ένα κατοχυρωμένος τρόπος μεταβίβασής τους στους κατιόντες. Σχετικές προβλέψεις θα καθόριζαν την επιλογή του χώρου για την ανέγερση νέας κατοικίας από νεότευκτες οικογένειες, π.χ., με την επέκταση της παλιάς κατοικίας στο χώρο της και με την προσφορά εργασίας από μέλη του ομίλου, με την υποχρέωση φυσικά ανταπόδοσης της δωρεάς.

Ο δεύτερος, μάλλον απίθανος, τρόπος θα προέβλεπε την εκχώρηση του συνολικού εδάφους της οικογένειας στη συλλογική ιδιοκτησία του ομίλου, ενδεχομένως της κατοικίας τους και γενικά των πάγιων στοιχείων παραγωγής. Θα επρόκειτο για ένα πρωτόγονο κομμουνισμό με την ιδιοκτησία όλων των αγαθών, παγίων και κινητών, να ανήκουν στον όμιλο των οικογενειών, και η

¹⁰ Στο ίδιο, σελ. 124.

διανομή των προϊόντων να καθορίζεται μέσω «δελτίου» που θα εδικαιούνται τα μέλη του.

Και στον ένα, πάντως, και στον άλλο τρόπο οργάνωσης επί της ουσίας έχουμε «πολιτικές δομές» με αταξικό χαρακτήρα, στις οποίες, όμως, παρά την σχεδόν παντελή απουσία της ατομικής ιδιοκτησίας, τώρα, με την γνώση που κατέχουμε για την μιμητική φύση της ανθρώπινης ύπαρξης δεν μπορούμε να αποκλείσουμε τις συγκρουσιακές εντάσεις μεταξύ των μελών τους, που ενέχουν μάλιστα τον κίνδυνο ολικής καταστροφής της κοινότητας. Και τούτο γιατί πάντοτε θα υπάρχει το «αντικείμενο» που θα γίνει η αφορμή σε δύο ή περισσότερα άτομα να το διεκδικήσουν και η προσκτητική μίμηση να μετεξελιχθεί περαιτέρω σε συγκρουσιακή για το σύνολο της κοινότητας. Έτσι παρά το αδιαμφισβήτητο γεγονός πως η ανισοτιμία μεταξύ των μελών μιας κοινότητας -αφενός ανθρώπων που δεν έχουν «στον ήλιο μοίρα» και αφετέρου ανθρώπινων υπάρξεων παραδομένων στην καταναλωτική ευτυχία όπως τα κτήνη¹¹- είναι η αιτία για πολλά από τα δεινά της ανθρωπότητας. Δεν αρκεί, λοιπόν, η αταξική οργάνωση της κοινωνίας για να επιτύχουμε την ειρηνική συμβίωση των ανθρώπων¹². Θα ισχυρισθούμε, μάλιστα, πως η αιτία αυτής της κατάστασης είναι η αλόγιστη χρήση της ανθρώπινης επιθυμίας, ιδιαίτερα όταν τείνει να ιδιοποιηθεί «...ὅσα τοῦ πλησίον... ἐστί». Ακριβώς γι' αυτό τον λόγο η σοφία των μακρινών προγόνων μας επέβαλε: (α) ένα σύνολο απαγορεύσεων που θα απέτρεπαν την εκδήλωση της ανθρώπινης επιθυμίας να ιδιοποιηθεί αυτό που ανήκει στον άλλο, και (β) συλλογικές εκδηλώσεις, αυτές που γνωρίζουμε ως τελετουργίες, και που σύμφωνα με εθνολογικά, μυθολογικά και ιστορικά δεδομένα τελούνταν σ' ένα περιβάλλον απαγόρευσης των απαγορεύσεων. Το σύνολο αυτών των απαγορεύσεων, οι οποίες ασφαλώς θα εμπλουτίζονταν στη διαδρομή του χρόνου, θα αφορούσαν τα κυρίως επίδικα αντικείμενα που γενικά «η ανθρώπινη ομάδα είναι ανίκανη να μοιραστή ειρηνικά: τις γυναίκες, την τροφή, τα όπλα, τις καλύτερες τοποθεσίες κατοικίας κ.λπ.¹³» Ακόμη απαγορεύονταν έξαλλες και βίαιες συμπεριφορές που προκαλούσαν φόβο, και περιθωριοποιούνταν άτομα με ιδιαιτερότητες για τις οποίες οι άνθρωποι του απώτατου παρελθόντος πίστευαν πως έχουν μεταδοτικό χαρακτήρα. Μας είναι γνωστή από την εθνολογία η συμπεριφορά της ομάδας απέναντι στους δίδυμους αδερφούς, τον ένα από τους οποίους, ή και τους δύο, τους αντιμετώπιζαν ως

¹¹ Ηράκλειτος, Diels-Kranz (Κύρκος), ἐρεύγονται γὰρ ἐν ἀντὶ ἀπάντων οἱ ἄριστοι, κλέος ἄεναον θνητῶν οἱ δὲ πολλοὶ κεκόρηται ὁκώσπερ κτήνεα.

¹² Θ. Ξανθόπουλου, *Ρέκβιεμ με Κρεσέντο*, εκδ. Ε.Μ.Π., σελ.125.

¹³ Ρενέ Ζιράρ, *Κεκρυμμένα από καταβολής*, σελ. 37.

αποδιοπομπαίους τράγους. Ενδεχομένως και η ρίψη στον Καιάδα από τους Σπαρτιάτες των φυσικά προβληματικών νεογνών να κατάγεται από αντιλήψεις για την μεταδοτικότητα των φυσικών τους ελαττωμάτων. Ο γενικός κανόνας των απαγορεύσεων ήταν η αποφυγή της μιμητικής αντιπαλότητας που με τον ένα ή άλλο τρόπο θα κατέληγε στην καθολική σύγκρουση, περιβάλλον επικίνδυνο για τα μέλη της κοινότητας.

Από ποιους τίθενται οι απαγορεύσεις για την προστασία μιας ομάδας ανθρώπων που συνεργάζονται; Η απάντηση συνδέεται με εκείνο το μέρος του θυματικού μηχανισμού, όπου το πάνδημο θύμα προσλαμβάνει ιερό χαρακτήρα. Με τη δύναμη της ψυχής και του νου οι της ομάδας θα πρόβαλλαν τις δικές τους εκτιμήσεις για την αποτροπή καταστάσεων που πρόσφατα είχε βιώσει η ομάδα τους, με κύριο άξονα τη μιμητική αντιπαλότητα που ορθώς είχε διαπιστωθεί ως πρωταρχική αιτία. Αυτές οι εκτιμήσεις έφτιαξαν τις απαγορεύσεις για τα μέλη της κοινότητας, οι οποίες και τέθηκαν υπό την επίβλεψη του ιερού, τίτλος που πρόσφατα είχε απονεμηθεί στο εξιλαστήριο θύμα. Αυτοί λοιπόν οι άνθρωποι που καθιέρωσαν τις απαγορεύσεις, τις συνέδεσαν με το ιερό και τους προσέδωσαν κύρος, σκέφθηκαν δε να αναστέλλουν την ισχύ τους σε έκτακτες περιστάσεις ή ακόμη σε τακτά χρονικά διαστήματα με σκοπό, αφενός, να υπενθυμίζονται στα μέλη της κοινότητας οι ζοφερές καταστάσεις των συγκρούσεων, προκειμένου να μην εφησυχάζουν και, αφετέρου, να ελέγχεται η επανάληψη των κρίσεων με προκατασκευασμένο θύμα. Καθιέρωσαν έτσι ως θεσμό την τελετουργία, που διαμέσου των χιλιετιών παρουσιάζει αξιοσημείωτη ομοιότητα, όταν εφαρμόζεται από τις διάφορες κοινωνίες σε όλα τα πλάτη και μήκη της γης. Για τη θυσιαστική θεωρία μάλιστα, ο πάγκοινος θεσμός της τελετουργίας αποτελεί σημείο αναφοράς και επαλήθευσης. Είναι το αδιαμφισβήτητο γεγονός το οποίο μας δίνει τη δυνατότητα να απαντήσουμε σε ερωτήματα για την καταγωγή της θυσίας και της θρησκείας συνολικά¹⁴.

Να δούμε, όμως, τί είδους είναι αυτές οι θρησκευτικές τελετές που το περιεχόμενο τους αποτελούσε «απαγόρευση των απαγορεύσεων». Το Ιερό είναι το αποτέλεσμα μια ουσιαστικής παραγνώρισης της μιμητικής κρίσης, άρα η θρησκευτική σκέψη στο σύνολό της κατατράχεται από αυτή την έμμονη ιδέα. Αυτό λοιπόν το εντυπωμένο γεγονός στα βάθη της ψυχής των μακρινών προγόνων μας θα αποτελέσει την καρδιά της τελετουργίας, η οποία

¹⁴ Η.Ο.Η.Τ.Δ., Α' τόμ., σελ. 292.

διαρθρώνεται σε μια σειρά πράξεων με τελικό σκοπό την άρση της οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ των συμμετεχόντων -γίνονται τα ομοιώματα, αποκτώντας την κοινή συμπεριφορά που χαρακτηρίζει τον όχλο- με κατάληξη την αποτρόπαια πράξη του φόνου, ανθρώπου ή ζώου. Έτσι δικαιολογείται η παράβαση των απαγορεύσεων και στην ένταση της κρίσης οι άντρες διεκδικούν ο καθένας βίαια τα αντικείμενα του άλλου. Από τους εθνολόγους αναφέρεται το καλούμενο φαινόμενο της τελετουργικής αιμομιξίας, που σημαίνει συνένωση με γυναίκες που υπό άλλες συνθήκες απαγορεύεται η σεξουαλική επαφή μαζί τους. Η εθνολογία, όταν αναφέρεται στα τελετουργικά, γίνεται αποκαλυπτική για το περιεχόμενο και τους μετασχηματισμούς τους: «Για το ένα άκρο του φάσματος ομιλούν για συμπλοκές, οχλαλοή και εξωφρενικές κατηγορίες. Ακολουθούν οι προσομοιώσεις μάχης και οι ρυθμικές κινήσεις των ποδιών που συνοδεύονται από πολεμικές ιαχές, οι οποίες μετατρέπονται με τρόπο ανεπαίσθητο σε θούρια· στη συνέχεια έρχονται οι πολεμικοί χοροί που παραχωρούν τη θέση τους σε αμιγείς χορούς και τραγούδια. Τα περίτεχνα χορομιμήματα, οι εναλλασσόμενες αλλά πάντα αντιμέτωπες θέσεις των χορευτικών εταίρων, οι κατοπτρικοί αναδιπλασιασμοί - όλα αυτά μπορούν να ερμηνευθούν ως σχηματοποιημένα και αποκαθαρμένα ίχνη περασμένων αντιπαραθέσεων»¹⁵. Τα τελετουργικά επομένως των λαών μπορεί να είχαν μια κοινή αφετηρία που χαρακτηρίζεται από το χάος της μιμητικής σύγκρουσης και τον αρχέγονο φόνο του θύματος, τελικά όμως μετασχηματίζονται με τον χρόνο σε παραστάσεις με αισθητικό περιεχόμενο και τάξη, που δηλώνει πως οι διοργανωτές τους θέλουν να προβάλουν την κοινωνική συνεργασία, αποτέλεσμα της ανάδειξης του Ιερού. Οποιοδήποτε, χωρίς την ισχύ της θυματικής υπόθεσης, η συγκατοίκηση των απαγορεύσεων με τα τελετουργικά είναι παράδοξη. Όσο και να θέλουν οι εθνολόγοι να την υποτιμούν ή οι ψυχαναλυτές να ερμηνεύουν την παραβατική πλευρά των τελετουργιών ως αντίδραση κατά των απαγορεύσεων, αυτή είναι μια πρακτική των προϊστορικών λαών απολύτως ελεγμένη, προφανώς, από την κατά το δυνατόν ερμηνεία των μύθων και τις ιστορικές μαρτυρίες που μας έχουν αφήσει οι αντίστοιχες πρακτικές, έστω και με αμβλυμένη την παρουσίαση της μιμητικής κρίσης και των απαγορεύσεων. Στους δύο αυτούς αντίθετους πόλους στηρίζεται όλη η θρησκευτική πρακτική των μακρινών προγόνων μας και ο ανωτέρω ακριβώς τρόπος, που εντέλει οργανώνει τη ζωή τους, επαληθεύει αντιστρόφως την

¹⁵ Στο ίδιο, σελ. 39. Ο αναγνώστης μπορεί να σκεφτεί τους λεγόμενους πολεμικούς χορούς, π.χ. τον Πυρρίχιο, που θα πρέπει η προέλευσή τους να ανάγεται στα μακρινά τελετουργικά.

Θυματική υπόθεση και την εξ αυτής ερμηνεία του θρησκευτικού φαινομένου.

Τώρα που κατέχουμε σε γενικές γραμμές τη θρησκευτική πρακτική, μπορούμε να επανέλθουμε στα κύρια σημεία της οργάνωσης του ομίλου των οικογενειών που αγωνίζεται να αντιμετωπίσει με τον ιδρώτα των μελών της τις κακοτοπιές της ζωής, έχοντας προηγουμένως στο νου μας την ιλιγγιώδη χρονική απόσταση που χωρίζει μια παραποτάμια πολίχνη της 6ης χιλιετίας π.Χ. από την αρχή του χρόνου, όταν εμφανίζεται στον φιλόξενο πλανήτη μας η ύπαρξη που δικαιούται να ονομάζεται άνθρωπος. Χωρίς να επεισέλθουμε στη μακρά διαδικασία της ανθρωποποίησης, για την οποία έχουν προταθεί ένα πλήθος ερμηνείες, εδώ θα πούμε επιγραμματικά ότι η ένταση της μίμησης είναι προϋπόθεση της έκλυσης του θυματικού μηχανισμού· η αύξησή της έπεται της αύξησης του όγκου του εγκεφάλου που σύμφωνα με την επιστήμη της βιολογίας συμπορεύεται με τη διαδικασία μετάβασης από την ζωική στην ανθρώπινη πραγματικότητα.¹⁶ Έτσι, μας λέει ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος¹⁷, επί ένα εκατομμύριο χρόνια συνεχίζεται η εξέλιξη του είδους μας (*homo sapiens*) από την «αρχαϊκή» του μορφή μέχρι τον σύγχρονο άνθρωπο (*sapiens-sapiens*), ενώ υπάρχουν και απόψεις ανθρωπολόγων που υποστηρίζουν ότι εμφανίστηκε στην ανατολική Αφρική πολύ αργότερα, περίπου τριακόσιες χιλιάδες χρόνια π.Χ.· εξελίχθηκε μάλιστα στη σημερινή του μορφή πριν από διακόσιες χιλιάδες χρόνια. Είναι ζήτημα προτίμησης της μιας ή άλλης χρονολογίας ως αρχής για την είσοδο του *homo sapiens* στην προϊστορία του ανθρώπινου είδους, εμείς όμως θα επιλέξουμε την έναρξη της εμφάνισης του θυματικού μηχανισμού και έκτοτε της αδιάλειπτης επανάληψής του τη χρονολογία εκατό πενήντα χιλιάδες π.Χ., όταν αρχίζει «να πραγματοποιείται το μεγάλο επικοινωνιακό άλμα μεταξύ γειτονικών πυρηνικών οικογενειών, που οδήγησε στη συγκρότηση των ομίλων οικογενειών για την αναρρίχηση στην κορυφή της κλίμακας των μεγάλων θηρευτών, την κυριαρχία στην πανίδα και την εξάπλωση στον πλανήτη¹⁸». Η επιλογή μας δικαιολογείται για να υπάρχει ένα ελάχιστο κοινωνικό περιβάλλον, όπου η μίμηση ιδιοποίησης να προσλαμβάνει τον συγκρουσιακό χαρακτήρα και την εν συνεχεία έκλυση του θυματικού μηχανισμού. Δεν αποκλείεται πάντως ο τελευταίος να εμφανίζεται πολύ πριν, στα πλαίσια των πυρηνικών οικογενειών, αφού η εμφάνιση της βίας, «ο

¹⁶ Στο ίδιο, σελ. 51-61.

¹⁷ Η πρώτη άποψη διατυπώνεται από τον Andrew Sherratt, καθηγητή της αρχαιολογίας στην Οξφόρδη, στα πλαίσια της ολιστικής θεωρίας του, όπως την αποκαλεί για την ευρύτητα του περιεχομένου της ο Θ. Ξανθόπουλος.

¹⁸ Στο ίδιο, σελ. 96.

ενδοοικογενειακός φόνος υπάρχει...»¹⁹. Να έχουμε επίσης υπόψη μας πως το γένος Homo που προήλθε από την οικογένεια των ανθρωπίδων ανιχνεύεται από την επιστήμη της παλαιοντολογίας 2,5 εκ. χρόνια π.Χ. στην ανατολική Αφρική. Τελικά, αν μπορεί να εξαχθεί κάποιο συμπέρασμα από τα χρονικά διαστήματα, ιλιγγιώδη αν συγκριθούν με το εύρος της ανθρώπινης ζωής και των προσδοκιών του μέσου ανθρώπου, θα μπορούσαμε να πούμε πως ο χρόνος είναι σημαντικό εργαλείο της Δημιουργίας. Αυτός είναι ενδεχομένως ένας από τους σοβαρότερους λόγους που οι μακροπρόθεσμες προβλέψεις-προφητείες είναι παρακινδυνευμένες και μόνο ως ερωτήματα μπορούμε να θέτουμε τους στοχασμούς μας για το μέλλον.

Έχουμε επιλέξει ως την πιθανότερη πολιτική οργάνωση αυτήν της μικρής πολίχνης στο δέλτα του Ευφράτη και Τίγρη ποταμού· εκεί, η συλλογικότητα έχει θέσει υπό τον έλεγχο μιας μικρής ομάδας ανθρώπων τα κύρια παραγωγικά μέσα που διαθέτει, τα οποία και συνιστούν συλλογική ιδιοκτησία της. Πιθανολογήσαμε ακόμη ότι αυτή η ομάδα αποτελείται από τους αρχηγούς των πυρηνικών οικογενειών που συνενώθηκαν, των οποίων το κύρος συνδέεται με το ιερό της κοινότητας. Τώρα που γνωρίζουμε αρκετά για τον τρόπο θέσμησης των απαγορεύσεων και για τις ικανότητες εκείνων που τις επέβαλαν, μας δίνεται το δικαίωμα να ισχυρισθούμε πως αυτοί ανήκουν στην προηγούμενη ομάδα εξουσίας ή απλώς ταυτίζονται με εκείνους. Τίποτε δεν αποκλείει – απεναντίας, είναι πολύ πιθανό οι άνθρωποι γύρω από το ιερό, το αποκαλούμενο ιερατείο, να είναι εκείνοι που συντηρούν τους κανόνες των απαγορεύσεων, το παραδόσιμο «εθιμικό δίκαιο» για την κοινωνία τους, και να εμπλουτίζουν στις καινούργιες συνθήκες το corpus των κανόνων με θετικές διατάξεις που να αφορούν την γενική οργάνωση της πολίχνης τους. Αν λάβουμε υπ' όψιν μας την τεράστια χρονική απόσταση που χωρίζει τον όμιλο των οικογενειών από την εποχή των αρχέγονων φόνων που πρόσφεραν στις ανθρώπινες συσσωματώσεις την εκ «θαύματος» σωτηρία τους και ταυτόχρονα το σύμβολο, που παραπέμπει στην ανώτερη πραγματικότητα του Ιερού, ίσως, να μας επιτρέπεται να υποθέσουμε πως ένας διαχωρισμός μεταξύ ιερατικής και κοσμικής εξουσίας έχει ήδη προχωρήσει.

Ένας επίσης σημαντικός λόγος διαχωρισμού της δεύτερης από την πρώτη θα πρέπει να οφείλεται στο γεγονός της συμμετοχής στην κοσμική εξουσία εκείνων των ανδρών του ομίλου που ηγούνται ή σχεδιάζουν τις πολεμικές

¹⁹ Ρενέ Ζιράρ, *Κεκρυμμένα από καταβολής*, σελ. 114.

επιχειρήσεις με στόχο «φιλέτα» γης των γειτόνων τους. Όταν η θυματική διαδικασία εκτείνεται πέρα από τον στενό κύκλο της πυρηνικής οικογένειας, προσλαμβάνει τον χαρακτήρα της «διασυλλογικής κοινωνικής αυτοθέσμησης»²⁰, που είναι συνέπεια της σύγκρουσης μεταξύ των γειτονικών οικογενειών και στη συνέχεια της συσσωμάτωσής τους ύστερα από τον συλλογικό φόνο του εξιλαστήριου θύματος. Φυσικά η διαδικασία αυτή με την πάροδο των χιλιετιών τροποποιείται για να καταλήξει σε πολεμικές επιχειρήσεις «αρπαγής», οι οποίες θα τελειώσουν με την αναγκαστική επιβολή επι των ηττημένων από τους νικητές κανόνων που εικονίζουν την βουλιμική τους διάθεση, το μιμητισμό της «αρπαγής». Τελικά πρόκειται για την ίδια διαδικασία -καταγωγής από την αρχέγονη βία- που ακολουθείται από τις περίφημες δεξαμενές σκέψεις και για σχεδιασμούς που τα συμπεράσματά τους εμφανίζονται με τον εντυπωσιακό τίτλο της «γεωστρατηγικής». Βέβαια όλα εκείνα στα οποία έχουμε αναφερθεί και συνιστούν την «κοινή» ζωή των ανθρώπων μιας κάπως ευρύτερης ομάδας, είναι πολύ αόριστα, και φυσικά η έλλειψη στοιχείων κάνει αδύνατη την λεπτομερή περιγραφή των τελετουργιών τους, της συμμετοχής τους στα κοινά με τις συνελεύσεις και τις αποφάσεις τους, των πολεμικών τους επιχειρήσεων και της ακριβούς μορφής της πολιτικής και δικαστικής τους εξουσίας. Παρά ταύτα, θα μπορούσαμε να υποθέσουμε πως η κοινωνική τους ζωή έχει αποκτήσει συνοχή πολύ πέρα από εκείνην που επιβάλλει η κοινή διαβίωση σε συγκεκριμένο τόπο και ότι θα έχουν αναπτύξει το αίσθημα της ευθύνης και της υποχρέωσης απέναντι στο κοινωνικό σύνολο. Την ανάγκη της συνοχής της ομάδας την έχουν βιώσει πολυποίκιλα και φροντίζουν με τις τελετουργίες τους να την ανανεώνουν σε τακτά διαστήματα, ή σε έκτακτες περιστάσεις, όταν διαφαίνεται να ενσκήπτει η καλούμενη θυσιαστική κρίση, μια γενική αμφισβήτηση των κανόνων που προστατεύουν την κοινωνική ειρήνη²¹. Μπορούμε ακόμη να υποθέσουμε ότι οι τελετουργίες έχουν ήδη μετεξελιχθεί σε ένα είδος γιορτής, στις οποίες οι καινούργιες εκδηλώσεις που παρατηρούνται συνεισφέρουν στην άμιλλα μεταξύ των μετεχόντων, όπως οι αθλητικές παιδιές· έτσι η γενική εξάλειψη των διαφορών που χαρακτηρίζει τους εορτάζοντες μετριάζεται και στο εορταστικό περιβάλλον αφήνονται περιθώρια για ουσιαστικότερη επικοινωνία.

1-8-2018

Κ. Ν. ΜΠΑΡΑΜΠΟΥΤΗΣ

²⁰ Η φράση οφείλεται στον Ζιάκα που τη χρησιμοποίησε με το νόημα που της δίνεται στο κείμενο σε μια σχετική συζήτηση στο Αντίφωνο.

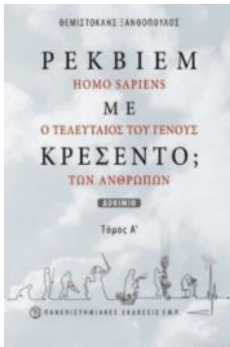
²¹ Η.Ο.Η.Τ.Δ Α' τόμος, σελ. 182

“ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ;” ΕΥΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ ΓΙΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΕΜΗ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Το λέμε και το ξαναλέμε, την 1^η Νοεμβρίου 2017 ο Θέμης μας χάρισε το

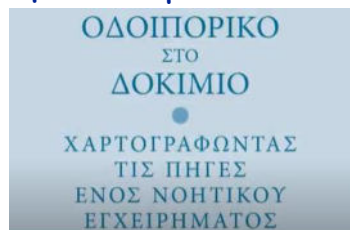

**ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ; Τόμος Α', Homo Sapiens
Ο Τελευταίος του Γένους των Ανθρώπων**

Συγγραφέας: **Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος**
 Εκδότης: **Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ**
 Σελίδες: **564**
 Εκδόθηκε: **08-12-2017** *{{Ένα μήνα μετά την 1^η-11-2017}}*

Το 2021 ολοκλήρωσε αυτή την προσφορά του, χαρίζοντας μας το σύνολο αυτού του Έργου του. **Και αυτό ήταν Εύνοια της Τύχης για εμάς που το αποκτήσαμε και Εύνοια της Ιστορίας για εκείνον που το ολοκλήρωσε.** Και ούτε εμείς αποκτήσαμε ούτε εκείνος ολοκλήρωσε 1442 σελίδες. **Εμείς** αποκτήσαμε -μέσα από αυτές τις σελίδες- έναν **Αθάνατο Θέμη Ξανθόπουλο** *{{Επαλήθευση: Ανοίξτε όποιον τόμο σε όποια σελίδα θέλετε και αρχίστε να διαβάζετε, από μέσα σας → Μπορεί να συμβεί από τις πρώτες γραμμές ή μπορεί να χρειαστεί να διαβάσετε μερικές σελίδες → Κάποια στιγμή θα νοιώθετε σα ν' ακούτε τον Θέμη τον ίδιο -αυτόν που ξέρετε- να σας μιλάει ο ίδιος-ίδιος → Όσο κι αν φαίνεται εξώκοσμο, αφηθείτε και θα διαπιστώσετε ότι σ' αλήθεια συμβαίνει}}*. **Εκείνος** κατάφερε και έβαλε/άφησε μέσα στις σελίδες αυτές του συγκεκριμένου αυτού βιβλίου μια **Κατάθεση της Ψυχής του** *{{αυτή που εμείς νοιώθουμε και ακούμε}}*... Και μη νομίσετε ότι αυτό αφορά κάθε βιβλίο... Και όσοι δεν θυμάστε το χρώμα της φωνής του, ακούστε τον, παρακάτω “δια ζώσης”.

2 Μαρτίου 2018: Παρουσίαση τού τόμου Α' του «Ρέκβιεμ με κρεσέντο;»

<https://www.youtube.com/watch?v=KaK2grKqAjQ>

Επιμέλεια: Θ Ξανθόπουλος και Επιστημονικές Εκδόσεις ΕΜΠ.

Εικαστική Επιμέλεια: Φοίβος Σαργέντης.

Τη μουσική και το μουσικό κολάζ με θέμα την ημιτελή συμφωνία του Σούμπερτ έγραψε ο συνθέτης Άγγελος Κετζάλ Μαρκιόρι Πατρίκιος.

- Τραγούδι: Symphony No. 7 in B Minor, D. 759: I. Allegro moderato
- Καλλιτέχνης: Wiener Philharmoniker & Claudio Abbado
- Άλμπουμ: Lucerne Festival Historic Performances: Claudio Abbado

18 Οκτωβρίου 2020: Συνομιλία του στην εκπομπή «Βιβλιοβούλιο».

<https://www.youtube.com/watch?v=HrliqRZ8jew>

«Ο πρώην Πρύτανης του Πολυτεχνείου, άλλοτε Γενικός Διευθυντής της ΔΕΗ, αλλά και υφυπουργός Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. το διάστημα 2004-2009, συνομιλεί με τον Μανώλη Πιπλή για το τρίτομο έργο του «Ρέκβιεμ με κρεσέντο;», που κυκλοφόρησε πολύ πρόσφατα από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Το τρίτομο έργο έχει αντικείμενο την πορεία του ανθρώπινου είδους και του Homo Sapiens από την προϊστορία μέχρι τις μέρες μας. Ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος μιλά μπροστά στην κάμερα για το πώς ήταν δομημένες οι προϊστορικές κοινωνίες, για το πότε επιβλήθηκαν η ιδιοκτησία και οι ταξικές διακρίσεις, για την όξυνσή τους σήμερα, για την εξέλιξη και επιρροή των ιδεών του Διαφωτισμού, για το ρόλο του κράτους και της ιδιωτικής οικονομίας, καθώς και για τα σενάρια της πορείας της ανθρωπότητας στον 21ο αιώνα. Σενάρια που ποικίλουν, από το απαισιόδοξο της πορείας προς την καταστροφή, μέχρι το πιο αισιόδοξο της αλλαγής των παραγωγικών δομών και, μέσω αυτής, της βιωσιμότητας του μοντέλου ζωής μας.»

Και δείτε καθαρότατα σε αυτή τη συνέντευξη αυτό που λέω στη σελίδα 3432, «...θυμηθείτε τον ή γνωρίστε τον ... ως μια ακαδημαϊκή, κοινωνική και πολιτική προσωπικότητα, δημοσίως αγωνιούσα, **πάντοτε χαμηλών τόνων**, αλλά πάντοτε υψηλού κύρους...», στα 70 με 80 του...».

30 Δεκεμβρίου 2015 (prequel): Προπαρουσίαση μερικών ιδεών του βιβλίου.

<https://www.youtube.com/watch?v=TVnOh2t0si8>

Αίτια της Μεγάλης Ύφεσης και πολιτικές Θεραπείας Εισήγηση στα πλαίσια του 1ου Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα "Παραγωγική Ανασυγκρότηση στην Ελλάδα: Μελετώντας το παρελθόν, σχεδιάζουμε το μέλλον" που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη 27-28/11/2015.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΠΕΝΤΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

ΘΕΜΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Α' Τόμος του δοκιμίου κυκλοφόρησε από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π. στις αρχές Δεκεμβρίου του 2017. Ευχαριστώ από καρδιάς όλους τους αναγνώστες. Με τίμησαν με την προσοχή τους και την πολύτιμη κριτική τους αποτίμηση, όπως συντίθεται από τον απόηχο των σχολίων τους. Ορισμένοι αναγνώστες προσέφεραν αναλυτικό έργο σημειακών και θεματικών παρεμβάσεων στο όλο πόνημα, ένα ακριβό δώρο από το υστέρημα του χρόνου τους, σημαίνουσα συμβολή και στην ωρίμανση των τελικών «διά ταύτα» στον υπό έκδοση Β' Τόμο.

Στις 22 Φεβρουαρίου 2018 ο Α' Τόμος παρουσιάστηκε σε ανοικτή δημόσια εκδήλωση, στη φιλόξενη αίθουσα του κτηρίου της Παλαιάς Βουλής. Συνάδελφοι από τις δύο νεότερες γενιές άσκησαν επί της ουσίας το έργο του κριτή, οι ακροατές τίμησαν το δικαίωμά τους στην ισηγορία και η εκδήλωση έκλεισε με την «απολογία» μου ως κύριου δράστη ενός σύνθετου νοητικού εγχειρήματος. Ανατρέχοντας στο ηλεκτρονικό αποτύπωμα της όλης διαδικασίας, σε γραπτές κρίσεις, σχόλια και απορίες αναγνωστών συνόψισα, με συγκεκριμένες απαντήσεις στα παρακάτω πέντε καίρια ερωτήματά τους, τον οφειλόμενο από κάθε συγγραφέα τέτοιας φύσεως δοκιμίων απολογισμό.

1. Το εύλογο και επί της αρχής γενικό ερώτημα: **«Γιατί ασχολείσαι με ιδιαίτερο ζήλο, σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα τα επτά και πλέον τελευταία χρόνια, με όλο αυτό το νοητικό εγχείρημα;»**

Γιατί, πράγματι, μετά από μακροχρόνια θητεία δασκάλου και ερευνητή στο Πολυτεχνείο, μελετητή αναπτυξιακών έργων υποδομής και διοικητικού στελέχους στον πανεπιστημιακό και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, δεν προτίμησα να συνεχίσω, με χαλαρά ωράρια και μειωμένες τις ευθύνες στα ίδια πεδία δραστηριοτήτων ή, ακόμα καλύτερα, να χαρώ επιτέλους τις μικροαπολαύσεις της ζωής με προσφιλή πρόσωπα από το οικείο επιστημονικό, επαγγελματικό και φιλικό-οικογενειακό περιβάλλον;

Η αναλυτική απάντηση-εξομολόγηση του χρονικού της «εκτροπής» μου από την κανονικότητα έχει κατατεθεί στο υστερόγραφο του οδοιπορικού στο δοκίμιο, με τίτλο «Ένας αντικαθεστωτικός αγώνας πλεί-οφ σε κοινό νου». Συνοπτικά:

- Ανάβλυζαν και αναβλύζουν σε όλους μας από το έκδηλο ασυνείδητο οι προσφιλείς στο *υπερεγώ* εθιμικές αξίες. Οι ελεγκτές από το δικό μου *υπερεγώ* δεν διαπίστωναν παραβιάσεις αξιών από συγκεκριμένες δράσεις του *εγώ*. Εντούτοις, επεσήμαιναν επιτιμητικά ότι, μετά τη δεκαετία του '70 ορισμένες εθιμικές αξίες της κοινοτικής μου συνείδησης είχαν αρχίσει να καταπατώνται εμφανώς από επικυρίαρχους στο ελληνικό και διεθνές κοινωνικό και επαγγελματικό περιβάλλον.
- Ακολούθησε μετά τη δεκαετία του '80 η διάχυση «ρευστού φόβου» στο *εγώ* από το εκείνο, τον φορέα και εκφραστή των δύο κύριων ενστικτωδών ορμών μας (αυτοσυντήρηση και λίμπιντο). Συνειδητοποιούσα άλλωστε ότι ανάλογης φύσεως ανησυχίες εμπότιζαν και εμποτίζουν έκτοτε το *εγώ* και των πιο πιστών υπηκόων της αυτοκρατορίας της Αγοράς, κυρίως για το δικό τους μέλλον (ατομικιστές οι περισσότεροι) και δευτερευόντως για την τύχη των φυσικών και πνευματικών κατιόντων τους. Διαπίστωνα παράλληλα ότι εμπεδωνόταν και παγιωνόταν το νεομεσαιωνικό δόγμα, «ο καθένας για τον εαυτό του και η Αγορά - στη θέση του Θεού - για όλους», με τα χαρακτηριστικά μιας φοβικής πίστης προς τη δήθεν μεταφυσική της υπόσταση.
- Το βάρος των ευθυνών της γενιάς μου προς τις νεότερες γενιές τεκμηριώθηκε στο *εγώ* μετά την έρευνα για την πρώτη σύνθεση (Δεκέμβριος 2007) του παγκόσμιου κοινωνικοοικονομικού αποτυπώματος. Οι ενοχές από την ανοχή μου στο ανοσιούργημα που συνθέτει και εκτελεί το είδος μας *homo sapiens* μέσω της σκοτεινής πλευράς της βασιλεύουσας στη γήινη βίοςφαιρα φαιάς ουσίας του, οδήγησαν τον δικό μου κοινό νου προς ένα νέο εγχείρημα ήπιας κοινωνικής ενθάλπιας, με ταπεινό στόχο τη συμβολή στην αποκατάσταση της ακηδεμόνευτης κοινοτικής συνείδησης. Ελπίζω ότι η επίμονη και επίπονη τεκμηρίωση του εγχειρήματος με το χρονικό της από γενέσεως πορείας του είδους μας ξεσκεπάζει τις ρίζες του εγκλωβισμού μας στη σημερινή δυστοπία, προσφέρει στον αναγνώστη την αναγκαία - αλλά όχι και ικανή- νοητική συνθήκη στήριξης του βηματισμού του ως χειραφετημένου πολίτη.

- Έχω άλλωστε την αίσθηση ότι ενώ οι περισσότεροι έχουμε ήδη συνειδητοποιήσει την εκ των ων ουκ άνευ υπαρξιακή προτεραιότητα της διαφυγής από τη δυστοπία, δεν αντιδρούμε αποτελεσματικά για δύο κυρίως λόγους. Ο πρώτος είναι κατασταλτικής φύσεως, η υποβόσκουσα κοινή λογική μας αποκοιμίζεται κάθε μέρα από τις απειλητικές και δελεαστικές συγχρόνως σειρήνες της αγοράς, έναν συνδυασμό υποτέλειας στο πανίσχυρο αόρατο χέρι της για την εξασφάλιση του επιούσιου άρτου και καταφυγής στις προσφερόμενες αφειδώς από τα περισσότερα θεάματα ηδονιστικές ψευδαισθήσεις. Ο δεύτερος λόγος συνοψίζεται στη βολική αναβλητικότητα, δεν προχωρούμε άμεσα στις εξόφθαλμα αναγκαίες εξυγιαντικές δράσεις και ανεχόμαστε την αλλοτρίωση διότι δεν είναι ακόμα αισθητή στην πόρτα μας η «φωτιά και το τσεκούρι» των εξεγερμένων απόκληρων. Ακόμα και η έξαρση εγκλημάτων τρομοκρατικής φύσεως από φανατικούς ισλαμιστές αποδίδεται, κοντόφθαλμα, μόνον σε πολιτισμικές διαφορές.
- Εμπνευσμένοι στοχαστές της εποχής μας, όπως ο Στεφάν Εσέλ²², κινητοποιούν κατά καιρούς την κοινή γνώμη. Ο εκλιπών το 2013 Εσέλ, αγωνιστής στη γαλλική αντίσταση και με μακρόχρονη «θητεία» στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης, ενθουσίασε σε παγκόσμια κλίμακα τους αναγνώστες του με την τριλογία «Αγανακτήστε», «Αγωνιστείτε», «Ο δρόμος της ελπίδας». Προτρέπει με ακλόνητα επιχειρήματα να αγανακτήσουμε και να αντισταθούμε αγωνιζόμενοι ενάντια στον εφησυχασμό, στην αλλοτρίωση και στον συμβιβασμό. Στο τελευταίο του πόνημα συνθέτει μια ριζοσπαστική οικονομική και πολιτική πρόταση για την αντιμετώπιση της ποικιλόμορφης ευρωπαϊκής βαρβαρότητας. Εντούτοις, το εμπνευσμένο από το ομώνυμο μανιφέστο του Εσέλ παγκόσμιο κίνημα των Αγανακτισμένων βρίσκεται σε ύφεση. Το διευθυντήριο της Ευρώπης συνεχίζει άλλωστε να επιβάλλει εντός των τειχών του και να προωθεί με υποσχέσεις οικονομικής -και όχι μόνο- φύσεως στους γείτονες τις αμοραλιστικές επί της ουσίας αρχές και πρακτικές του μονεταρισμού.

²² Stéphane Hessel (1917-2013). Το πρώτο «μανιφέστο» από την τριλογία του εκδόθηκε το 2010, με τίτλο *Indignez-vous!* (Time of Outrage στην αγγλική μετάφραση, Αγανακτήστε στην ελληνική μετάφραση), η κυκλοφορία του ξεπέρασε τα πέντε εκατομμύρια αντίτυπα και μεταφράστηκε σε τριάντα γλώσσες. Η τριλογία του Hessel μεταφράστηκε στα ελληνικά από τη Σώτη Τριανταφύλλου και κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη.

2. Το δεύτερο ερώτημα του αναγνώστη προς τον όποιο συγγραφέα είναι κατηγορηματικό και αμείλικτο, λόγω της ωφελμιστικής φύσης του. Θεμελιώνεται άλλωστε στην κυνική αλλά τεκμηριωμένη άποψη του κορυφαίου κοινωνιολόγου Michael Mann: **«Είμαστε κοινωνικά ζώα μόνο από ωφελισμό»²³**.

Υπάρχει χειροπιαστό ωφέλημα από την ανάγνωση μιας μεθοδικής, έστω, κριτικής παρουσίασης του συναρπαστικού προϊστορικού και ιστορικού κοινωνικού παρελθόντος μας;

Μπορεί, π.χ., η συστηματική αυτή άσκηση αυτογνωσίας να προκαλέσει τη λήψη αποφάσεων για ποιοτική βελτίωση της ζωής με τα διαθέσιμα στον καθένα μας πνευματικά εφόδια και υλικά μέσα, ενισχύοντας παράλληλα το θυμικό μας στη μάχη για την πρακτική αντιμετώπιση της δυστοπικής καθημερινής πραγματικότητας;

Η συνήθης απάντηση ορισμένων συγγραφέων στο ερώτημα περί του «ωφελίμου» του έργου τους συνοψίζεται συνήθως στην εύηχη και αόριστη λέξη «ασφαλώς». Μια τέτοια αυτάρεσκη απάντηση δεν καλύπτει, προφανώς, τον αναγνώστη δοκιμίων αυτής της φύσεως. Έχοντας ήδη σχηματίσει μια πρώτη άποψη για το συγκεκριμένο δοκίμιο από την ανάγνωση του Α΄ Τόμου, επιφυλάσσεται να διατυπώσει μετά την ανάγνωση και του Β΄ Τόμου την ακηδεμόνευτη τελική κρίση του. Ας μου επιτραπεί εν τω μεταξύ να συνοψίσω στην παρακάτω απεικόνιση το προσδοκώμενο στις μέρες μας γενικής φύσεως ωφέλημα από την ανάγνωση βιβλίων όπως το υπό κρίση:

Νοητική επίπλευση πάνω από
δυσπνοϊκό ηλεκτρονικό παραλήρημα

Ως προς τα προσδοκώμενα από μια νοητική επίπλευση πρακτικά ωφελήματα, καταθέτω δύο σημαίνοντα για την επιδιωκόμενη καθημερινή ποιότητα της ζωής όπως τα αποκόμισε, τα βιώνει και τα καταγράφει ο δικός μου κοινός νους.

²³ Επιχείρησα με έναν αντίλογο να αμβλύνω τις γωνίες της ακραίας, κατά τη γνώμη μου, άποψης του Mann, βλέπε στο πρώτο κεφάλαιο, θέμα (γ) την ενότητα «Πηγές και μορφές των αλληλοεμπλεκόμενων δικτύων κοινωνικών εξουσιών», σελ. 181-182.

- Το πρώτο ωφέλημα είναι αμιγώς εγωκεντρικό. Από την εμπειρική αναζήτηση και προσέγγιση των πρωταγωνιστών του Νου κτίζονται μεταξύ του *υπερεγώ*, του *εκείνο* και της *προσυνείδησης* οι αναγκαίες συμμαχίες για την προστασία της *συνείδησης* από τις τρικυμίες εν κρανίω. Αναχαιτίζονται π.χ. στο επίπεδο της *προσυνείδησης* τα μικρού και μεσαίου μεγέθους κύματα θλίψης και αποθάρρυνσης που προκαλεί η παρακμιακή πορεία αρχών και πρακτικών με τις οποίες είχαμε συνδέσει τη ζωή μας. Με την παραπάνω εσωστρεφή αντίσταση δεν αντιμετωπίζονται βέβαια τα μεγάλου μεγέθους κύματα ηττοπάθειας από την απομόνωση και τον ρευστό φόβο που επιβάλλει εδώ και τέσσερις δεκαετίες το νεομεσαιωνικό δόγμα. Χρειάζονται αλλαγές στο καθεστώς του *εγώ* για τον εξωστρεφή σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων απεγκλωβισμού από τις δομές και τις καθημερινές πρακτικές του δόγματος. Ευελπιστώ ότι ο αναγνώστης θα βοηθηθεί από τη δική μου περίπτωση, υπενθυμίζεται ότι στηρίχθηκα αποφασιστικά όταν, με αφετηρία τη δομική θεωρία του Φρόυντ και τη ρευστοδυναμική θεώρηση των «εμβιο-διεπιφανειών», προχώρησα στην παρακάτω μακροσκοπική σχηματοποίηση των πρωταγωνιστών του Νου.

Παρατίθεται για υπενθύμιση η σχετική απεικόνιση από την ενότητα «Ένας κοινός νους. Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές»

σελ. 21, Α΄ Τόμος του δοκιμίου

- Το δεύτερο ωφέλημα έχει κοινωνικό υπόβαθρο. Οι περισσότεροι από όσους γεννηθήκαμε μεταξύ των παραμονών του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και του τέλους της δεκαετίας του 1950 είμαστε απολογούμενοι στους φυσικούς και πνευματικούς κατιόντες μας για τη δημιουργία ρήγματος στη διαγενεακή αλληλεγγύη²⁴. Βιώνουμε κατ' αρχάς τη σημερινή σαθρή στήριξη και τις

²⁴ Η διαγενεακή αλληλεγγύη, θεμελιώδης υποχρέωση κάθε γενιάς προς τις επερχόμενες του είδους της, δεν καλύπτεται, προφανώς, στο στενό πλαίσιο της οποίας προσφοράς των

αναιμικές παροχές των πυλώνων της κοινωνικής πρόνοιας. Τους κτίσαμε με τις εισφορές μας, τους αξιοποιήσαμε ακμαίους και στη συνέχεια επιτρέψαμε ή και συμβάλαμε στην απομύζησή τους. Δεν καταφέραμε να αναχαιτίσουμε ούτε την υπονόμευση των θεμελίων του ασφαλιστικού συστήματος. Επιπλέον:

- Υπήρξαμε κακοί νοικοκυραίοι στην κοινοτική μας περιουσία, ανεχθήκαμε, στην καλύτερη περίπτωση, την οικονομική υποθήκευση του μέλλοντος των δύο, τουλάχιστον, επόμενων γενιών, κληροδοτώντας τους τα χρέη της δικής μας γενιάς.
- Επιτρέψαμε την εκχώρηση εργασιακών δικαιωμάτων στις άπληστες ορέξεις της απρόσωπης Αγοράς.
- Ως επιστέγασμα των παραπάνω κοινωνικοοικονομικών πληγμάτων, δεν εμποδίσαμε την κακοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος, παρά τα ορατά και σε μας ανοσιουργήματα και τις εφιαλτικές προγνώσεις για ανθρωπογενή κλιματική επιδείνωση.

Ας ανταποκριθούμε, τουλάχιστον, στο στοιχειώδες αίτημα που τίθεται με δικαιολογημένη αυστηρότητα και αγανάκτηση στον καθένα από μας από τις δύο νεότερες γενιές:

«Βλέπεις ότι βυθιζόμαστε στη δίνη του οικονομοκεντρικού πληροφοριακού παρόντος, γνωρίζεις ότι αναζητούμε απεγνωσμένα συγκεκριμένες και αξιοβίωτες στρατηγικές και πρακτικές. Οφείλεις πρώτος εσύ να μας τις προτείνεις από την αυτογνωσία σου επί του πεδίου της μάχης σε δυστοπικές καταστάσεις, στις οποίες μας έχει μπλέξει η δική σου γενιά. Η προσφερόμενη κριτική αποτίμηση του παρελθόντος καλύπτει πράγματι μια ωφέλιμη αρχική συνθήκη κατά την αναζήτηση υγιούς υπεδάφους στην πορεία μας προς το μέλλον. Δεν καλύπτει όμως και την ικανή συνθήκη για τη διάσωσή μας, την επιλογή ρεαλιστικής πορείας εξόδου από τη δίνη, όσο τα συμπεράσματά σου παραμένουν στο γενικό διδακτικό επίπεδο.»

3. Και τώρα το τρίτο, μεθοδολογικής φύσεως ερώτημα του αναγνώστη: **«Από ποιο στάδιο της εξέλιξης των ειδών, ή έστω της πορείας του είδους μας, πρέπει να αρχίσει η αναζήτηση στέρεας και αξιόπιστης βάσης δεδομένων για να ανιχνευθούν οι ρίζες του σημερινού δυσπνοϊκού παραληρήματος;»**

- «Από τους μονοκύτταρους ευκαρυώτες, τους ανθεκτικούς μικροοργανισμούς, που συγκέντρωσαν για πρώτη φορά το γενετικό υλικό τους σε έναν πυρήνα πριν από δύο δισεκατομμύρια χρόνια», θα απαντήσουν οι σκαπανείς της βιολογίας του Νου. Τιμώ την εποποιία τους, δεν θα προλάβω βέβαια να απολαύσω τους καρπούς της αναζήτησής τους. Οι ίδιοι άλλωστε εκτιμούν ότι οι ανακαλύψεις τους δεν θα είναι προσβάσιμες στον απλό άνθρωπο πριν από την τέταρτη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα²⁵.
- Η φύση έχει «προικίσει» αρκετούς από εμάς και με τη φυγοπονία, κατά την ετυμολογική έννοια του όρου. Ένα υποσύνολο του ενστίκτου της αυτοσυντήρησης ξεπηδά συχνά από το έκδηλο ασυνείδητο σε άτομα με εξασθενημένο το *υπερεγώ* ως προς τις κοινοτικές κυρίως αξίες και δρα ως φορέας αναζήτησης του «ευκολότερου δυνατού δρόμου». Εξυγιαντικής κατεύθυνσης επίπονα βήματα για τη ριζική αντιμετώπιση παρακμιακών καταστάσεων απωθούνται ή «κουκουλώνονται», με βαρύτατο βέβαια μεσομακροπόθεσμο τίμημα²⁶. Πέραν των άφθονων παραδειγμάτων προς αποφυγήν στη μικρή κλίμακα της κάθε οικογένειας, η Ιστορία διδάσκει ότι οι «παρακαμπτήριοι» της αβίαστης ατομικής μας συνείδησης δρόμοι είναι απλώς κατηφορικοί. Χαράσσονται και στολίζονται από αμοραλιστές δημαγωγούς με δεσποτικές φιλοδοξίες, άριστους χειριστές των Σειρήνων που παραπλανούν διαχρονικά τον Οδυσσέα.
- Στο προκείμενο μεθοδολογικής φύσεως ζήτημα φυγοπνούμε όταν, προσπαθώντας να το καλύψουμε, συρρικνώνουμε τον ελάχιστο αναγκαίο για την ανίχνευση του πεδίου της μάχης χώρο και χρόνο. Η ρηχή αναζήτηση δεν ανακουφίζει τη συνείδησή μας από τις επιπλήξεις του *υπερεγώ* και τον ρευστό φόβο του πελαγωμένου σε βαρκάκι χωρίς πυξίδα εκείνο. Δεν πείθουμε άλλωστε και τους νεότερους μας, διότι υπερισχύει ο βομβαρδισμός τους με έντυπες και, κυρίως, ηλεκτρονικές ειδήσεις από ασύνδετα μεν αλλά φανταχτερά δρώμενα.
- Υπό την πίεση της καθημερινής δουλειάς, οι περισσότεροι από εμάς θέτουμε φραγή στην αξιολόγηση των εισερχομένων στη συνείδηση μηνυμάτων μεγάλης χωροχρονικής εμβέλειας. Τον συμβιβασμό αυτό ακολούθησα και εγώ, μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '80. Τότε άρχισαν

²⁵ Συνοψίζονται στις δύο εισαγωγικές παραγράφους στο θέμα ii του *οδοπορικού στο δοκίμιο* (Ένας κοινός Νους. Δομές, λειτουργίες, πρωταγωνιστές, σελ. 16-30 στον Α' Τόμο).

²⁶ Η αμείλικτη φυσική επιλογή τείνει αργά αλλά σταθερά να εξαλείφει και από το δικό μας είδος τους φυγόπονους, κύριους φορείς της ενδογενούς εντροπίας.

οι οργανωμένες επιθέσεις των παραγκωνισμένων βλαστών της προσυνείδησης με τις εμμονές τους στην προάσπιση του ακηδεμόνευτου όχι μόνο της ατομικής αλλά και της κοινοτικής συνείδησης. «Βρε σεις, καλά τα πάτε με το δέντρο μας αλλά τι χάλια είναι αυτά στο δάσος;», κραύγαζαν προς τους βλαστούς που υποστήριζαν το κατεστημένο στο εγώ. Αποφάσισα τότε να ασχοληθώ με τις δυο-τρεις γνώριμες περιοχές του δάσους, οι ευθύνες από την καθημερινή δουλειά πολλαπλασιάστηκαν και το συνειδέναι ηρέμησε από βολικές σκέψεις του τύπου

«φρόντιζε τον διευρυμένο τομέα σου σεβόμενος τις αρχές σου, καθείς εφ' ω ετάχθη, άσε τη διαχείριση των άλλων τομέων της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας μας στους άλλους ειδικούς»²⁷.

- Το 2008, όταν έγιναν αισθητές και στον μικρόκοσμο του καθενός από εμάς οι πρώτες σοβαρές επιπτώσεις της ευρύτερης οικονομικής χρεωκοπίας και κοινωνικής αλλοτρίωσης από το πρότυπο *homo economicus consumens*²⁸, οι ασυμβίβαστοι βλαστοί της προσυνείδησης με έπεισαν να εφαρμόσω και για το σύνολο του δάσους τον ορισμό του Διαφωτισμού από τον Καντ. Μέσω της ολιστικής θεώρησης του πεδίου της μάχης, η τρικυμία εν κρανίω έγινε «αντικαθεστωτική». Επέβαλε την αναδιοργάνωση του καθεστώτος στο εγώ, παλαιοί και νέοι κτίστες και μαΐστορες συνέταξαν νέες προγραμματικές δεσμεύσεις. Το ανά χείρας δοκίμιο συνοψίζει στο ξεκίνημά του (Οδοιπορικό) το νοητικό τους υπόβαθρο.
- Αναζητώντας τότε την αναγκαία αλλά και εύλογη διεύρυνση της βάσης δεδομένων προς το παρελθόν, προσπάθησα να περιορίσω την αναζήτηση ντοκουμέντων στην ιστορική μας περίοδο. Ντράπηκα, βλέποντας την παρακάτω σχηματική παράσταση. Η Ιστορία, τα 5.500 τελευταία χρόνια της ανθρωπότητας, έχει διαρκέσει μέχρι σήμερα 13 μόλις κοσμικά δευτερόλεπτα, περί το 1/5 ενός κοσμικού λεπτού²⁹. Αναγκάστηκα λοιπόν

²⁷ Υπεραπλούστευση της έννοιας «υπεύθυνος πολίτης», χαλάρωση των ευρύτερων κοινωνικών ευθυνών με την κατάτμηση της διακυβέρνησης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο μεταξύ «ειδικών».

²⁸ Βλέπε για τον "Homo Economicus" τις διαπιστώσεις του Daniel Cohen (1953-), καθηγητή οικονομικών επιστημών στο Παρίσι (E.E.R.) και συνεργάτη της "Le Monde" εκδ. Πόλις, Αθήνα, 2013. Ο Cohen αναζητεί την αναβίωση του *homo ethicus* και *empathicus* με κυρίαρχα τα ξεχασμένα από τους περισσότερους κοινωνικά χαρακτηριστικά της ισορροπημένης αμοιβαιότητας.

²⁹ Η σημαίνουσα για τον περιορισμό της ματαιοδοξίας μας διάσταση του κοσμικού χρόνου συνοψίζεται στην ενότητα «Ο *homo sapiens* ως 'συμβάν' στο κοσμικό ημερολόγιο»,

να ξεκινήσω από την Προϊστορία του είδους μας. Αρχίζει στις 23.22 της 31^{ης} Δεκεμβρίου του κοσμικού μας ημερολογίου, τα τελευταία 38 μόλις λεπτά από το σύνολο των 525.600 λεπτών του κοσμικού έτους. Αντιστοιχούν βέβαια σε ένα εκατομμύριο γήινα χρόνια, σύμφωνα με την ενισχυμένη και από πρόσφατα ευρήματα πεδίου ολιστική θεωρία του κορυφαίου αρχαιολόγου και ανθρωπολόγου Άντριου Σέρατ.

- Έχω την αίσθηση ότι ο κόπος μου ανταμείφθηκε γενναιόδωρα, όπως ίσως διαπιστώσει και ο αναγνώστης από τους δηλωτικούς του περιεχομένου τίτλους των έξι ενοτήτων για την Προϊστορία στον Α΄ Τόμο του δοκιμίου³⁰. Συνοπτικά, στην προϊστορική μας περίοδο πιστώνεται και χρεώνεται:
 - Το μεγάλο επίτευγμα των προγόνων μας, η κυριαρχία στην πανίδα και η εξάπλωση στον κόσμο, υπό συνθήκες «ελεύθερου βηματισμού».
 - Ο δραματικός κοινωνικός μετασχηματισμός προς το τέλος της Προϊστορίας, που επέβαλε πριν από 13 με 14 μόλις κοσμικά δευτερόλεπτα, εδώ και πεντέμισι χιλιάδες γήινα χρόνια, το βεβιασμένο τροχάδην του homo sariens στις διαστρωματωμένες κοινωνίες της μέχρι σήμερα ιστορικής περιόδου.

οδοιπορικό στο δοκίμιο, σελ. 7-9 στον Α΄ Τόμο.

³⁰ Περιεχόμενα θέματος (α) του πρώτου κεφαλαίου, σελ. 85-130 στον Α΄ Τόμο.

α. Το πολυδιάστατον της προέλευσης του homo sariens και ο χαμένος παράδεισος της προϊστορίας του   ➤ Από την τάξη των πρωτευόντων θηλαστικών στην οικογένεια των ανθρωπίδων, το γένος των ανθρώπων και τα είδη τους➤ Ο αρχέγονος, αδέσμευτος και αδύναμος homo sariens. Βίος ακοινωνήτος, η πυρηνική οικογένεια, ο μυθικός κόσμος➤ Πρώτο επικοινωνιακό άλμα: συγκρότηση των ομίλων οικογενειών, οργανωμένη κοινοτική δύναμη, κυριαρχία στην πανίδα και εξάπλωση στον κόσμο➤ Επινόηση της γεωργοκτηνοτροφίας και δεύτερο επικοινωνιακό άλμα: συνένωση των ομίλων οικογενειών σε αταξικές φυλές➤ Η αξιοποίηση των γεωργοκτηνοτροφικών πόρων: εξειδικεύσεις με ιεραρχημένη δομή, θέσεις αυξημένης κεντρικής ευθύνης➤ Ζωτικός χώρος και ιδιοκτησία, κοινοτική συνείδηση και ατομικισμός

ΚΟΣΜΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

1 κοσμικό ημερολογιακό έτος ~ 13.700.000.000 γήινα χρόνια

Ιανουάριος έως Δεκέμβριος

4. «Και γιατί δεν προσπάθησες να συμπυκνώσεις το σύνολο του δοκιμίου σε έναν τόμο;», αναρωτήθηκαν εύλογα πολλοί αναγνώστες.

Το προσπάθησα, με υπερβάλλοντα μάλιστα ζήλο, όπως αποτυπώθηκε κατά την πρώτη ενδεικτική παρουσίαση του πίνακα περιεχομένων του δοκιμίου, τον Δεκέμβριο του 2009 σε ακροατήριο συναδέλφων και μεταπτυχιακών φοιτητών διεπιστημονικής σύνθεσης. Το σχεδιαζόμενο εγχείρημα επιδοκιμάστηκε κατ' αρχήν ομόφωνα, επισημάνθηκε όμως η ανάγκη εξαγωγής διδαγμάτων και «διά ταύτα» από διασταυρώσεις μαρτυριών θεμελιωμένων στον γραπτό λόγο, που επινοήθηκε περί τα μέσα της 4^{ης} π.Χ. χιλιετίας στην νότια Μεσοποταμία. Διαπίστωση τότε ότι με τη συμπύκνωση είχαν υποβαθμιστεί ανεκτίμητης αξίας γεγονότα με ανατρεπτικές εξελικτικές συνέπειες από το πρώτο μέρος της ιστορικής περιόδου, τα πέντε χιλιάδες χρόνια επικυριαρχίας της γεωργοκτηνοτροφικής παραγωγής στο κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό γίνεσθαι, όπως:

- η διαδραστικότητα των κοινωνικών φαινομένων σε Εύφορη Ημισέληνο και Ελλάδα της Εποχής του Χαλκού,
- το εξελικτικό άλμα που θεμελιώθηκε στον «εκδημοκρατισμό δια του σιδήρου», στελέχωνε από τον 9^ο π.Χ. αιώνα τη μικρομεσαία τάξη των

ελευθέρων πολιτών-οπλιτών και οδήγησε στις πόλεις-κράτη της κλασικής Ελλάδας³¹,

- οι κοινωφελείς υλικές και πνευματικές υποδομές, που διασφαλίζουν τη διαχρονική μέχρι σήμερα υπεροχή των εξουσιών ευρείας κοινωνικής βάσης και στηρίχθηκαν με ιδεολογική πληρότητα στην αριστοτελική και καρτεσιανή προσέγγιση του αρίστου πολιτεύματος, με λειτουργικούς άξονες τη σωφροσύνη της μεσότητας και τη συλλογική αριστεία.
- η εθνοτική πληγή των ενδοελληνικών πολέμων μεταξύ πόλεων-κρατών που αποδυνάμωσε τη σημαίνουσα παρουσία τους στον περί τη Μεσόγειο Θάλασσα ευρασιατικό χώρο και ανέδειξε την επιχειρησιακή υπεροχή των συγκεντρωτικών-επιτακτικών εξουσιών υπό την ηγεσία Φιλίππου και Αλεξάνδρου,
- τα θεμέλια της ανάδυσης και οι εθιμικές αξίες που στήριξαν τη χιλιόχρονη κυριαρχία της Ρωμαϊκής Πολιτείας μέχρι την κατάλυση του δυτικού σκέλους της,
- η επί άλλα χίλια και πλέον χρόνια σημαίνουσα παρουσία της ανατολικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας στην Εύφορη Ημισέληνο και νοτιοανατολική Ευρώπη, μέχρι τον μετασχηματισμό της στο αδύναμο Βυζάντιο,
- οι κοσμικές και θρησκευτικές δομές του χιλιόχρονου μεσαιώνα στη μεταρωμαϊκή Ευρώπη με την εγκατάσταση των Γότθων, την ευρύτερη επικράτηση των γερμανικών φύλων υπό τους Φράγκους και την ανάδυση της επικράτειας των Ρως στο βορειοανατολικό τμήμα της,
- μια σύντομη αλλά επί της ουσίας συγκριτική θεώρηση και παρουσίαση των μεγάλων συμπρωταγωνιστών μέχρι και τους μεσαιωνικούς χρόνους, από τη γέννηση μείζονος ιστορικού συμβάντος μετά τη σύζευξη των Αράβων με το Ισλάμ και στη συνέχεια των Οθωμανών, μέχρι τα έπη των γιγάντων της Ασίας, με τα ινδικά έπη και τους πρώτους σε όλα Κινέζους, το πόθεν και το πώς της σχετικά βραχύβιας αυτοκρατορίας των Μογγόλων, το φαινόμενο της διάκρισης των Ιαπώνων στην Άπω Ανατολή, τη σπουδαία Αμερική των Ολμέκων, των Αζτέκων, των Μάγια, των Ίνκα και των

³¹ Στις καθ' ημάς «βάνασες τέχνες» πιστώνονται και κατά τη μακρά γεωργοκτηνοτροφική περίοδο οι αναλαμπές «επανεκδημοκρατισμού» των κοινωνιών, αρχής γενομένης από την τεχνογένεση του σιδήρου. Βλέπε τη σχετική με την τεχνογένεση του σιδήρου και την ανατροπή των κατεστημένων ολιγαρχιών της ύστερης Εποχής του Χαλκού τελευταία ενότητα στο θέμα (β) (Κοινωνικό προπατορικό αμάρτημα και πρώτα βήματα στην Ιστορία), πρώτο κεφάλαιο, σελ. 170-178.

ελεύθερων κυνηγών-τροφοσυλλεκτών του βορρά, μέχρι την καταστροφική εισβολή των Ευρωπαίων.

5. Σε γόνιμες συζητήσεις με απογοητευμένους και αποστασιοποιημένους από τα κοινά φίλους και συναδέλφους, τέθηκε κατ' επανάληψη το αμείλικτο και "επί του τύπου των κοινοτικών ήλων" ερώτημα: **«Καλή είναι η προσφερόμενη στο άτομο-αναγνώστη και από το δοκίμιο αυτό νοητική επίπλευση πάνω από το δυσπνοϊκό παραλήρημα. Μήπως όμως έχουν ακυρωθεί κατά την τρέχουσα περίοδο οι δυνατότητες ουσιαστικής συμβολής ενός ενημερωμένου ατόμου στην κοινότητα για τη χάραξη ρεαλιστικής εξόδου από το τέλμα και την αιθαλομίχλη των καιρών;»**, επισημαίνοντας ότι «Η Ιστορία διδάσκει ότι οι συναθροίσεις της Εκκλησίας του Δήμου - με την ευρύτερη και διαχρονική έννοια του όρου- υπήρξαν ελκυστικές για τον συνειδητοποιημένο πολίτη όποτε και όταν τον έπειθαν για το ωφέλιμο της συμμετοχής του. Προσέφερε όταν "έβλεπε" εκ του αποτελέσματος ότι μπορούσε να διαδραματίσει έναν μικρό, έστω, ρόλο στην ανακοπή και αναστροφή του γενικευμένου ορυμαγδού εντροπικής φύσεως.»

Από τις εμπειρίες μισού αιώνα συμμετοχών σε κοινότητες με ενεργή και την κοινωφελή διάσταση, καταθέτω έναν ανεπιφύλακτα θετικό απολογισμό στο παραπάνω πολύ ανθρώπινο ερώτημα. Τίποτε δεν πήγε και δεν πηγαίνει χαμένο από τις έστω και μικρές νίκες που κέρδισαν και κερδίζουν, λόγω και έργω, οι μαχόμενοι με κοινοτική συνείδηση χιλιάδες συνταξιδιώτες μου. Η ανιδιοτελής προσφορά στο στενό και ευρύτερο περιβάλλον είναι άλλωστε ανταποδοτική και για τους πλέον ατομικιστές από εμάς, διότι καταπολεμά τις αιτίες των τρικυμιών εν κρανίων, ιδίως όταν διοχετεύεται απευθείας στις βάσεις της κοινωνικής πυραμίδας. Ενδεικτικά:

- Αναβλύζει από το *υπερεγώ* το μειωτικό συναίσθημα του φυγόμαχου, όταν διαπιστώνουμε ότι φορτώσαμε το συνολικό βάρος του κοινοτικού χρέους, τον συστηματικό κατά την αδέσμευτη κρίση μας έλεγχο στα τοπικά, εθνικά και παγκόσμια δρώμενα, στους συγκριτικά λίγους θαρραλέους συνάνθρωπους μας, και μάλιστα σε νέα παιδιά που δεν έχουν εξασφαλίσει, όπως πολλοί από τη δική μας πρώτη μεταπολεμική γενιά, τον επιούσιο άρτο. Περιορίζεται λοιπόν καταρχάς η συχνότητα των ενοχικών εκρήξεων από το *υπερεγώ* όταν συμμετέχουμε στην αντίσταση προς τον «Μεγάλο Αδελφό», τον απρόσωπο βάρβαρο δυνάστη παγκόσμιας εμβέλειας που δημιουργήθηκε από την ολιγωρία μας.

- *Ασυνείδητο και προσυνείδηση* απαξιώνουν ενδόμυχα το *εγώ* μας και με το συναίσθημα του αποτυχημένου, όταν παραμελούμε την εκπαίδευση των φυσικών ή πνευματικών κατιόντων μας στο μείζον για το *ΐστασθαι* και το *ὑπάρχειν* τους θέμα της αυτοπροστασίας από την καλλιεργούμενη με πανίσχυρα επικοινωνιακά μέσα αδηφαγία προς έντεχνα αρωματισμένα σκουπίδια. Οφείλουμε επιπλέον να αναδείξουμε με το παράδειγμά μας ότι ο εξασθενημένος από το νεομεσαιωνικό δόγμα της επικυρίαρχης Αγοράς αναγεννησιακός ουμανισμός του 15^{ου} και 16^{ου} αιώνα διαθέτει στις μέρες μας ένα νέο και αποφασιστικό συγκριτικό πλεονέκτημα: εύκολη πρόσβαση στα νοητικά εφόδια και τα τεχνολογικά όπλα που μπορούν να στηρίξουν τον εκδημοκρατισμό των κοινωνικών εξουσιών, αρχίζοντας με τον απεγκλωβισμό από τα κρατούντα συγκεντρωτικά - επιτακτικά παραγωγικά μοντέλα και βελτιώνοντας την ποιότητα της ζωής μας με την επιλογή της «λιτής αφθονίας».

Δεκέμβριος 2018

Με τις θερμότερες ευχές μου για τον καινούριο χρόνο
Θέμης Ξανθόπουλος

315/41-9.2021 { & ΑΝΑΤΥΠΟ ΤΟΥ 235/30-10.2020 }

ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ; ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΟΙ ΣΕ ΔΕΣΠΟΤΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΝΕΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΠΑΓΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΝΘΑΛΑΣΣΑΣ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΘΕΠΕ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΣΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟΜΟ ΔΟΚΙΜΙΟ "ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ;"

ΘΕΜΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

{{Τρίτομο Δοκίμιο: Α' και Β' Τόμοι σε ηλεκτρονική μορφή, Γ' Τόμος σε έντυπη μορφή}}

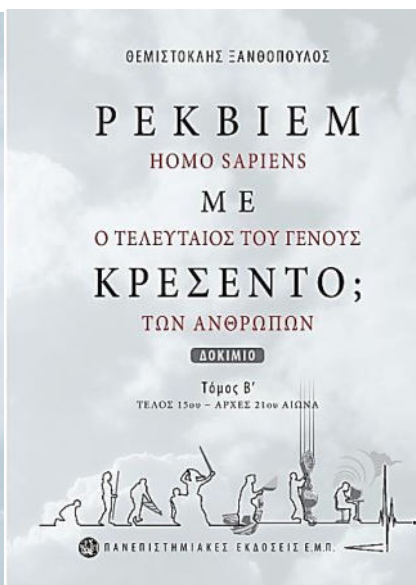
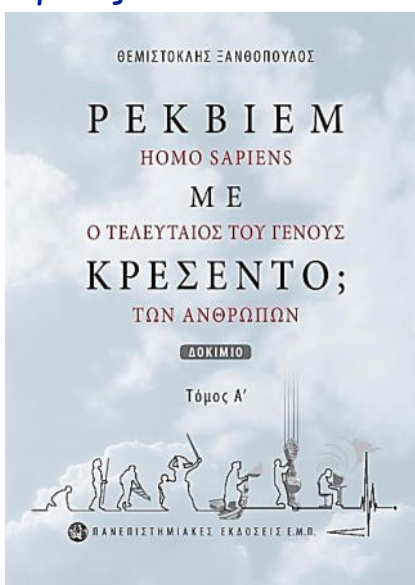
Αγαπητές/Αγαπητοί Συνάδελφοι

από την πολυτεχνειακή μας κοινότητα του Α.Π.Θ.,

Μετά από τις πολλές αναζωογονητικές συναντήσεις μας κατά την προ του κορωνοϊού εποχή και δύομισι χρόνια από την πρώτη επικοινωνία μας μέσω της αποστολής του Α' Τόμου του δοκιμίου μου υπό τον γενικό τίτλο

«Ρέκβιεμ με κρεσέντο;»

καταθέτω το σύνολο του τρίτομου πονήματος. Θέτω υπό την κρίση σας ερευνητική δουλειά δέκα χρόνων, εμπλουτισμένη με εμπειρίες μισού και πλέον αιώνα στα ελληνικά και διεθνή εκπαιδευτικά - ερευνητικά δρώμενα και το παγκόσμιο κοινωνικό και παραγωγικό γίνεσθαι, για τη συστηματική παρουσίαση και την κριτική επισκόπηση της προϊστορικής και ιστορικής μας πορείας.

Κοινός μας τελικός στόχος κατά τον τρέχοντα 21^ο αιώνα είναι η χάραξη και θεμελίωση ρεαλιστικής εξόδου από παγκόσμιας εμβέλειας δυσπνοιικό παραλήρημα. Το βιώνουμε καθημερινά, με οδυνηρές για τις νεότερες κυρίως γενιές επιπτώσεις. Συμμερίζομαι και προσπαθώ να τεκμηριώσω με λογικά επιχειρήματα τη διάχυτη σε αρκετούς από εμάς αίσθηση του πνιγηρού εγκλωβισμού σε δίκτυα και δίνες ολιγάριθμων δεσποτειών επί της δικής τους τεχνητής Παγγαίας και Πανθάλασσας. Διαπιστώνουμε άλλωστε ότι πολλοί συνάνθρωποί μας έχουν ήδη οδηγηθεί στην εφιαλτική κατάσταση φτωχών ή εξαθλιωμένων που μεταλλάσσονται για να επιβιώσουν σε σπαστικές μαριονέτες.

Από την εξελικτική διαδικασία στη βίωση φιλόξενου πλανήτη

του Συμβάντος "Homo Sapiens"

επιτρέψτε μου να εκτιμήσω ότι ξεχωρίζουν:

- Το **Πολυδιάστατο** της προέλευσης του Συμβάντος και η **Γένεσή** του ως υστερότοκου και τελευταίου επιζώντος είδους από το γένος των ανθρώπων (homo) και την οικογένεια των ανθρωπίδων (hominidae).
- Η συναρπαστική και με **ελεύθερο βάδην** πορεία του είδους μας homo sapiens κατά τον προϊστορικό χρόνο, για την εξάπλωση και κυριαρχία του σε πανίδα και χλωρίδα.
- Το **βεβιασμένο σκυφτό τροχάδην** κατά τον ιστορικό μας χρόνο, λόγω των ταξικών εγκλωβισμών που επέβαλε η τέλεση του κοινωνικού προπατορικού αμαρτήματος της διαστρωμάτωσης.
- Το πρόσφατο **αυτοκαταστροφικό παραλήρημα** μέσω της καθοδηγούμενης από τις δεσποτείες παγκοσμιοποίησης των εγκλωβισμών και του δυσπνοιικού τροχάδην με τετραποδισμό, σε τέμπο και μοτίβα εκκωφαντικού και κακόηχου **ρέκβιεμ με κρεσέντο**.

Υπό τον επιθετικό τίτλο,

**Εγκλωβισμένοι σε δεσποτείες και δίνες
της τεχνητής Παγγαίας και Πανθάλασσας,
χειραφετηθείτε,**

ανακεφαλαιώνονται καταρχάς στον ανά χείρας Γ΄ Τόμο ντοκουμέντα και διδάγματα από την προϊστορική και ιστορική μας πορεία. Για την τεκμηρίωσή τους ο αναγνώστης παραπέμπεται με χωροθετημένες αναφορές στα κείμενα των Α΄ και Β΄ Τόμων, που εμπεριέχονται αυτούσια σε δύο ένθετα cd, στο οπισθόφυλλο του Γ΄ Τόμου.

- Στο πρώτο ένθετο cd με το σύνολο του Α΄ Τόμου, πέραν της προέλευσης, της γένεσης, της εξάπλωσης με ελεύθερο βάδην και της κυριαρχίας του είδους μας στη βιόσφαιρα του πλανήτη, συνοψίζονται:
 - Η ανατολή της Ιστορίας, που σηματοδοτείται από το νοητικό επίτευγμα του γραπτού λόγου. Η μονοσήμαντη καταγραφή γεγονότων επινοήθηκε εδώ και πεντέμισι χιλιάδες χρόνια στις πλούσιες φυλές της νότιας Μεσοποταμίας των Σουμερίων. Πρωτοανιχνεύεται λίγες γενιές μετά την εγκαθίδρυση της κοινωνικής διαστρωμάτωσης των μελών τους σε λίγους κατέχοντες τους κοινοτικούς παραγωγικούς πόρους και πολλούς απόκληρους.
 - Εισαγωγικές έννοιες δομικής και λειτουργικής φύσεως από το βεβιασμένο τροχάδην των διαστρωματωμένων σε τάξεις κοινωνιών της ανθρωπότητας κατά την ιστορική της πορεία, όπως αγορά και αστικοποίηση, πόλις και πολιτισμός, πηγές και μορφές των κοινωνικών εξουσιών, οράματα δημοκρατίας και ανθρώπινες αξίες, γέννηση των Ιστορικών Συμβάντων, αριστοτελική και καρτεσιανή προσέγγιση του αρίστου πολιτεύματος, μεσότητας και συλλογική αριστεία.
 - Το πρώτο μέρος της ιστορικής περιόδου, οι πέντε χιλιετίες επικυριαρχίας της γεωργοκτηνοτροφικής παραγωγής στο κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό γίγνεσθαι, με άρχοντες τους μεγαλοϊδιοκτήτες γης. Η προέλευση της αναγκαίας για την επίτευξη των διαφόρων στόχων τους ενέργειας ήταν μυογενής κατά κύριο λόγο, με συμπληρώματα από τις ήπιες και τις ανανεώσιμες πηγές της, όπως ο άνεμος και το τρεχούμενο νερό.
 - Οι σημαίνουσες για το κτίσιμο των υποδομών και υπερδομών αλληλοεμπλεκόμενες κοινωνικές εξουσίες κατά τις δύο πρώτες χιλιετίες της όλης ιστορικής περιόδου, με τις κατεστημένες

ολιγαρχίες της Εποχής του Χαλκού στον τότε «πολιτισμένο» κόσμο. Οι τότε δεσποτείες κυριαρχούσαν τεχνολογικά μέσω της προνομιακής κτήσης και χρήσης του χαλκού και των κραμάτων του.

→ Ο εκδημοκρατισμός της παραγωγικής και επιθετικής - αμυντικής δύναμης των «απολίτιστων» κοινωνιών, χάρη στην τεχνογένεση του σιδήρου. Συνέβη περί τα μέσα της 2ης π.Χ. χιλιετίας, εδώ και τρεισήμισι χιλιάδες χρόνια. Διακρίνονται δύο τουλάχιστον φάσεις, συνολικής διάρκειας τεσσάρων αιώνων, που ανέτρεψαν τις περισσότερες δεσποτείες της ύστερης Εποχής του Χαλκού.

→ Το λυκόφως και η εκπνοή του πρώτου μέρους της ιστορικής περιόδου μαζί με τον χιλιόχρονο Μεσαίωνα της μεταρωμαϊκής Ευρώπης, προς το τέλος του 15ου μ.Χ. αιώνα.

- Στον Β΄ Τόμο του δοκιμίου, που εμπεριέχεται στο δεύτερο ένθετο cd, καλύπτονται το δεύτερο και τρίτο μέρος της ιστορικής περιόδου της ανθρωπότητας, με χρονικό ορίζοντα από το τέλος του 15^{ου} μέχρι και τη δεύτερη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα.

→ Ο ορίζοντας πυκνώνει από προβεβλημένα μέχρι τις μέρες μας γεγονότα όταν αρχίζει ο εμπλουτισμός του κατά το δεύτερο μέρος της ιστορικής περιόδου. Δημιουργός τους αναδεικνύεται η μεταμεσαιωνική Ευρώπη, μετά τις πέντε αλλαγές στο κατεστημένο, την παγκόσμια κυριαρχία των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων και την παράλληλη δυναμική παρουσία των συμπρωταγωνιστών τους. Κατά τους τέσσερις αιώνες του δεύτερου μέρους της ιστορικής περιόδου (16^{ος} μέχρι τα μέσα του 18^{ου} αιώνα), αναδύονται οι πρώτες ατελείς μεταμεσαιωνικές οικονομικές θεωρίες (μερκαντιλισμός, φυσιοκράτες) και στη συνέχεια θεμελιώνονται οι σύγχρονες οικονομικές επιστήμες με τη σημαίνουσα διαχρονική παρουσία του Άνταμ Σμιθ (*Ο Πλούτος των Εθνών*, 1776) και των Μαρξ- Ένγκελς (*Κομμουνιστικό Μανιφέστο* και *Το Κεφάλαιο*, δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα).

→ Υπό τον τίτλο «*Μοντέρνοι Καιροί*», δανεισμένο από το κινηματογραφικό αριστούργημα του Τσάρλι Τσάπλιν, συνοψίζεται ο υπερφορτωμένος ορίζοντας των γεγονότων του τρίτου τρέχοντος

μέρους της ιστορικής περιόδου. Κυοφορείται στο μεταίχμιο 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα από τις μεγάλες δυνάμεις της εποχής με τις ύβρεις των υπερεξοπλισμών και της αποικιοκρατίας. Προβάλλεται εκκωφαντικά στο προσκήνιο της Ιστορίας κατά την περίοδο 1914-1991. Βαπτίστηκε ευφυώς από τον Έρικ Χομπσμπάουμ ως «Εποχή των Άκρων» και περιλαμβάνει τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τον Μεσοπόλεμο, τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τον Ψυχρό Πόλεμο. Ο κύκλος της «Εποχής των Άκρων» του 20^{ου} αιώνα έκλεισε το 1991, με την κοινωνικοοικονομική και πολιτική κατάρρευση του καθεστώτος της Ε.Σ.Σ.Δ. και των δορυφόρων της.

→ Ακολουθεί μέχρι τις μέρες μας η χωρίς αντίπαλο δέος τελευταία μετάλλαξη του εμποροβιομηχανικού καπιταλισμού στη νεοφιλελεύθερη καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση, με σύμβολο το μεσαιωνικού τύπου δόγμα «ο καθένας για τον εαυτό του και η παγκόσμια αυτοκρατορία της Αγοράς - στη θέση του Θεού - για όλους». Περὶ τα μέσα της δεκαετίας του '70 είχε ήδη αρχίσει να εγκαταλείπεται η σημαίνουσα παρακαταθήκη του Κένυς στο μεταπολεμικό κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό γίνεσθαι, παρά το γεγονός ότι στη *Γενική Θεωρία του περί της Απασχόλησης, του Τόκου και του Χρήματος* (1936) είχαν θεμελιωθεί κατά την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1939-1945) και την πρώτη μεταπολεμική τριακονταετία (1946-1971) οι δομές και λειτουργίες ενός καπιταλισμού με ανθρώπινο πρόσωπο.

Το πρόταγμα «**χειραφετηθείτε**» στον τίτλο του Γ΄ Τόμου απευθύνεται σε όλα τα σημερινά μέλη του είδους μας *homo sapiens*, με πρώτο αποδέκτη τον συγγραφέα. Ζητείται σε πρώτη και τελευταία ανάλυση από όλους μας, ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, η ανάκτηση του ελεύθερου βάδην σε όρθια στάση - της πολυτιμότερης για την εξέλιξή μας κληρονομιάς από τους προγόνους ανθρωπίδες εδώ και τέσσερα εκατομμύρια χρόνια - έναντι του σημερινού βεβιασμένου από εξαναγκασμό, μωροφιλοδοξίες ή ναρκισσισμό τροχάδην με τετραποδισμό.

Στο πλαίσιο του παραπάνω τελικού ζητούμενου, διερευνώνται με τρία διαδοχικά βήματα οι διαφαινόμενες μέσα από την ομίχλη των πιθανοτήτων εξελίξεις κατά τον τρέχοντα 21ο αιώνα.

Το πρώτο διερευνητικό βήμα διατρέχει το μείζον στην εποχή μας Συμβάν,

«Τεχνολογίες εκδημοκρατισμού και προσδοκίες χειραφέτησης».

Συνοψίζονται τα άλματα στον εκδημοκρατισμό της γνώσης και στα παραγωγικά εργαλεία, από τις καλπάζουσες στις μέρες μας φωτεινές συνιστώσες της Τρίτης Βιομηχανικής Επανάστασης (και όχι «Τέταρτης», όπως διαφημίζονται με ανορθόδοξους όρους ορισμένα νέα υποσύνολα της Τρίτης). Θυμόμαστε άλλωστε ότι το βάσιμο των προσδοκιών απεγκλωβισμού και χειραφέτησης της σημερινής ανθρωπότητας από τα δεσμά και τις δίνες της τεχνητής Παγγαίας και Πανθάλασσας διαθέτει δύο ανάλογα ιστορικά προηγούμενα: τα κατά καιρούς συμβατά με τη συλλογική μας κοινωνικοοικονομική και οικολογική συνείδηση επιτεύγματα των κοινωνικών επιχειρήσεων παραγωγικού σκοπού και το μείζον οικονομικό, πολιτισμικό και πολιτικό χρονικό του «εκδημοκρατισμού διά του Σιδήρου» κατά την ύστερη Εποχή του Χαλκού.

Το δεύτερο διερευνητικό βήμα διατρέχει, ως κορμός του Γ΄ Τόμου, το καταληκτικό πέμπτο κεφάλαιο του δοκιμίου υπό τον γενικό τίτλο,

Μετά τη δεύτερη δεκαετία του 21ου αιώνα

και υπότιτλο

Προς το ελεύθερο βάδην

σε όρθια στάση ή το βεβιασμένο τροχάδην με τετραποδισμό;

Στις είκοσι ενότητες του πέμπτου κεφαλαίου μεταξύ άλλων προβάλλονται:

- Η καθολική απαξίωση της έννοιας «κοινωνικό συμφέρον» στη μακροκλίμακα της τεχνητής Παγγαίας και Πανθάλασσας, μέσω και του μετασχηματισμού των αντιπροσωπευτικών δημοκρατιών σε «μετα-δημοκρατίες».
- Το μείζον για χώρες, όπως η δική μας, ζήτημα της διοίκησης στον δημόσιο τομέα. Διαχωρίζεται το ουσιαστικό περιεχόμενο του διοικητικού έργου από τη φενάκη του φανταχτερού περιτυλίγματος που προσφέρει λόγω αυξημένης ζήτησης η εμπορευματοποιημένη εκπαίδευση. Συνοψίζονται, το ιστορικό της ευρωπαϊκής παράδοσης στη δημόσια διοίκηση, η επί της αρχής διάκριση μεταξύ των ασκούντων τη

διοίκηση ατελέσφορα και αφ' υψηλού, οχυρωμένοι στα στεγανά του γραφείου τους με εξωτερικούς συμβούλους στους προθαλάμους και των διοικούντων αποτελεσματικά και επί της ουσίας, με ανοικτές πύλες, αξιοποιώντας την εμπειρία και τις δεξιότητες του υπηρετούντος προσωπικού. Εντοπίζονται ορισμένα επαναλαμβανόμενα δομικά και λειτουργικά λάθη των πολιτικών ηγεσιών στην ελληνική δημόσια διοίκηση και προτείνονται συγκεκριμένα εξυγιαντικά «διά ταύτα».

- Το ζήτημα των πανεπιστημιακών σπουδών κατά τον 21ο αιώνα, μετά την υποβάθμιση του δημόσιου πανεπιστημίου στην Ε.Ε. από τη διακήρυξη της Μπολόνια και τις εφαρμογές της (1999). Επαναδιατυπώνεται ο τρισδιάστατος γενετικός κώδικας των δημόσιων πανεπιστημίων που τιμούν την αποστολή τους με τις συνακόλουθες πέντε δομικές και λειτουργικές προδιαγραφές. Υπενθυμίζεται ότι παρά την κρατούσα στις μέρες μας «αγοραφιλία», η Δημόσια Παιδεία όλων των βαθμίδων παραμένει ο κύριος αναπτυξιακός πυλώνας των κοινωνιών, διασφαλίζοντας από τη βάση τους τις τρεις θεμελιώδεις αρχές του δημοκρατικού πολιτεύματος (ισηγορία, ισοτιμία και ισονομία).
- Το χρονικό της στροφής της νέας γενιάς προς τις οικονομικές επιστήμες με σημαίνουσα την πρόκληση της σε βάθος επιστημονικής κατανόησης και αξιοποίησης του στοχαστικού τους υποβάθρου.
- Η ηθική διάσταση στο οικονομικό γίνεσθαι, με τεκμηρίωση της διαχρονικής της θεσμοθέτησης σύμφωνα με το κοινό περί δικαίου αίσθημα και την επιστημονική της θεμελίωση κατά τον 19^ο αιώνα από τους περί των ηθών κανόνες του Ιμμανουέλ Καντ.
- Το ζωτικό στις μέρες μας για την ατομική και συλλογική επιβίωση ζήτημα των αναπτυξιακών μας επιλογών, με το σημερινό σκοτεινό και δεσποτικό δόγμα - σύμβολο της εξωγενούς ανάπτυξης, σε αντιπαράθεση με το αναντικατάστατο για την ασφάλεια όλων των κοινωνιών πρόταγμα της ενδογενούς ανάπτυξης.

- Το «Ελληνικό Ζήτημα» ως μελέτη περίπτωσης προς αποφυγήν, με συνοπτική προσέγγιση της στρατηγικής για την ενεργειακή και υδροαρδευτική μας ανασυγκρότηση.

Ο Γ' Τόμος του τρίτομου δοκιμίου για το είδος μας homo sariens συμπληρώνεται με ένα τελευταίο τρίτο διερευνητικό βήμα για την ολοκλήρωση των «διά ταύτα», μέσω της ακροτελεύτιας σύνθεσης

«Αντί Επιλόγου».

Τίθενται υπό την κρίση σας:

- Το πρακτικό σκέλος του φλέγοντος στις μέρες μας υπαρξιακού διλήμματος.
- Τρία εύλογα σενάρια για το μέλλον του είδους μας homo sariens και της βασιλεύουσας στον γνωστό έμβιο κόσμο φαιάς ουσίας του, με ορίζοντα υλοποίησης τις επόμενες οκτώ δεκαετίες του τρέχοντος 21^{ου} αιώνα.
- Προτάσεις εφαρμογής δέκα απλών και βελτιωτικών της ποιότητας της ζωής μας επιλογών. Λειτουργούν ως αναγκαία συνθήκη για την ατομική και κοινωνική μας χειραφέτηση, διότι
 - ενεργοποιούν τη λυτρωτική απόφαση εξόδου από το υπαρξιακό δίλημμα και το ρέκβιεμ με κρεσέντο,
 - στηρίζουν την υλοποίηση του δεύτερου αισιόδοξου σεναρίου, που συνοψίζεται στον εκδημοκρατισμό του Πλούτου των Εθνών από την παραγωγική βάση τους.
- Η θεμελίωση τριών συγκεκριμένων και εφικτών στόχων ευρύτατης αποδοχής για τις κοινωνίες του 21ου αιώνα, στο ασφαλές για όλα τα μέλη της κοινωνίας πλαίσιο της κατηγορικής προσταγής του κορυφαίου φιλοσόφου του Διαφωτισμού Ιμμανουέλ Καντ. Οι στόχοι πηγάζουν από την εφαρμογή στην πράξη των σημείων σύγκλισης επιτυχημένων εκ του αποτελέσματος κατά τους προηγούμενους δύομισι αιώνες θέσεων και πρακτικών των Άνταμ Σμιθ, Καρλ Μαρξ και Τζων Μέυναρντ Κέυνς και συνοψίζονται ως εξής:
 - Βελτίωση της καθημερινής ποιότητας ζωής των προλεταριοποιημένων μελών της κοινωνίας, με προαπαιτούμενο τη

διάνοιξη καθολικής πρόσβασης, χωρίς οικονομικό αντίκρισμα, στα βασικά για την αξιοπρεπή ατομική επιβίωση και την ισότιμη ένταξη στον κοινωνικό ιστό υλικά και πνευματικά εφόδια.

- Κατοχύρωση του δικαιώματος όλων μας στην αμειβόμενη εργασία για την κάλυψη των δαπανών πρόσβασης σε υλικά και πνευματικά αγαθά της ελεύθερης επιλογής μας, πέραν των παραπάνω ελάχιστων αναγκαίων εφοδίων. Μόνον η αμειβόμενη εργασία, με όρους που μας προστατεύουν ως άτομα από την αλλοτρίωση της προσωπικότητάς μας -και ασφαλώς όχι τα επιδόματα σε ανέργους- ικανοποιεί το αίσθημα του «ΐστασθαι» και του «ύπάρχειν» με αξιοπρέπεια στην κοινωνία.
- Διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και παρουσίας, δηλαδή της κοινωνικής χειραφέτησης που διαθέτει ως θεμέλιο την χωρίς εξαφέσεις ισηγορία ατόμων και κοινωνικών υποσυνόλων στη λήψη των αποφάσεων για το παρόν και το μέλλον τους και θωρακίζεται με τις αναγκαίες υπερδομές για την καθολική εφαρμογή της ισονομίας και της ισοτιμίας.

Στο τέλος του Γ΄ Τόμου προστέθηκε η

«Δειγματοληψία από το τρίτομο δοκίμιο»,

ένα πέραν της βιβλιογραφίας αλφαβητικό ευρετήριο των δομικών του ήλων και των τριών τόμων του δοκιμίου, υπό τη μορφή λέξεων - κλειδιών, όπως:

αγορά, ανάπτυξη, ατομικισμός, αυτοκρατορίες, βαρβαρότητα, βασιλεύουσα φαιά ουσία, βιομηχανική επανάσταση, γονιδιακό ζήτημα, δημοκρατία, διαφωτισμός,

ενεργειακά ζητήματα, καπιταλισμός, κατηγορική προσταγή, κλιματικές αλλαγές, κοινοτική συνείδηση, κοινωνικές εξουσίες, κοινωνικοοικονομικό αποτύπωμα, μαρξισμός, νομίσματα, οδοιπορικό της γνώσης, χειραφέτηση.

Με τη γενική εννοιολογική τους προσέγγιση, την ειδική ταυτοποίησή τους στις επιμέρους ενότητες και τη χωροθέτηση των αναφορών τους στις σελίδες των κειμένων, οι λέξεις - κλειδιά λειτουργούν ως συνεκτικοί ήλοι μεταξύ των ανά τόμο επιμέρους κεφαλαίων, θεμάτων και ενοτήτων.

Εκτιμάται ότι ένα πρώτο ξεφύλλισμα στο ευρετήριο αυτής της δειγματοληψίας (σελ. 243-258 του Γ΄ Τόμου) σκιαγραφεί τις σημαίνουσες μεταξύ των επιμέρους ενοτήτων, θεμάτων και κεφαλαίων διεπιφάνειες.

Κυρίες, Κύριοι Συνάδελφοι,

Χάρη στην αμέριστη στήριξη των πρυτανικών αρχών, στην πολύτιμη πνευματική συνδρομή Κοινοτήτων όπως η δική μας, στην προσφορά εξειδικευμένων γνώσεων από τους λίγους εμφανείς και τους πολλούς αφανείς συνεργάτες και φίλους, στο υψηλό επίπεδο και την υπομονή των στελεχών στις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π. και στην άοκνη φροντίδα της Διεύθυνσης Δημοσίων Σχέσεων, ολοκλήρωσα και σας καταθέτω το τρίτομο δοκίμιο.

Προσβλέπω και πάλι στην πολύτιμη συμβολή σας, για τη διόρθωση λαθών, τη συμπλήρωση παραλείψεων και, κυρίως, το ευρύτερης ωφελιμότητας κτίσιμο δικού σας εποικοδομήματος, μέσω της διατύπωσης διαφορετικών θέσεων και απόψεων.

ΤΟ ΕΜΠ ΓΙΑ ΤΟΝ Θ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ

316/41-8.9.2021

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Σ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, 1936-2021
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΗ Α. ΜΠΟΥΝΤΟΥΒΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΟΥΝΤΟΥΒΗΣ

Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο αποχαιρετά μια σπουδαία ακαδημαϊκή προσωπικότητα με σημαντική και πολύπλευρη προσφορά στο Ίδρυμα, στη διδασκαλία, την έρευνα, τη διοίκηση, την ανάπτυξη. Από κορυφαίες θέσεις, του Πρύτανη, την εξαετία 1997-2003, και του Προέδρου της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών για δύο διετείς θητείες.

Ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος είχε μια εξαιρετική εκπαιδευτική διαδρομή η οποία περνάει από το Βαρβάκειο Πρότυπο Σχολείο, τη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ και καταλήγει στην Εθνική Σχολή Μηχανικών της Τουλούζης στη Γαλλία με σπουδές και διδακτορικό στην Υδραυλική Μηχανική. Ξεκίνησε την ακαδημαϊκή του καριέρα στην Ελλάδα το 1965 ως Υφηγητής, μετά Έκτακτος Καθηγητής και Τακτικός Καθηγητής της Υδραυλικής στην Πολυτεχνική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και μετακινήθηκε στο ΕΜΠ το 1975. Καθηγητής Υδρολογίας και Υδραυλικών Έργων από το 1975 μέχρι την αφυπηρέτησή του το 2004, Διευθυντής του Εργαστηρίου Υδρολογίας και Υδατικών Πόρων και Διευθυντής του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Επιστήμη και Τεχνολογία Υδατικών Πόρων» από ιδρύσεως των. Ύστατος ακαδημαϊκός του τίτλος αυτός του Ομότιμου Καθηγητή της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ.

Ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος υπήρξε ηγέτης και εργάτης του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Συνδύασε τη σύλληψη, το σχεδιασμό και την υλοποίηση έργου για το Πολυτεχνείο με σκληρή δουλειά και με οπλοστάσιο την ισχυρή προσωπικότητα, την εξαιρετική επιστημονική συγκρότηση, τη μεγάλη διοικητική εμπειρία, την σε εύρος και βάθος καλλιέργεια και τη συνεχή

αναζήτηση, το πάθος για την επίτευξη μετρήσιμου, ποιοτικού και βιώσιμου αποτελέσματος, το μέτρο, την ευγένεια, τη σεμνότητα και κυρίως το παράδειγμα. Ένας συνδυασμός ο οποίος ενισχύει τη διάθεση συμπόρευσης και προσφοράς συνεργατών, στον στενότερο και ευρύτερο χώρο δράσης του, που περιλαμβάνει ακαδημαϊκό προσωπικό, προσωπικό υπηρεσιών και φοιτητές οι οποίοι ήταν το πρώτο μέλημά του. Επίσης, δημιουργεί συναινέσεις χωρίς εκπτώσεις και ίσως το πλέον σημαντικό: Διεγείρει και απελευθερώνει δημιουργικές δυνάμεις, αυτές που για να συνεισφέρουν στην κοινή προσπάθεια χρειάζεται να πεισθούν ότι ο πρώτος ταγός, ο Πρύτανής τους, έχει χαράξει, με σοβαρότητα, σχέδιο, προσήλωση και αποφασιστικότητα την επίτευξη δύσκολων και μεγάλων στόχων και συνεπώς η δουλειά και η επένδυση στην καλή προοπτική θα έχουν αντίκρισμα στην ανάπτυξη του Ιδρύματος. Αυτό, το τελευταίο είναι κατά τη γνώμη μου η πεμπτούσια της πρυτανείας Ξανθόπουλου που άφησε εποχή.

Είναι οφειλή στη μνήμη του η συγκεκριμένη αναφορά στο έργο του, έστω με σταχυολόγηση.

- Πιστώνεται το σημαντικό έργο της Θεσμικής, διοικητικής και λειτουργικής ανασυγκρότησης του ΕΜΠ, ήτοι αναδιοργάνωση και αποτελεσματική λειτουργία των Οργάνων και Υπηρεσιών βάσει πρότυπου Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας, ο οποίος υπήρξε υποδειγματικός και αποδεικνύεται ιδιαίτερα ανθεκτικός στο χρόνο.
- Επεδίωξε συστηματικά από το 1998 την καθιέρωση του integrated master, κάτι που ευδοκίμησε 20 χρόνια αργότερα.
- Κλήθηκε να διαχειριστεί μια κρίση το διάστημα 1999-2001, που προκλήθηκε εξαιτίας της εφαρμογής μιας μεταρρύθμισης που κλώνιζε τη δομή του εκπαιδευτικού συστήματος στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Κατόρθωσε να κατευνάσει τη μεγάλη αναταραχή με ουσιαστικό διάλογο, αλλά και την επεξεργασία τεκμηριωμένων θέσεων επί των ζητημάτων που ήταν τότε στο προσκήνιο. Έργο το οποίο βασίσθηκε σε γνώσεις, εμπειρία και βαθιά μελέτη των παραμέτρων της τότε μεταρρύθμισης.
- Ίδρυσε πολυδύναμες μονάδες για τα έργα συντήρησης των Σχολών
- Επεδίωξε τη μεθοδική ωρίμανση τεχνικών μελετών και υπερ-απορρόφηση κονδυλίων για υποδομές

- Ενίσχυσε τον διαχειριστικό εξορθολογισμό μέσω της Εταιρίας Ανάπτυξης και Διαχείρισης Περιουσίας του ΕΜΠ
- Πιστώνεται με την υποχρεωτική εισαγωγή μαθημάτων πληροφορικής από τα πρώτα εξάμηνα σπουδών και την ίδρυση κεντρικών υπολογιστικών μονάδων στις Σχολές
- Έκανε αυτοπροσώπως τακτικές επιθεωρήσεις στις αίθουσες διδασκαλίας για την τήρηση του προγράμματος διδασκαλίας. Υπήρξαν παροιμιώδεις οι ευγενικοί τηλεφωνικοί αιφνιδιασμοί αναφορικά με την παρουσία του ακαδημαϊκού προσωπικού στο χώρο εργασίας του.

Ο ακάματος, εμβριθής και ικανότατος Θ. Ξανθόπουλος δεν υπήρξε μόνο εξαίρετος ακαδημαϊκός πολίτης αλλά και διακεκριμένος λειτουργός της δημόσιας διοίκησης, ως Γενικός Διευθυντής της ΔΕΗ (1989-1993) και Υφυπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (2004-2009).

Ακόμη και όσοι έχουν ζήσει από κοντά και για πολύ χρόνο τον εκλιπόντα - δεν είμαι ένας από αυτούς - αξίζει να διαβάσουν το *magnum opus* με κύριο τίτλο *Ρέκβιεμ με Κρεσέντο* - με δηλωτικό ερωτηματικό στο τέλος -- και τίτλο που εμφιλοχωρεί τον «*Homo sapiens* - ο τελευταίος του γένους των ανθρώπων» . Ένα έργο που έλκει την καταγωγή του από - και χρησιμοποιώ δικά του λόγια - τη συμμετοχή σε ομάδες εθελοντών χωρίς πολιτικές δεσμεύσεις, με στόχο την ταπεινή συμβολή στην αντιμετώπιση της εθνικής και παγκόσμιας οστεοπόρωσης και στον απεγκλωβισμό από το άθλιο πρότυπο του μονοδιάστατου *homo economicus* - *consumer*. Αυτό το έργο είναι το μανιφέστο του, η «θεωρία» που υπήρξε εργαλείο πράξης του Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου και αναδεικνύει, παρά τις όποιες σοβαρές διαφωνίες μπορεί να εγείρονται, κάτι στοιχειώδες αλλά σημαντικό: ότι το έργο, η δημιουργία χρειάζονται έρμα και καύσιμο. Είχα την τύχη να είναι ο επισκέπτης μου της Πέμπτης, από τότε που έγινα Πρύτανης. Η ευγένειά του, η διακριτικότητά του και το πάθος του για προσφορά στο ΕΜΠ ήταν συγκινητικά. Μαζί με αυτά, υπήρχε αυτό το διεισδυτικό βλέμμα, το φωτεινό χαμόγελο, η γλώσσα του σώματος, η οικονομία του λόγου και η απέριτη αρχοντιά που τον καθιστούσαν απολαυστικό συνομιλητή και πολύτιμο σύμβουλο επί δύο χρόνια. Ήλπιζα για περισσότερα... η ξαφνική του απώλεια έφερε μεγάλη λύπη. Στις συζητήσεις μας με εξέπληξε ο ενθουσιασμός του για το νόημα και το αντίκρισμα της χειραφέτησης - η αναγκαιότητα για χειραφέτηση μου φάνηκε ως το απόσταγμα

της πολύχρονης αναζήτησής του. Ήξερα βέβαια ότι ο συνομιλητής μου ήταν άνθρωπος με αρχές και αξίες αν και του άρεσε να δηλώνει «Εγώ δεν έχω πολλές αρχές στη ζωή μου. Έχω πολύ λίγες αλλά αυτές που έχω τις τηρώ».

Η μεγάλη οικογένεια του ΕΜΠ, πενθεί την απώλεια του Πρύτανη Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου και αναγνωρίζει το σπουδαίο έργο του που έχει συνεισφέρει σημαντικά στη διαμόρφωση του Πολυτεχνείου του 21ου αιώνα και είναι υπόδειγμα και οδηγός για το μέλλον. Συλλυπούμεθα τη σύζυγό του Θάλεια και την κόρη του Ελένη και τους οικείους του. Ελπίζουμε ότι η δική μας αγάπη, σεβασμός και τιμή στον άνθρωπό σας, που αποτυπώνεται και στο βιβλίο συλλυπητηρίων της Πρυτανείας, θα είναι βάλαμο στον πόνο σας και ισχυροί δεσμοί δικοί σας με το Ίδρυμα που τόσο αφοσιωμένα υπηρέτησε.

Αιωνία η μνήμη σου Θεμιστοκλή Ξανθόπουλε. Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ευγνωμονούν, κλίνει το γόνυ και σε ασπάζεται.

[ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΥΤΑΝΗ Α.ΜΠΟΥΝΤΟΥΒΗ .pdf \(ntua.gr\)](#)

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Ε. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, 1936-2021
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Δ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Του Καθηγητή Δημήτρη Κουτσογιάννη, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

Δάσκαλε, συνάδελφε και αγαπημένη φίλε Θέμη Ξανθόπουλε,

Σε ανύποπτο χρόνο, πριν κάπου 25 χρόνια, στο διάλειμμα μιας συνεργασίας μας στο Πολυτεχνείο, μου είχες πει πως στην κηδεία σου δεν ήθελες να ακουστούν μεγάλα λόγια. Έλεγες πως θα μού έγραφες ο ίδιος δυο λόγια για να τα εκφωνήσω. Σε απέτρεψα, λέγοντάς σου πως, το ποιος ζει και ποιος πεθαίνει, είναι δουλειά του Θεού κι εμείς δεν παρεμβαίνουμε. Έτσι δεν ξέρω τα λόγια που θα ήθελες να ακούσεις. Ξέρω όμως πως θα ήθελες να είναι σύντομα.

Ταπεινός μαθητής σου, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου και, εκ μέρους και των άλλων μαθητών σου, να σου πω ένα μεγάλο ευχαριστώ για όσα μας δίδαξες: με τις γνώσεις σου, αλλά πιο πολύ με το παράδειγμά σου, επιδιώκοντας την ηπιότητα και τη σώφρονα μεσότητα.

Ως στενός και παλιός συνεργάτης σου, παρακολούθησα από κοντά τις πολυσχιδείς δραστηριότητές σου και τα διάφορα ειδύλλιά σου. Ξεπερνώ τα ειδύλλιά σου με τη ΔΕΗ και με την πολιτική, για να αναφερθώ σε αυτά που αποδείχτηκαν παντοτινά. Με τη Θάλεια, με το Πολυτεχνείο, με την πνευματικότητα.

Στη σύζυγό σου Θάλεια, στην κόρη σου Νέλλυ, που κι αυτές υπήρξαν παλιότερα για ένα διάστημα συνεργάτιδες στην ερευνητική ομάδα Ιτιά που μαζί δημιουργήσαμε, και σ' όλη την οικογένεια, εκφράζω τα ειλικρινή συλλυπητήρια και τη συμπάρασταση όλων μας στο πένθος τους.

Και το Πολυτεχνείο σε πενθεί. Η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών σήμερα τιμά τη μνήμη σου, αναστέλλοντας όλες τις δραστηριότητές της. Είναι μια πράξη

απλού συμβολισμού. Γιατί στην πραγματικότητα το πνεύμα σου είναι ζωντανό στην ερευνητική μας ομάδα, στο Εργαστήριό μας, στον Τομέα μας, στη Σχολή μας και στο Πολυτεχνείο μας. Γιατί είσαι το Πολυτεχνείο του 21ου αιώνα, το Πολυτεχνείο της παγκόσμιας διακεκριμένης παρουσίας. Προσπαθούμε να βαδίζουμε στο δρόμο που χάραξες ως Πρόεδρος της Σχολής και ως Πρύτανης. Θα συνεχίσεις να μας εμπνέεις και να είσαι ο σύμβουλος όλων μας, όπως ήσουν τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Πάντα διακριτικός και διορατικός. Θα συνεχίσουμε να σε συμβουλευόμαστε διακριτικά, μέσω των κειμένων σου και του παραδείγματός σου. Όλοι μας. Γιατί το όνομα Ξανθόπουλος ενώνει όλο το Πολυτεχνείο.

Αποκορύφωμα των πνευματικών αναζητήσεών σου ήταν, την τελευταία δεκαετία, το τρίτομο σύγγραμμά σου «Ρέκβιεμ με Κρεσέντο». Μέσα απ' τη μελέτη της σημερινής πολιτικο-οικονομικής συγκυρίας υπό το φως των διεξοδικών ιστορικών αναλύσεών σου, έφτασες σε απαισιόδοξα συμπεράσματα, που αποτυπώνονται και στον τίτλο που διάλεξες. Όμως πρότεινες και τρόπους διαφυγής.

Με τίμησες με ιδιόχειρες αφιερώσεις στους τόμους που μου χάρισες. Σε μια απ' αυτές μιλάς για «τη λίγη εναπομείνασα αισιοδοξία σου για την τεκμηρίωση ριζοσπαστικών θέσεων και προτάσεων διαφυγής από το ρέκβιεμ με κρεσέντο». Και μας εύχεσαι «Δύναμη και αντοχές στον καταιγισμό δυσπνοϊκού παραληρήματος».

Αυτή την «εναπομείνασα αισιοδοξία» σου, την παρατηρούσα μέσα απ' την έκδηλη αγάπη σου για τα παιδιά. Σε θυμάμαι την τελευταία φορά που βρεθήκαμε στο Λαύριο για κρασί να τρέχεις στο περίπτερο, να αγοράζεις σοκολάτες και να τις μοιράζεις στα άγνωστα παιδιά που περιφέρονταν στο δρόμο.

Δάσκαλε και φίλε Θέμη, θα μου λείψουν αυτές οι κουβέντες της οινοποσίας μας, θα μου λείπει η φιλία σου, το χιούμορ σου και οι σκαμπρόζικες ιστορίες σου, η πνευματικότητά σου. Υποκλίνομαι και σε αποχαιρετώ με παντοτινή αγάπη και σεβασμό.

[ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Δ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗ .pdf \(ntua.gr\)](#)

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Ε. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, 1936-2021

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ, 4 - 9 - 2021

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕΤΣΟΒΙΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

Η Σύγκλητος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου εκφράζει τη βαθιά της θλίψη για τον θάνατο του πρώην Πρύτανη του ΕΜΠ και Ομότιμου Καθηγητή της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

Ο οποίος υπηρέτησε το ΕΜΠ από θέσεις ευθύνης με υποδειγματική αφοσίωση και υψηλή αίσθηση καθήκοντος και συνέβαλε σημαντικά, με το πολύπλευρο έργο του, στην ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων της Σχολής του και του ΕΜΠ.

ΨΗΦΙΖΕΙ

- Να εκπροσωπηθεί η Σύγκλητος στην κηδεία του
- Να αναρτηθεί μεσίστια η σημαία επί τριήμερο

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ: Α.Γ.ΜΠΟΥΝΤΟΥΒΗΣ

ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΕΙΣ: Ε. ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗΣ, Ι.ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ, Δ. ΓΚΙΝΤΙΔΗΣ

ΟΙ ΚΟΣΜΗΤΟΡΕΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ: Ν. ΛΑΓΑΡΟΣ, Ν. ΜΑΡΜΑΡΑΣ, Ν. ΚΟΖΥΡΗΣ, Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ, Γ. ΚΑΚΑΛΗ, Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ, Δ. ΚΑΛΙΑΜΠΑΚΟΣ, Γ.ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΗΣ, Σ. ΚΟΥΡΚΟΥΛΗΣ.

Η ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΕΠ: Σ. ΜΙΚΡΟΥ

Ο ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΔΙΠ: Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ

Η ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΤΕΠ: Ε. ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ

Ο ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Υ.Δ.: Δ. ΚΑΡΑΪΣΚΟΣ

[ΨΗΦΙΣΜΑ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ .pdf \(ntua.gr\)](#)

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Σ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, 1936-2021

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΕΣΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, Πρύτανης ΕΜΠ 1997-2003

Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος (1936–2021)

Ομότιμος Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Συνοπτικό βιογραφικό σημείωμα (Απρίλιος 2017)

1. Πανεπιστημιακές Σπουδές (1953–1958, 1960–1964)

- Πολιτικός Μηχανικός Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου
- Υδραυλικός Μηχανικός Εθνικής Σχολής Μηχανικών Τουλούζης
- Πιστοποιητικά σπουδών τομέα Φυσικής Πανεπιστημίου Τουλούζης
- Διδάκτωρ μηχανικός Εθνικής Σχολής Μηχανικών Τουλούζης

2. Ακαδημαϊκή Θητεία

- Υφηγητής, έκτακτος τακτικός καθηγητής της Υδραυλικής, Πολυτεχνική Σχολή Α.Π.Θ., (1965–1975)
- Καθηγητής Υδρολογίας και Υδραυλικών Έργων, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών, Ε.Μ.Π., (1975–2004)
- Πρύτανης Ε.Μ.Π., (1997–2000, 2000–2003)
- Πρόεδρος Σχολής Πολ. Μηχ. Ε.Μ.Π., (1981–1983, 1995–1997)
- Δ/ντής Εργ. Υδρολογίας και Υδατικών Πόρων (από ιδρύσεως μέχρι 2003)
- Δ/ντής Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Επιστήμη και Τεχνολογία Υδατικών Πόρων» (από ιδρύσεως μέχρι 2003)
- Επισκέπτης Καθηγητής σε Πολυτεχνεία Τουλούζης, Λωζάνης και Μ.Ι.Τ.
- Πανεπιστημιακά συγγράμματα, δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια, διαλέξεις.

Θητεία σε τομείς εφαρμοσμένης τεχνολογίας και δημόσιας διοίκησης

- Μελετητής, Τεχνικός Σύμβουλος, στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα της Χώρας και στην τότε Ε.Ο.Κ. (1960–1988)
- Γενικός Διευθυντής της ΔΕΗ (Ιούλιος 1989–Απρίλιος 1993)
- Υφυπουργός ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (Μάρτιος 2004–Σεπτέμβριος 2009)

4. Θητεία σε εγχειρήματα χαμηλής κοινωνικής ενθάλπιας

- Συγγραφή-παρουσίαση βιβλίου με τίτλο «Ελληνική Παιδεία, δοκίμιο εξορθολογισμού και ανασυγκρότησης» (εκδ. Gutenberg, 2005)
- Συμμετοχή σε ομάδες εθελοντών χωρίς πολιτικές δεσμεύσεις, με στόχο την ταπεινή συμβολή στην αντιμετώπιση της εθνικής και παγκόσμιας οστεοπόρωσης και στον απεγκλωβισμό από το άθλιο πρότυπο του μονοδιάστατου *homo economicus – consumptor*
- Ως νοητικό υπόβαθρο της παραπάνω συμμετοχής, συστηματική έρευνα (Οκτ.2009 – σήμερα) για τη σύνθεση δοκιμίου υπό τον γενικό τίτλο, «*Homo Sapiens. Ρέκβιεμ με κρεσέντο από τον τελευταίο των Homo;*»

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ (<https://www.ntua.gr/files/xanth.html>)

ΓΜ: Μόνον ο ίδιος, lui-même, himself, él mismo, zìjǐ (自己), kare jishin (彼自身), nafsuh (نفسه), selbst, lui stesso, zichzelf, ... Θα μπορούσε να είναι ικανός να καταφέρει να γράψει ένα τόσο λιτό πίκτο-βιογραφικό του.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Σ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, 1936-2021
ΒΙΒΛΙΟ ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΩΝ Θ.Σ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Στο παρακάτω "κενό αντίγραφο" του Βιβλίου αυτού, φαίνονται μόνον ο αριθμός των εγγραφών και τα 21 ονόματα όσων έγγραψαν από την Παρέα μας. Το πλήρες Βιβλίο είναι στη διάθεσή σας στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://tinyurl.com/sfj58nfj>

	Όνομα	Κείμενο
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		

30		
31		
32		
33		
34		
35		
36		
37		
38		
39		
40		
41		
42		
43		
44		
45		
46		
47		
48		
49		
50		
51		
52		
53		
54		
55		
56		
57		
58		
59	Κώστας ΤΡΙΜΙΚΗΡΗΣ	
60		
61		
62		
63		
64		
65		
66		
67		
68		
69	Λεωνίδας ΓΟΝΕΟΣ	
70		
71		
72		

73	Χαράλαμπος ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΗΣ	
74	Νικόλαος ΚΩΤΣΟΒΙΝΟΣ	
75	Μπάμπης ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ	
76		
77		
78		
79		
80		
81		
82		
83		
84		
85		
86		
87	Νικόλαος ΣΙΤΣΑΝΗΣ	
88		
89	Δημήτριος ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ	
90		
91		
92		
93		
94		
95	Χριστόφορος ΚΟΥΤΙΤΑΣ	
96		
97		
98		
99		
100		
101		
102		
103		
104		
105	Γιώργος ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ	
106	Αναστάσιος ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ	
107		
108		
109		
110	Δημήτρης	

	ΚΙΤΣΟΣ	
111	Κωνσταντίνος ΜΠΡΙΛΑΚΙΣ	
112	Δήμης ΜΥΛΩΝΑΔΗΣ	
113	Ιωάννης ΓΙΑΓΚΟΥ	
114	Συνάδελφοι Τομέα Υδραυλικής, Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΑΠΘ	
115	Κώστας ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ	
116	Ιωάννης ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ	
117	Κυριάκος ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ	
118	Κική ΤΣΙΓΚΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΕΤΡΟΥ	
119	Ανδρέας ΜΥΛΩΝΑΣ	
120	Jean-Pierre CATALAN	

Επαναλαμβάνονται τα παρακάτω από τα Προλεγόμενα (Άρθρο 302, σελ.3429):

«Στο Βιβλίο αυτό έγραψαν ως τώρα για τον Θέμη 120 φίλοι, συνάδελφοι, φοιτητές και γνωστοί του (21 από την Παρέα μας), και έγραψαν από μισή γραμμή ως δυο σελίδες. Αν διαβάσετε μεμονωμένα και στα γρήγορα τα 120 αυτά κείμενα και κρατήσετε από το καθένα την δική του επίγευση θα σας μείνει μια "γλυκιά" αίσθηση: «Τί καλός καθηγητής, τί καλός πρύτανης, τί καλός άνθρωπος, τί καλός απ' όλα, ...τί καλοί και αυτοί που τα γράψανε, πόσο πολύ τον εκτιμούσανε, πόσο πολύ τον αγαπούσανε, και τέτοια».

»Και ο καιρός θα περάσει, και η επισκευμότητα στο site αυτού του Βιβλίου θα περιοριστεί, και το συμβάν της 3^{ης} Σεπτεμβρίου θα ξεχαστεί, και η "γλυκιά αίσθηση" θα ξεμακραίνει και θα μικραίνει, θα μικραίνει, και θα σβήσει.

»Αυτό όμως το Βιβλίο είναι σημαντικό, γιατί είναι και ιστορικό ντοκουμέντο. Ξαναδιαβάστε αυτά τα κείμενα ως σύνολο και κρατήστε μόνο τα επίθετα με τα οποία καθένας χαρακτηρίζει τον Θέμη. Θα σχηματιστεί στο τέλος -από ένα 120μελές δείγμα- μια αντικεμενική και αξιόπιστη προσθήκη στο προφίλ του Θέμη. Εγώ, δεν προσθέτω εδώ τίποτε άλλο, και θα προτιμούσα εσείς μόνοι σας να περιγράψετε αυτή την προσθήκη [...**δικό σας**]. ...Απλώς θα έλεγα (αν μου έδινε κάποιος τον λόγο) ότι -για να μη χαθεί αυτό το Βιβλίο- θα μπορούσε να περιληφθεί -ως κάτι "...σαν Παράρτημα"- στον Επιστημονικό Τόμο του ΕΜΠ. Ούτως ή άλλως, υπό το παραπάνω πρίσμα θεώρησης, έχει και "επιστημονική προστιθέμενη αξία".»

Βιβλίο συλλυπητηρίων

Εδώ για να διαβάσετε:

<https://tinyurl.com/sfj58nfj>

Εδώ για να γράψετε

<https://tinyurl.com/99yhu24h>

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Ε. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, 1936-2021 ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΜΕ.Κ.ΔΕ. ΕΜΠ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΙΔΡΥΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΟΥ ΜΕΤΣΟΒΙΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
(ΜΕ.Κ.Δ.Ε.) του Ε. Μ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ
ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ (Π.Δ. Φ.Ε.Κ. 559, τ.Β, 15.5.2001)

Το Ίδρυμα Ανάπτυξης του ΜΕΚΔΕ του ΕΜΠ για την βαριά απώλεια του Καθηγητή Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου

Το Ίδρυμα Ανάπτυξης του Μετσόβιου Κέντρου Διεπιστημονικής Έρευνας (ΜΕ.Κ.Δ.Ε.) του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (Ε.Μ.Π.) εκφράζει την βαθιά του θλίψη για την απώλεια του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου του, π. Πρύτανη του Ε.Μ.Π. Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου.

Ο σεβαστός και άξιος δάσκαλος και πολύτιμος συνεργάτης του Ίδρυματος, ο οποίος στήριξε από την αρχή ουσιαστικά, θεωρητικά και πρακτικά, την διεπιστημονική συμβολή του ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π. και του Ίδρυματος στην Ολοκληρωμένη και Αξιοβιώτη Ανάπτυξη της ορεινής Ελλάδας, θα μας λείπει ιδιαίτερα σε όλα μας τα Συνέδρια, στα οποία η βαθιά του γνώση, η μεγάλη του πείρα και η σημαντικότερη και πρωτοποριακή διεπιστημονική συμβολή του, αποτελούσαν το θεμέλιο και το βασικό ξεκίνημα των πολύτιμων συζητήσεών τους.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ίδρυματος, των διεπιστημονικών επιτροπών και ομάδων εργασίας του, οι βασικοί συνεργάτες και οι φίλοι του, εκφράζουν τα θερμότερα συλλυπητήριά τους στην πολύτιμη σύζυγό του και στην οικογένειά του και αισθάνονται ευτυχείς που είχαν την τιμή να συνεργαστούν μαζί με τον αξέχαστο δάσκαλο Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο.

Το Δ.Σ. του Ίδρυματος θα αποφασίσει στην πρώτη του συνεδρίαση για τον τρόπο με τον οποίο θα τιμήσει τον εκλεκτό μας συνάδελφο.

Το Δ.Σ. του Ίδρυματος Ανάπτυξης του ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π.

[ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΜΕΚΔΕ ΤΟΥ ΕΜΠ .pdf \(ntua.gr\)](#)

322/41-6.9.2021

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Σ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, 1936-2021
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΜΠ, 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2021

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Πρύτανης ΕΜΠ, 1997-2003

Ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος, πρώην Πρύτανης του ΕΜΠ, απεβίωσε στις 3.9.2021.

Το ΕΜΠ πενθεί την απώλεια και τιμά την προσφορά και τη μνήμη ενός σημαντικού ανθρώπου και ακαδημαϊκού πολίτη.

Ανδρέας Γ. Μπουντουβής
Πρύτανης

Ακολουθία: Τετάρτη 8.9.2021, 12:00, Ναός Αγίων Θεοδώρων Α' Νεκροταφείο Παράκληση της οικογένειας είναι αντί στεφάνων να κατατεθούν δωρεές στο Λογαριασμό ΕΜΠ ... με ένδειξη "Στη Μνήμη Θ. Ξανθόπουλου" για Ενίσχυση της Φοιτητικής Μέριμνας.

Βιβλίο συλλυπητηρίων: Μπορείτε [εδώ να διαβάσετε](#) και [εδώ να γράψετε](#).

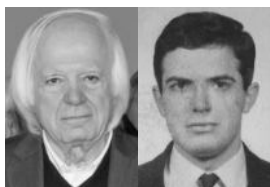
Συνημμένα αρχεία:

- [Ψήφισμα της Συγκλήτου για τον πρώην Πρύτανη Θ. Ξανθόπουλου](#)
- [Επικήδειος Πρύτανη Α. Μπουντουβή για Θ. Ξανθόπουλο](#)
- [Επικήδειος Καθηγήτη Δ. Κουτσογιάννη για Θ. Ξανθόπουλο](#)
- [Επικήδειος Ε. Παναγιωτάκη για Θ. Ξανθόπουλο](#)
- [Συλλυπητήρια ανακοίνωση του Ιδρύματος Ανάπτυξης ΜΕ.Κ.Δ.Ε. ΕΜΠ](#)

[ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Σ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, 1936-2021 \(ntua.gr\)](#)

Η ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΕΜΗ

323/41 - 17.9.2021

**ΟΤΑΝ ΕΓΡΑΨΑ ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ ΘΕΜΗ
ΣΤΙΣ 17 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2021**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Στις 17 Σεπτεμβρίου 2021, έστειλα το παρακάτω γράμμα στον Θέμη, μέσα από το Βιβλίο που άνοιξε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Αγαπητέ μου Θέμη,

Οκτώβριο 1964 -στη Θεσσαλονίκη, στο ΑΠΘ, στην Πολυτεχνική, στους Πολιτικούς, στο Τρίτο Έτος, στη (Θεωρητική) Υδραυλική- ήταν το πρώτο σου Ακαδημαϊκό βήμα κι η πρώτη μας συνάντηση (εντυπωσιακή)... Φεβρουάριο 1965 είμασταν οι 4 πρώτοι -που επέλεξες- συνεργάτες σου, φοιτητές τρίτου έτους, τελείως άγνωστοι σου, τελείως άγουροι υδραυλικά, με μόνο κριτήριο (που όρισες ως μέτρο) το βαθμό που πήραμε στην Πρόοδο... Και μετά κύλισαν εκεί -στους Πολιτικούς της Θεσσαλονίκης- 10 χρόνια γόνιμης συνεργασίας και υδραυλικής ωρίμανσης... Και 1975 ήταν η διάλεξή σου "Εισαγωγή εις την Μελέτην της Δυναμικής Συμπεριφοράς Μη Νευτωνίων Ρευστών και Βιομηχανικά Εφαρμογαί" σ' ένα τελείως γεμάτο Αμφιθέατρο Γκίνη... και η επιστροφή στις ρίζες σου στην Αθήνα και στο Μετσόβιο... Και μετά η Πολυτεχνική και το ΑΠΘ φτώχυναν... και εμένα μου κακοφάνηκε η διακοπή της δικής μας ακαδημαϊκής ομήγυρης.

Όμως, και υδραυλικά και νομοτελειακά, τα μεγαπάροχα ποτάμια και ανήκουν σε όλους και δεν σταματιούνται... Και είναι ύβρις να τα θέλεις μόνο δικά σου... Και όταν γεμίζουν έναν ταμιευτήρα υπερχειλίζουν σε επόμενο και σε επόμενο και σε επόμενο... Και εσύ, από τους Πολιτικούς ΑΠΘ, υπερχείλισες στους Πολιτικούς ΕΜΠ, και μετά σε ολόκληρο το ΕΜΠ, και στη ΔΕΗ, και στην Κυβέρνηση, και στο Πάνθεο των Ελληνικών Πολυτεχνείων, και στο Πάνθεο των Πρυτάνεων, και στο

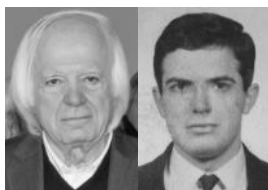
Πάνθεο της Φιλοσοφίας...

Μάρτιο 2010, σε τελετή Ομοτιμοποίησής μου συνόψισα δημοσία όλη την Ακαδημαϊκή ζωή μου σε δύο Μεγάλα Ευχαριστώ... « Ευχαριστώ τον Θέμη Ξανθόπουλο που μου έδειξε ένα δρόμο τον οποίο ποτέ δεν μετάνιωσα που διάλεξα... Ευχαριστώ τους φοιτητές μου που με κράτησαν μέχρι σήμερα νέο »... Αυτό ίσχυε τότε και ισχύει για πάντα...

Νοέμβριο 2017 η "Παρέα μας του Πολυτεχνείου (του ΑΠΘ)", έγινε και δική σου παρέα, και από καλός Καθηγητής μας έγινες και καλός Φίλος μας. Και εμείς κάθε μήνα χαιρόμασταν την παρέα τη δική σου, και εσύ χαιρόσουν την παρέα τη δική μας, και εμείς χαιρόμασταν πιο πολύ γι αυτή τη χαρά που σου δώσαμε.

Αγαπητέ μου Θέμη, Το ξέρεις και το ξέρω, Μου το πες και στο λέω... Στην Παρέα μας είσαι μέσα... Στην καρδιά μας είσαι μέσα ... Στη Βασιλόπιτα μας είσαι μέσα... Στις Συναντήσεις μας είσαι μέσα... Και αν σε κάποια συνάντηση τύχει να μη τα πούμε, περνά απαρατήρητο, γιατί το τρίτομο Ρέκβιέμ σου -το αποκλειστικά αφιερωμένο σε μας τους πάνω από δέκα χιλιάδες φοιτητές σου- κρατά αέναα ζωντανή και ζεστή την υπεργόνιμη συζήτησή μας.

Γιώργος Μπαλαφούτας
Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ

ΕΝΑ ΑΡΘΡΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΤΟΜΟ ΕΜΠ ΤΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟΝ ΘΕΜΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Αυτές είναι 6 σελίδες από το άρθρο που έστειλα στις 17 Ιανουαρίου 2022 στον Επιστημονικό Τόμο για τον Θέμη που άνοιξε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Την συνέχεια από τις 44 σελίδες του άρθρου αυτού μπορείτε -αν θέλετε- να τις διαβάσετε σε αυτόν τον Επιστημονικό Τόμο του ΕΜΠ.

Αυτά είναι τα Περιεχόμενά του:

1. Πως γνώρισα τον Καθηγητή Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο
 2. Πως γνώρισα Δύο Υδραυλικές και τον Καθηγητή Αναστάσιο Σούλη
 3. "Γραπτή Γλώσσα του Λόγου" και η "Γραπτή Γλώσσα της Σκέψης"
 4. Οι Δύο Καθηγητές Υδραυλικής Α.Ι. Σούλης και Θ.Σ. Ξανθόπουλος
 5. Εμπειρισμός >> Αφαίρεση >> Εμπειρισμός >> Αφαίρεση >> ...
 6. Ο Αναστάσιος Σούλης στα 1860 στο Παρίσι και στην ENPC
 7. Ο Χρυσούς Αιών της Υδραυλικής στην École des Ponts et Chaussées
 8. Ο Θέμης Ξανθόπουλος στα 1960 στην Τουλούζη και στην ENSEEIHT
 9. Από τον Πρόλογο του Βιβλίου Υδραυλικής του Α.Ι. Σούλη
 10. Από τον Πρόλογο του Βιβλίου Υδραυλικής του Θ.Σ. Ξανθόπουλου
 11. Συγκριτική Παρουσίαση των Περιεχομένων των Δύο Βιβλίων
 12. Περιγραφή για τα Ειδικά Κεφάλαια του Α.Ι. Σούλη
 13. Ανάλυση για τη Θεμελιώδη Υδραυλική του Α.Ι. Σούλη
 14. Ανάλυση για τη Θεμελιώδη Υδραυλική του Θ.Σ. Ξανθόπουλου
 15. Περιγραφή για τα Ειδικά Κεφάλαια του Θ.Σ. Ξανθόπουλου
 16. Αντί Συμπερασμάτων
- Βιβλιογραφία

...Και αυτές είναι οι έξι σελίδες:

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΟΥΛΗΣ ΔΥΟ ΣΤΑΘΜΟΙ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΕΝΟΣ ΑΙΩΝΑ

Αναπόληση - Θαυμασμός - Οραματισμός

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ

{{balafar@civil.auth.gr}}

1. ΠΩΣ ΓΝΩΡΙΣΑ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ

Νοέμβριος του 1964... στη Θεσσαλονίκη... στο ΑΠΘ... στην Πολυτεχνική Σχολή... στους Πολιτικούς Μηχανικούς... Και εγώ φοιτητής 3^{ου} έτους... 3^ο με 4^ο μάθημα Υδραυλικής του Καθηγητή Νικολάου Χωραφά... Και εμφανίζεται ένας μικροκαμωμένος Θέμης Ξανθόπουλος, στα 28 του, με ένα bianco-azzurro καρουδάκια πουκάμισο... «Καλημέρα σας, τη Θεωρητική Υδραυλική θα τη συνεχίσουμε μαζί». Εδώ δίνω δυο φωτογραφίες εκείνης της εποχής, στις οποίες διαπιστώνεται ότι πιο πολύ έμοιαζε με συμφοιτητή παρά με καθηγητή, και όπου φαίνεται το "Χ σε Ξ" δηλαδή το breakdown από στρωτή σε τυρβώδη εκπαιδευτική διαδικασία.

Και ενώ στεκόμουν στην Είσοδο του Κόσμου της Υδραυλικής, ο Ξανθόπουλος προσθέτει «Τον Φεβρουάριο, βάσει του βαθμού Προόδου σας, θέλω δυο τρεις σπουδαστές-βοηθούς, να δουλέψουμε μαζί στην Υδραυλική, και όσοι ενδιαφέρεστε να το δηλώσετε.» Αυτά είπε όλο και όλο, αλλά ήταν αρκετά. Τον Μάρτιο 1965, πέρασα την Πύλη της Υδραυλικής και από τότε ποτέ μου δεν το μετάνιωσα.

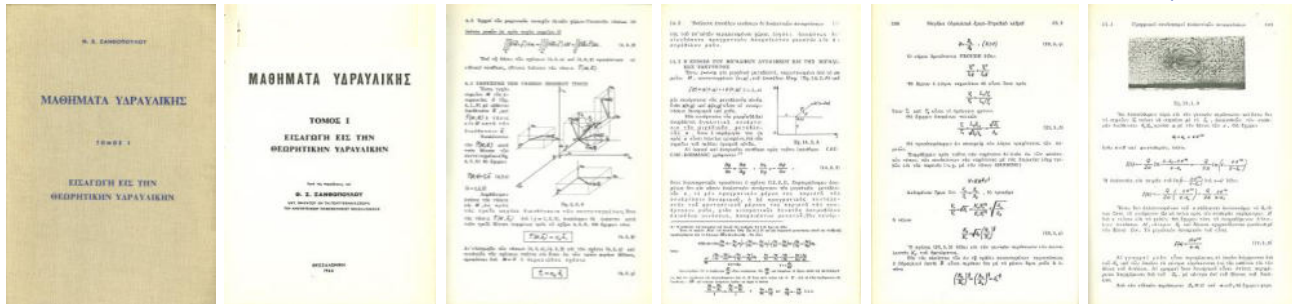
2. ΠΩΣ ΓΝΩΡΙΣΑ ΔΥΟ ΥΔΡΑΥΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟ ΣΟΥΛΗ

Έτσι έγινα φοιτητής-βοηθός του Ξανθόπουλου και δεν θυμάμαι πώς -από τις πρώτες μέρες- μου έδωσε 40-50 χειρόγραφες σελίδες του, που είχε αρχίσει να τις γράφει στην Τουλούζη. Μου πρότεινε να τον βοηθήσω να μετατρέψουμε τα χειρόγραφα αυτά σε βιβλίο, και εγώ άρχισα, αυτοσχεδιάζοντας σε όλα, άπειρος στην υδραυλική, άπειρος και στην τυπογραφία. Εκείνος είχε τη Συγγραφή-Γένεση όπως τη γνώριζε... την ήθελε... την έστηνε... την έγραφε... και μου την έδινε λίγη-λίγη για πάνω από ένα χρόνο, και εγώ είχα το Τύπωμα-Ντύσιμο.

Και αυτά είναι δυο δείγματα του γραφικού χαρακτήρα
του που δείχνουν πώς έγραφε και πώς υπέγραφε
το 1965 (←) και το 2017 (→)

Και Εγνατία 129 ισόγειο, δεξιά μπαίνοντας, βρήκα το Ελληνικό Ίδρυμα Εξυπηρέτησης Πανεπιστημίων. Εκεί μέσα ήμασταν όλοι φίλοι, ο Νίκος που φρόντιζε για όλα, η Μαίρη που

δακτυλογραφούσε μόνο κείμενα {{με την IBM Selectric γραφομηχανή της και τα 2 ελληνικά και 2 αγγλικά -Courier και Gothic- IBM μπαλάκια}} μετρώντας και αφήνοντας κενά για τα σχήματα, τα εντός κειμένου σύμβολα και τις εξισώσεις, ο Γιώργος/εγώ που σχεδιάζα και έγραφα τα σχήματα, τα εντός κειμένου σύμβολα και τις εξισώσεις {{με γραφομηχανή δεν γράφονταν ούτε ρισκάριζα να γραφτούν}} και ο Κοσμάς που τύπωνε. Και έτσι μετά από 1 με 1½ χρόνο τελείωσε το βιβλίο **Υδραυλική 1966 του Θ.Σ. Ξανθόπουλου** {{Μαθήματα Υδραυλικής, τόμος Ι, Εισαγωγή εις την Θεωρητικήν Υδραυλικήν, Θεσσαλονίκη 1966, σελ.380}}, που ήταν και η "Είσοδος μου στην Υδραυλική".

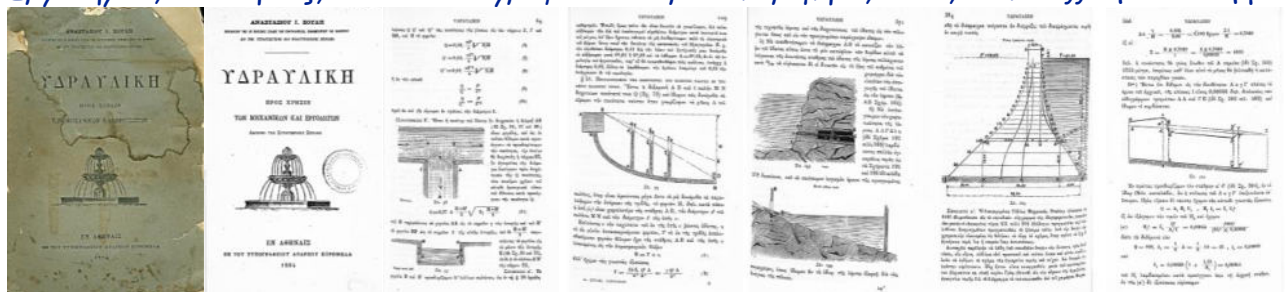
Αυτό είναι το ένα από τα Δύο Βιβλία-Πρωταγωνιστές. Και είναι αυτό που μου άφησε τον κανόνα «Γράφω→αντιγράφω→ γράφω→αντιγράφω→ γράφω→ μαθαίνω→εμβραθύνω".

Και είχα περάσει γύρω στα 10 χρόνια μέσα στον Κόσμο της Υδραυλικής, με Θέμη Ξανθόπουλο στην Πολυτεχνική Θεσσαλονίκης και με Mike Abbott στο Ινστιτούτο Delft, και είχα κάνει Διδακτορικό και με τους δύο, και ο Θέμης είχε ήδη φύγει Καθηγητής στο Μετσόβιο, όταν...

Οκτώβριος του 1976... στην Αθήνα... στο Μοναστηράκι... πρωινό Κυριακής... στη συμβολή Ερμού και Άστιγγος... εκεί στην ομπρέλα... Και εγώ Πολιτικός και Υδραυλικός Μηχανικός, ματιάζω πάνω σε μια κουρελού ένα ταλαιπωρημένο αλλά διατηρούμενο πλήρες βιβλίο. Ποιος ήταν ο ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Ι. ΣΟΥΛΗΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ δεν ήξερα, αλλά το βιβλίο του έδειχνε καταπληκτικό και ήταν ήδη στα χέρια μου. « -Πόσα θες μεγάλε; -Ένα κατοστάρικο μάστορα. -Πάρτο και να ξέρεις ότι μού έφτιαξες τη μέρα. ».

Και έτσι λοιπόν η **Υδραυλική 1884 του Α.Ι. Σούλη** {{Υδραυλική προς Χρήσιν των Μηχανικών και Εργοδηγών, εν Αθήναις, εκ του Τυπογραφείου Ανδρέου Κορομηλά, 1884, σελ.716}} έγινε δική μου.

Αυτό είναι το ένα από τα Δύο Βιβλία-Πρωταγωνιστές. Συστήνω δυο Βιβλία Υδραυλικής και δυο Καθηγητές Υδραυλικής με εντελώς ίδιο τρόπο, διότι δεν έχει πρώτο/ον και δεύτερο/ον, **Α.Ι. Σούλης, Υδραυλική 1884** και **Θ.Σ. Ξανθόπουλος, Υδραυλική 1966**

3. "ΓΡΑΠΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ" ΚΑΙ "ΓΡΑΠΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΣΚΕΨΗΣ"

Το περιεχόμενο της παρούσας Ενότητας 3 θα μπορούσε να είναι μια υποσημείωση, αλλά από καιρό έχω καταργήσει τις υποσημειώσεις, διότι ενώ είναι ενδιαφέρουσες παραπομπές εγώ κάθε φορά τις χάνω, επειδή ποτέ δεν τις διαβάζω και αυτό με ενοχλεί. Θεωρώ λοιπόν καλό να τις ενσωματώνω στο κυρίως κείμενο, μέσα σε {...} και γραμμένες με μικρότερα πλάγια γράμματα.

Και ό,τι θέλω να τονιστεί το γράφω με γράμματα bold. Και χρησιμοποιώ αρκετές φορές παρενθετικές (-...-) εκφράσεις και αποσιωπητικά. Και το και/ή(and/or) το γράφω "κιή". Και εισάγω και το αμεσότερο " $\downarrow 19^{\text{ου}} + \uparrow 20^{\text{ου}}$ αι" αντί του "τέλη 19^{ου}αιώνα και αρχές 20^{ου}αιώνα".

Και κάτι ακόμη: Τους τελευταίους 4 μήνες, λιγότερο χρόνο ξόδεψα για το γράψιμο αυτού του κειμένου και περισσότερο για την τακτοποίησή του. Τόσο που -επιτρέψτε μου να πω ότι- νιώθω, όχι σα να γράφω αλλά, σα να προσθέτω συνεχώς νέες πινελιές πάνω σε παλιότερες, σα να "ζωγραφίζω σε μια ιδιόρρυθμη ζωγραφιά" μια σειρά μνήμες που έχω μέσα μου. Προσπαθώ λοιπόν -χωρίς να ξέρω αν τα καταφέρνω- αυτή τη ζωγραφιά να την μεταφέρω, να την δείξω, να την χωρέσω μέσα σε ένα σύνολο από εικόνες και κάποιες αδόκιμες λέξεις και κάποιους αδόκιμους κανόνες γραμματικής-συντακτικού και κάποια σύμβολα και κάποια άλλα τεχνάσματα, ιδιορρυθμώς τακτοποιημένα. Πιστεύω ότι έτσι επικοινωνώ καλύτερα αυτά τα μέσα μου, αλλά σας το λέω όσο πιο καθαρά μπορώ, ότι θα προτιμούσα να τα διηγούμαι όλα αυτά προφορικά, από το να τα γράφω, κάτι όμως που δεν είναι εφικτό, και έτσι περιορίζομαι στο κείμενο-ζωγραφιά. Και εύχομαι να βρεθεί μια γραπτή γλώσσα που θα μπορεί να ισοδυναμ- αποδίδει σε αυτά που γράφεις αυτά που λες, σε αντιδιαστολή με τη σημερινή γραπτή γλώσσα που μπορεί να ισοδυναμ-αποδίδει (+/-) με αυτά που γράφεις μόνον αυτά που σκέπτεσαι.

4. ΟΙ ΔΥΟ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ Α.Ι. ΣΟΥΛΗΣ ΚΑΙ Θ.Σ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Πάμε τώρα στο ΕΜΠ, και παίρνουμε τα γεγονότα με τη χρονολογική σειρά που συνέβησαν:

Αναστάσιος Σούλης → και "Cent ans après / Μετά από 100 χρόνια" → Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος

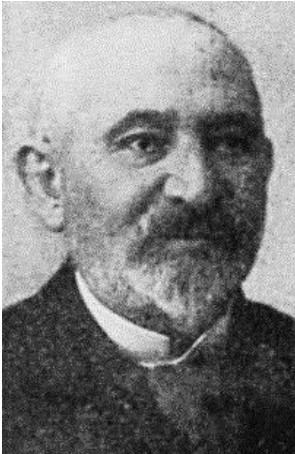
Ο Α. Σούλης γεννήθηκε στο Αγρίνιο 1836 και έγινε Καθηγητής στο Μετσόβιο 1875

Ο Θ. Ξανθόπουλος γεννήθηκε στην Αθήνα 1936 και έγινε Καθηγητής στο Μετσόβιο 1975

Ο Καθηγητής Αναστάσιος Σούλης (1836-1918)

Σπούδασε Φυσικομαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και μετά (1863-1866) Μηχανικός στην École Nationale des Ponts et Chaussées στο Παρίσι (ENPC), με υποτροφία του Ελληνικού Κράτους. Από το Παρίσι ήρθε το 1867 (31 ετών) στον Πύργο Πελοποννήσου. Και το 1875 (38 ετών) έγινε Καθηγητής Εφηρμοσμένης Μηχανικής στο Σχολείο των Τεχνών (μετέπειτα Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο). Όταν το μάθημα του χωρίστηκε, ο Α. Σούλης συνέχισε ως Καθηγητής Εφηρμοσμένης Μηχανικής, Αντιστάσεως της Ύλης και Υδραυλικής έως 74 ετών (1888-1910). Παράλληλα ήταν και Μελετητής Υδραυλικών Έργων, ενώ ως Νομομηχανικός και Επιθεωρητής Δημοσίων Έργων (1878-1885) επέβλεψε την κατασκευή πολλών υδραυλικών δικτύων, αλλά και της σιδηροδρομικής γραμμής Αθηνών-Λαρίσης. Είναι στην Ελλάδα ο πρώτος Καθηγητής Υδραυλικής και Υδραυλικών Έργων. {{Μάλλον είναι στην Ελλάδα και ο πρώτος που δίδαξε Οπλισμένο Σκυρόδεμα, και διαβάστε από τον Καθηγητή Σ. Κουρκούλη για τη

"**Διδασκαλία της Μηχανικής και της Αντοχής των Υλικών από τον Α.Ι. Σούλη** στην πρώτη περίοδο του ΕΜΠ (1837-1917)", Συνέδριο "170 Χρόνια Πολυτεχνείο", ΕΜΠ, Μάρτιος 2009, (σ.34-57) }.

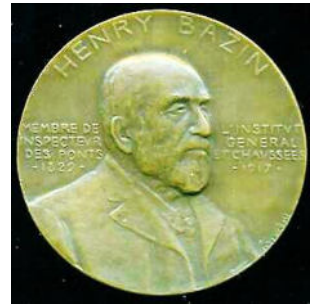

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΟΥΛΗΣ

Ο ΒΑΖΙΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

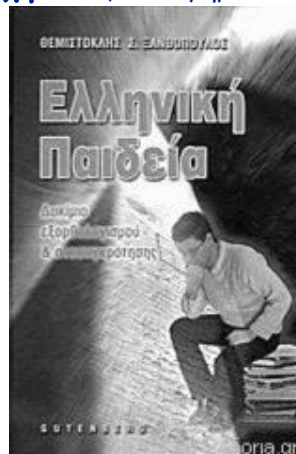
Ο Αναστάσιος Σούλης από την πόλη Αγρίνιο (1836-1918), και ο Henry-Émile Bazin από την πόλη Nancy (1829-1917). Είναι δύο Πολιτικοί Μηχανικοί της -στο Παρίσι- École Nationale des Ponts et Chaussées (ENPC)... δύο "άγιοι" της Υδραυλικής...

...Και μη μου πείτε ότι δε μοιάζουν, γιατί δεν θα σας πιστέψω...

Ο Καθηγητής Θεμιστοκλής Σπ. Ξανθόπουλος (1936-2021)

Σπούδασε Πολιτικός Μηχανικός στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (1953-1958) και μετά (1960-1964) Υδραυλικός Μηχανικός, με υποτροφία ΙΚΥ, στην ENSEEIHT {{École Nationale Supérieure de Électrotechnique, Électronique, Informatique, Hydraulique et Télécommunications}}. Από την Τουλούζη ήρθε το 1964 (28 ετών) στην Πολυτεχνική Σχολή Θεσσαλονίκης και εξελέγη Υφηγητής, Εντεταλμένος Υφηγητής και **Καθηγητής Υδραυλικής** στο ΑΠΘ. Το 1975 (38 ετών) εξελέγη **Καθηγητής Υδρολογίας και Υδραυλικών Έργων** στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, όπου εξελέγη και δυο φορές Πρύτανης (1997-2003). Παράλληλα ως Μελετητής Υδραυλικών Έργων και μετά ως Γενικός Διευθυντής ΔΕΗ (1989-1993) και ως Υφυπουργός Δημοσίων Έργων (2004-2009) συνέβαλε στο σχεδιασμό και την κατασκευή πολλών έργων. Είναι στην Ελλάδα **ο πρώτος Καθηγητής που δίδαξε Υδραυλική με Τανυστικό Λογισμό και Στατιστική Υδρολογία** {{Δίδαξε και **Τανυστικό Λογισμό στα Συνεχή Μέσα**, στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΑΠΘ}}.

Και αυτό είναι που λέγεται "Βίοι παράλληλοι" με χρονική διαφορά 100 χρόνια, ως Γέννησή, ως Προπτυχιακά τους σε Ελληνικό Πανεπιστήμιο, ως Μεταπτυχιακά τους σε Γαλλική Grand École με Ελληνική υποτροφία, ως Επιστροφή τους στην Αθήνα -στα 38 τους- Καθηγητές Υδραυλικών στο ΕΜΠ, ως Καθηγεσία σε Ελληνικά Πολυτεχνεία επί 38χρόνια, ως Μελετητές Υδραυλικών Έργων, ως Προσφορά μέσω κρατικών διοικητικών θέσεων σε Ελληνικά Δημόσια Έργα. Έχουμε λοιπόν **Δυο Καθηγητές Υδραυλικών του ΕΜΠ με 100 χρόνια διαφορά**, και

παράλληλα **Δυο φάσεις της Υδραυλικής στην Ελλάδα σε 100 χρόνια απόσταση**. Ο Α. Σούλης δούλεψε με Charles Bresse, Henry Darcy, Jules Dupuit, Henry Bazin. Ο Θ. Ξανθόπουλος δούλεψε με Léopold Escande, Jean Nougaro, Claude Thirriot, André Martinot-Lagarde.

Ο Αναστάσιος Σούλης εισήγαγε το Πειραματικό Πρόσωπο της Υδραυλικής με μέσες ταχύτητες και εμπειρισμό. Ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος εισήγαγε το Μαθηματικό Πρόσωπο της Υδραυλικής με σημειακές ταχύτητες και αφαίρεση.

5. ΕΜΠΕΙΡΙΣΜΟΣ » ΑΦΑΙΡΕΣΗ » ΕΜΠΕΙΡΙΣΜΟΣ » ΑΦΑΙΡΕΣΗ » ...

Και συνεχίζουμε από αυτό το τελευταίο... Η εξέλιξη των Επιστημών στους περισσότερους κλάδους ήταν και θα είναι μια αλληλοδιαδοχή περιόδων εμπειρισμού και αφαίρεσης.

⇒ **Περί τον -25^ο αιώνα** οι Αρχαίοι Αρχαίοι Αιγύπτιοι γεωργοί, με εμπειρισμό *{{με μετρήσεις και υλικά εργαλεία}}*, οριοθετώντας τα χωράφια τους, μετά από κάθε πλημμύρα του Νείλου, θεμελιώναν τις Επιστήμες της Γεωμετρίας και της Γεωδαισίας.

⇒ **Μετά από 20 αιώνες**, περί τα \downarrow -5^{ου} (Χρυσού) \uparrow -4^{ου} αι, οι Αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι, με αφαίρεση *{{με σκέψεις και πνευματικά εργαλεία}}*, προσεγγίζοντας την Φύση, θεμελιώναν την Φυσική Φιλοσοφία και Επιστήμη, μεταξύ αυτών που γέννησαν, εφάρμοσαν και ανέδειξαν, από τις μέχρι τότε εμπειρίες και παρατηρήσεις ή από το μηδέν. Και όλα αυτά έγιναν μέσα σε μια πολύ μικρή χρονική περίοδο (περί τα 50 χρόνια) και μέσα σε μια πολύ μικρή χωρική έκταση (περί την Αθήνα). Και όλα αυτά ήταν μια **Οικογενειακή Υπόθεση Ελλήνων**. Και είναι εκεί και τότε, που ο ανθρώπινος νους γέννησε και συσσωρεύει μια τόσο ευρεία και βαθιά κατανόηση της Φύσης, από το μικρόκοσμο των ατόμων ως το μέγακοσμο του σύμπαντος, που οι επόμενες γενιές, μη έχοντας ικανότητα να τα αφομοιώσουν όλα, άφησαν να χαθεί μέγα μέρος αυτής γνώσης, που ανακαλύφθηκε εκ νέου πολύ αργότερα.

⇒ **Μετά από άλλους 20 αιώνες**, περί τα \downarrow 16^{ου} +17^{ου} αι, οι Γαλιλαίος, Κέπλερ, Νιούτον κ.ά. πήραν σκυτάλη από αρχαιοελληνική αφαίρεση, και συνέχισαν με εμπειρισμό *{{παρατηρήσεις και πειράματα}}*, και από τη Φυσική Φιλοσοφία θεμελίωσαν την Κλασική Φυσική *{{ο Κέπλερ στα 1610 συνέδεσε Αστρονομία και Μαθηματική Φυσική, ο Γαλιλαίος στα 1640 πρότεινε αφηρημένους μαθηματικούς νόμους για την κίνηση σωμάτων, ο Νιούτον στα 1680 συνέθεσε το Philosophiae Naturalis Principia Mathematica, μια από τις Σημαντικότερες Μονογραφίες της Σύγχρονης Επιστήμης, ...}}*.

Ας μείνουμε για λίγο στον Isaac Newton (1642-1727) και δείτε και άλλες συμπτώσεις:

- Στα 1661-1665, ο Newton, γεννημένος 1642, ως προπτυχιακός φοιτητής στο Trinity College Cambridge, προσπαθούσε να εμβαθύνει στα Αριστοτέλεια Φυσικά και όχι μόνο, on his own, without formal guidance. ...Και μετά από ακριβώς 300 χρόνια...
- Στα 1961-1965, Εμείς, γεννημένοι 1942, ως προπτυχιακοί φοιτητές στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, προσπαθούσαμε να εμβαθύνουμε στη Νευτώνεια Μηχανική και όχι μόνο, with guidance από τον καθηγητή μας Θέμη Ξανθόπουλο.
- Στα τότε-πρόσφατα, Εμείς οι Έλληνες διευρύνουμε το γνωστικό μας χώρο μελετώντας Αγγλικά και άλλα συγγράμματα. ...Και πριν από ακριβώς 300 χρόνια...
- Στα τότε-παλιά, ο Newton ο Άγγλος διεύρυνε το γνωστικό του χώρο μελετώντας Ελληνικά και άλλα συγγράμματα. Και δείτε 7 σελίδες από το σημειωματάριο του (1661):

6. Ο ΧΡΥΣΟΥΣ ΑΙΩΝ ΤΗΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ÉCOLE DES PONTS ET CHAUSSÉES

Με την παραπάνω σύνοψη, τού τί συνέβη στην École Nationale des Ponts et Chaussées, την περίοδο μεταξύ 1770 και 1870, συνειδητοποίησα με θαυμασμό, και μόλις τώρα -μετά από 55 χρόνια Υδραυλικός Μηχανικός- ότι από εκεί πέρασαν ως φοιτητές και καθηγητές όλοι οι **Επτά Υπέροχοι Επιστήμονες και Μηχανικοί που δημιούργησαν τα Θεμέλια για όλη την Υδραυλική.**

Chézy

Navier

Prony

Darcy

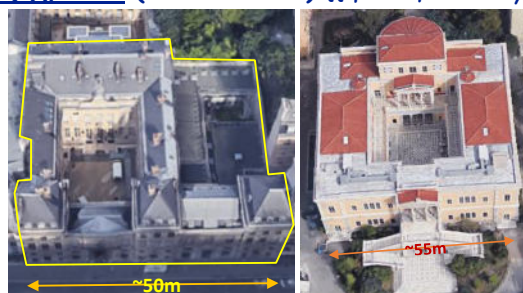
Saint-Venant

Dupuit

Bazin

Και θέτοντας στις παραπάνω θεμελιώδεις υδραυλικές γνώσεις χρόνο+τόπο συνειδητοποίησα και ότι όλα αυτά έγιναν (1°) Μέσα σε μόλις πενήντα (50) χρόνια (1820-1870) {{ή 100 με Chézy, 1770-1870}}, (2°) Μέσα σε μόλις τρία(3) στρέμματα Γης {{στη καρδιά του Παρισιού, rue des Saints-Pères 28}}, και (3°) Μέσα σε μόλις ένα (1) κτίριο και στη μικρή αυλή του {{σε κάλυψη κάτι σχεδόν όσο το Κτίριο Αβέρωφ του ΕΜΠ}}.

Συνειδητοποίησα ότι η Θεμελίωση της Υδραυλικής είναι μια **Οικογενειακή Υπόθεση Γάλλων Αποφοίτων και Καθηγητών της École des Ponts et Chaussées.**

Τότε και εκεί μέσα γεννήθηκε όλη σχεδόν η Υδραυλική

{{Και οι Ροές με ελεύθερη επιφάνεια (ομοιόμορφες και μεταβαλλόμενες) ... και οι Ροές υπό πίεση... και οι Υπόγειες ροές (ακόρεστες και κορεσμένες)... και η Γενικευμένη Μαθηματική Προσομοίωση της Υδραυλικής και όλης της Μηχανικής Ρευστών... και η Προσομοίωση μη μονίμων επιφανειακών ροών... και πολλά άλλα}}
Και όλη αυτή η γνώση εξακολουθεί να αποτελεί και θα αποτελεί Θεμέλια της Υδραυλικής.

Και αν αυτό δεν είναι ο Χρυσός Αιών της Υδραυλικής πείτε μου τί είναι;

Και ο Σούλης βρέθηκε σε αυτόν τον Χρυσό Αιώνα μέσα σε αυτή τη Χρυσή École des Ponts.

Και αν αυτό δεν είναι Τύχη πείτε μου Εσείς τί είναι;

{{Συνεχίζεται Προσεχώς στον Επιστημονικό Τόμο του ΕΜΠ}}...

Η ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

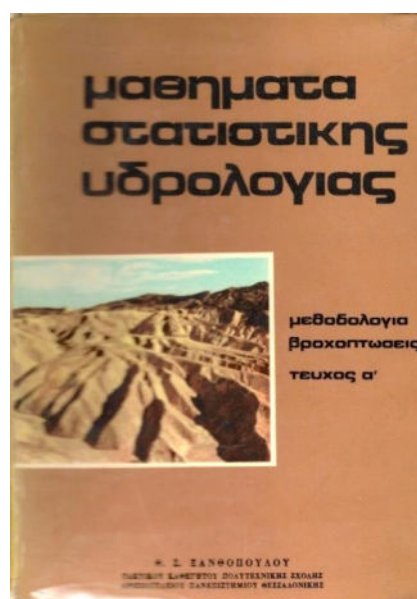
Τον Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο τον γνώρισα στις αρχές του 1976. Ήταν στη διαδικασία που θα άφηνε το ΑΠΘ και θα ερχόταν στο ΕΜΠ, στην τότε Έδρα Υδρολογίας και Υδραυλικών Έργων Ι, όπου είχε εκλεγεί Καθηγητής. Εγώ ήμουν τότε φοιτητής στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών στο τρίτο έτος, το οποίο δεν είχε άμεση σχέση με την Έδρα, αφού τα μαθήματά της διδάσκονταν τότε στο τέταρτο και στο πέμπτο έτος.

Παρόλα αυτά με κάλεσε ο ίδιος, μαζί με τα άλλα μέλη των Προεδρείων του τρίτου και του τέταρτου έτους. Τότε κάθε έτος είχε το Προεδρείο του —ένας ωραίος Θεσμός που είχε σημαντική συμβολή και στην εκπαιδευτική διαδικασία— και ήμουν μέλος του. Ήθελε, είπε, να μας γνωρίσει και να εγκαθιδρύσει μια καλή συνεργασία με τους φοιτητές. Μας είπε μερικά λόγια για τον ίδιο και για τους λόγους που άφησε το πιο θεωρητικό αντικείμενο που θεράπευε στη Θεσσαλονίκη για να ασχοληθεί με πιο εφαρμοσμένα θέματα στην Αθήνα. Εντυπωσιάστηκα! Ουδέποτε —ως τότε και ύστερα— καθηγητής έκανε κάποια ανάλογη χειρονομία προς τους φοιτητές. Ο εντυπωσιασμός μου ήταν τέτοιος που μου δημιούργησε καχυποψία —μήπως έκρυβε κάτι άλλο η χειρονομία; Αρκετά αργότερα που τον γνώρισα καλά κατάλαβα πως ήταν πηγαία.

Το επόμενο εξάμηνο, το χειμερινό του 1976-77, ο Ξανθόπουλος δεν είχε ολοκληρώσει τη μετάβασή του στο ΕΜΠ και άφησε το «σύστημα» της Έδρας να λειτουργεί όπως προϋπήρχε. Μόνο προς το τέλος του εξαμήνου έκανε αισθητή την παρουσία του. Κατά κάποιο τρόπο αυτή η μεταβατική κατάσταση με επηρέασε προσωπικά: καθόρισε την πρώτη μου επαφή με την υδρολογία με μια εμπειρία που τότε θεώρησα οδυνηρή και τώρα θεωρώ ευτράπελη. Το μάθημα της υδρολογίας το δίδασκε τότε στην τάξη μου το προσωπικό της Έδρας που προϋπήρχε του Ξανθόπουλου. Ήταν κάποιο απόγευμα που πήγα στο μάθημα των ασκήσεων υδρολογίας (στις θεωρίες δεν πολυπήγαινα), όταν το μέλος του προσωπικού που δίδασκε (και που πρώτη φορά έβλεπα) άρχισε

να λέει κάποια πράγματα στον πίνακα που δεν καταλάβαινα τον ειρμό τους. Σηκώνω χέρι και ρωτάω κάτι σαν «μπορείτε να μας πείτε ποιο είναι το πρόβλημα που θέλουμε να λύσουμε και τι ακριβώς ψάχνουμε να βρούμε;» Εισέπραξα μια απάντηση που ακόμη θυμάμαι: «Είσαι ηλίθιος και ό,τι και να σου εξηγήσω δεν πρόκειται να καταλάβεις». Εγώ έμεινα άφωνος—κάποιος συμφοιτητής πήρε την πρωτοβουλία να με υπερασπιστεί, θέτοντας δημόσια μια ρητορική ερώτηση, κάτι σαν «Αν αυτός που είναι πρώτος στην τάξη δεν πρόκειται να καταλάβει, τι να κάνουμε εμείς οι υπόλοιποι;» Μεγάλη πλάκα...

Σε όλο το εξάμηνο η εντύπωση μου για την υδρολογία (και τη χρησιμότητά της στον πολιτικό μηχανικό) παρέμεινε αρνητική. Ήταν η επίδραση του Ξανθόπουλου που την άλλαξε. Περί το τέλος του εξαμήνου μας μοίρασε τι βιβλίο του "Μαθήματα στατιστικής υδρολογίας" (έκδοση ΑΠΘ, 1975). Διαβάζοντας το βιβλίο αυτό, που το βρήκα συναρπαστικό και το καταβρόχθισα, άρχισα να καταλαβαίνω το επιστημονικό βάθος και τη γοητεία της τεχνικής υδρολογίας, τη χρησιμότητα των πιθανοτικών και στατιστικών μεθόδων που χρησιμοποιεί σε εφαρμογές και άλλων επιστημονικών και τεχνολογικών κλάδων, αλλά και τη συμβολή της στην κατανόηση και μαθηματική περιγραφή των πιο πολύπλοκων φυσικών διεργασιών. Στην πορεία μου η υδρολογία, οι πιθανότητες και η στατιστική (σήμερα τα δύο τελευταία λέμε συλλήβδην: η στοχαστική) έγιναν η βασική δίοδος επικοινωνίας μου με την επιστημονική και τεχνική κοινότητα και τους φοιτητές. Κι αυτό το χρωστάω στον Ξανθόπουλο.

Στο εαρινό εξάμηνο ο Ξανθόπουλος συμμετείχε ενεργά πλέον στη διδασκαλία. Άλλη ποιότητα δασκάλου. Τον θυμάμαι την πρώτη φορά σε ένα απογευματινό μάθημα να μας διδάσκει πως βρίσκουμε την ταχύτητα καθίζησης ενός κόκκου, να περιγράφει αριστοτεχνικά το φαινόμενο, να μας εξηγεί πως ορίζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση ο αριθμός Reynolds (με αναφορά στο υποκείμενο της ροής, όπως τόνισε). Ως τότε δεν είχα καταλάβει πως η ταχύτητα καθίζησης ήταν ζήτημα υδραυλικής και πως ήταν απαραίτητο να την ξέρουμε προκειμένου να μελετήσουμε τη στερεοπαροχή και τα έργα ελέγχου της. Ακόμη το θυμάμαι αυτό το πρώτο του μάθημα, το κέφι του δασκάλου, αλλά και το δικό μου κέφι, του μαθητή που κατανοεί. Βέβαια δεν θα πρέπει να αποκρύψω πως στο δικό

μου κέφι ίσως επέδρασε και ένα ρευστό (ρακή συγκεκριμένα) που είχε φέρει εκείνη τη μέρα ένας κρητικός συμφοιτητής και φίλος. Όλα αυτά μαζί σίγουρα αποτέλεσαν πολύ ευνοϊκές, στοχαστικά προσδιορισμένες, αρχικές συνθήκες για τη δικιά μου επιστημονική διαδρομή.

Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΓΜ: Ο Δημήτρης Κουτσογιάννης είναι Καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου στην "Υδρολογία και Ανάλυση Συστημάτων Υδραυλικών Έργων" (<http://www.itia.ntua.gr/dk-el/>).

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

**ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΟΛΙΚΑΣ, ΗΡΑΚΛΗΣ ΧΑΤΖΗΑΓΓΕΛΟΥ,
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ,
ΙΑΚΩΒΟΣ ΓΚΑΝΟΥΛΗΣ, ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΥΠΤΑΣ,
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ, ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΛΑΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**

Ο καθηγητής μας Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος από το πρώτο έτος της ένταξης του στο καθηγητικό προσωπικό της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ, έφερε μαζί του, ως συνοδευτικό της ευρύτερης προσωπικότητας του, ένα νέο ακαδημαϊκό πνεύμα. Το πνεύμα αυτό περιγράφεται με τις λέξεις, Γνώση, Καινοτομία, Αριστεία, Ευγένεια.

Η έλξη που άσκησε στο φοιτητικό ακροατήριο, η συνεχής παρουσία και προσφορά του στην έρευνα, την εκπόνηση διδακτορικών Διατριβών, την παραγωγή επιστημονικών δημοσιεύσεων, την οργάνωση της υλικοτεχνικής, εργαστηριακής, βιβλιογραφικής υποδομής, κ.α., ήταν χαρακτηριστικά της ευσυνειδησίας και του εύρους της εστίασης στην αποστολή του.

Με την διδασκαλία του πρόσφερε στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και σε άλλα Τμήματα της Πολυτεχνικής Σχολής αφειδώς και ανιδιοτελώς πλήθος από τις εμβριθείς γνώσεις του. Όλοι θυμόμαστε την πρωτοποριακή εισαγωγή των τανυστών στις εξισώσεις της Ρευστομηχανικής, και το χιουμοριστικό προσωνύμιο που του προσδώσαμε για αυτήν.

Μεταξύ των επιτευγμάτων του ήταν και η διαμόρφωση ομάδων επιμελητών, βοηθών συνεργατών, που στην πλειοψηφία τους εξελίχθηκαν σε συνέχεια σε Καθηγητές και στο ΑΠΘ και σε άλλα ΑΕΙ. Όλοι έφεραν την σφραγίδα των μαθητών του Θ. Ξανθόπουλου. Σε όλους μένει η ανάμνηση ενός ακαδημαϊκού, φιλελεύθερου, δημοκρατικού, δίκαιου, και συγχρόνως εις βάθος γνώστη της Επιστήμης της Μηχανικής των Ρευστών και της Τεχνικής Υδρολογίας, που πρόσφερε αφειδώς την ενθάρρυνση, την ελεύθερη επιλογή και την υποστήριξη σε όλους τους συνεργάτες του, για να προχωρήσουν στην ζωή και την καριέρα τους.

Ο σεβασμός προς αυτόν, σε σύνθεση με τα αισθήματα φιλίας και συναδελφικότητας προς αυτόν, διαπνέουν όλους τους συνεργάτες του, και καταλήγουν σε μία συνισταμένη, που περιγράφεται από την λέξη Αγάπη.

Άνοιξε νέους δρόμους και άφησε ανεξίτηλο το ακαδημαϊκό πνεύμα, το αποτύπωμα και το παράδειγμα του, στους μαθητές του, που άμεσα το συντήρησαν και έμμεσα το διέδωσαν στους διαδόχους τους, στον Τομέα Υδραυλικής και Τεχνικής Περιβάλλοντος του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών του ΑΠΘ, και όχι μόνο.

Την ίδια πνοή γνώσης και ακαδημαϊσμού συνέχισε (μετά το 1975) και στο ΕΜΠ, όπου περάτωσε δυναμικά και αίσια την καριέρα του, ολοκληρώνοντας την επιστημονική και κοινωνική του καταξίωση με την εκφρασμένη πλέον και ρητή είσοδο του στον χώρο της ιστορίας και της φιλοσοφίας, όπως θα ήταν αναμενόμενο για έναν άνθρωπο της κρίσης, της ενδελεχούς παρατήρησης των ανθρωπίνων πραγμάτων, της ορθολογικής ανάλυσης και της ελεύθερης και γλαφυρής έκφρασης των απόψεών του.

Αναπόδραστο για όλους το τέλος, και μεγάλο το κενό και το σκότος της φυσικής απουσίας του και αναπόφευκτη και η λύπη του χωρισμού από τον χαρισματικό Δάσκαλο και εμπνευστή μας. Μεγάλη όμως και η πληρότητα και το φως των πνευματικών δεσμών που καλλιέργησε μεταξύ μας.

Συνάδελφοι του Τομέα Υδραυλικής Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών ΑΠΘ, κατ' αρχαιότητα

Δημήτρης Τολίκας,
Ηρακλής Χατζηαγγέλου,
Γιώργος Μπαλαφούτας,
Δημήτρης Δημητριάδης,
Ιάκωβος Γκανούλης,
Χριστόφορος Κουτίτας,
Δημοσθένης Αγγελίδης,
Περικλής Λατινόπουλος

Δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα "Μακεδονία" στις 12 Σεπτεμβρίου 2021

327/41-9.2021

**HOMME D'UNE GRANDE COURTOISIE, TOUJOURS
A L'ECOUTE DE L'AUTRE, TRES ELEGANT DANS
SA MISE QUE DANS SON EXPRESSION**

JEAN-PIERRE CATALAN

Le décès du Professeur Xanthopoulos m'a fort attristé. J'éprouvais pour lui, outre un profond respect, une grande reconnaissance.

Au tout début des années 70, le Professeur André Fortier recevait dans son laboratoire de Mécanique des Fluides à Orsay, où j'étais ingénieur-chercheur, des étudiants grecs élèves du Professeur Xanthopoulos.

Ensuite, j'ai eu la chance d'être nommé au Laboratoire d'hydraulique de l'Université Aristote de Thessaloniki, dans le cadre de la coopération entre la France et la Grèce. Dès mon arrivée, au début de décembre 1972 (si ma mémoire ne me trompe pas), le Professeur Xanthopoulos m'a accueilli avec une grande gentillesse, il m'a tout de suite mis à l'aise, dans ce pays si déroutant pour un français, ne serait-ce qu'en raison de la langue et de son alphabet...

Le Professeur Xanthopoulos parlait français à la perfection, sans une pointe d'accent, même pas l'accent de Toulouse où pourtant il avait vécu...

À l'issue de cette année et demie passée à Thessaloniki, j'eus l'honneur d'avoir mon nom associé au sien, pour une communication au congrès de l'AIRH de Sao Paulo en 1975, avec M. Chapon et mon ami le Professeur Georges Balafoutas.

Enfin, j'eus l'occasion de le revoir lors des phases préparatoires d'un contrat entre ΔΕΗ (Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού) et EDF (Électricité de France), au début des années 80 ; il était alors Directeur Général de ΔΕΗ et j'étais ingénieur à la direction de l'Équipement d'EDF.

J'ai le souvenir d'un homme d'une grande courtoisie, toujours à l'écoute de l'autre, très élégant autant dans sa mise que dans son expression.

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΛΥ ΕΥΓΕΝΗΣ, ΠΑΝΤΑ ΑΚΟΥΩΝ ΤΟΝ ΆΛΛΟΝ, ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΛΕΠΤΟΤΗΤΑ ΤΟΣΟ ΣΤΗ ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΣΟ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΤΟΥ

JEAN-PIERRE CATALAN

Με λύπησε βαθύτατα η απώλεια του Καθηγητή Ξανθόπουλου. Ένιωθα γι αυτόν -εκτός από βαθύ σεβασμό- μια μεγάλη ευγνωμοσύνη.

Στις πολύ αρχές της δεκαετίας του '70, ο καθηγητής André Fortier δέχθηκε Έλληνες φοιτητές του Καθηγητή Ξανθόπουλου, στο Orsay, στο εργαστήριό του της Μηχανικής Ρευστών, όπου ήμουν μηχανικός-ερευνητής.

Στη συνέχεια, είχα την τύχη να επιλεγώ για το Εργαστήριο Υδραυλικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στα πλαίσια του προγράμματος συνεργασίας μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας. Από την πρώτη στιγμή που έφτασα στην Ελλάδα -αρχές Δεκεμβρίου 1972 (αν δεν με απατά η μνήμη μου)- ο καθηγητής Ξανθόπουλος με καλωσόρισε με ιδιαίτερα ευγενή καλοσύνη, και από την πρώτη στιγμή, με έκανε να αισθάνομαι άνετα και χαλαρά, σε αυτή τη χώρα όπου -για έναν Γάλλο- εύκολα αποπροσανατολίζεσαι, μόνο και λόγω γλώσσας και αλφαβήτου...

Ο καθηγητής Ξανθόπουλος μιλούσε τα γαλλικά άπταιστα, χωρίς καθόλου accent, ούτε καν το accent της Τουλούζης όπου είχε ζήσει...

Στα τέλη του ενάμισι χρόνου που πέρασα στη Θεσσαλονίκη, με τίμησε βάζοντας το όνομά μου μαζί με το δικό του και με τα ονόματα του κ. Charon και του φίλου μου καθηγητή Γιώργου Μπαλαφούτα, σε μια ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο της AIRH {{Διεθνής Ένωση Υδραυλικών Μηχανικών}} στο Σάο Πάολο το 1975.

Τέλος, είχα την ευκαιρία να τον ξαναδώ κατά την προπαρασκευαστική φάση μιας σύμβασης μεταξύ της ΔΕΗ και της EDF (Électricité de France), στις αρχές της δεκαετίας του '80. Εκείνος ήταν τότε Διευθύνων Σύμβουλος της ΔΕΗ και εγώ ήμουν μηχανικός στη διεύθυνση Εξοπλισμού της EDF.

Έχω την ανάμνηση ενός ανθρώπου πολύ ευγενούς, πάντα ακούγοντα τον άλλον, με μεγάλη λεπτότητα τόσο στη στάση του όσο και στον τρόπο έκφρασής του.

ΕΝΕΠΝΕΥΣΕΣ ΚΑΙ ΕΜΕΝΑ ΚΑΙ ΔΕΚΑΔΕΣ ΑΛΛΟΥΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΩΤΣΟΒΙΝΟΣ

Μέσω του Βιβλίου του ΕΜΠ

Καλό Παράδεισο Αείμνηστε Δάσκαλε μου. Ενέπνευσες και εμένα και δεκάδες άλλους να αγαπήσουν την Ρευστομηχανική και την Υδραυλική Επιστήμη. Ζεις μέσα στις αναμνήσεις μας. Αιωνία σου η μνήμη.

Μέσω του Γραμματοκιβωτίου στην Παρέα μας

Τα λόγια είναι φτωχά για τον Καθηγητή που μου ενέπνευσε την αγάπη για την Ρευστομηχανική και την Ακαδημαϊκή μου καριέρα. Καλό σου ταξίδι δάσκαλε! Ζεις για πάντα μέσα στην καρδιά μας, και στην σκέψη μας!

Θερμά συλλυπητήρια στην οικογένεια του, και ιδιαίτερα στην κόρη του.

Αναμνήσεις... Το 1965 ο νεαρότατος επιμελητής Θέμις να μας εισαγάγει στην τανυστική γραφή, πρωτόγνωρα για εμάς τότε μαθηματικά

Αναμνήσεις... γύρω στο 1968, πήγαμε για μπάνιο στην Χαλκιδική, όπου έπαιζε τρυφερά ο Θέμις με την κορούλα του.

Αναμνήσεις... ο Θέμις να μας μιλά για το κινηματογραφικό έργο " Χιροσίμα αγάπη μου" και για το συγκλονιστικό βιβλίο "Μικρός Πρίγκιπας".

Αναμνήσεις... το 2006, όταν στην Ξανθή τιμήθηκε στο Συνέδριο της ΕΥΕ και μας μίλησε απλά, μεστά και φιλοσοφημένα.

Ο Καθηγητής Ξανθόπουλος έβαλε την σφραγίδα του στην σημαντική πρόοδο που είχε στον Ελληνικό χώρο η επιστήμη της Υδραυλικής (Ρευστομηχανική, Υδρολογία κλπ), ενέπνευσε και ενθάρρυνε πολλούς φοιτητές του να ακολουθήσουν την Ακαδημαϊκή καριέρα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Καλό Παράδεισο δάσκαλε.

Ομότιμος Καθηγητής Νίκος Κωτσοβίνος

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ ΜΑΣ ΟΠΩΣ ΤΑ ΕΖΗΣΑ

ΝΙΚΟΣ ΚΩΤΣΟΒΙΝΟΣ

Το Ακαδημαϊκό έτος 1964-1965 στο τρίτο έτος σπουδών μου στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, υπήρχε ένα μάθημα ετήσιο (όλα τα μαθήματα τότε ήταν ετήσια), με τίτλο ΥΔΡΑΥΛΙΚΗ, με Καθηγητή τον αείμνηστο Νικόλαο Χωραφά, που ήταν τακτικός Καθηγητής της Έδρας Υδραυλικής και Υδραυλικών Έργων. Ο αείμνηστος Χωραφάς είχε σημαντική γνώση και εμπειρία σε Υδραυλικά Έργα, όχι όμως και σε Ρευστομηχανική. Η ύλη του μαθήματος ήταν η μηχανική των Ρευστών, με εμβάθυνση στην στρωτή ροή, εξισώσεις Navier Stokes, κλπ. Τα πρώτα λίγα μαθήματα Υδραυλικής τον Οκτώβριο 1964 ήταν απογοητευτικά, τα δίδασκαν βασικά άμισθοι βοηθοί του Καθηγητή (υπάλληλοι σε Υπουργείο) που αγνοούσαν Ρευστομηχανική και αντέγραφαν από κάποιες σημειώσεις εξισώσεις που δεν κατανοούσαν. Σαν χθες θυμάμαι, σε κάποια εξίσωση το συνημίτονο ωμέγα (συν ω) το διάβαζαν φωναχτά « συνάρτηση ωμέγα». Σαν χθες θυμάμαι την απογοήτευσή μου, και σκέφθηκα «εδώ θα ξεχάσω και αυτά που ξέρω». Σύντομα όμως την νύχτα διαδέχθηκε μια αστραφτερή μέρα!

Τον Νοέμβριο του 1964 μπαίνει στην αίθουσα διδασκαλίας ο Καθηγητής Χωραφάς και μας συστήνει ένα νεαρό που θα διδάξει το μάθημα της Υδραυλικής. Μας συστήνει τον Θέμι Ξανθόπουλο 29 ετών, Αριστούχο Διδάκτορα του Ινστιτούτου Μηχανικής Ρευστών (1964) της Τουλούζης, νεοδιόριστο Επιμελητή του στην Έδρα Υδραυλικής και Υδραυλικών Έργων. Ο αείμνηστος Ξανθόπουλος άρχισε διδασκαλία Ρευστομηχανικής υψηλοτάτου επιπέδου, σαν να διδάσκει στην Τουλούζη. Για μένα προσωπικά, με συγκλόνισε η μαγεία και η ομορφιά της νέας γνώσης, η ομορφιά της μηχανικής των ρευστών, η θεμελίωση της γνώσης αυτής, οι εξισώσεις με την συμβολική τανυστική τους γραφή, οι τανυστές τάσεων, οι τανυστές ταχυτήτων παραμόρφωσης, οι σχέσεις τανυστών τάσεων με τον τανυστή ταχυτήτων παραμόρφωσης γραμμικών ρευστών, η επαγωγική θεμελίωση των εξισώσεων Navier Stokes, οι απλοποιήσεις σε εξισώσεις Euler, οι μιγαδικές συναρτήσεις για επίλυση ροών υπόγειας υδραυλικής. Τότε δεν υπήρχαν ΗΥ και χρησιμοποιούντο μιγαδικές συναρτήσεις για επίλυση εξισώσεων Laplace που προσομοίωσαν υπόγειες ροές (ροές σε πορώδη μέσα). Με μάγεψε ο επιστημονικός χώρος που η διδασκαλία του νεαρού διδάσκοντα μας αποκάλυψε. Η εμπνευσμένη

και ενθουσιώδης διδασκαλία του καθόρισε αμετάκλητα την μετέπειτα διαδρομή μου και την Ακαδημαϊκή μου καριέρα στην περιοχή της Ρευστομηχανικής . Ο Θέμις Ξανθόπουλος ήταν ο πρώτος που εισήγαγε την διδασκαλία της Ρευστομηχανικής σε αυτό το υψηλό επίπεδο στην Ελλάδα, ανεβάζοντας τον πήχη. Το ΕΜΠ ακολούθησε αργότερα τον ψηλό πήχη της Ρευστομηχανικής με τον αείμνηστο Γεώργιο Νουτσόπουλο (εξελέγη στο ΕΜΠ το 1971).

Ήδη από τα πρώτα μαθήματα μας έβαζε Ασκήσεις, να τις λύσουμε και (προαιρετικά) να τις παραδώσουμε. Τις διόρθωνε και μας τις επέστρεφε με βαθμολογία. Με βάση τα πρώτα γραπτά-ασκήσεις και την βαθμολογία Προόδου, επέλεξε εμένα και άλλους τρεις φοιτητές, και μας ζήτησε να τον πλαισιώσουμε ως σπουδαστές βοηθοί του στην σύνταξη του πρώτου βιβλίου του, που από την πρώτη χρονιά διδασκαλίας ξεκίνησε .

Το βιβλίο το ονόμασε «ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ -ΤΟΜΟΣ Ι - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗ» . Η έκδοση βιβλίου τότε δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Τα κείμενα τα δακτυλογραφούσε η γραμματεύς της Έδρας με χειροκίνητη γραφομηχανή από τα δυσανάγνωστα χειρόγραφα του Ξανθόπουλου με ορολογίες που ήταν άγνωστες στην δακτυλογράφο, και ήθελε κάποιος να της εξηγήσει. Όσο για τις εξισώσεις, ήταν πρακτικά αδύνατο να γραφούν στην γραφομηχανή. Η έκδοση του βιβλίου από τυπογραφείο θα καθυστερούσε και θα είχε ένα πολύ μεγάλο κόστος. Την λύση την έδωσε ο καλλιγράφος της σπουδαστικής ομάδας, ο εκλεκτός συνάδελφος Γεώργιος Μπαλαφούτας. Όλοι οι τύποι στο βιβλίο είναι γραμμένοι από τον Γεώργιο Μπαλαφούτα. Εγώ ήμουν στην ομάδα που διάβαζε τα κείμενα, έβρισκε πιθανά λάθη δακτυλογράφησης, εξέφραζε την άποψη για τμήματα που θέλουν βελτίωση στην παρουσίαση για να είναι πιο κατανοητά. Ξενυχτούσαμε στην Έδρα. Αυτό όμως δεν μας κούραζε, μας έδινε δύναμη και πνοή. Κυριολεκτικά πετούσαμε, αισθανόμασταν χαρούμενοι και περήφανοι που συνεισφέραμε σε κάτι που θεωρούσαμε (και ήταν) σημαντικό. Προσφέραμε ελάχιστα και κερδίσαμε τα μέγιστα, κερδίσαμε γιατί διαβάζοντας το βιβλίο πολλές φορές πριν την έκδοσή του, κατανοήσαμε σε βάθος το αντικείμενο της Ρευστομηχανικής. Είχα εμπεδώσει τόσο καλά τις εξισώσεις Ρευστομηχανικής, λες και ήταν η φυσική μου γλώσσα. Και ο Ξανθόπουλος βέβαια συνέχεια δίπλα μας. Θυμάμαι ένα μέλος της ομάδας είχε αρρωστήσει και μετά την βάρδια μας για το βιβλίο, μας πήρε να πάμε να επισκεφθούμε τον ασθενή με ένα δώρο.

Στον πρόλογο του ως άνω Βιβλίου της Υδραυλικής ο αείμνηστος Δάσκαλος μας αναφέρεται στην βοήθεια των σπουδαστών βοηθών Γ. Μπαλαφούτα, Γ. Παπαδοπέτρου, Ν. Κωτσοβίνου και Δ. Τολικά. Τρεις από τους ανωτέρω σπουδαστές βοηθούς σταδιοδρομήσαμε ως Καθηγητές στα Ελληνικά ΑΕΙ

(Μπαλαφούτας, Κωτσοβίνος, Τολίκας). Βέβαια είναι πάρα πολλοί οι σπουδαστές των κατοπινών ετών που εμπνευσθήκαν από την Διδασκαλία και την ενθάρρυνση του αείμνηστου Θέμι Ξανθόπουλου και ακολουθήσαν Ακαδημαϊκή ή Επαγγελματική καριέρα στην περιοχή της Υδραυλικής και Υδραυλικών Έργων.

Το 1965 υπέβαλλε στο ΑΠΘ Διατριβή για Υψηγεία και αναγορεύτηκε Υψηγητής. Θυμάμαι την εντυπωσιακή, σχετική με την υψηγεία, διάλεξη του για την διαστατική ανάλυση (ωραιότατο επιστημονικό πεδίο, πρώτη φορά διδασκόταν σε Ελληνικό Πανεπιστήμιο) και την σημασία της στην κατασκευή Υδραυλικών ομοιωμάτων.

Η διαφορά ηλικίας μας από τον αείμνηστο Ξανθόπουλο ήταν λιγότερο από 8 χρόνια. Μας μιλούσε πάντα στον πληθυντικό, μας μιλούσε για θέματα διάφορα, κοινωνικά, φιλοσοφικά. Θυμάμαι που μας έλεγε πως θεωρούσε το βιβλίο του Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ ο «Μικρός Πρίγκηπας» από τα ωραιότερα βιβλία. Το αναφέρω για να δείξω την ευαισθησία του. Μας μιλούσε για κινηματογραφικές ταινίες που του άρεσαν, για την ζωή στην Γαλλία, ακόμη και τον πόλεμο που δεχόταν από παλαιότερους Πανεπιστημιακούς στην προσπάθεια του για Πανεπιστημιακή εξέλιξη.

Τα επόμενα ακαδημαϊκά έτη 1965-1966 και 1966 -1967 μας δίδαξε ανοικτούς και κλειστούς αγωγούς, και ελάχιστα για Ακτομηχανική. Τότε δεν υπήρχε στο τμήμα πολιτικών Μηχανικών ΑΠΘ Καθηγητής Λιμενικών Έργων (στο ΕΜΠ υπήρχε). Συνέχισε ο αείμνηστος Δάσκαλος να μας θεωρεί σπουδαστές -βοηθούς του, δίνοντας μας περισσότερα καθήκοντα.

Αντιγραφώ από το ημερολόγιο που κρατούσα τότε, το 1966 :

« 1-12-66, επειδή στο μέλλον, μπορεί νάχει για εμένα ιστορική σημασία, σημειώνω ότι σήμερα με εντολή του Εντεταλμένου Υψηγητή κ. Ξανθόπουλου, έκανα για πρώτη φορά ασκήσεις υδραυλικής στο Γ' έτος Πολ. Μηχ. Θεσσαλονίκης... Είμαι σπουδαστής του Ε' έτους Πολ. Μηχανικών. Ενθουσιάστηκα ! »

Συνέχισα να διδάσκω (άμισθα) ασκήσεις Υδραυλικής στο ΑΠΘ με εντολή του αείμνηστου Δασκάλου μας και μετά την αποφοίτηση μου το Ιούνιο του 1967, επειδή κατά την στρατιωτική μου θητεία, υπηρετούσα κοντά στην Θεσσαλονίκη. Αυτό που έκανε τότε ο αείμνηστος Ξανθόπουλος να εμπιστευθεί εμένα (και άλλους σπουδαστές βοηθούς) να διδάξουμε ασκήσεις ήταν άλμα για την εποχή εκείνη για την απαρχαιωμένη Πανεπιστημιακή κοινότητα. Εμένα όμως (όπως και σε άλλους συναδέλφους) η πρωτοβουλία του αυτή να με εμπιστευθεί μου γιγάντωσε την αγάπη για την διδασκαλία και για Πανεπιστημιακή καριέρα.

Η εκπαιδευτική συνεργασία μας αυτή διακόπηκε το 1970 γιατί για οικογενειακούς λόγους κατέβηκα στην Αθήνα και διορίσθηκα (με δική του σύσταση) έμμισθος βοηθός στο ΕΜΠ στην Έδρα Υδραυλικών Έργων, διδάσκοντας τους τεταρτοετείς φοιτητές ασκήσεις Υδρολογίας. Το 1971, μου έδωσε ένα νέο του βιβλίο με τίτλο Τεχνική Υδρολογία, για να το έχω ως βοήθημα στο ΕΜΠ. Εκεί είδα τους σύγχρονους ορίζοντες στη Τεχνική Υδρολογία, που πάλι ο Ξανθόπουλος έφερνε για πρώτη φορά στην Πανεπιστημιακή Διδασκαλία. Όταν αποφάσισα να παραιτηθώ από έμμισθος βοηθός στο ΕΜΠ για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό, θυμάμαι την συζήτηση στο γραφείο του στο ΑΠΘ το 1971 (ήταν ήδη Καθηγητής της Έδρας Υδραυλικής και Υδραυλικών Έργων, ο αείμνηστος Χωραφάς είχε πάρει σύνταξη). Μου είπε ότι θα ιδρυθούν νέα Πανεπιστήμια και Πολυτεχνικές Σχολές, που θα χρειασθούν Καθηγητές, ότι είναι προγραμματισμένο να γίνει Πολυτεχνική Σχολή στην Ξάνθη. Λες και μου το μελέτησε. Το τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΔΠΘ ξεκίνησε την λειτουργία του 1974, ο αείμνηστος Ξανθόπουλος εθελοντικά το πλαισίωσε διδάσκοντας Υδραυλική το έτος 1976-1977. Εγώ εξελέγη και ανέλαβα τακτικός Καθηγητής Υδραυλικής και Υδραυλικών Έργων στο τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του ΔΠΘ το 1977, «κληρονομώντας» και διατηρώντας το ίδιο κομψό ξύλινο γραφείο που είχε στην Ξάνθη, και το κράτησα μέχρι την συνταξιοδότηση μου. Είχα την τύχη επίσης να επωφεληθώ εργαστηριακά γιατί στο λίγο χρονικό διάστημα που δίδαξε στο ΔΠΘ είχε επιμεληθεί την παραγγελία εξαιρετων εργαστηριακών οργάνων, και μιας εξαιρετικής σειράς βιβλίων και περιοδικών. Παράξενες συμπτώσεις !

Επιστρέφω στο 1967. Με παρότρυνε ο αείμνηστος Ξανθόπουλος να εκπονήσω την Διπλωματική Εργασία μαζί του, με ενεθάρρυνε να εργασθώ σε θέματα Ρευστομηχανικής. Έτσι το θέμα της Διπλωματικής για την εποχή εκείνη ήταν πρωτοποριακό και εξαιρετικά δύσκολο «Συμβολή στην γενίκευση των Νόμων Δυναμικής Συμπεριφοράς Ελευθέρων Επιφανειών και επιφανειών επαφής τυχόντων Ρευστών». Η μαθηματική βάση ήταν δισδιάστατος χώρος Riemann και παρουσιάσθηκε τον Ιούνιο 1967.

Με βάση την Διπλωματική μου μου πρότεινε να συγγράψουμε μια εργασία για την Επιστημονική Έκδοση των Τεχνικών Χρονικών. Μεγάλη συγκίνηση και ενθουσιασμός για μένα, να δημοσιεύσω επιστημονική εργασία σε Περιοδικό με τον Καθηγητή μου.

Μου έδωσε οδηγίες, ετοίμασα το πρώτο σχέδιο τον Ιούλιο του 1967. Ήταν μεγάλος ο ενθουσιασμός και των δυο να επιταχύνουμε την δημοσίευση, ώστε ενώ ήταν καλοκαίρι, βρισκόμασταν στην Αθήνα για να συνεργαστούμε. Μια ημέρα μου είπε να πάω στο σπίτι των γονέων του, κοντά στον Ευαγγελισμό. Αν και είχε

πυρετό με κάποια ίωση, δεν θέλησε να ακυρώσει την συνεργασία μας. Θυμάμαι ήταν ξαπλωμένος στο κρεβάτι, του έδωσα το κείμενο, άρχισε να το διορθώνει, και εγώ παρέμεινα με τους αείμνηστους ευγενέστατους γονείς του στο σαλόνι.

Η εργασία μας έγινε δεκτή στην Επιστημονική Έκδοση του ΤΕΕ, δημοσιεύτηκε στον Τόμο 3-4, Ιούλιος-Δεκέμβριος 1967, ήταν η πρώτη εργασία που δημοσίευσε ο αείμνηστος Θέμις με συνεργάτη-φοιτητή του και εύκολα κανείς μπορεί να την αναζητήσει στην ψηφιακή Βιβλιοθήκη του ΤΕΕ, το link είναι :

http://library.tee.gr/digital/techr/1967/techr_1967_497_498_451.pdf

Αναφέρομαι λεπτομερώς στην εργασία αυτή, γιατί μεγάλη σπουδαιότητα έχει ο πρόλογος που έγραψε καθορίζοντας τους Ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς στόχους του, που δείχνουν την υψηλή ποιότητα του νεαρού τότε δασκάλου. Θεωρώ τον πρόλογο αυτό καθοριστικό της προσωπικότητας του αείμνηστου Δασκάλου μας, και προσδιορίζει τα οράματα του, τους υψηλούς ακαδημαϊκούς στόχους του, την εμπιστοσύνη του στους νεαρούς σπουδαστές. Στην μακρά επιτυχή διαδρομή του, είχε την χαρά να δει τα οράματα του να εκπληρωθούν τόσο στο ΑΠΘ (12 έτη) και στο ΕΜΠ (27 έτη). Ο αείμνηστος Ξανθόπουλος υπήρξε ένα εξαιρετο θερμοκήπιο νέων επιστημόνων, διεθνούς βεληνεκούς και εμπέλειας, το έβλεπε και το χαιρόταν. Παραθέτω αυτούσιο τον σημαντικό αυτό πρόλογο, από τον τότε νεαρό υφηγητή 31 ετών, τον αείμνηστο Δάσκαλο μας:

Με την παρούσαν, (σελ. 452), εργασία άρχίζει μία σειρά δημοσιεύσεων με γενικόν θέμα :

«Θεωρητική και Γενική Ύδραυλική. Σύγχρονα θέματα.— Νέαι κατευθύνσεις έρευνης».

Τρεις είναι οι δι' αυτών των δημοσιεύσεων επιδιωκόμενοι αντικειμενικοί σκοποί:

— Διάλυσις της φήμης ότι αι δυνατότητες παρουσιάσεως επιστημονικής έρευνης με αξιώσεις από Έλληνας Πολιτικούς Μηχανικούς και έν Έλλάδι, εις τόν τομέα της Ύδραυλικής έν γένει, είναι περιορισμένα. Θά δείξωμεν ότι μία προσπάθεια μόλις τριών ετών, με εξαιρετικώς περιορισμένα μέσα και χωρίς την προπαρξίν επιστημονικής παραδόσεως εις τόν κλάδον αυτόν, ώδήγησεν εις την δημιουργίαν μιās ομάδος νέων επιστημόνων

— έξ ών οι πλείστοι είναι τελειόφοιτοι ή μόλις άπεφοίτησαν — έφωδιασμένων με όλα τά μέσα διά τήν συνέχισιν μιās «έρευνης ύψηλου επιπέδου», της όποίας δίδομεν έδώ τά πρώτα βήματα.

— Παρουσιάσις εις τόν τεχνικόν κόσμον της χώρας της σημερινής διεθνούς επιστημονικής στάθμης της Ύδραυλικής. Τά σύγχρονα μέσα έκφράσεως της επιστήμης και ίδίως τό απαραίτητον μαθηματικών επίπεδον παντός έρευνητοϋ, άπαιτοϋν κοπιώδη και άρκετά μακράν προπαρασκευήν πρό πάσης έρευνης. Εις ήμάς δέ τούς νεωτέρους επιστήμονας προξενεί βαθείαν λύπην ή συχνή άνάγνωσις εις τήν επιστημονικήν έκδοσιν των «Τεχνικών Χρονικών», άρθρων επί της Θεωρητικής ή Γενικής Ύδραυλικής, των όποίων ή στάθμη δέν υπερβαίνει τό επίπεδον σπουδαστικών σημειώσεων. Βεβαίως ύπάρχουν άρκετά εξαίρέσεις. Δημιουργοϋνται πάντως δυσμενέσταται έντυπώσεις εις τά ξένα Έργαστήρια Ύδραυλικής, ως γνωρίζει καλώς ό γράφων έκ προσωπικής πείρας, καθ' όσον τά «Τεχνικά Χρονικά» αποτελοϋν τό επίσημον επιστημονικόν περιοδικόν τοϋ τεχνικού κόσμου της χώρας. Έλπίζομεν έπομένως ότι μία παρουσίασις, διά σειράς άρθρων, της στάθμης της ειδικότητός μας, ήθελεν άφ' ένός μέν άποτρέψη τήν δημοσίευσιν άρθρων στάθμης πολύ κατωτέρας, άφ' έτέρου δέ προτρέψη τούς συναδέλφους πρός παρουσίασιν βιβλιογραφικών συνθέσεων και έρευνης καλύτερας ποιότητος από τήν σήμεραν έμφανιζομένην παρ' ήμών.

— Αποδείξις της άρχής ότι ή έκλογή των θεμελιωτών της επιστημονικής προόδου και έρευνης έν Έλλάδι δέον όπωσ στηριχθή κατ' άποκλειστικότητα εις τό εξαίρετον υλικόν των νεαρών σπουδαστών μας. Αι δυνατότητές των είναι άνυπολόγιστοι και έχουν τάς καλύτερας προθέσεις διά νά τάς αξιοποιήσουν. Ζητοϋν άπλως καθοδήγησιν, καλήν διάθεσιν και, τό κυριώτερον, στενήν συνεργασίαν με τούς διδάσκοντας, δηλαδή τίποτε περισσότερον από τάς ύποχρεώσεις ένός έκάστου έξ ήμών.

Θεμ. Ξανθόπουλος

Έντ. Ύφηγητής Πολυτ. Σχολής Α.Π.Θ.

Το πρωτοποριακής στάθμης (για τα τότε Ελληνικά Πανεπιστημιακά βιβλία Ρευστομηχανικής) πρώτο βιβλίο του , δεν επανεκδόθηκε. Τον ρώτησα αργότερα και μου είπε ότι δυστυχώς η ύλη αυτή δεν είχε απήχηση στην πλειονότητα των

σπουδαστών, το θεωρούσαν πολύ θεωρητικό και με δύσκολα μαθηματικά. Έτσι τα επόμενα χρόνια προσαρμόσε τα μαθήματα του (στο ΑΠΘ) σε πιο κατανοητά μαθηματικά, πάλι σε υψηλό επίπεδο αλλά με έμφαση στις εφαρμογές. Στο ΕΜΠ την Ρευστομηχανική την είχε η τότε Έδρα με Καθηγητή τον Γ. Νουτσόπουλο, και ο αείμνηστος Ξανθόπουλος ανέπτυξε με τους άξιους συνεργάτες του την Τεχνική Υδρολογία.

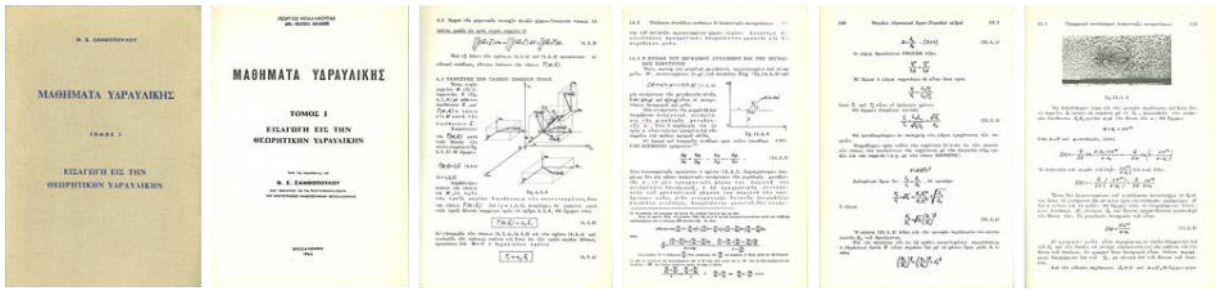
Επαναλαμβάνω ότι αισθάνομαι τυχερός που ήμουν φοιτητής του την πρώτη χρονιά που ήλθε από Τουλούζη. Λίγα χρόνια μετά, στο πρώτο έτος μεταπτυχιακών σπουδών μου στο CALTECH για Master, στηριζόμενος στις γνώσεις που ο αείμνηστος Ξανθόπουλος μας μετέδωσε, πήρα άριστα (A) σε δυο μαθήματα Ρευστομηχανικής α) σε ένα εξαιρετικά προχωρημένο μάθημα Ρευστομηχανικής από τον Donald Coles, Advanced Fluid Mechanics at Aeronautics Department, β) σε ένα μάθημα Environmental Fluid Mechanics, με διδάσκοντα τον διαπρεπή Καθηγητή Jorg Imberger. Λόγω της επιτυχίας μου αυτής, μου χορηγήθηκε πλήρης υποτροφία στο CALTECH για Διδακτορικό (Ph.D). Την επιτυχία μου την οφείλω στον νεαρό Ξανθόπουλο, που ήλθε δυναμικά από Τουλούζη, διδάσκοντας μας σαν να ήταν στην Τουλούζη, και δεν είχε προλάβει να προσαρμοσθεί στην ελληνική πραγματικότητα. Οι ευχαριστίες μου στον πρόλογο του Διδακτορικού μου στην εμπνευσμένη διδασκαλία του Ξανθόπουλου ήταν το ελάχιστο που του όφειλα. Όταν αργότερα η Διδακτορική Διατριβή μου τιμήθηκε με το βραβείο Straub(1975), πάλι σκέφθηκα πόσα οφείλω στον Θέμι Ξανθόπουλο, και το ανέφερα στην ομιλία μου κατά την απονομή.

Είμαι πεπεισμένος ότι πολλοί συνάδελφοι στην περιοχή της Υδραυλικής που υπήρξαν μαθητές του έχουν αντίστοιχες εμπειρίες.

Ο αείμνηστος Θέμις Ξανθόπουλος ήταν ευτυχής που είδε τους υψηλούς στόχους που έβαλε 31 χρονών νέος να επιτυγχάνονται και να γεμίζουν τα Ελληνικά Πανεπιστήμια με πλειάδα Καθηγητών που εμπνευσθήκαν και ενθαρρυνθήκαν από την διδασκαλία του και την προσωπικότητα του, ήταν ευτυχής που είδε η Επιστήμη της Υδραυλικής στην Ελλάδα να απογειώνεται.

Στα ανωτέρω αναφέρθηκα στα πρώτα χρόνια του Δασκάλου μας , όπως τα έζησα. Την μετέπειτα σταδιοδρομία του Δασκάλου μας, την σημαντική του προσφορά στην Παιδεία (δυο φορές Πρύτανης στο ΕΜΠ) και στην Ελλάδα (Υφυπουργός), την περιγράφουν άλλοι συνάδελφοι.

Νίκος Κωτσοβίνος , 17/2/2022

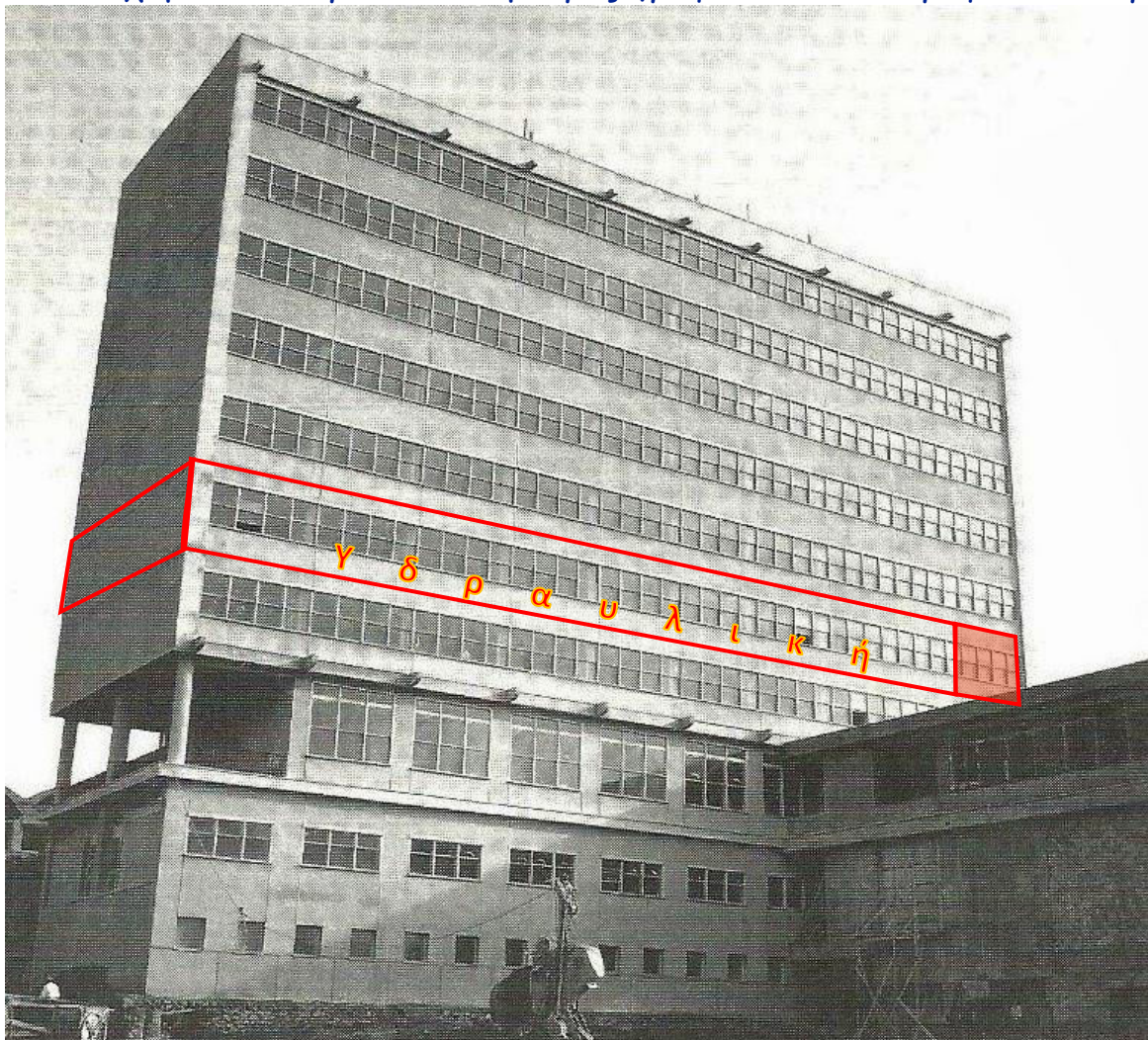

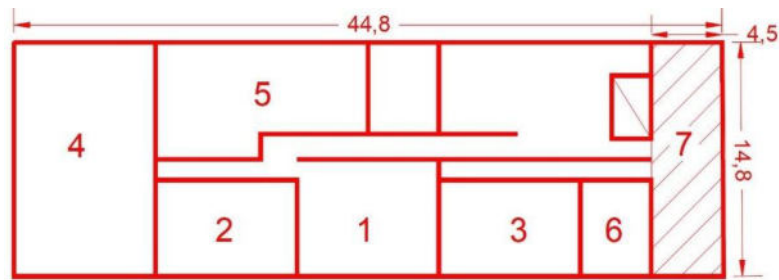
Θ.Σ. Ξανθόπουλος, Θεωρητικὴ Υδραυλική, Θεσσαλονίκη 1966 (392 σελίδες)

Κεφ.1: Έννοιες, όρια, και πεδία εφαρμογής της Μηχανικῆς Ρευστῶν
 Κεφ.2: Στοιχεῖα Διανυσματικῆς και Τανυστικῆς Λογισμῆς
 Κεφ.3, 4: Έννοιες Μηχανικῆς Συνεχῶν Μῆσων
 Κεφ.5: Εξισώσεις Μηχανικῆς Συνεχῶν Μῆσων
 Κεφ.6: Τανυστῆς ταχυτῆτων παραμόρφωσης, Νόμοι τάσεων-παραμορφώσεων
 Κεφ.7: Φυσικὴ και Μαθηματικὴ έννοια του ιξώδους
 Κεφ.8: Στατικὴ των ρευστῶν και Υδροστατικὴ
 Κεφ.9: Ρευστοδυναμικὴ, Εξίσωση συνέχειας

Κεφ.10, 11: Εξισώσεις Βερνούλλι και Εξισώσεις Ποσότητας κίνησης
 Κεφ.12: 2D Μόνιμη και Αστρόβιλη(Μ&Α) Υδραυλικὴ
 Κεφ.13: Γραφικὴ επίλυση Ραβῆλι επιπέδων(2D) Μ&Α ροῶν
 Κεφ.14, 15, 16: Μιγαδικὴ ἀνάλυση, εφαρμογές στην Μ&Α Υδραυλικὴ - Σύμμορφη απεικόνιση, με εφαρμογές στη 2D Μ&Α Υδραυλικὴ
 Κεφ.17: Αριθμητικὴ ἀνάλυση και Η/Υ
 Κεφ.18→23: Φυσικὴ ομοιότητα - Μαθηματικὴ προσομοίωση - Εργαστηριακὰ ομοιώματα
 Κεφ.24→27: Τυρβῶδεις και Στρωτῆς Ροές

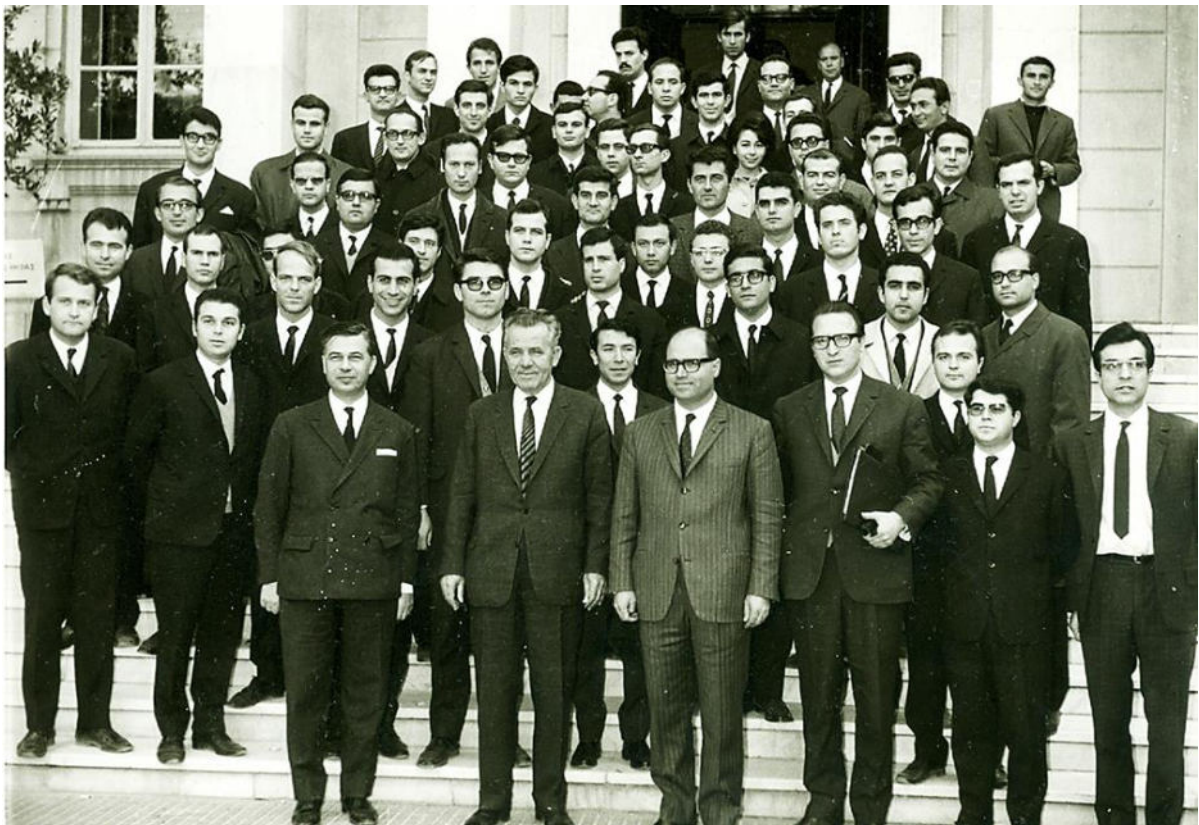
Τότε εἶχαμε ένα "τεράστιο" διαμπερές γραφεῖο στον 3^ο όροφο των Εδρῶν.

Γιατί τότε είχε πολύ μεγάλη άπλα. Όλος ο 3^{ος} όροφος ήταν του Χωραφά, δηλαδή της Υδραυλικής, δηλαδή "δικός μας". Ο Ξανθόπουλος μας έδωσε την αίθουσα 7. Στα τέλη 1965, όλοι οι της Υδραυλικής, μετακομίσαμε στο "Χωράφειον Εργαστήριο Υδραυλικής" {{Γιατί δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε ότι επί της Γης -εκτός από τη Δημιουργία και την Δημιουργικότητα της Φύσης- όλα τα καλά πράγματα, όσο Θεάρεστα και αν είναι, δεν γίνονται μόνα τους... Πάντα τα κάνει κάποιος άνθρωπος... Και αυτόν τον Άνθρωπο αξίζει και πρέπει πάντα να τον μνημονεύουμε με ευγνωμοσύνη (να λέμε την καλή μας γνώμη γι αυτόν)... }} ...Λοιπόν που λέτε εμείς όλοι μετακομίσαμε και χαρίσαμε στον Βαλαλά τον 3^ο όροφο και την Καλή μας Κυρία Άντα. Αργότερα η αίθουσα 7 δόθηκε και κάλυψε τις ανάγκες του Κλαδά, και το 1969 ήρθε στον 3^ο όροφο και ο Νίκος Παναγιωτόπουλος.

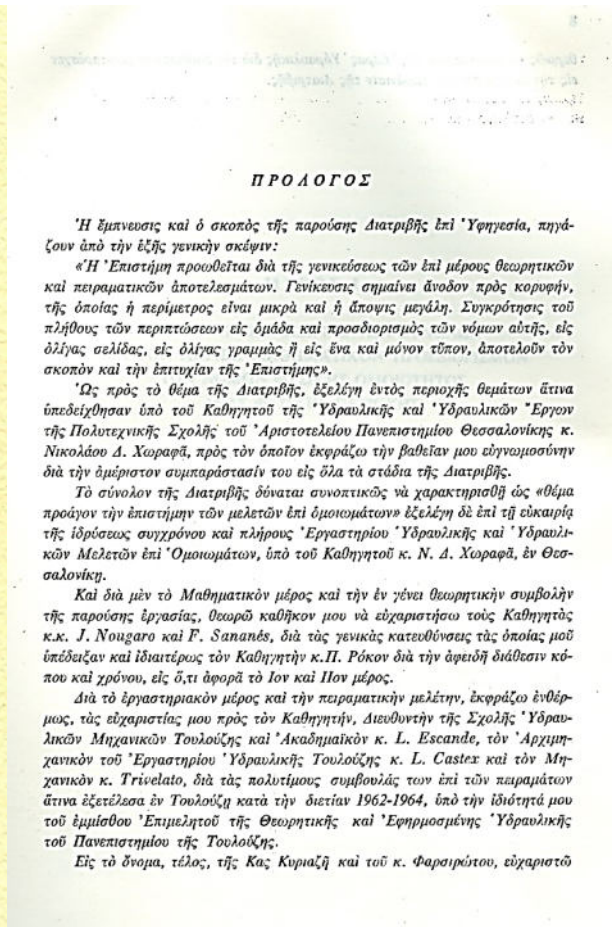
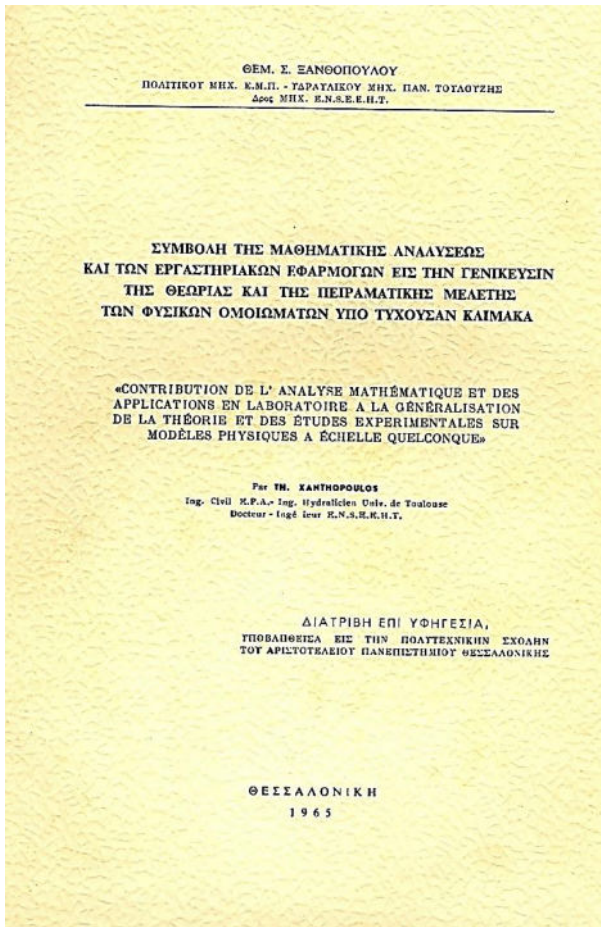
(4) Στις 25 Νοεμβρίου 1967 ορκίστηκε Πολιτικός Μηχανικός.

Και μετά πήγα Στρατό... Πρώτα Κόρινθο, Λουτράκι, μια βδομάδα Ναύπλιο και μια εκστρατεία στις "Άμφισσας τα Άγρια τα Μέρη" να λύσουμε δυο

γέφυρες Μπέλεϋ, ...Στη συνέχεια για ένα χρόνο -με την 3^η ΜΟΜΑ- στην Θάσο (Κατασκευή του δρόμου Λιμενάρια-Αλυκή), ...Και το υπόλοιπο στο Γ' Σώμα στη Θεσσαλονίκη. Στη διάρκεια των 2,5 αυτών χρόνων δεν διέκοψα με την Υδραυλική, γιατί ακόμη και όταν ήμουν στη Θάσο -μετά αίτημα που υπέβαλε ο Ξανθόπουλος- είχα άδεια από τον Διοικητή μου να κατεβαίνω κάθε Πέμπτη να κάνω τις Ασκήσεις Θεωρητικής Υδραυλικής στο 3^ο Έτος.

(5) Την άνοιξη 1965, ο Ξανθόπουλος υποστήριξε στην ΠΣ-ΑΠΘ, την Διατριβή του επί Υψηγεία

Θ.Σ. Ξανθόπουλος, Συμβολή της Μαθηματικής Αναλύσεως και των Εργαστηριακών Εφαρμογών εις την Γενίκευση της Θεωρίας και της Πειραματικής Μελέτης των Φυσικών Ομοιομάτων υπό τυχούσαν Κλίμακα, Θεσσαλονίκη 1965 (119 σελίδες)

Κεφ.1: Εισαγωγή	Κεφ.9: Μελέται Μεγάλων Υδραυλικών Έργων
Κεφ.2: Ένοια της Φυσικής Ομοιότητας	Κεφ.10: Στρεβλή κλίμακα
Κεφ.3: Θεωρητική μελέτη Φυσικής Ομοιότητος	Κεφ.11: Μελέτη εκκενωτών πλημμύρας
Κεφ.4: Αρχαί της Διαστατικής Αναλύσεως	Κεφ.12: Σφάλματα και Ακρίβεια μετρήσεων
Κεφ.5: Μαθηματική μελέτη των διαστατικών εξισώσεων και των αδιαστάτων μονωνύμων π	Κεφ.13: Είσοδος στομίων εκκενωτών πλημμύρας
Κεφ.6: Υπολογισμός πλήρους σειράς μονωνύμων π	Κεφ.14: Μηκοτομή εκκενωτών πλημμύρας
Κεφ.7,8.Νόμοι ομοιότητος τυχόντος φαινομένου της Μηχανικής Ρευστών & Μαγνητοϋδροδυναμικής	Κεφ.15: Διασπορά υδάτων και υποσκαφών εις τα κατάντι φράγματα
	Κεφ.16: Συμπεράσματα

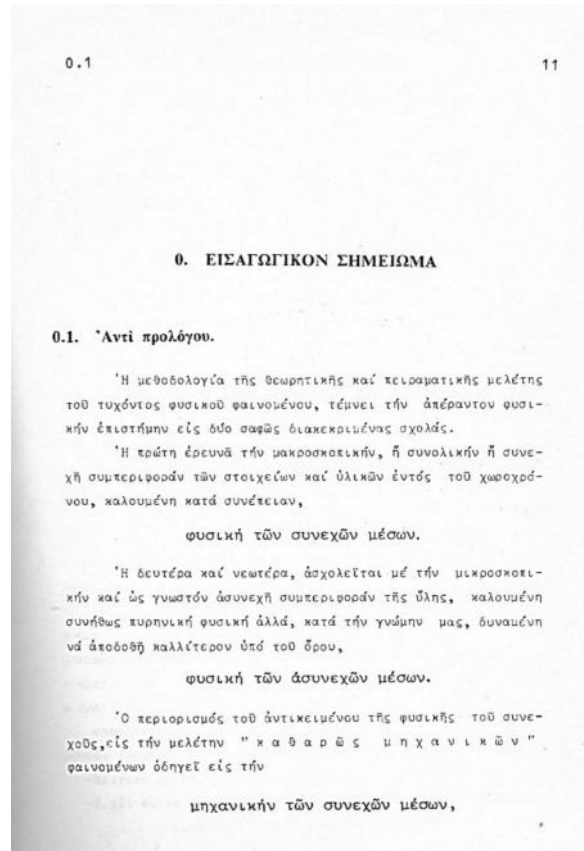
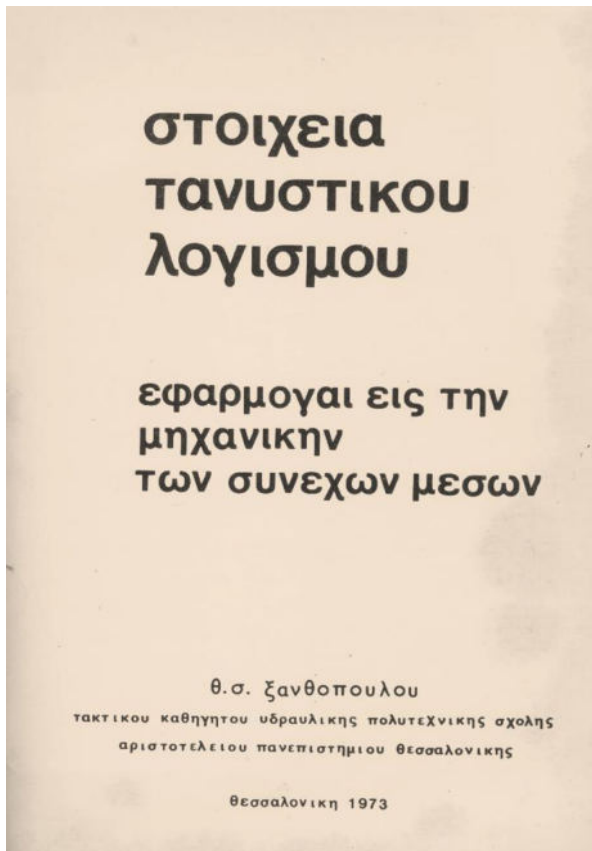
{{Σε αυτό και στα επόμενα συγγράμματα του ΘΞ, που θα αναφέρω, δίνονται τα στοιχεία του εξωφύλλου τους, τα συνοπτικά περιεχόμενά τους, και ο Πρόλογός τους στον οποίο φαίνεται ο -κατά Ξανθόπουλο- στόχος κάθε βιβλίου, ο προβληματισμός που τον οδήγησε στην συγγραφή τού κάθε βιβλίου, και απόψεις του -στα 29με39 του- επί της μεθόδευσης για την παρουσίαση και διδασκαλία της γνωστικής περιοχής του βιβλίου}}.

- (6) Εν τω μεταξύ, επειδή οι επιδόσεις των φοιτητών στην παραπάνω Θεωρητική Υδραυλική και η γενική "απορροφητικότητα ύλης" χώλαιναν, με πρόταση του ΘΞ του ανετέθη η διδασκαλία του μαθήματος "Ανώτερα Μαθηματικά ΙΙΙ" του 3^{ου} Έτους, και στα πλαίσιά του δίδαξε Τανυστικό Λογισμό, επί δύο έτη, έως το 1970, που εξελέγη Καθηγητής ο Δημήτρης Ρόκος. Για το Μάθημα αυτό συνέγραψε το Βιβλίο:

Θ.Σ. Ξανθόπουλος, Στοιχεία Τανυστικού Λογισμού - Εφαρμογές εις την Μηχανική των Συνεχών Μέσων, Θεσσαλονίκη 1973 (188 σελίδες)

Κεφ.1: Διανυσματική και τοπολογική εισαγωγή
 Κεφ.2: Τανυστική άλγεβρα
 Κεφ.3: Χώροι Riemann
 Κεφ.4: Διαφορική γεωμετρία εις 3D ευκλείδειο χώρο
 Κεφ.5.1 - 5.2: Ορθογωνικοί μετασχηματισμοί και καρτεσιανοί τανυσταί - Γενικά εξισώσεις

Κεφ.5.3: Νόμοι συμπεριφοράς της γενικής θεωρίας ελαστικότητας
 Κεφ.5.4: Νόμοι συμπεριφοράς και εξισώσεις της δυναμικής των νευτωνείων ρυστών
 Κεφ.6: Εφαρμογές εις μηχανική διαχωριστικής επιφάνειας μη-μινυσομένων νευτωνείων ρευστών (Κινηματική, Κινητική, Δυναμική διεπιφάνειας)

της όποιας ή μηχανική τών ρευστών καί ύδραυλική άποτελοϋν έπί μέρους κλάδους.

Ειδικώτερον ή ύδραυλική, μελετά κατ' άρχήν τήν δυναμικήν συμπεριφοράν τοϋ ύδατος καί είναι προφανής ή σημασία της πολυτίμου ταύτης ένώσεως είς όλας τάς έκδηλώσεις της ζωής. Αύτός είναι καί ό βασικός λόγος διά τόν όποτον σχεδόν όλοι οί πρώτοι έρευνηταί της έφηρμοσμένης έπιστήμης ήσυχολήθησαν μέ τήν ύδραυλικήν. Προέκυψεν ούτως άπό τών μέσων τοϋ παρελθόντος αιώνος μέχρι καί σήμεραν πλήθος διατριβών, άρθρων καί έν συνεχεία συγγραμμάτων έπί όλων τών κλασσικών θεμάτων αύτης, τών όποιών ό πλοϋτος καθιστά ούσιαστικώς άσήμαντον πᾶσαν νέαν βιβλιογραφικήν προσφοράν.

Πλήν όμως, αί έπί μέρους "είδικαί" γνώσεις αύξάνουν είς πάντα τομέα της έπιστήμης τοϋ μηχανικού καί περιελέκουν όλονέν καί περισσότερον τό πρόβλημα τών "βασικών γνώσεων" άς καλεΐται νά λάβη τις πρό πάσης έκπαιδεύσεως. Όδηγούμεθα ούτω συνήθως είς σκοτεινά άδιέξοδα άπό τό όποτα μόνον μία συστηματική συγκέντρωσις, κατάταξις καί ό μ ο γ ε ν ο ρ ί - η σ ι ς , ήτοι ένιαία θεμελίωσις τών άρχών τών έπί μέρους θεμάτων έπί τών όποιών στηρίζεται έκαστος κλάδος, είναι δυνατόν νά σώση καί όδηγήση πάλιν είς τό καθαρόν φῶς της έπικοινωνητικής γνώσεως.

Ή παρουσίαις αύτη τών κλασσικών καί έν πολλοίς τετριμμένων έπιστημονικών θεμάτων, υπό μίαν νέαν, διαυγεστέραν άξιωματικήν μορφήν, δέν είναι νέα, άπετέλεσεν δέ τό άντικείμενον πολλών ώραίων εργασιών μέ έπιστέγασμα τήν σειράν τών έκδόσεων της σχολής Βουλβακί, ήτις ούσιαστικώς έθεμελίωσεν έπί νέων ίσχυρών βάσεων όλην τήν μαθηματικήν έπιστήμην. Συνεπώς είναι σαφείς οί σκοποί καί έπικοινωνητικά τά άποτελέσματα πάσης άναλόγου προσπαθείας, έστω καί έν άφορά είς άπλά θέματα της τρεχούσης έφηρμοσμένης έπιστήμης.

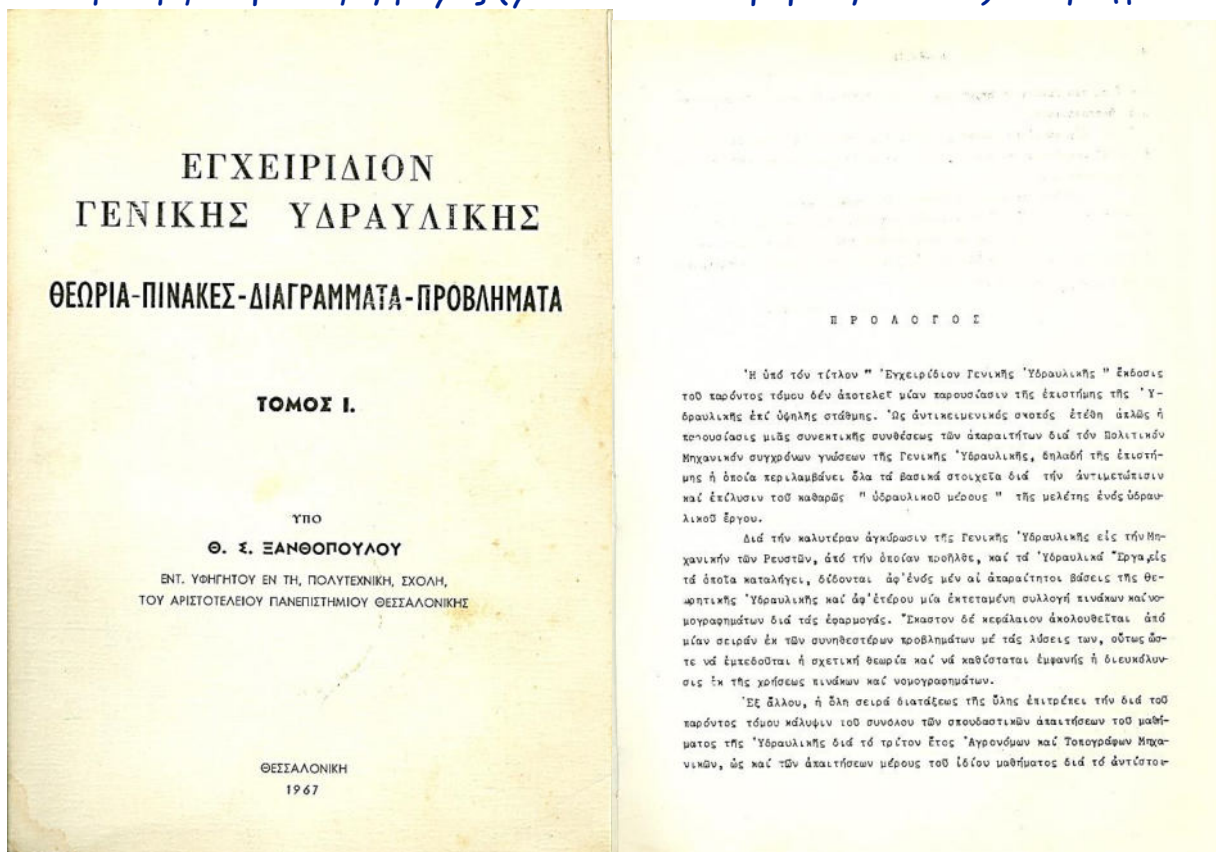
Γνωρίζοντες τήν δέξντητα τοϋ προβλήματος της συσσωρευσεως μεγάλου όγκου βασικών, ήτοι προπτυχιακών, γνώσεων είς τά προγράμματα φοιτήσεως τών Πολυτεχνείων έν Ελλάδαί καί έν-θαρρυνόμενοι άπό τήν άναφερθεΐσαν άνωτέρω γενικήν ποσοτάθειαν μίδς "όμογενοποίησης" καί άξιωματικής έμπεδώσεως τών κλασσικών γνώσεων της έποχής κατηυθύναμεν τήν όργάνωσιν τών έν τή Πολυτεχνική Σχολή τοϋ Άριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μαθημάτων μας της ύδραυλικής υπό τό ως άνω πνεϋμα. Ή έπί διετίαν δοκιμαστική έφαρμογή τοϋ συστήματος τούτου, έδειξεν πρώτον μίαν σημαντικήν βελτίωσιν της άποδόσεως τών σπουδαστών είς τήν κατανόησιν τών έπί μέρους ειδικών προβλημάτων βάσει τών γενικών άρχών καί παραδοχών της μηχανικής τών συνεχών μέσων, ώδήγησεν δέ έν συνεχεία είς τήν σοβαράν μείωσιν τοϋ όγκου της διδακτέας ύλης είς όρελος τών άσκήσεων καί εργαστηριακών έφαρμογών.

Ένεφανόση όμως μία σοβαρωτάτη δυσχέρεια παρακολούθησεως ώς έκ της έλλείψεως ένός συμπληρωματικού μαθηματικού ύποβάθρου, έπί πλέον της ύλης τών δύο πρώτων έτών σπουδών. Ή είσαγωγή τών μαθηματικών καί είς τό τρίτον έτος σπουδών, όμοϋ μετά της έπί διετίαν αναθέσεως διδασκαλίας τούτων, μίς έπέτρεψεν νά συγκεντρώσωμεν καί αναλύσωμεν τας άμέσους ανάγκας τών σπουδαστών είς μαθηματικά συμπληρώματα, διά μίαν ά ν ε - τ ο ν π α ρ α κ ο λ ο υ θ η σ ι ν ένός προπτυχιακοϋ ή μεταπτυχιακοϋ μαθήματος τής μηχανικής τών συνεχών μέσων.

Διά τοϋτο καί άπεφασάσαμεν τήν άμεσον έκδοσιν τοϋ παρόντος τεύχους.

Θεσσαλονίκη, Ίανουάριος 1973
Καθηγητής Θ.Σ. Ξανθόπουλος

(7) Όπως λέει ο Νίκος πιο πάνω «Ο ΘΞ τα επόμενα χρόνια προάρμοσε τα μαθήματά του σε πιο κατανοητά μαθηματικά, πάλι σε υψηλό επίπεδο, αλλά με έμφαση σε εφαρμογές (για τον Μελετητή-Υδραυλικό)». Πράγματι...

γον έτος των Πολιτικών Μηχανικών έν τή Πολυτεχνική Σχολή τοο Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Είς τήν δλην σύνταξιν, πολύτιμος ύπερην ή συμπράτασις τοο έκλεκτοο συναδέλφου κ. Δ.Κόμη, προς τόν ύποτον έκφορών καί έντεϋθεν τήν εύγνωμοσύνην μου.

Έκτιθυμώ έξ άλλου νά εύχαριστήσω θερμώς τήν βοηθόν μου δ.Κ.Παπαδόστρου διά τήν ύπ'αυτής γενικήν έβοστειάν της εκδόσεως καί έπιμελή διόρθωσιν των δοκιμίων, ώς καί τούς βοηθούς μου κ.κ. Ι.Γκανουλίη καί Δ. Δημητριάδην διά τήν συμβολήν των είς τή άφορσά τό μέρος των προβλημάτων Θεσσαλονίκη, 'Ιούλιος 1967

Θ. Γ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ

ΤΟΜΟΣ Ι

Θ. Ξ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1974

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ή έξέ μίαν συνεχρή όκταετίαν διδασκαλία τοο μαθήματος της ύδραυλικής είς τά Γ' καί Δ' έτη σκουδών τοο τμήματος πολιτικών μηχανικών ώς καί είς τό Γ' έτος τοο τμήματος άγρονόμων καί τοπογράφων μηχανικών της Π.Σ.Α.Π.Θ., έν συνύπαρξή καί μέ διδακτικήν έμπειρίαν έξ άλλων παρεμφερών σχολών της άλλοδακτικής μάς ώδήγησεν είς τά κάτωθι συμπεράσματα:

α) Τό έσχδον εκπαιδευτικόν σύστημα της μέσης παιδείας καί ή διδασκαλεία είς τά δύο πρώτα έτη σκουδών της Πολυτεχνικής Σχολής ύλη, άέν προσφέρουν, καλώς ή κακώς, τό απαραίτητον φυσικόν υπόβαθρον διά μίαν άμεσον άντίληψην καί έβοστειάν των φαινομένων της μηχανικής των ρευμάτων καί ύδραυλικής.

β) Αί μαθηματικά γνώσεις των τριτοετών σκουδαστών της Πολυτεχνικής Σχολής άέν καθιστούν αυτούς έκανούς νά παρακολουθήσουν άνέντως μίαν ολοκληρωμένη μαθηματικήν θεωρίαν των φαινομένων μηχανικής ρευμάτων καί ύδραυλικής.

γ) Ή έν τή ελασίω τοο μαθήματος της ύδραυλικής είσαγωγή των απαραίτητων συμπληρωματικών μαθηματικών γνώσεων έτετρέβεν μίαν κατ'άρχην έκανοποιητικήν παρακολούθησιν. Πλήν ύμως διεπιστάθη συντόμως ότι παρ'όλην τήν παράλληλον έν τή έργαστηριών άσκησιν των σκουδαστών, ή τελική σύνθετος καταπόησις τοο τριετίχου,

μαθηματική θεωρία - φυσική άπεικόνησις - έφαρμογές

ήτο διά τούς περισσότερους έξ αυτών άδύνατος.

δ) Ή έμπειρία, προσωπική άλλά καί ζώνη, άπέδείξεν τελικώς ότι ή κάλυψις των ώς άνω κενών μέ τελικόν σκοπόν τήν άναμερθεύσαν σύνθετον καταπόησιν της ύδραυλικής είς τό έτεέσον των Εύρωπαικών Πολυτεχνείων, έπιτυγχάνεται διά τοο άκολούθου χρονοειαγράμματος διδασκαλίας:

Α' έξόμηνον τρίτου έτους σκουδών

- κάλυψις έντός 30 έως 36 ώρων διδασκαλίας καί άσκήσεων άπό έξόδων όλων των βασικών φυσικών γνώσεων της "σ τ ο ι χ ε ι υ δ ο υ ς υ δ ρ α υ λ ι κ ή ς" διά των άπλουστέρων δυνατών μαθηματικών καί τή βοηθεύσά παραλληλίων έργαστηριακών άσκήσεων.
- Παράλληλος μαθηματική κροταρασκήή των σκουδαστών μετά είσαγωγής των γενικών άρχων καί έξισώσεων έκ της μηχανικής των συνεχών μέσον μέχρι καί της μηχανικής των άσυμμετέτων ρευμάτων, είς 20 έως 25 ώρας διδασκαλίας καί άσκήσεων άπό έξόδου.

Β' έξόμηνον τρίτου έτους σκουδών

- Πλήρης μαθηματική καί φυσική άνάπτυξις των φαινομένων της κλασσικής ύδραυλικής είς μόνιμον όρειταιν, έκτός των κεραλαίων ροής διά κορώδους μέσου καί στεροεπαροχής ύδατορευμάτων, είς 55 ώρας διδασκαλίας καί άσκήσεων άπό έξόδου, μετά παραλληλου άλοκληρώσεως των έργαστηριακών άσκήσεων.

Α' έξόμηνον τετάρτου έτους σκουδών

- Συμπλήρωσις των μόνιμων κινήσεων διά των κεραλαίων ροής διά κορώδους μέσου καί στεροεπαροχής ύδατορευμάτων μετά παραλληλου είσαγωγής είς τας μή μόνιμους κινήσεις της κλασσικής ύδραυλικής καί είδικώτερον είς τά φαινόμενα κλίματος κρισθ είς άγωγούς ύπό πίεσιν καί κυματισμών είς άνοικτάς διωρύγας, είς 55 ώρας διδασκαλίας καί άσκήσεων.

Ή ύπό τόν τίτλον "Έγχειρίδιον Γενικής Ύδραυλικής" εκδόσις τοο παρόντος τόμου δίδει άκριβώς τας βασικάς γνώσεις της "φυσικής ύδραυλικής" τοο Α' έξόμηνον σκουδών καλύπτουσα ώς ήδη άνεφέρθη 30 έως 36 ώρας διδασκαλίας καί άσκήσεων άπό έξόδου, περιλαμβάνει δέ έκονά στοιχεα διά μίαν πρώτην έπιτυχή άντιμετώπισην καί έξελυσιν τοο καθωρως "ύδραυλικού μέρους" της μελέτης ένός συνήθους ύδραυλικού έργου. Έκαστον κεφάλαιον συνοδεύεται άπό μίαν σειράν κινώων ή νομογραφήμων καί άκολουθούν τά συνήθη προβλήματα μέ τας λύσεις των, ούτως ώςτε νά συνδέεται ή σχετική θεωρία μετά τοο φυσικού προβλήματος καί των έφαρμογών. Ή όλη σειρά διατάξεως της ύλης έπιτρέπει τέλος τήν διά τοο παρόντος τόμου κάλυψιν τοο συνόλου των σκουδαστικών άπαιτήσεων τοο μαθήματος της ύδραυλικής, άιρακείας ένός μόνου έξαμήνου, διά τό τμήμα των άγρονόμων καί τοπογράφων μηχανικών.

Αράττομαι της εύκαίριός διά νά εύχαριστήσω θερμώς τούς έπιμελητές καί βοηθούς της έξόδος Ύδραυλικής κ.κ. Γ. Μεκαλαούσην, Α. Δημητριάδην καί όίδα Α. Ζορμπά διά τήν συμβολήν των είς τήν όλην διδασκαλείαν καί τας άσκήσεις τοο μαθήματος ώς καί τούς παρασκευαστάς όίδα Ε. Μετίμφοργου καί κ. Α. Φυκλιανόην διά τήν έπιμελείαν της όλης εκδόσεως.

Θεσσαλονίκη, 1973

Θ. Γ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

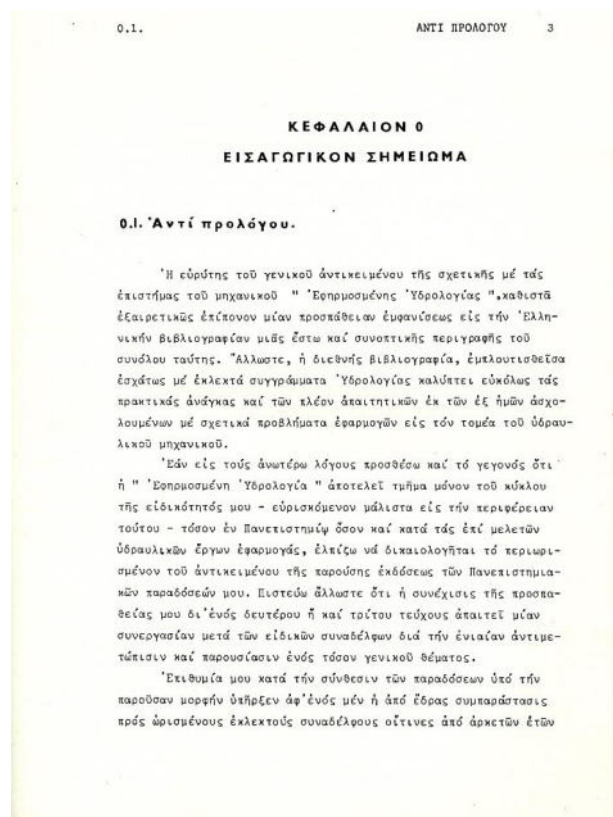
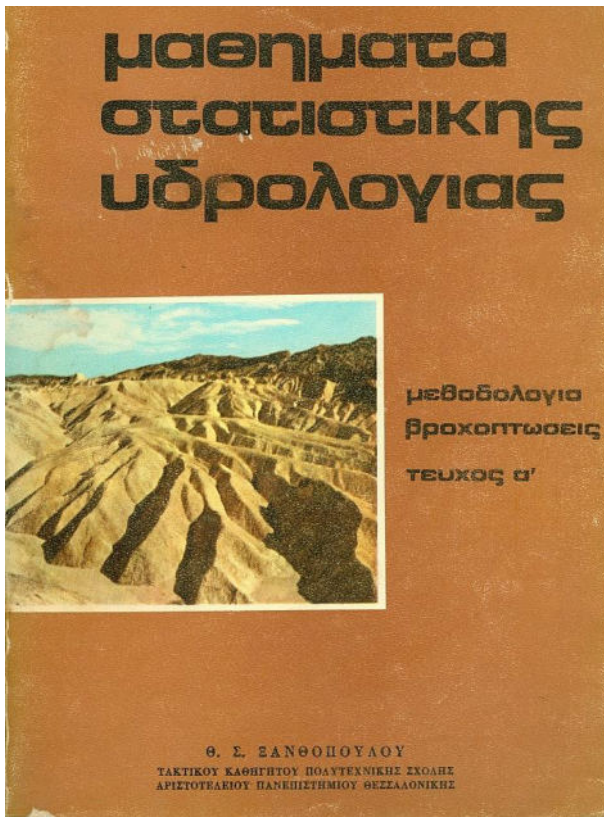
...αυτή είναι η προσαρμοσμένη "Γενική Υδραυλική" του. Ενώ το Σύγγραμμα δεν άλλαξε πολύ από την έκδοση του 1967 ως την έκδοση του 1974, στους δυο παραπάνω Προλόγους παρακολουθούμε πώς άλλαξε ο Συγγραφέας.

Και αυτή είναι μια συγκριτική παράθεση των Περιεχομένων της "Θεωρητικής Υδραυλικής" και της "Γενικής Υδραυλικής" του Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου, σε μια συγκυρία "απόλυτης" χρονολογικής σύμπτωσης.

Θ.Σ. Ξανθόπουλος Θεωρητική Υδραυλική Θεσσαλονίκη 1966 (392 σελίδες)	Θ.Σ. Ξανθόπουλος Εγχειρίδιο Γενικής Υδραυλικής Θεσσαλονίκη 1967 (274 σελίδες)
<p>Κεφ.1: Εισαγωγικές έννοιες, Όρια και πεδία εφαρμογής της Μηχανικής Ρευστών (1% του βιβλίου)</p> <p>Κεφ.2: Στοιχεία Διανυσματικού και Τανυστικού Λογισμού (6% τ.β.)</p> <p>Κεφ.3, 4: Έννοιες Μηχανικής Συνεχών Μέσων (3% τ.β.)</p> <p>Κεφ.5: Εξισώσεις Μηχανικής Συνεχών Μέσων (4% τ.β.)</p> <p>Κεφ.6: Τανυστής ταχυτήτων παραμόρφωσης, Νόμοι τάσεων-παραμορφώσεων (2% τ.β.)</p> <p>Κεφ.7: Φυσική και Μαθηματική έννοια του ιξώδους (2% τ.β.)</p> <p>Κεφ.8: Στατική των ρευστών και Υδροστατική, Ασκήσεις (6% τ.β.)</p> <p>Κεφ.9: Ρευστοδυναμική, Εξίσωση συνέχειας (3% τ.β.)</p> <p>Κεφ.10, 11: Εξισώσεις Bernoulli και Εξισώσεις Ποσότητας κίνησης, Ασκήσεις (8% τ.β.)</p> <p>Κεφ.12: 2D Μόνιμη και Αστρόβιλη_(M&A) Υδραυλική (2% τ.β.)</p> <p>Κεφ.13: Γραφική επίλυση Prážil επιπέδων(2D) M&A ροών (1% τ.β.)</p> <p>Κεφ.14, 15, 16: Μιγαδική ανάλυση, εφαρμογές στην M&A Υδραυλική - Σύμμορφη απεικόνιση, με εφαρμογές στη 2D M&A Υδραυλική, Ασκήσεις (16% τ.β.)</p> <p>Κεφ.17: Αριθμητική ανάλυση και Η/Υ (6% τ.β.)</p> <p>Κεφ.18→23: Φυσική ομοιότητα - Μαθηματική προσομοίωση - Εργαστηριακά ομοιώματα, Ασκήσεις (16% τ.β.)</p> <p>Κεφ.24→27:Τυρβώδεις και Στρωτές Ροές, Ασκήσεις (17% τ.β.)</p>	<p>Κεφ.1: Εισαγωγικές έννοιες, Μονάδες μετρήσεως Πίνακες, Διαγράμματα, Προβλήματα (10% του βιβλίου)</p> <p>Κεφ.2: Υδροστατική, Πίνακες, Διαγράμματα, Προβλήματα (19% τ.β.)</p> <p>Κεφ.3: Υδροδυναμική, Πίνακες, Διαγράμματα, Προβλήματα (20% τ.β.)</p> <p>Κεφ.4: Ροή εξ οπών στομίων και οχετών Πίνακες, Διαγράμματα, Προβλήματα (9% τ.β.)</p> <p>Κεφ.5: Εκχειλισταί, Πίνακες, Διαγράμματα, Προβλήματα (22% τ.β.)</p> <p>Κεφ.6: Στοιχεία επί των ομοιωμάτων και Διαστατική Ανάλυσης, Πίνακες, Διαγράμματα, Προβλήματα (14% τ.β.)</p>

- (8) Τον Σεπτέμβριο 1970 διορίστηκε στους ΠΜ-ΑΠΘ Βοηθός του Καθηγητή Ξανθόπουλου και συνέχισα τις Ασκήσεις της Θεωρητικής Υδραυλικής του, στο 3^ο Έτος. Παράλληλα ο ΘΞ ξεκίνησε την υλοποίηση της ιδέας του να

βελτιστοποιήσει τη στατιστική επεξεργασία Ελληνικών βροχομετρικών δεδομένων, με στόχο τη δημιουργία και στην Ελλάδα υδρολογικών βάσεων πλέον αξιόπιστων. Και όπως είχε κάνει με την "τανυστική" Μηχανική Ρευστών, ξεκίνησε από να γράψει και να διδάξει "Στατιστική Υδρολογία".

έφαρμόζουσαν επίτυχως μίαν σοβαράν στατιστικήν επεξεργασίαν των πτωχών 'Υδρολογικῶν δεδομένων ἐντός τοῦ Ἑλλαδικοῦ χώρου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ συστηματικὴ μετὰδοσις τῆς προκειμένης μου ἐμπειρίας ἐπὶ τῆς ἐκπονήσεως ὑδρολογικῶν μελετῶν. Πράγματι, τὰ εἰς τὰς ἀρμοδίας ὑπερσείας ὑφιστάμενα στοιχεῖα, μάλιστα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρχισαν νὰ συστηματοποιηθῶσι, ὑφίστανται δὲ εἰσὲτι σοβαρῶταται ἐλλείψεις εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν προγραμματισμένην συμπλήρωσιν τῶν ὑδρολογικῶν μας σταθῶν. Κατὰ συνέπειαν ἡ ἀνάγκη μὲς σοβαρᾶς στατιστικῆς επεξεργασίας τῆς " πληροφορίας ", ἥτοι τῶν ὑπαρχόντων ὑδρολογικῶν δειγμάτων, εἶναι πλέον ἢ ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἔστω καὶ στοιχειώδη ἐκτίμησιν τῆς ἀποροφῆς, καθοριζομένου ὑποχρεωτικῶς καὶ τῶν ὁρίων ἐμπιστοσύνης διὰ τὴν καταλλήλως ἐκλεγέντα βαθμῶν ἐμπιστοσύνης. Τοῦτω δὲ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀνάγκη αὕτη εἶναι, διὰ τὸ πτωχόν καὶ εἰς κυκνότητι ἀλλὰ καὶ εἰς ἀξιώσιστα στοιχεῖα ὑδρολογικῶν μας δίκτυων πολὺ πλέον βασικὴ καὶ οὐσιώδης συγκρινομένη μετὰ ἀντιστοίχους ἀνάγκας ἄλλων, πλέον ὀργανωμένων ἀπὸ ἀπόφους ἀποθεμάτων καὶ συλλογῆς ὑδρολογικῶν δεδομένων, χωρῶν.

Ἡ ἀπὸ ἔδρας ἀνάγκαις ἠρωσμένων μόνον γενικῶν στοιχείων τῆς 'Υδρολογίας, μετ' ἔμφασιν εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον τῆς στατιστικῆς επεξεργασίας τῆς πληροφορίας, πιστεύω ὅτι δὴ δόση εἰς τὴν νέαν γενεάν τῶν μηχανικῶν τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν διὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν ἀντιστοίχων μελετῶν, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς προσαφείας ἡμῶν τῶν παλαιότερων ἀλλὰ καὶ ἀποτελεσματικωτέρων ὀργάνων καὶ λειτουργιῶν τῶν ἀντιστοίχων φορέων τῶν ὁποίων δὴ ἀποτελέσουσι τὰ βασικὰ στελεχῆ.

Ἐκείτω δὲ καὶ εἰς τοὺς καλαιότερους συναδέλφους δὴ ἀποβῆ χρήσιμος ἡ ἀνάπτυξις τῆς μεθοδολογίας καὶ τῶν ἐφαρμογῶν τῆς στατιστικῆς ὑδρολογίας. Διότι, ἐὰν τὰ περιγραφικὰ κεφάλαια τῆς ὑδρολογίας εἶναι εὐκόλως προσιτά, εἶναι φυσικὸν νὰ συναντοῦσι δυσκολίας εἰς τὸ μαθηματικὸν ὑπόβαθρον, ὅσαι ἐξ αὐτῶν ἔχουν ἀπολέσει τὴν στεγνὴν ἐκφάνν μετὰ τὰ εἰδικὰ κεφάλαια τῆς θεωρίας τῶν πιθανοτήτων. Ἡ ἀκολουθοῦσεν παρουσίασις τῶν βασικῶν ἐννοιῶν

καὶ μεθόδων εἰς τὸ παρὸν τεῦχος θελεῖ εὐκόλως εἰσαγῆναι πάντα μὴ μεμνημένον εἰς τὴν οὐσίαν τῶν διαφόρων μεθόδων ἐφαρμογῆς, βεβαίως μετὰ μίαν σχετικὴν ἐπιμονὴν ἰδίως εἰς ὅτι περιέχει τὸ κεφάλαιον 1. Πλὴν ὅμως πιστεύομεν ἅπαντες οἱ κάπως περισσοτέρων ἀσχοληθέντες μετὰ τὸ ἅλον θέμα ὅτι ἀξίζει ἀπολύτως τὸν κόπον ἢ καταβληθροσμένην προσπάθειαν, λόγῳ τῆς θεμελικῆς σημασίας τοῦ ἀντικειμένου καὶ τῶν πολλατῶν ἐφαρμογῶν του καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῆς 'Υδρολογίας.

Ἐπιθυμῶ ἐν κατακλείδι νὰ εὐχαριστήσω, τοὺς ἀσχολουμένους μετ' ὑδρολογίαν ἐπιστήμονας διὰ τὴν ἐν γένει συμπαραστάσιν των εἰς τὴν διὰδοσιν στοιχείων, τοὺς βοηθοὺς μου κ. Γ.Ι. Μεγαλοπούταν καὶ δ. Α. Ζορμπᾶ διὰ τὴν ὀλην συμβολὴν των εἰς τὴν παρουσῶν ἔκδοσιν, τὴν παρασκευαστὴν μου κ. Ἄντ. Φωκιογιάννην διὰ τὴν ὑπομονὴν του εἰς τὴν δακτυλογράφησιν τοῦ κειμένου καὶ τὴν ὑπερέπλησιν τῶν διαφόρων τεχνικῶν δυσχερειῶν.

Θεσσαλονίκη, Ἰανουάριος 1972
Καθηγητὴς Θ. Σ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Το δέλεαρ ήταν δελεαστικό και έτσι αρχίσαμε -και στη θεωρία και στις ασκήσεις και στο βιβλίο του Ξανθόπουλου- από το μηδέν αλλά με α λα καρτ saltations {{όπως λέμε στα φερτά και όπως φαίνεται πιο κάτω: → δειγματικός χώρος → πιθανότητες → κατανομή Gauss → ασύμμετρες κατανομές ... }}.

Θ.Σ. Ξανθόπουλου, Μαθήματα Στατιστικής Υδρολογίας, Θεσσαλονίκη 1972 (251σ.)

Κεφ.1.1: Γεγονός, Πιθανότητα, Δοκιμή
 Κεφ.1.2: Κανονική κατανομή Gauss, Ασύμμετρες κατανομές (Galton, Fuller, Gumbel, Pearson, ...)
 Κεφ.1.3-1.5: Δοκιμή χ^2 , Εκτίμηση παραμέτρων κατανομών
 Κεφ.1.6-1.8: Στατιστική εμπιστοσύνη δείγματος, Νόμοι περισσοτέρων μεταβλητών
 Κεφ.2.1-2.3: Βροχομετρία

Κεφ.2.4: Ομογενοποίηση μεγιστοποίηση δεδομένων βροχομετρικών (διπλή αθροιστική καμπύλη)
 Κεφ.2.5-2.9: Μέθοδος Thiessen, Μέθοδος ισουετίων, Διανομή και ένταση βροχοπτώσεων
 Κεφ.3: Εφαρμογές στον Ελλαδικό χώρο (Καβάλα, Μείζων περιοχή Θεσσαλονίκης, Αλεξάνδρεια, Καστοριά)

Το 1974 εξελέγη Καθηγητής ο Χαράλαμπος Φραγκάκης και στο Πρόγραμμα Σπουδών ΠΤΜ-ΑΠΘ μπήκαν και η Στατιστική και η Αριθμητική Ανάλυση.

The image shows three pages of a handwritten table, likely a course schedule or credit calculation sheet. The table has columns for course subjects and credit points. The subjects listed include 'ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΛΑΣΜΑΤΟΣ', 'ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ', and 'ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΥΔΡΟΛΟΓΙΑΣ'. The credit points are indicated by numbers in circles, and some are checked with a mark. The table is organized into sections, with the first section having a total of 22 credits and the second section having a total of 20 credits.

(9) Το 1972 έκανα -με Γαλλική υποτροφία στη Sogreah- ειδίκευση στα Υδραυλικά ομοιώματα Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης... Και φτιάξαμε στο εργαστήριο το υδραυλικό ομοίωμα ατμοσφαιρικής ρύπανσης της ευρύτερης Θεσσαλονίκης... Και "κόλλησα" με τα Ρεύματα Πυκνότητας (Density Currents)... Και έστρεψα και το διδακτορικό σε αυτά... Και κατασκεύασα έναν κινούμενο σκοτεινό θάλαμο που πηγαινοερχόταν πάνω στο κανάλι του εργαστηρίου και φωτογράφιζε ταυτόχρονα σε τομή-κάτοψη διδιάστατη ροή δύο στιβάδων {{πχ αλμυρή σφήνα σε εκβολή ποταμού}}... Και άρχισα να ψάχνω το φαινόμενο υπολογιστικά... Και ανακάλυψα τον Mike B. Abbott... Και ο ΘΞ μου έδωσε ένα χρόνο άδεια και μάλλον μου βρήκε και την υποτροφία και πήγα στο Delft (1974-75)... Και γνώρισα τον Abbott από κοντά... Και τέλειωσα το διδακτορικό που είχε και Ρεύματα Πυκνότητας και Διεπιφάνειες και Navier Stokes και Υπολογιστική Υδραυλική και

Χαρακτηριστικές και πολύ Abbott... Και Σεπτέμβριο 1975 πήρα Δίπλωμα Υδραυλικού Μηχανικού (Delft) και Ιούνιο 1976 Διδακτορικό ΑΠΘ με Ξανθόπουλο {{άρα το 1975-76 ο ΘΞ έκλεινε υποχρεώσεις προς το ΑΠΘ}}.

(10) **Conquest of NTUA - Κατάκτηση του ΕΜΠ** {{Μουσική επένδυση by Vangelis}}

Θα ήταν μάλλον άνοιξη, και μάλλον το «Σωτήριοι Έτος 1974» όταν φάνηκε ότι ο Ξανθόπουλος κυνηγά το Μετσόβιο, άρα από το ΑΠΘ τον χάνουμε. Τότε δεν το είχα συνειδητοποιήσει ως απώλεια, αλλά ως έναν ακόμη από τους στόχους του Καθηγητή μας Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου. Και προφανώς όπου θα ήθελε και μπορούσα, ήμουν εκεί να βοηθήσω. Και μου ζήτησε να του ετοιμάσουμε 5-6 διαφάνειες {{για το τότε "εργαλείο" επιδιασκόπιο}}

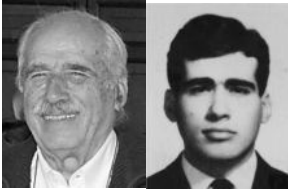

μιας "διάλεξης-μάθημα" ενώπιον των Καθηγητών του ΕΜΠ. Του τις ετοιμάσαμε με τον Παρασκευαστή μας Α. Φωκιανάκη. Και όταν κατέβηκε στην Αθήνα για να κάνει στο ΕΜΠ το "Μάθημα" «**Εισαγωγή εις την Μελέτην της Δυναμικής Συμπεριφοράς Μη Νευτωνίων Ρευστών και Βιομηχανικά Εφαρμογαί**» κατεβήκαμε κι εμείς με την Αγγέλα όχι για να τον ακούσουμε (...και προφανώς ούτε το είχε ζητήσει), αλλά μόνο διότι θέλαμε και εμείς -χωρίς ίσως να το συνειδητοποιούμε- να είμαστε και εμείς παρόντες στο "Conquest του ΕΜΠ" (σα να ήταν κάτι δικό μας)... Και ήμασταν από τους πρώτους που φτάσαμε, αργά απόγευμα στο Αμφιθέατρο Γκίνη... Καθίσαμε κάτω-κάτω, στη δεξιά -προς τα πάνω- πτέρυγα... Και το Αμφιθέατρο Γκίνη γέμισε τελείως... Και ήρθαν εκεί και ήταν όλοι παρόντες, και ο Πρύτανης τού ΕΜΠ και Ακαδημαϊκός Περικλής Θεοχάρης, και πολλοί Καθηγητές του και πολλοί φοιτητές του... Και εμείς βέβαια δεν αμφιβάλαμε καθόλου για τον δάσκαλό μας... όμως όταν τέλειωσε, ξέραμε ότι είχε κερδίσει τις εντυπώσεις όλων. Και τώρα, που

κύλισε η Ιστορία -που πέρασαν από τότε σχεδόν 50 χρόνια- ξέρουμε ότι στα 46 χρόνια που ακολούθησαν από 1975 ως 2021 κατάκτησε και το Μετσόβιο ως ζώσα ιδέα και το Μετσόβιο ως ζώσα οντότητα, και όχι μόνο.

(11) Και αυτή δεν ήταν η μόνη "ομαδική εκστρατεία" της Έδρας Υδραυλικής υπό Θ. Ξανθόπουλο... Και τα Διεθνή Συνέδρια (ΔΣ) της ΙΑΗΡ (Διεθνούς Ενώσεως Υδραυλικών Ερευνών) ήταν αδυναμία μας. Το καλοκαίρι του 1973 πήγαμε στο 15^ο ΔΣ της ΙΑΗΡ στην Κωνσταντινούπολη (Μίμης, Αγγέλα, Τάκης, Ηρακλής, Γιώργος). Το καλοκαίρι του 1975 πήγαμε στο 16^ο ΔΣ της ΙΑΗΡ στο Σάο Πάολο (Θέμης, Τάκης, Ηρακλής, Γιώργος). Το καλοκαίρι του 1977 πήγα μόνος -από αδράνεια- και στο 17^ο ΔΣ της ΙΑΗΡ στο Baden-Baden. Και αυτά τα γράφω, μόνο και μόνο για να προσθέσω ότι το Σάο Πάολο ήταν δύσκολος στόχος (γιατί είχε μεγάλο κόστος εισιτηρίων)... Αλλά φρόντισε ο ΘΞ (με το δικό του κύρος) να βρει την απαιτούμενη οικονομική ενίσχυση... Και δεν περιορίστηκε στον εαυτό του, αλλά φρόντισε και για τους 3 βοηθούς του... Και για μένα που τότε ήμουν για μεταπτυχιακά στο Delft φρόντισε να μου βγάλει και να μου στείλει και το εισιτήριο στην Ολλανδία. Και κάτι τέτοια ούτε προφανή είναι ούτε πολυσυνηθίζονται, in our days.

Και όπως σου είπα Νίκο, όλα αυτά τα ξετρύπωσα και τα ξαναθυμήθηκα χάρις στο προηγούμενο Άρθρο σου. Και έχει και άλλα... και άλλα... και άλλα...

**ΑΥΤΗ Η ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΠΙΤΣΙΡΙΚΑ-ΦΟΙΤΗΤΗ
ΚΑΙ ΠΙΤΣΙΡΙΚΑ-ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΗΤΑΝ ΜΟΝΑΔΙΚΗ
ΚΑΙ ΑΝΕΠΑΝΑΛΗΠΤΗ**

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΥΛΩΝΑΣ

Για το δάσκαλό μου και φίλο μου Θέμη Ξανθόπουλο έχω πολλά να εξιστορήσω. Θα περιοριστώ όμως λακωνικά σε δυο τρία από αυτά που βίωσα μαζί του.

Την δεκαετία του '60, φοιτητής στην Πολυτεχνική Θεσσαλονίκης, σχημάτιζα -χρόνο με τον χρόνο- την βεβαιότητα ότι στην Σχολή μας γινόταν μια σοβαρή έκρηξη ανάπτυξης μοναδικών γνώσεων, μέσα σε δομές Εδρών Καθηγητών μας.

Μια πλειάδα Καθηγητών όπως Νιτσιώτας, Σιμόπουλος, Λαδόπουλος με Αυδή κι άλλοι μας οδηγούσαν, καθένας στον τομέα του, σε πρωτοποριακές μεθόδους και εφαρμογές, που ξεπερνούσαν πολλές φορές αντίστοιχες εμπειρίες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα με παράδοση και ιστορία.

Σε αυτό το πανεπιστημιακό κλίμα ο φίλος μας Καθηγητής Θέμης Ξανθόπουλος, τον Οκτώβριο του 1964, στο 3^ο Έτος μας, έκανε το πρώτο ακαδημαϊκό του βήμα στην Θεωρητική Υδραυλική και αφού μας αιφνιδίασε όλους με τους πολύ προχωρημένους τρόπους υπολογισμών, υποχρεώθηκε να μας διδάξει ειδικά τμήματα των Ανωτέρων Μαθηματικών για να κατανοήσουμε αυτό το μάθημα.

Πέρα όμως από τα μαθήματά του αυτά, οργάνωσε ένα πρότυπο Εργαστήριο Υδραυλικής, τόσο ως επιβοηθητικό διδασκαλίας όσο και ως υποδομής έρευνας. Μεταξύ του εξοπλισμού που είχε σχεδιαστεί και εγκατασταθεί σε συνεργασία με τα Εργαστήρια Υδραυλικής του Πανεπιστημίου Τουλούζης και της Sogreah Grenoble, περιλαμβάνονταν και τρεις πλήρως λειτουργικές μικρογραφίες των κλασικών υδροστροβίλων Pelton, Francis, Kaplan συνδυασμένες με "φρένο Prony" για μετρήσεις. Σε αυτές, εκπονώντας Διπλωματική Διατριβή, είχα την ευκαιρία εμβάθυνσης στην τελική απόδοσή τους, ξεμοντάροντας-μοντάροντας και κυρίως καλιμπράροντας τα τρία αυτά ιδιαίτερως απαιτητικά εργαστηριακά ομοιώματα επίδειξης στα σεμινάρια σχεδιασμού-λειτουργίας Υδροηλεκτρικών.

Την Διπλωματική αυτή ποτέ δεν την είδα ως μάθημα ή ως εξέταση. Έχοντας ήδη προ-εμπειρία τεχνίτη από το μηχανουργείο του πατέρα μου, την θεωρούσα ως ένα παιχνίδι που μου χάρισε ο Ξανθόπουλος. Και αυτή η σχέση μεταξύ "πιτσιρικά-φοιτητή" και "πιτσιρικά-Καθηγητή" «Έλα Ανδρέα, να βάλουμε σε λειτουργία αυτά που μας έστειλαν οι Γάλλοι» ήταν μοναδική και ανεπανάληπτη.

**ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΜΕΝΤΟΡΑΣ ΚΑΙ
ΙΣΟΒΙΟΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣ**

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΥΤΙΤΑΣ

Βαθιά γνώση, ευγένεια, ελευθερία επιλογής, φροντίδα, συναδελφικότητα, μερικές από τις ακαδημαϊκές αρετές του Δάσκαλου μέντορα και ισόβιου συναδέλφου και φίλου .

Ευτυχής που τον συνάντησα και πορεύτηκα πνευματικά μαζί του. Η επίδρασή του μεταλαμπαδιζόμενη από τους διαδόχους και μαθητές του συνιστά επίγεια θετική "αθανασία".

Αναπαυμένος να είναι ο αγαπητός Δάσκαλος μου.

Χριστόφορος Κουτίτας

ΧΑΝΤΗΟΠΟΥΛΟΣ AS MENTOR

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΥΤΙΤΑΣ

Από την συμβουλευτική σχέση μου με τον Θ. Ξανθόπουλο το πιο σημαντικό θέμα αφορά την άνεση, την διάκριση και την ελευθερία ανάπτυξης που παρείχε στους συνεργάτες του.

Έφυγα στις ΗΠΑ για μεταπτυχιακά με προσυμφωνημένο μαζί του να ασχοληθώ με θέματα Υπόγειας Υδραυλικής. Άλλωστε και ο καθηγητής με τον οποίο θα συνεργαζόμουν ήταν διεθνώς γνωστός για το έργο του. Δυστυχώς προσωπικοί λόγοι τον ανάγκασαν μόλις έφτασα να αναχωρήσει για το Βέλγιο (τον τόπο καταγωγής του).

Την αρχική αμηχανία μου έλυσε η παρουσία και δράση παρά τω Πανεπιστημίου του GFDL (Geophysical Fluid Dynamics Lab) που είχε ποιοτικά υψηλή ερευνητική δράση.

Μου προκάλεσε ενδιαφέρον που το κοινοποίησα και το εξήγησα στον Ξανθόπουλο. Με χαρά συμφώνησε να ενταχθώ και να πάρω μαθήματα εκεί.

Την ίδια εποχή που αντίστοιχος καθηγητής του ΑΠΘ απαγόρευε σε μεταπτυχιακό του να κάνει αντίστοιχη αλλαγή κατεύθυνσης.

Η είσοδος μου στον χώρο αυτό ήταν θετικά μοιραία για την ειδίκευση μου, την Διδακτορική Διατριβή μου, την συνεργασία μου με τον Ξανθόπουλο σε εφαρμογές που αφορούσαν την ασφάλεια Υδροηλεκτρικών φραγμάτων, και την συνολική ακαδημαϊκή καριέρα μου.

Αυτή η ευρύτητα πνεύματος, η ευγένεια, η ελευθερία επιλογής και η υποστήριξη που έδινε στους συνεργάτες του τον χαρακτήριζαν στο έπακρο.

Χριστόφορος Κουτίτας

ΘΕΜΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ο ΥΦΗΓΗΤΗΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΠΡΥΤΑΝΙΣ, ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ

ΚΙΚΗ ΤΣΙΓΚΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΕΤΡΟΥ

Θέμης Ξανθόπουλος: ο Υφηγητής, ο Καθηγητής, ο Πρύτανης, ο Στοχαστής.

Ήλθε στην Θεσσαλονίκη ως Υφηγητής και είχε περίπου την ίδια ηλικία με τους φοιτητές του.

Νέος στην ηλικία και με νέες ιδέες, αλλά με εμπιστοσύνη στον εαυτό του, όρεξη για προσφορά και ικανότητα για δουλειά και αποτέλεσμα.

Πίστευε στο θα πάμε μπροστά!

Και έδινε δύναμη και στους γύρω του να το προσπαθήσουν. Νομίζω ότι δεν σταμάτησε ποτέ να εμπνέει.

Κική Τσίγκου Παπαδοπέτρου

ΜΙΑ ΤΥΧΑΙΑ ΣΥΜΠΤΩΣΗ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΙΡΜΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Το χάντικαπ των 500 χιλιομέτρων Αθήνα-Θεσσαλονίκη, ήταν η αίτια που πάντα η "δια ομιλίας" επικοινωνία μου με τον Θέμη ήταν τηλεφωνική. Όταν κάποιες φορές κατέβαινα στην Αθήνα, κάναμε καμιά βόλτα ή πίναμε έναν καφέ ή τρώγαμε οικογενειακά κάπου εκεί στη Νέα Ερυθραία. Εκτός αυτών όμως, η μεταξύ μας επικοινωνία ήταν "δια σκέψης". Κι αυτό βοηθά πολύ τη σημερινή πραγματικότητα.

Πιο πάνω, στην σελ.3431, αναφέρθηκα στο συμβάν που την 3^η Σεπτεμβρίου 2021 διέκοψε και το τηλέφωνο του Θέμη και τις βόλτες με τον Θέμη. Λίγο πιο μπροστά, στη σελ.3429, έλεγα ότι «ο καιρός θα περάσει, και η επισκεψιμότητα στο site του ηλεκτρονικού Βιβλίου, που άνοιξε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο για τον Θέμη, θα περιοριστεί, και το συμβάν της 3^{ης} Σεπτεμβρίου θα ξεχαστεί, και η "γλυκιά αίσθηση" -που μένει για τον Ξανθόπουλο, μετά την ανάγνωση του Βιβλίου αυτού- θα ξεμακραίνει ... θα ξεμακραίνει ... και θα σβήσει...». Και αυτό το έλεγα ως "μη καλό", γιατί «Γιατί άραγε να πρέπει να σβήσει, μιας και από τόσους πολλούς, τόσο πολύ καλά λόγια, βγήκαν μάλλον αυθόρμητα;».

Κι εκεί κάπου μου ήρθε η "τρελή σκέψη": Επειδή ορισμένα πολεοδομικά δεδομένα, βοηθούν από καθαρή σύμπτωση, μπορεί να στοιχειοθετηθεί ένας αγχίνους κώδικας, για να φέρνετε συνειρμικά και αυτόματα στη μνήμη σας τον Θέμη Ξανθόπουλο, θέλοντας μη θέλοντας. Κι επειδή συνειδητοποίησα ότι με το που το σκέφτηκα ταυτόχρονα εγκαταστάθηκε και στο μυαλό μου οριστικά και αμετάκλητα (δηλαδή χωρίς δυνατότητα απεγκατάστασης), θεωρώ υποχρέωσή μου να σας προειδοποιήσω και να επιστήσω την προσοχή σας στα εξής δύο:

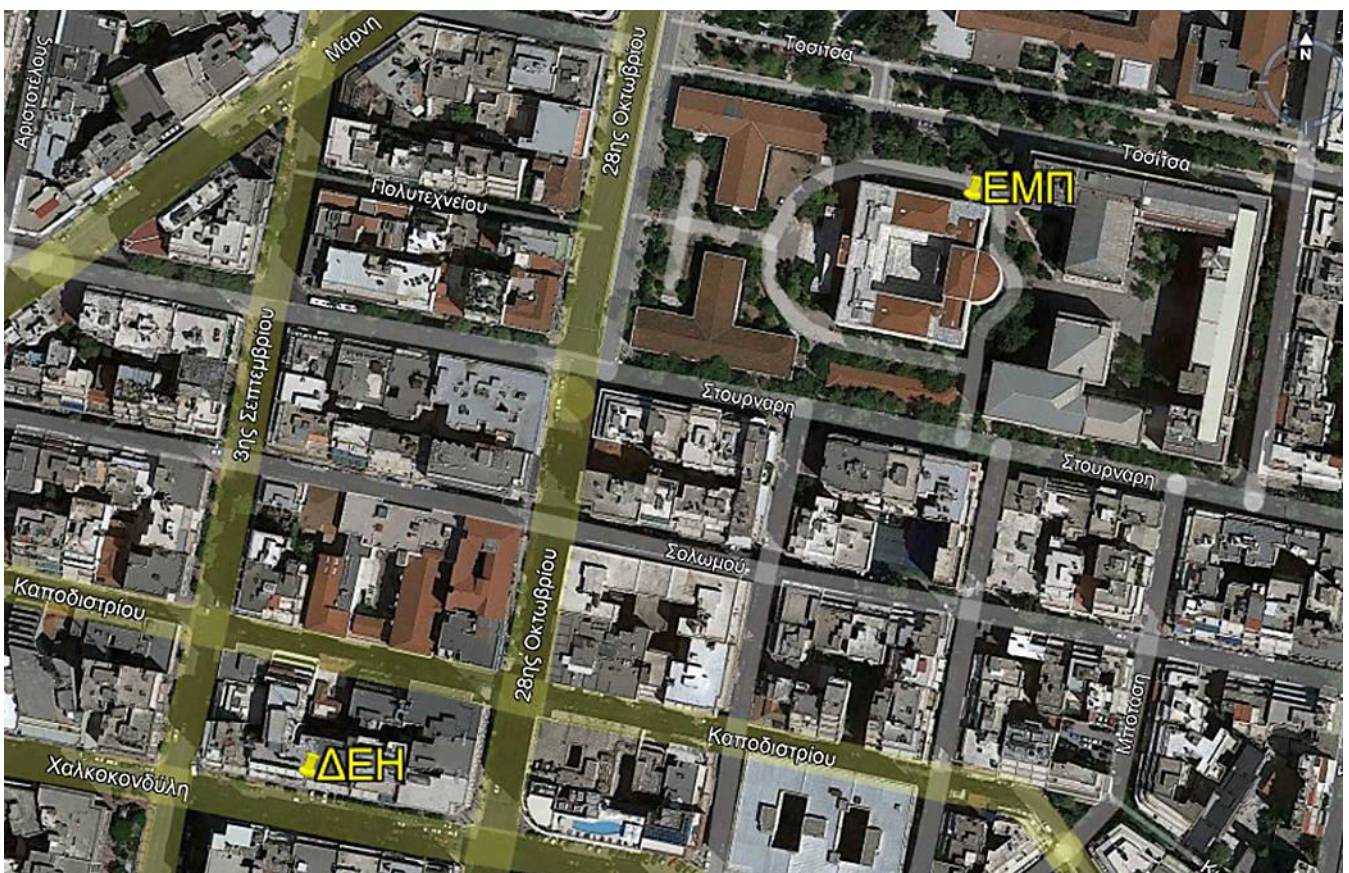
1. Αν σας αρέσει η ιδέα του αυτόματου συνειρμού στον Θέμη, έχει καλώς... Διαβάστε την επόμενη σελίδα. Θεωρώ σχεδόν σίγουρο ότι θα σας κολλήσει η συνήθεια αυτή ...με το πρώτο.
2. Αν όμως, **δεν θέλετε ρε παιδί μου**, να σας πειθαναγκάσει κάποιος σε κάτι τέτοιο, γυρίστε 2 σελίδες μαζί και μη διαβάσετε την επόμενη σελίδα... Και μη μου πείτε αργότερα ότι δεν σας προειδοποίησα... Γιατί είμαι τελείως σαφής και το επαναλαμβάνω **«Αντί να σας κολλήσει αυτή κολλήστε την εσείς!»** Βάλτε μια σταγόνα UHU μεταξύ σελ.3578 και 3579, κι αν δεν έχετε UHU αλευρόκολλα. Άρα και σας προειδοποιώ ...και οργάνωσα κατάλληλα τις δυο επόμενες σελίδες.

Λοιπόν, η "τρελή ιδέα" είναι η εξής:

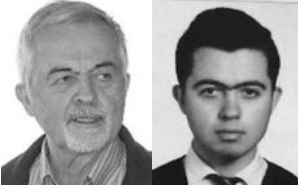
Ο Θέμης Ξανθόπουλος είχε -σε διάφορες φάσεις- ως Γραφείο (επαγγελματική έδρα) το ΑΠΘ (Εγνατία 137), το ΕΜΠ (Πατησίων/28^{ης} Οκτωβρίου 42), την ΔΕΗ (Χαλκοκονδύλη 30), το Υπουργείο Δημοσίων Έργων (Χαριλάου Τρικούπη 182).

Επιλέγουμε το ΕΜΠ και την ΔΕΗ (ήτοι >50% της καριέρας του). Στα 100m από την Πύλη και την Πρυτανεία του ΕΜΠ και στα 30m από την πόρτα της ΔΕΗ έχει απλωμένα τα 1.760 μέτρα του (από την Ομόνοια ως την Αγίου Μελετίου) ο **Ιστορικός Δρόμος της "3^{ης} Σεπτεμβρίου"** *{{1843, υπογράφεται το πρώτο Σύνταγμα της Ελλάδας από τον Όθωνα}}*.

Η 3^η Σεπτεμβρίου 2021 συνδέθηκε στενά με τον Θέμη Ξανθόπουλο. Είναι λοιπόν πολύ πιθανόν -για όσους διαβάζουν εδώ και τώρα αυτήν τη φράση- να αποκτήσουν τη συνήθεια και όταν στο μέλλον περνούν από αυτόν τον δρόμο να φέρνουν στο μυαλό τους συνειρμικά τον Θέμη. Ακούγεται περίεργο και ίσως υπερβολικό ή μαγικό, αλλά μόνο το μέλλον μπορεί να δείξει εάν θα ισχύσει.

Η σελίδα αυτή αφήνεται επίτηδες κενή,
για να βάλετε την μια σταγόνα ΥΗΥ

ΔΕΝ ΘΑ ΞΕΧΑΣΟΥΜΕ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΣΟΥ

ΜΠΑΜΠΗΣ ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΗΣ

Αγαπημένε μας διδάσκαλε και φίλε Θέμη ,καλό ταξίδι.

Δεν θα ξεχάσουμε, όσοι είχαμε την τύχη, το πρώτο μάθημα σου στους Πολιτικούς Μηχανικούς της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ, ένα φθινοπωρινό πρωινό του 1965, μόλις είχες έρθει από την Τουλούζη, με τον πρωτόγνωρο αέρα της μοντέρνας επιστημονικής σου κατάρτισης.

Δεν ξεχνούμε ότι μετά από χρόνια, το 2017, ήσουν παρών στην πανελλήνια συνάντησή μας, για τα 50 χρόνια από την αποφοίτηση, η οποία έγινε στο Μικρολίμανο, με τον εμπνευσμένο λόγο σου.

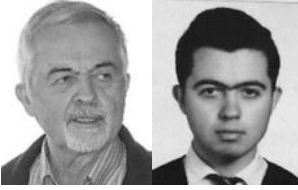
Ήσουν ακόμη παρών στις τακτικές συναντήσεις μας, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μετέπειτα, πάντοτε ακριβής και τυπικός.

Τέλος δεν θα ξεχάσουμε το δώρο σου, του τρίτομου συγγραφικού έργου σου ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ; που είχες την ευγένεια να μας χαρίσεις.

Θα σου είμαστε πάντοτε ευγνώμονες, για ότι έκανες σε εμάς, με την επιστημονική σου κατάρτιση, την φιλική σου προσέγγιση, την ευγένεια σου, από τις πολλές υπεύθυνες θέσεις στις οποίες υπηρέτησες.

Πιστεύω ότι εκεί που είσαι... Θα μας σκέφτεσαι και θα μας προσέχεις.

Τα θερμά συλλυπητήρια μου στους οικείους.

ΘΕΜΗΣ .. Ο ΟΙΚΕΙΟΣ .. Ο ΦΙΛΟΣ

ΜΠΑΜΠΗΣ ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΗΣ

Θα ήταν το 2000, αν δεν κάνω λάθος, όταν τυχαία συνάντησα τον Θέμη, καλοκαίρι στο Πόρτο Ράφτη -όπου πήγαινα με την γυναίκα μου για κολύμπι- στον Άγιο Σπυρίδωνα κάτω από τα σπίτια του Δοξιάδη, στα απότομα βράχια, όπου κατέβαινε κανείς προσεκτικά από τα σκαλάκια του τσιμέντου, για να βρεθεί κατ' ευθείαν σε βάθος νερού δυο μέτρα.

Κάποια στιγμή -ήταν μεσημέρι- διέκρινα να βγαίνει από τη θάλασσα η γνωστή μορφή του Θέμη. Είχα 24 χρόνια να τον δω, τον χαιρέτησα, συστήθηκα, ανταλλάξαμε κάποιες κουβέντες, σύστησα την γυναίκα μου, κάθισε δίπλα μας για να στεγνώσει στον ήλιο και είχα την ευκαιρία να ξαναδιαπιστώσω έναν άνθρωπο απλό, ζεστό, συμπαθή και βέβαια πολύ μορφωμένο.

Ήταν ένας τόσο σπουδαίος άνθρωπος και δάσκαλος. Τότε ήταν πρόεδρος του Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Εγώ του ανέφερα τα δικά μου νέα και αποχώρησε ευγενικά για το σπίτι του, που ήταν πιο πάνω στο συγκρότημα των εξοχικών κατοικιών.

Αυτό ήταν το μέρος όπου συνέχιζε να περνά τα καλοκαίρια του. Ήταν δεινός κολυμβητής. Κολυμπούσε με σύστημα, με μεγάλη προσοχή και με τίποτε δεν θα έλεγε ότι διέτρεχε κάποιον κίνδυνο.

Από τότε, δεν τον είδα άλλη φορά, παρά μόνο στην πανελλήνια συνάντησή μας, στο Ναυτικό όμιλο, το Νοέμβριο του 2017, και βέβαια στις μετέπειτα συναντήσεις μας.

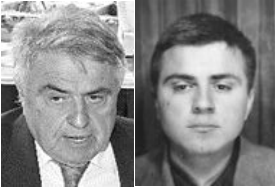
Συνδεθήκαμε όμως περισσότερο όταν εξέδωσε το βιβλίο του "Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;" και ήθελε να μας το δωρίσει. Έτσι -μετά από υπόδειξη του- μάς διέθεσαν από το τυπογραφείο του ΕΜΤΠ, το 2017 100 βιβλία του πρώτου τόμου και πρόσφατα άλλα 100 βιβλία του τρίτου τόμου που εμπεριέχει ηλεκτρονικά και τους άλλους δύο πρώτους.

Είναι χαρακτηριστικό το ότι με είχε ρωτήσει περισσότερο από μια φορά, μήπως τα βιβλία που μας έδωσε είχαν τελειώσει και κάποιος μας -που ήθελε το βιβλίο

του- δεν το είχε πάρει, για να δώσει και άλλα συμπληρωματικά. Τον απασχολούσε πολύ σοβαρά, μήπως και δεν ήταν ολοκληρωμένη αυτή η τόσο γενναιόδωρη και απλόχερη προσφορά του.

Τελευταία, ήταν 29 Αυγούστου 2021 όταν μιλήσαμε στο τηλέφωνο και μου είχε πει ότι ήταν ευχαριστημένος από την επέμβαση που είχε κάνει στο μάτι του.

Μπάμπης Ταλιαδούρης

ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΑΓΑΠΗΤΟ ΜΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟ ΘΕΜΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ, Ι

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΑΓΚΟΥ

Αγαπητέ Γιώργο,

Σου στέλνω αυτά τα λίγα για τον Δάσκαλο μας, και τα μαθήματα που δίδαξε τις πρώτες χρονιές στην Θεσσαλονίκη, όταν ήρθε στην Πολυτεχνική Σχολή.

Την πρώτη χρονιά του (1964-1965), όταν εμείς ήμασταν στο 3^ο έτος κάναμε μόνο Θεωρητική Υδραυλική. Το μάθημα το ξεκίνησε ο Χωραφάς (με βοηθό του τον Σκούλιο) και από Νοέμβριο-Δεκέμβριο μέχρι Ιούνιο μας το έκανε ο Ξανθόπουλος.

Το 1965-1966 (στο 4^ο έτος) κάναμε Θεωρητική Υδραυλική και Υδραυλικά Έργα. Την Θεωρητική Υδραυλική μας την δίδαξε ο Ξανθόπουλος, και τα Υδραυλικά Έργα οι -εκτός Πολυτεχνικής- Επιμελητές του Χωραφά Συμεωνίδης, Κεμενίδης και Πετράκης που ήταν Διευθυντικά Στελέχη αντίστοιχα των Υπουργείων Δημοσίων Έργων και Γεωργίας και του Οργανισμού Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης.

Το 1966-1967 (στο 5^ο έτος) κάναμε λίγα μαθήματα Θεωρητικής Υδραυλικής με τον Ξανθόπουλο, και περισσότερο Υδραυλικά Έργα, που μας τα δίδαξαν πάλι οι εκτός Πολυτεχνικής Επιμελητές του Χωραφά.

Όπως διασταύρωσα, μετά από συζητήσεις με τον Κώστα Παυλίδη και τον Νίκο Κωτσοβίνο, από το ακαδημαϊκό έτος 1965-1966 ο Ξανθόπουλος έκανε μάθημα Θεωρητικής Υδραυλικής στο 4^ο και στο 5^ο έτος.

Την Άνοιξη του 1965 κατέθεσε την εργασία για την Υψηγεσία.

Γιάννης Γιάγκου

ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΑΓΑΠΗΤΟ ΜΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟ ΘΕΜΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ, II

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΑΤΚΟΥ

Ο Αγαπητός μας Δάσκαλος Θέμης Ξανθόπουλος, που ξαφνικά τον χάσαμε, ήρθε στο Πολυτεχνείο μας το 1965. Στο μάθημα της Υδραυλικής που μας δίδαξε, με τον ερχομό του στην Πολυτεχνική Σχολή Θεσσαλονίκης, εισήγαγε και καθιέρωσε όχι μόνο νέες αρχές, αλλά ανωτέρου και ευρύτερου επιπέδου διδασκαλία χρησιμοποιώντας τον ανώτατο μαθηματικό λογισμό, κάτι πρωτόγνωρο για την εποχή εκείνη.

Μας αιφνιδίασε για πρώτη φορά όταν την Άνοιξη του 1965 στο Αμφιθέατρο της Δασολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης παρουσίασε την διατριβή του για την Υποψηφιότητα Υψηγείας του στην Έδρα Υδραυλικής του Πολυτεχνείου μας. Μας αιφνιδίασε με την παρουσία του διότι δεν φορούσε ούτε κουστούμι, ούτε γραβάτα όπως συνηθιζόταν εκείνη την εποχή ή καλύτερα όπως επέβαλε το πρωτόκολλο. Την στολή του στρατιώτη που υπηρετούσε φορούσε, το χακί παντελόνι και το χακί μπουφάν, και το μόνο που δεν φορούσε ήταν οι αρβύλες του στρατού, ούτε γραβάτες, ούτε παπιγιόν.

Σε αυτήν την παρουσία του είδαμε γραμμένα στον πίνακα και ακούσαμε για πρώτη φορά τις μαθηματικές έννοιες του Γενικευμένου Τανυστικού Λογισμού, τις έννοιες των grad, div, rot να χρησιμοποιούνται στην Θεωρητική Υδραυλική. Ήταν η αρχή για το δεύτερο όνομα που του έδωσαν οι μαθητές του «Ο κος ge-i-ji (η βασική μονάδα της ανάπτυξης μας)».

Χάσαμε λοιπόν τον Δάσκαλό μας, τον άνθρωπο που με την απλότητά και τη λιτότητά του, έγινε φίλος μας. Μια φιλία και επικοινωνία που συντηρήθηκε μέχρι σήμερα. Δεν μας ξέχασε ποτέ. Όπως στην συνάντηση στο Ναυτικό Όμιλο Πειραιά, έτσι και στις συναντήσεις μας, των συμφοιτητών, εδώ και δυο χρόνια στην Καφετέρια του Εμπορικού Κέντρου «Avenue» στην Λεωφόρο Κηφισιάς έρχονταν τακτικά και θυμόμασταν τα φοιτητικά μας χρόνια, τότε που εκτός

από την διδασκαλία του από την Έδρα συμμετείχε και στις κοινωνικές εκδηλώσεις των φοιτητών του.

Πάντα ερχόταν στις συναντήσεις και στις εκδηλώσεις μας. Εμείς τον σεβαστήκαμε, τον αγαπήσαμε και θα τον θυμόμαστε ως τον Δάσκαλό μας με το γλυκό, κοφτό χαμόγελό του, αλλά και τις μικρές και ουσιώδης προτάσεις έκφρασής του.

Μου είπε πρόσφατα σε μία από τις συναντήσεις μας «Εμένα Γιάννη μου άρεσε πάντα το χαμόγελο σου». Φυσικά όταν έχεις μπροστά σου τον Δάσκαλο και Φίλο Θέμη, έχεις καλή διάθεση, είσαι χαμογελαστός όπως και ο ίδιος ήταν πάντα χαμογελαστός με εκείνο το ανοιχτόκαρδο χαμόγελο του.

Είναι κρίμα που μας έφυγε, είχε ακόμη να προσφέρει σε εμάς στην Δική μας Ενθαλπία που δημιουργήσαμε τα τρία τελευταία χρόνια, στην οποία συμμετείχε και θα συμμετέχει νοερά με όλα αυτά που ζήσαμε μαζί.

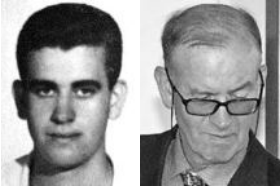
Αγαπητέ Θέμη,

Καλό ταξίδι εκεί ψηλά που θα πας. Σε ευχαριστούμε που μας πρόσφερες πρόσφατα το τελευταίο Μάθημα της Ζωής με τα βιβλία σου «Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;», που μας άφησες ως παρακαταθήκη.

Αγαπητέ Δάσκαλε εκεί ψηλά στον Ουρανό,
πιο πάνω από τα σύννεφα δεν πιάνουν καταιγίδες,
εκεί θα χτίσεις μια φωλιά φτιαγμένη με ηλιαχτίδες,
για να μας βλέπεις και να αισθανόμαστε την παρουσία σου.

Και εμείς οι μαθητές σου πάντα με αγάπη θα σε θυμόμαστε.

Γιάννης Γιάγκου

“ΜΠΕΡΔΕΥΟΤΑΝ” ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΥΣ ΜΑΖΙ ΜΑΣ

ΔΗΜΗΣ ΜΥΛΩΝΑΔΗΣ

2 - ΠΟΛΙΤΗΣ

Γράφει ο
Δήμης Μυλωνάδης

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2021

Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος

**Υφηγητής Α.Π.Θ. -
Καθηγητής - Πρύτανης
Ε.Μ.Π. - Υφυπουργός
ΠΕΧΩΔΕ, κλπ.**

Θα μου επιτραπεί να ξεκινήσω σήμερα με ένα σύντομο αφιέρωμα στη μνήμη του ξεχωριστού Δασκάλου, Καθηγητού, Πρύτανη Ε.Μ.Π. Υφυπουργού ΠΕΧΩΔΕ και φίλου όλων των φοιτητών του Θεμιστοκλή (Θέμη) Ξανθόπουλου, που: πριν λίγες μέρες άφησε τον μάταιο τούτο κόσμο, για να διδάξει από πιο ψηλά εκεί που δεν φθάνει κάθε οδύνη και στεναγμός.

Γεννήθηκε το 1936, σπούδασε στη Βαρβάκειο, στο Ε.Μ.Π., μετεκπαιδεύθηκε στην Grenoble της Γαλλίας και επανήλθε το 1964 ως Υφηγητής στην Πολυτεχνική Σχολή Θεσσαλονίκης, όπου σπούδάζαμε.

Έφερε πραγματικά μαζί του, τον «αέρα» της Γαλλικής Διάνοξης.

άνοιξε νέους δρόμους επικοινωνίας μαζί μας, διέσπειρε την απλότητα στις σχέσεις φοιτητών - καθηγητών, έδωσε μια οικουμενική ευρύτητα στη Σχολή.

Μικρός σε ηλικία (28 ετών) και στο φυσικό ανάστημα, αλλά: μεγάλος φίλος και συμπαράστατος σε ΟΛΟΥΣ μας, «μπερδευόταν» στους διαδρόμους μαζί μας.

Συνέχισε: ως Καθηγητής στο Μετσόβιο και αργότερα εκλέχθηκε ΕΠΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΑ ως Πρύτανης - δείγμα της απλότητας και συνεργατικότητας με όλους τους συναδέλφους και φοιτητές του.

Είχα την ευκαιρία, να τον «ξαναγνωρίσω» το 2003 με την ιδιότητα του Υφυπουργού ΠΕΧΩΔΕ, όταν ο τότε Δήμαρχός μας, επιχειρούσε να βανδαλίζει το μοναδικό μας

Κάστρο με κατασκευή πρόχειρου, αυτοκαταστροφόμενου και προσωρινού δρόμου.

Μας βοήθησε όσο μπορούσε, κι έτσι: θα ατενίζει από ψηλά το Κάστρο μας αλώβητο....

Μετέπειτα: πλησιάσαμε εμείς τα «παιδιά» του κι εκείνος περισσότερο, με κοινές συναντήσεις σε Θεσσαλονίκη κι Αθήνα προάγοντας κοινές θέσεις.

Πριν λίγες μέρες, είχα μια σύντομη

τηλεφωνική επαφή λόγω προβλημάτων υγείας του και πρόσφατα μου ανακοινώθηκε από τον καλό φίλο και συνάδελφο, Μπάμπη Ταλιαδούρη η «μετακόμιση» στην γειτονιά των Αγγέλων.

Καλό κατευόδιο και καλή Ανάμνηση αγαπημένε μας Φίλε και Καθηγητή. Η Χίος θα σε τιμήσει σύντομα με ειδική εκδήλωση αντάξια της προσφοράς Σου.

**Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος,
Υφηγητής Α.Π.Θ. - Καθηγητής - Πρύτανης Ε.Μ.Π. -
Υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ, κλπ.**

Θα μου επιτραπεί να ξεκινήσω σήμερα: με ένα σύντομο αφιέρωμα στη μνήμη του ξεχωριστού Δασκάλου, Καθηγητού, Πρύτανη Ε.Μ.Π. Υφυπουργού ΠΕΧΩΔΕ και φίλου όλων των φοιτητών του Θεμιστοκλή (Θέμη) Ξανθόπουλου, που: πριν λίγες μέρες άφησε τον μάταιο τούτο κόσμο, για να διδάξει από πιο ψηλά εκεί που δεν φθάνει κάθε οδύνη και στεναγμός.

Γεννήθηκε το 1936, σπούδασε στη Βαρβάκειο, στο Ε.Μ.Π., μετεκπαιδεύθηκε στην Τουλουζη της Γαλλίας και επανήλθε το 1964 ως Υφηγητής στην Πολυτεχνική Σχολή Θεσσαλονίκης, όπου σπουδάσαμε.

Έφερε πραγματικά μαζί του, τον «αέρα» της Γαλλικής Διανόησης, άνοιξε νέους δρόμους επικοινωνίας μαζί μας, διέσπειρε την απλότητα στις σχέσεις φοιτητών - καθηγητών, έδωσε μια οικουμενική ευρύτητα στη Σχολή.

Μικρός σε ηλικία (28 ετών) και στο φυσικό ανάστημα, αλλά μεγάλος φίλος και συμπαραστάτης σε ΟΛΟΥΣ μας, «μπερδευόταν» στους διαδρόμους μαζί μας.

Συνέχισε ως Καθηγητής στο Μετσόβιο και αργότερα εκλέχθηκε επανειλημμένα ως Πρύτανης -δείγμα της απλότητας και συνεργατικότητας με όλους τους συναδέλφους και φοιτητές του.

Είχα την ευκαιρία, να τον «ξαναγνωρίσω» το 2003 με την ιδιότητα του Υφυπουργού ΠΕΧΩΔΕ, όταν ο τότε Δήμαρχός μας, επιχειρούσε να βανδαλίσει το μοναδικό μας Κάστρο με κατασκευή πρόχειρου, αυτοκαταστρεφόμενου και προσωρινού δρόμου. Μας βοήθησε όσο μπορούσε, κι έτσι θα ατενίζει από ψηλά το Κάστρο μας αλώβητο... .

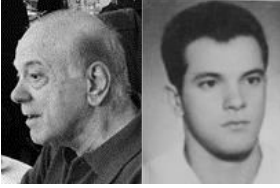
Μετέπειτα πλησιάσαμε εμείς τα «παιδιά» του κι εκείνος περισσότερο, με κοινές συναντήσεις σε Θεσσαλονίκη κι Αθήνα προάγοντας κοινές θέσεις.

Πριν λίγες μέρες, είχα μια σύντομη τηλεφωνική επαφή λόγω προβλημάτων υγείας του και πρόσφατα μου ανακοινώθηκε από τον καλό φίλο και συνάδελφο, Μπάμπη Ταλιαδούρη η «μετακόμιση» στην γειτονιά των Αγγέλων.

Καλό κατευόδιο και καλή Ανάμνηση αγαπημένε μας Φίλε και Καθηγητή.

Η Χίος θα σε τιμήσει σύντομα με ειδική εκδήλωση αντάξια της προσφοράς Σου.

Δήμης Μυλωνάδης

ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ, ΕΞΑΙΡΕΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ - ΑΙΩΝΙΟΣ ΜΑΖΙ ΜΑΣ

ΤΑΣΟΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

Είναι φτωχά τα λόγια για τον απρόσμενο θάνατο του πιο αγαπημένου μας δασκάλου και εξαιρετού ανθρώπου Θέμη Ξανθοπούλου.

Θα είναι η μνήμη του χαραγμένη μέσα μας και θα μας συνοδεύει για πάντα.

Καλό ταξίδι στην αιωνιότητα

Τα λόγια είναι φτωχά ,η θλίψη τεράστια, ένας υπέροχος άνθρωπος σαν τον καθηγητή μας σπάνιος προικισμένος με γνώσεις και ανθρωπιά, τι κρίμα που τον χάνουμε, τι απρόσμενος χωρισμός, θα είναι πάντα στην ψυχή μας, θα είναι αιώνιος μαζί μας . Τα θερμά μου συλλυπητήρια.

Τάσος Ανδρεάδης

ΘΕΜΗΣ... Ο ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΡΙΛΑΚΙΣ

Ο Χάρος θέλει σκότωμα
κι η κεφαλή του κόμα
γιατί διαλέγει τους καλούς
και βάνει τους στο χώμα!

Δεν πήρε ο χάρος κάποιον άχρηστο αλλά πήρε τον καλύτερο!
Θερμά συλλυπητήρια στους δικούς του.

Μπριλάκις Κων/νος

**ΘΕΜΗΣ... Ο ΞΕΧΩΡΙΣΤΟΣ Ο ΕΙΛΙΚΡΙΝΗΣ
Ο ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣ**

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ

Καλό ταξίδι ξεχωριστέ δάσκαλε, ταλαντούχε συμπολίτη μας, ειλικρινή συνεργάτη και αξιόλογε φίλε Θεμιστοκλή Ξανθόπουλε. Θα είσαι πάντα στην καρδιά μας.

Θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

Κώστας Πατεράκης

**Ο ΘΕΜΗΣ ΖΕΙ ΠΑΝΤΑ
ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΜΑΣ**

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΙΤΣΟΣ

Τα λόγια είναι φτωχά για έναν τόσο πολυτάλαντο άνθρωπο, αλλά συγχρόνως ειλικρινή φίλο και συνεργάτη! Απλόχερα μας έδινε μέχρι την τελευταία στιγμή!

Καλό σου ταξίδι δάσκαλε!

Θα ζεις για πάντα μέσα στην καρδιά μας!

Θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

Δημήτρης Κίτσος

ΘΕΜΗ ΘΑ ΕΙΣΑΙ ΠΑΝΤΑ ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΜΟΥ

ΝΙΚΟΣ ΣΙΤΣΑΝΗΣ

Αγαπητέ μου δάσκαλε, σε είχα και θα σε έχω όσο ζω στην σκέψη μου με σεβασμό ως μαθητής σου και κατόπιν φίλος. Μου είχες πει σε μία από τις συγκεντρώσεις μας ότι "κάποια μέρα να τα πούμε" δεν προλάβαμε ίσως και εύχομαι ολόψυχα να τα πούμε στο μέλλον..... Θα είσαι πάντα το πρότυπό μου, καλό ταξίδι...

**ΕΝΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΦΙΛΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ**

ΝΙΚΟΣ ΣΙΤΣΑΝΗΣ

Καλημέρα Γιώργο,

Για το αείμνηστο πλέον αγαπητό μας Καθηγητή και φίλο τελικά, έχω καλές αναμνήσεις από την συμπεριφορά του στα φοιτητικά μας χρόνια. Στο τελευταίο έτος μου είχε κάνει πρόταση να γίνω βοηθός στην έδρα του, αλλά δεν μπορούσα να μείνω Θεσσαλονίκη λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων μου.

Προφανώς τον ευχαρίστησα για την τιμή που μου έκανε. Επίσης σε μια από τις συναντήσεις πρωινές όλων μας μου είπε "καμιά φορά να τα πούμε" αυτό φυσικά δεν πρόλαβε να γίνει και έτσι μου έμεινε η απορία.

Άλλο σημαντικό δεν έχω εκτός από την εκτίμηση στο πρόσωπό του που είχαμε όλοι. Ήταν ένας καθηγητής φίλος με τους φοιτητές του, ένα ανοιχτό μυαλό σε όλες τις καταστάσεις: Επιστημονικές, Πολιτικές και Προσωπικές.

Είχε κρατήσει την νεότητα των δραστηριοτήτων και την θέληση της επαφής με τους φίλους του φοιτητές.

Σε ευχαριστούμε για το έργο που κάνεις για την μνήμη του Γιώργο.

Νίκος Σιτσάνης

**ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ!
ΤΙ ΤΙΜΗ ΓΙΑ ΚΕΙΝΟΝ ΚΑΙ ΤΙ ΤΥΧΗ ΓΙΑ ΜΑΣ**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Εξαιρετικός Δάσκαλος!

Μόνο καλές αναμνήσεις μας άφησε με το σπάνιο ήθος και την επιστημονική του επάρκεια.

Τι τιμή για κείνον και τι τύχη για μας.

Γιάννης Θεοδωράκης

ΤΟΝ ΓΝΩΡΙΣΑ ΣΑΝ ΔΑΣΚΑΛΟ... ΜΕ ΤΙΜΗΣΕ ΣΑΝ ΦΙΛΟ ΤΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Τον γνώρισα σαν δάσκαλο τα χρόνια των σπουδών μου.

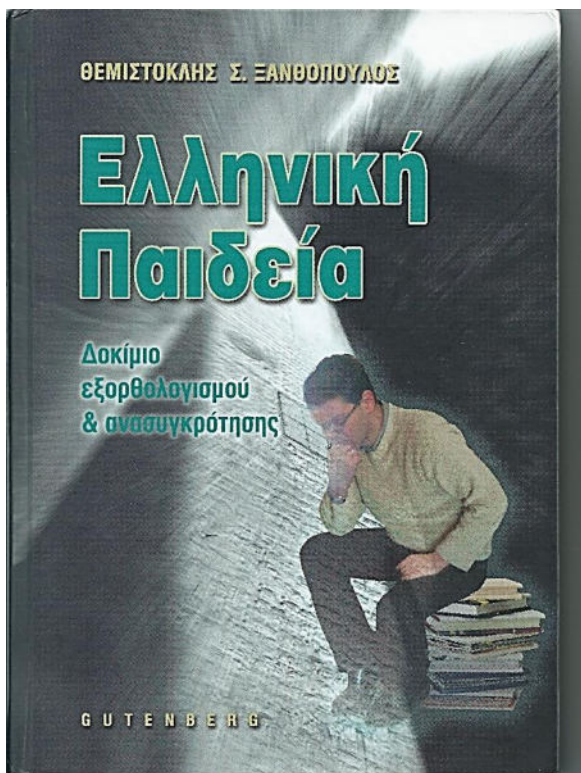
Με τίμησε σαν φίλο του τα τελευταία χρόνια.

Θα μας λείπει όλους αυτός ο εξαιρετος άνθρωπος, δάσκαλος και φιλόσοφος έντιμος δημοκράτης.

Τα συλλυπητήρια στην οικογένεια και ιδιαίτερος στον αδελφό του φίλο Γιώργο.

Κυριάκος Παπαϊωάννου

Το 2005 μου έστειλε -ως συνάδελφο πλέον- το βιβλίο του "Ελληνική παιδεία, Δοκίμιο εξορθολογισμού και ανασυγκρότησης".

Με μέτρο τις ανθρώπινες ανάγκες, στο πλαίσιο ενός συνεκτικού κοινωνικού ιστού και μιας αειφόρου ανάπτυξης, αποστολή της Παιδείας ήταν η δημιουργία ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων που γνωρίζουν να «ίστανται» ως ικανά και τίμια στελέχη στις δύσκολες συνθήκες της παραγωγικής διαδικασίας αλλά και να «υπάρχουν» ως σκεπτόμενοι δημοκρατικο πολίτες. Σε μια σκληρή εποχή ευτελισμού του πρώτιστου Δημοσίου Αγαθού της Παιδείας και διά της εμπορευματοποίησης, είναι δημοκρατικό μας καθήκον και ο αγώνας για τη διάσωση αυτής της αποστολής. Αποτέλεσμα πολυετούς μελέτης και δεκαετιών άσκησης του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και διοικητικού λειτουργήματος, το δοκίμιο αυτό περιέχει αναλυτικές και συγκεκριμένες θέσεις και προτάσεις, για τις αναγκαίες βαθιές τομές σε πολλά ζεστά εκπαιδευτικά θέματα της Ελληνικής και της ευρύτερης Ευρωπαϊκής κοινωνίας.

- Άξονες εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής: Ενιαίος σχεδιασμός με προοπτική μιας τουλάχιστον νέας γενιάς και επαρκής χρηματοδότηση.
- Η δωδεκάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση: Αναγκαιότητα της επέκτασης και αναδιάρθρωσης της περιεχομένου της διδασκτέας ύλης.
- Ριζικός εξορθολογισμός της εισαγωγής στα ΑΕΙ: Ανατροπή των κακών κειμένων και βέλτιστη συνολική προσέγγιση.
- Η Γνησία, Δημοσία και Εγναία Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση: Διαφύλαξη γενετικού και συνταγματικού κώδικα.
- Διεθνείς ισοτιμίες σπουδών και τίτλων των Ελληνικών Πανεπιστημίων.
- Αυτοδίοικση και οικονομική αυτοτέλεια: Μια ολιστική προσέγγιση.
- Προστασία και ενίσχυση της ισχυρής ενιαίας δομής των προγραμμάτων σπουδών.
- Διάσωση της Βασικής Έρευνας.
- Δάσκαλοι και Ερευνητές: Συγκροτημένη και συνολική ανανέωση γνωστικών αντικείμενων και μελών ΔΕΠ.
- Οι ξεχασμένοι φοιτητές και η αληθινή έννοια της μέριμνας.
- Διασφάλιση της ποιότητας: Η «ανοραία αξιολόγηση» ως μοχλός εκτροπής της Πανεπιστημιακής αποστολής.
- Θεμελίωση της έννοιας, του φορέα, της δομής και του λειτουργικού πλαισίου της Ακαδημαϊκής Αξιολόγησης.

Αισιοδοξώ στη σκέψη πως, όταν καταθέσεις τις όποιες σαφείς απόψεις και συγκεκριμένες λύσεις σε θέματα Παιδείας, κάποιο όφελος υπάρχει. Θέτεις τον δείκτη του χεριού σου στα πραγματικά προβλήματα της νέας γενιάς, βραχυκύκλωνες την παραπομπή στις καλένδες μέσω διαλόγου επί ανώδυνων γενικοτήτων, διατηρείς τη δυνατότητα της έγκαιρης λύσης, μόνο ρεαλιστικό δικαίωμα στην ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον...

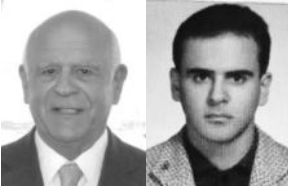
Αυτό ήταν πραγματικά μια εξαιρετική προσέγγιση των παθογενειών της Ελληνικής Παιδείας, στο οποίο ανατρέχω ακόμη και σήμερα.

Το 2017-2021 εξέδωσε το τρίτομο Δοκίμιο του **"Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;"**, το οποίο μας το έστειλε.

Αφού το διάβασα, άρχισα να γράφω μια βιβλιοκριτική, αλλά με πρόλαβε ο αδόκητος θάνατός του. Σκοπεύω πάντως να την ολοκληρώσω, ως ένα αντίδωρο στον θαυμάσιο αυτόν άνθρωπο και επιστήμονα.

Επισυνάπτω όμως δυο άλλες ενδιαφέρουσες βιβλιοκριτικές, της Χάιδως Ρίζου από το ηλεκτρονικό περιοδικό *Goodreader* (26 Δεκεμβρίου 2020) και του Τάσου Τσακίρογλου από την *Εφημερίδα των Συντακτών* (5 Μαρτίου 2018).

{{ίδε Άρθρα 355 στην σελ. 3604, και 356 στην σελ. 3608}}.

ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ ΤΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΑΛΟ ΜΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΟΝΕΟΣ

Αιωνία σου η μνήμη αγαπημένε μου Δάσκαλε. Εκεί στις αρχές της δεκαετίας του 1960 ήσουν για μας τους φοιτητές σου, της Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης, ο Φωτεινός Φάρος που μας μετέφερες Γνώση, Αξιοπρέπεια, Ευγένεια, Αγάπη. Καλό σου Ταξίδι Δάσκαλε, Καλό Παράδεισο, και εμείς να ζούμε και να θυμόμαστε τα τότε φοιτητικά μας χρόνια και τον καλό μας δάσκαλο. Αιωνία του η μνήμη.

Λεωνίδας Γονέος

**ΘΕΜΗΣ... ΣΟΦΟΣ, ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ, ΑΞΙΟΣ,
ΕΝΑΡΕΤΟΣ, ΑΞΕΧΑΣΤΟΣ**

ΜΠΑΜΠΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ

Ήμουν τυχερός που τον είχα Καθηγητή Υδραυλικής στην Πολυτεχνική Σχολή του ΑΠΘ.

Ήμουν τυχερός που τον συνάντησα στη Αθήνα σε συνάξεις παλαιών συμφοιτητών που έγιναν πέρυσι και πρόπερσι στην Αθήνα.

Σοφός, Ευγενικός, Άξιος, Ενάρετος. Θα είσαι Αξέχαστος. Καλό ταξίδι!

Μπάμπης Χαραλαμπόπουλος

351/41-9.2021

ΔΙΔΑΓΜΑ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΓΜΑ ΑΝΤΙΚΟΜΦΟΜΙΣΤΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΜΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ

ΜΠΑΜΠΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

ΜΧ: Στέλνω ακόμη δυο φωτογραφίες με τον Καθηγητή μας Θέμη Ξανθόπουλο.
Μπάμπης Χααραλμπόπουλος

ΓΜ: Στη σελ. 3480, έγγραφα « ... Θαυμάστε εμβρίθεια επίλυσης προβλήματος
Τανυστικού Λογισμού... »

... Και εσύ Μπάμπη κρατούσες -φωτογραφικά- την συνέχεια αυτής της ιστορίας:

Ένα Δίδαγμα του Καθηγητή μας: «Όταν αναλαμβάνετε μια δουλειά, την κάνετε με συνέπεια από την αρχή ως το τέλος και την ολοκληρώνετε με την ίδια Προσοχή, την ίδια Επμέλεια, την ίδια Μαθηματική Ακρίβεια. ».

{...Προσοχή στα δυο δάκτυλα που ρυθμίζουν την ακριβή θέση του μαχαριού, ...Προσοχή και στα κομμάτια που μάλλον είναι απολύτως ίσα, ...Προσοχή και στην έκφραση που μάλλον είναι απολύτως ίδια. }.

ΓΜ: Μπράβο ρε Μπάμπη με τα δυο ντοκουμέντα σου... Το 1959-1965, στο Παρίσι, κάποιοι νεαροί αντικομποριστές (Τρυφώ, Γκοντάρ κ.ά.) ξέφυγαν από τα καθιερωμένα πλαίσια, και η δική τους "Νουβέλ Βαγκ" εδραίωσε ριζοσπαστικές τεχνικές που προσέδωσαν μεγαλύτερη φυσικότητα στις ταινίες και είχαν σημαντική επιρροή στον Γαλλικό και Παγκόσμιο Κινηματογράφο. Αυτό το "Νέο Κύμα", μέσα από το Σινεμά και τις Μπουάτ, έγινε γρήγορα και σ' εμάς και γνώριμο και του γούστου μας...

Τον Νοέμβριο του 1964, εκεί στο ΑΠΘ, εμφανίζεται ένας νεαρός Υφηγητής που εισάγει την δική του "Νουβέλ Βαγκ" στη Θεωρητική Υδραυλική του και στη Στατιστική Υδρολογία του. Συγχρόνως όμως εισάγει και μια ασυνήθη αντικομποριστική φυσικότητα σχέσης με τους φοιτητές του. ...Και εδώ 55 χρόνια αργότερα (στις 26 Ιανουαρίου 2021) εξακολουθεί να διατηρείται η ίδια αυτή φυσικότητα σχέσης με τους ίδιους -παππούδες πλέον- φοιτητές του. Εγώ δεν πρόκειται να πω καμιά λέξη-κλειδί, **Εσείς όμως πείτε μου... Εσείς οι ίδιοι... Μόνοι σας... Όλα αυτά (Αυτό το γεγονός... Αυτή την κοινωνική σχέση... Αυτή την αλήθεια... Αυτή την χαρούμενη ηρεμία) Πώς θα τα περιγράφατε; Πώς θα τα ονομάζατε; Πώς τα ζήσατε; Πώς θα τα θυμάστε για πάντα;**

ΕΓΓΡΑΦΑΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ

352/41 - 8.9.2021

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Σ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, 1936-2021
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ Ε. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ ε.Π-ΔΕ ΔΕΗ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ

τ. Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος ΔΕΗ για τον Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο

Η αιφνίδια απώλεια του καθηγητή, πρώην πρότανη του Ε.Μ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΪΟΥ Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου προκάλεσε απέραντη θλίψη στην οικογένεια της ΔΕΗ, της οποίας διετέλεσε επικεφαλής, από τον Ιούλιο του 1989 μέχρι τον Απρίλιο του 1993, αφήνοντας ιδιαίτερα έντονο και θετικό αποτύπωμα και απτά αποτελέσματα.

Δεκάδες τα μηνύματα των εργαζομένων με την επωδó: Έφυγε ο αγαπημένος μας διοικητής! Ήρθε στη ΔΕΗ άγνωστος σχεδόν σε όλους, μεταξύ αγνώστων. Σε κλίμα δυσπιστίας και επιφύλαξης. Και έφυγε με καθολική αναγνώριση, με την αγάπη των συνεργατών του και όλου του προσωπικού. Με δεκάδες καλούς φίλους.

Είναι έντονα χαραγμένη στη μνήμη όλων μας η αποχαιρετιστήρια συγκέντρωση στον 6ο όροφο της Χαλκοκονδύλη. Η συγκίνηση του όπως και του προέδρου κ. Βολουδάκη. Τα μεστά λόγια. Η έντονα φορτισμένη ατμόσφαιρα. Τα δάκρυα, αλλά και ο θυμός για την απομάκρυνση της διοίκησης. Η απογοήτευση και η ανασφάλεια για τη μετά-Ξανθόπουλο εποχή.

Ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος ήταν φτιαγμένος από τη σόφα των στελεχών που αναλαμβάνοντας συγκεκριμένα καθήκοντα σε καίριες θέσεις ευθύνης δεν περιορίζονται στην απλή διαχείριση αλλά βάζουν τη δική τους σφραγίδα επιφέροντας τις αναγκαίες τομές. Και ακόμη εννοούν να ενεργούν πρωτίστως για την εκπλήρωση της αποστολής τους σεβόμενοι μεν αυτούς που τούς διόρισαν, αλλά και μη διστάζοντας, με όποιο κόστος, συνεπείς προς το καθήκον και το ρόλο τους ακόμη και να αποκλίνουν από τις άνωθεν εντολές.

Με αυτό το πνεύμα λειτούργησε και στη ΔΕΗ όπου ήρθε πέφτοντας κυριολεκτικά στα βαθιά. Πολύ σύντομα διέλυσε κάθε δυσπιστία και επιφύλαξη με τη διοικητική του λειτουργία και συμπεριφορά, που συσπείρωνε και ενέπνεε το σεβασμό και την εμπιστοσύνη. Με δημοκρατικότητα και συναίνεση, σεβασμό στην αντίθετη άποψη την έκφραση της οποίας ενθάρρυνε, αλλά και με αποφασιστικότητα, τόλμη, ορθολογισμό και ανάληψη ευθύνης. Και βέβαια με ξεκάθαρους διακριτούς ρόλους διοικητικής ιεραρχίας και συνδικάτων.

Έτσι επιτέλεσε πλούσιο έργο, από το οποίο, για του λόγου το αληθές, σταχυολογώ ορισμένα χαρακτηριστικά στοιχεία, στρατηγικής εμβέλειας, όπως:

- Ανάθεση της κατασκευής του σύγχρονου Κέντρου Κατανομής Φορτίου στον Αγ. Στέφανο Αττικής, υπόθεση που χρόνιζε πολύ καιρό εξαιτίας ανταγωνισμών και εξωθεσμικών παρεμβάσεων.
- Ανάθεση της κατασκευής της 5ης λιγνιτικής μονάδας του Αγ. Δημητρίου, ιδιοκτησίας ΔΕΗ, αντιστεκόμενος στις πιέσεις να γίνει η μονάδα ιδιωτική.
- Κατάρτιση και έγκριση 10ετούς προγράμματος ανάπτυξης, το οποίο μέχρι τότε παρέμενε επί χρόνια σε εκκρεμότητα.

Έδρασε ως οραματιστής, προβλεπτικά, καθώς, αν και η ΔΕΗ ήταν τότε ακλόνητο κρατικό μονοπώλιο, σύντομα αντιλήφθηκε την αναγκαιότητα του εκσυγχρονισμού της και συνέλαβε και έθεσε σε εφαρμογή το μεγαλύτερο και ουσιαστικότερο έργο αναδιοργάνωσης της και επαναπροσδιορισμού των σχέσεων της με το κράτος, με σύμβουλο την κρατική Γαλλική Ηλεκτρική Εταιρεία ,EDF. Πρόκειται για το γνωστό project ΘΑΛΗΣ, του οποίου τα πορίσματα αν είχαν εφαρμοστεί από τους επιγενόμενους, η ΔΕΗ, ως σύγχρονη, δυναμική επιχείρηση, απαλλαγμένη από τις αγκυλώσεις και τα δεσμά, αλλά και η χώρα, θα αντιμετώπιζε με πολύ μεγαλύτερη επιτυχία και αποτελεσματικότητα τις μετέπειτα δομικές εξελίξεις και προκλήσεις στον τομέα του ηλεκτρισμού.

Τα ανωτέρω πολύ σημαντικά αλλά ενδεικτικά, καθώς δεν συνιστούν παρά μικρό δείγμα από το πλούσιο έργο του Θ. Ξανθόπουλου στη ΔΕΗ, αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα της διοικητικής του λειτουργίας, την οποία οι εργαζόμενοι και τα στελέχη αναπολούσαν και μνημόνευαν για πολλά χρόνια, και η οποία άφησε ανεξίτηλο στίγμα και σπουδαίες παρακαταθήκες στην επιχείρηση.

Αν και αντιμετώπισε τους πιο έντονους και σκληρούς συνδικαλιστικούς αγώνες, σε ένα πολιτικό κλίμα ηλεκτρισμένο και ένα περιβάλλον κυριαρχούμενο τότε από ισχυρότατους κομματικούς μηχανισμούς, παρέμεινε νηφάλιος, ενωτικός και συναινετικός, δείγμα της εσωτερικής του δύναμης, ωριμότητας αλλά και ξεκάθαρης στρατηγικής στοχοπροσήλωσης εμμένοντας στο διάλογο, στον οποίο συμμετείχε με τόλμη και φερεγγυότητα, μη διστάζοντας να υιοθετήσει τεκμηριωμένες διαφορετικές απόψεις και προτάσεις. Ουδέποτε ακολούθησε τη γνωστή πεπατημένη της ενοχοποίησης των εργαζομένων, σύνηθες άλλοθι της αποτυχίας. Αντίθετα, όσες δυσκολίες και αν αντιμετώπισε αναζητούσε πάντα κοινό βηματισμό μαζί τους. Έτσι πέτυχε στο έργο του.

Ο Θ. Ξανθόπουλος συνδύαζε την άρτια επιστημονική γνώση του ακαδημαϊκού, το υψηλό πολιτιστικό επίπεδο του ευγενούς, και τη γνήσια λαϊκότητα του ανθρώπου της δουλειάς, που αγωνίστηκε και μόχθησε για να κατακτήσει επάξια, βήμα- βήμα την κορυφή της κλίμακας. Τίποτε δεν του χαρίστηκε! Με αυτά τα εφόδια όχι μόνο δεν απέφευγε αλλά επιζητούσε την επικοινωνία με τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους έστω και αν πολλοί από αυτούς αντιπαράτιθενταν σκληρά, ακόμη και άδικα. Αν ποτέ ξαναγουρίσω στη ΔΕΗ, μου είχε πει λίγα χρόνια αργότερα, τους τρεις πρώτους μήνες η κύρια απασχόληση μου θα είναι να επισκεφθώ όλες τις μονάδες και να μιλήσω με όλους τους εργαζομένους.

Είχα την τιμή να γίνω φίλος του, φιλία που δοκιμάστηκε και σφυρηλατήθηκε σε συνθήκες αντίξοες, και την τύχη να διατηρώ επαφή μαζί του, άλλοτε πιο στενή και άλλοτε αραιότερη, ανάλογα με τις συγκυρίες, μέχρι το τραγικό τέλος. Κάθε επικοινωνία μαζί του ήταν απόλαυση με το αστείρευτο σπινθηροβόλο χιούμορ του και βέβαια με το βάθος και το εύρος της σκέψης του και τη λεπτότητα των συλλογισμών του.

Έτσι, καθώς έγινα κοινωνός των γενικότερων προβληματισμών και ανησυχιών του συνειδητοποίησα ότι η διοικητική του συμπεριφορά ήταν απολύτως συνειδητή επιλογή, απόρροια της φιλοσοφίας του και των έντονων διεργασιών, απότοκων της κοινωνικής του ευαισθησίας, που λάμβαναν χώρα στη συνείδηση του. Προβληματισμών και ανησυχιών, που αποτύπωσε εναργέστατα στο μνημειώδες τρίτομο πολυσέλιδο δοκίμιο που εκπόνησε με 10ετή εντατική ερευνητική εργασία, κυριολεκτικά έργο ζωής, με το χαρακτηριστικό τίτλο το δραματικό ερώτημα **ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ?**

Το έργο αυτό, όπως αναφέρει ρητά ο ίδιος, είναι η δική του συμβολή «στον κοινό μας τελικό στόχο», που «κατά τον τρέχοντα 21ο αιώνα είναι η χάραξη και θεμελίωση ρεαλιστικής εξόδου προς ένα απαλλαγμένο από την περιρρέουσα δυστοπία μέλλον»...καθώς διαπιστώνει ότι «με το ξεκίνημα του 21ου αιώνα γίνονται εμφανείς οι καταστροφικές για τις νέες γενιές συνέπειες της επικράτησης του προτύπου homo economicus consumens, της επιβολής, με πανίσχυρα επικοινωνιακά μέσα, του νέο-μεσαιωνικού δόγματος ο καθένας για τον εαυτό του και η Αγορά -στη θέση του Θεού-για όλους». Έτσι, «με δεδομένη την τελευταία μετάλλαξη του καπιταλισμού, στην κατ'ευφημισμό νεοφιλελεύθερη οικονομία της αγοράς» καταλήγει στην ηχηρή έκκληση του, πραγματικό εγερτήριο σάλπισμα που είναι και ο τίτλος του τρίτου τόμου, «Εγκλωβισμένοι σε δεσποτείες και δίνες της τεχνητής Παγγαίας, και της Πανθάλασσας, χειραφετηθείτε».

Ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος ανήκει στην κατηγορία των δημόσιων ανδρών, που με τη λειτουργία, τις ιδέες και το διανοητικό τους έργο, αφήνουν πλούσιες παρακαταθήκες αποτελώντας πρότυπα, και ταυτόχρονα ελπίδα για το μέλλον, τη θετική διέξοδο όπως λέει ο ίδιος. Σε μας ανήκει το καθήκον τιμώντας τη μνήμη του αλλά κυρίως για να ενισχύουμε τον πνευματικό μας εξοπλισμό και να αντλούμε κουράγιο για τον καθημερινό αγώνα, να μελετάμε το έργο του, κριτικά όπως επιζητούσε και ο ίδιος, και να γνωρίζουμε και να αναλύουμε τις πρακτικές του σε όποιες θέσεις πέρασε, όποια καθήκοντα ανέλαβε.

Στην αγαπημένη του σύζυγο Θάλεια, στην αγαπημένη του θυγατέρα Έλενα και σε όλους τους οικείους του εκφράζουμε τα πιο ειλικρινή συλλυπητήρια για τη μεγάλη, αβάσταχτη απώλεια, όλοι, όσοι τον ζήσαμε στη ΔΕΗ, για την πρόοδο της οποίας, όπως μου έγραψε πρόσφατα, διατηρούσε με συγκίνηση την ανάμνηση των κοινών μας αγώνων.

Ε.Μ.ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ

τ. Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος ΔΕΗ

[ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ Ε. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ .pdf \(ntua.gr\)](#)

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΑΝΑΤΡΕΠΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΑΝΗΣ

Από το <http://endogenis.blogspot.com/2021/10/blog-post.html>, αντιγραφή της ανάρτησης του Αρχιτέκτονα Μηχανικού **Ανδρέα Κυράνη**, Προέδρου του Ινστιτούτου Ενδογενούς Παραγωγικής Ανασυγκρότησης (ΙΝΕΠΤΑ).

10 Οκτωβρίου 2021

Η προσωπική γνωριμία μας με τον Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο, στις αρχές του 2013, υπήρξε μικρή, μόλις στα τελευταία 8,5 χρόνια της ζωής του, αλλά ιδιαίτερα δημιουργική και θα τολμούσα να πω φιλική και συντροφική. Τότε, με τον φίλο Αλέξη Οικονομίδη, είχαμε αρχίσει να δημοσιοποιούμε κάποιες σκέψεις διεξόδου από την κρίση, μέσω μιας παραγωγικής ανασυγκρότησης εδρασμένης στις δικές μας ιστορικές δημιουργικές και παραγωγικές δυνάμεις. Διαβάζοντας τα γραπτά μας ζήτησε από την συνάδελφο Μαργαρίτα Αντωνίου να μας γνωρίσει. Στο όραμα μιας ενδογενούς παραγωγικής ανασυγκρότησης συναντήθηκαν στη συνέχεια αρκετοί φίλοι, πανεπιστημιακοί, τεχνικοί και άλλοι, ανάμεσα στους οποίους και δυο πρώην μαθητές του, ο Βαγγέλης ο Πισσίας και ο Γιώργος ο Μιχαήλ. Αυτή η πρωτοβουλία, χάρη στην δική του ζωτική δημιουργική συνδρομή και ενθάρρυνση, οδήγησε στην σύσταση του ΙΝΕΠΤΑ, του Ινστιτούτου Ενδογενούς Παραγωγικής Ανασυγκρότησης.

Την εποχή εκείνη ο Θ.Ξ. έχοντας αποστασιοποιηθεί από κάθε δημόσια θέση, συμμετείχε στις δραστηριότητες του Ι.ΕΚ.Ε.Μ.-ΤΕΕ. Με αφετηρία μια πλούσια και φιλότιμη προσωπική επιστημονική, διοικητική και επαγγελματική διαδρομή στην υπηρεσία και στο όνομα του «κοινού καλού», βιώνοντας στο πετσί του μια εποχή γενικευμένης κρίσης και αμείλικτης μετάβασης, συμμετείχε και κατέθετε, στα πλαίσια των εκδηλώσεων του Ι.ΕΚ.Ε.Μ., τις κατασταλαγμένες σκέψεις και προτάσεις του για πλήθος ζητημάτων που αφορούσαν στους Μηχανικούς και τα ευρύτερα αναπτυξιακά ζητήματα της χώρας. Κλείνοντας μια πολύχρονη θητεία υπεύθυνης Θεσμικής πρακτικής από διάφορα πόστα, ένοιωθε την ανάγκη, μέσα από μια θαρραλέα κριτική αναδρομή και ενδοσκόπηση, να καταθέσει την δική του εκδοχή τόσο για τα αίτια όσο και τις

διεξόδους της σοβαρής οικονομικής κρίσης που βιώναμε σαν κοινωνία με οδυνηρό τρόπο. Αυτή η ευγενής και ανιδιοτελής αγωνία τον έστρεψε στην μελέτη και επιστημονική τεκμηρίωση σε βάθος, τόσο του ιστορικού στίγματος της σημερινής οικονομικής συγκυρίας, διεθνούς και εθνικής, όσο και των ενδεχόμενων θετικών ή αρνητικών διεξόδων που εγκυμονεί το μέλλον. Προϊόν αυτής της επίμονης και επίπονης δεκαετούς μελέτης, υπήρξε το τελευταίο τρίτομο πυκνό έργο του, το «ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ; ΗΜΟ ΣΑΡΙΕΝΣ Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ», έργο βαθιά ανθρωπιστικό και ανατρεπτικό παράλληλα, του οποίου το αληθινό βάθος και βάρος ελάχιστα νομίζω έχει ακόμη αξιολογηθεί. Η ανεκπλήρωτη πρόθεση του να μεταφραστεί σε ξένες γλώσσες ίσως να συνιστά ένα από τα ελάχιστα πράγματα στα οποία οφείλουμε να συνδράμουμε όσοι τον αγαπήσαμε και αντλήσαμε από την πλούσια παρουσία και σκέψη του.

Τι υπήρξε τελικά στ' αλήθεια ο αγαπητός μας Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος; Πώς να κλείσεις σε λέξεις μια τόσο πολυσχιδή προσωπικότητα χωρίς να φτωχύνεις το πολύτροπο βάρος της;

Ο Θ.Ξ. υπήρξε ένας μεγάλος θεσμικός Έλληνας. Ένας άνθρωπος που ανήκε παράλληλα στην διεθνή κοινότητα και στην πατρίδα του. Για την δραστηριότητα του αυτή θα μιλήσουν ίσως άλλοι που τον έζησαν «επί τω έργω» σε αυτή την περίοδο της ζωής του. Εμείς τον ζήσαμε «αμέσως μετά», στην περίοδο του «απολογισμού του» μέσα από το μεγαλόπνοο εγχείρημα της συγκρότησης αυτής της εμπειρίας σε μεστή γραπτή σκέψη ωφέλιμη παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές που λάτρευε σαν αιώνιος δάσκαλος, της γενιές της χώρας του αλλά και εκείνες ολόκληρης της ανθρωπότητας.

Συνομιλούσα πολύ συχνά μαζί του. Παρά την ηλικία του ήταν πάντα ζωτικός και ακμαίος με σκέψη απαστράπτουσα. Τους τελευταίους μήνες ταλαιπωρήθηκε σοβαρά από την αστοχία μια επέμβασης ρουτίνας στο μάτι του. Το ξεπέρασε όμως και δυο μόλις μέρες πριν «φύγει» είχα την ευτυχία μιας πολύωρης επικοινωνίας μαζί του «εφ' όλης της ύλης». Έδειχνε σε άριστη φυσική κατάσταση, είχε αφήσει πίσω του το ζήτημα υγείας και ετοιμαζόταν να επιδοθεί στις αμέσως επόμενες ημέρες στο αγαπημένο του σπορ, το κολύμπι στη θάλασσα, και τις ετεροχρονισμένες λόγω υγείας θερινές διακοπές του στο Σούνιο. Εκεί, στο μητρικό περιβάλλον της φυσικής «Παν θάλασσας» τον περίμενε και το απροσδόκητο ραντεβού του με την αιωνιότητα.

Ο Θ.Ξ. υπήρξε ένας άνθρωπος με μειλίχια θετική σκέψη. Ένας άνθρωπος πάντα διαθέσιμος να δαπανήσει τον πολύτιμο χρόνο του για να στηρίξει με την γνώση, την καλότητα, το ήθος και την αισιοδοξία του κάθε δημιουργικό εγχείρημα. Λίγο καλύτερα όμως αν τον γνώριζες θα διέκρινες μια συγκρατημένη πικρία πίσω από την ευπροσηγορία του. Τα ευγενή οράματα της γενιάς του βίωναν στο κορμί τους τον κυνισμό των μεταμοντέρνων καιρών. Για τους κόσμους της τρέχουσας εξουσίας κάθε μορφής και είδους ήταν «ανεπιθύμητος», πλήρως αποκλεισμένος και «απαγορευμένος». Ένοιωθες λοιπόν έναν άνθρωπο τελικά προδομένο από όλα εκείνα στα οποία αφιέρωσε την ζωή και την ψυχή του. Προδομένο αλλά επίμονα ακατάβλητο και όρθιο. Ακόμη και εμείς, οι «συνάδελφοι» του στα πλαίσια του ΙΝΕΤΑ, δεν καταφέραμε να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες του υπερβαίνοντας τις δυσκολίες των καιρών και τις μεταξύ μας αντιθέσεις. Απέναντι στον παραλογισμό και την σκληρότητα του μηδενισμού, απέναντι στη δυστοπία των ημερών έλεγε συχνά: εσείς έχετε πιθανότητες να προλάβετε κάποιες καλύτερες μέρες, εμείς είναι πολύ δύσκολο έως αδύνατο. Προκειμένου να διατηρήσει την αισιοδοξία του αντλούσε δυνάμεις και πόρους από την πολύπλευρη μελέτη της ιστορίας σε βάθος, εκεί όπου οι σημασίες του διαρκούς και του εφήμερου αποκτούν ανάγλυφα την τέταρτη τους διάσταση.

Δυο μικρά παραδείγματα αυτού του αποκλεισμού. Όσα χρόνια τον γνώριζα, χρόνια στα οποία ζήσαμε τρεις κυβερνητικές αλλαγές, κυβέρνηση Σαμαρά, Τσίπρα και Μητσοτάκη στη συνέχεια, επεδίωξε πολλές φορές να διοργανώσει μια δημόσια συζήτηση για το ενεργειακό ζήτημα της χώρας καταθέτοντας την γνώση και εμπειρία του από την εξόχως αποτελεσματική θητεία του στη ΔΕΗ. Τέτοιο ήταν το μέγεθος της δημόσιας τρομοκρατίας γύρω από το ζήτημα που ουδείς «καθ' ύλην γνώστης» δεν τολμούσε να τον ακολουθήσει και να τοποθετηθεί δημόσια μαζί του. Στο τέλος εγκατέλειψε κάθε προσπάθεια και μοναχικά διατύπωσε τις σκέψεις και προτάσεις του στον τρίτο τόμο του έργου του. Στον τελευταίο χρόνο της ζωής του παρουσίασε το βιβλίο του στην εκπομπή Βιβλιοβούλιο στο κανάλι της Βουλής. Με πικρία σημείωνε ότι όλες οι αναφορές του στην σύγχρονη πραγματικότητα, με το πρόσχημα της έλλειψης χρόνου, είχαν αφαιρεθεί από το τελικό βίντεο, χωρίς καμία προηγούμενη ενημέρωση του.

Ναι αυτός ο άνθρωπος βίωσε τον πλήρη αποκλεισμό του λόγου και της σκέψης του από τους θεσμούς τους οποίους υπηρέτησε μια ολόκληρη ζωή, μόνο και μόνο επειδή διέθετε έναν πολύ συγκροτημένο, εναλλακτικό στον κυρίαρχο,

τρόπο σκέψης. Ακόμη και στα πλαίσια της πανεπιστημιακής κοινότητας και του ΕΜΤΠ, όπου το πλούσιο έργο του υπήρξε αδιαμφισβήτητο, η σκέψη και κριτική του ενοχλούσε. Ενοχλούσε η κριτική του στην αποξένωση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων από την πραγματική οικονομία της χώρας. Η μετατροπή τους σε μηχανισμούς πρόσληψης και διαχείρισης ερευνητικών κονδυλίων χωρίς την παραμικρή αγωνία άμεσης εφαρμογής στην μεταποιητική της πραγματικότητα. Συχνά κριτικάριζε δημόσια ως πείπερολογία-παπαρολογία αυτή την θλιβερή πρακτική και το ευφυσολόγημα της δήθεν «έξυπνης εξειδίκευσης».

Ο Θ.Ξ. υπήρξε για κάποιους ένα κόκκινο πανί, ένας άνθρωπος που γνώριζε βαθιά και τεκμηριωμένα τα ζητήματα «από τα μέσα» και ήταν σε θέση να κάνει σκληρή αλλά απόλυτα τεκμηριωμένη κριτική στο κυρίαρχο Αίοιο ιδεολόγημα. Η βαθιά λυτρωτική για τους νοήμονες ανατρεπτική σκέψη του, στο γύρισμα των καιρών, εθεωρείτο από τους «κρατούντες» καταστροφική.

Τι το βαθιά ανατρεπτικό κουβαλούσε άραγε η σκέψη ενός δηλωμένου λάτρη του δυτικού διαφωτισμού και της ρήσης του Κάντ «*sapere aude*»;

Ο Θ.Ξ. δεν αρκέστηκε στην εύκολη καταγγελία του κυρίαρχου πρότυπου του "*homo economicus consumers*". Ως γνήσιος λειτουργός των θετικών επιστημών, ως γνήσιος τεχνικός, νοιώθει την ανάγκη να τεκμηριώσει τα λεγόμενα του με στοιχεία αδιάσειστα. Θέτοντας μεταφορικά τον εαυτό του στη θέση ενός «γαλαξιακού ανταποκριτή» παρατηρητή, περιγράφει «την ενεργοποίηση ως βασιλεύουσας, σε ογδόντα με εκατό χιλιάδες γήινα χρόνια, της δύναμης του εγκεφάλου των *sapiens*». Προσβλέποντας στη φωτεινή πλευρά αυτής της δύναμης, αναφέρεται «στα εκατό δισεκατομμύρια νευρώνες, τα περίτεχνα δομημένα κύτταρα της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας με τα χίλια τρισεκατομμύρια των συνδέσμων τους που περιέχουν, φυλάσσουν και μεταδίδουν στις επόμενες γενιές την πεμπτουσία ενός βιολογικού κληροδοτήματος πολλών εκατοντάδων εκατομμυρίων χρόνων και πολλαπλασιάζουν με τρομαχτικές επιταχύνσεις γνώση και εργαλεία ανθρωποκεντρικής της διαχείρισης». Την εμβέλεια της επικίνδυνα υβριστικής, σκοτεινής πλευράς αυτής της δύναμης, επιχειρεί να «καθησυχάσει» προβάλλοντας «την ασημαντότητα των χωροχρονικών διαστάσεων της Γής, κοιτίδας της δύναμης, και του φορέα της *homosapiens* ως προς το συμπαντικό γίγνεσθαι».

Εμβαθύνοντας λοιπόν στην μελέτη της ιστορίας, αποσαφηνίζει την νηπιακή ηλικία του ανθρώπινου είδους και αποκαλύπτει απαγωγικά την σχετικότητα και επισφαλότητα του σύγχρονου και κυρίαρχου καθεστώτος των πραγμάτων. Παράλληλα χαρίζει ιστορική βάση και υπόσταση σε ένα ενδεχόμενο εναλλακτικό υπόδειγμα εκείνο της ενδογενούς ανάπτυξης σε μια εποχή με θεμελιώδες νέο, εν δυνάμει ευνοϊκό, δεδομένο την ριζική τεχνολογική μετάβαση μέσω της Τρίτης Βιομηχανικής Επανάστασης των ημερών μας.

Πολλές φορές διατύπωσε δημόσια μια ρηξικέλευθη παρατήρηση με επίκαιρη βαρύτητα. Οι φαινομενικά ακλόνητες ανατολικές εύφορες και πλούσιες γεωργικές αυτοκρατορίες της Μεσοποταμίας της εποχής του χαλκού, μέσα σε τετρακόσια περίπου χρόνια, από 1300-το 900 πχ. αφανίστηκαν πλήρως πίσω από ποταμούς αίματος. Οι ιστορικοί αδυνατώντας να ερμηνεύσουν αυτή την σκοτεινή περίοδο μιλούν με το νεφέλωμα «των λαών της θάλασσας». Ο Θ.Ξ. ως σοφός Έλληνας τεχνικός δίνει μια άλλη τεκμηριωμένη ερμηνεία. Αποδίδει τον αφανισμό τους στην απελευθερωτική χρήση της τεχνογένεσης του σιδήρου από ευρύτατα φτωχά λαϊκά στρώματα. Η τεχνολογική επανάσταση της εύκολης για τους πάντες χρήσης του σιδήρου υποστηρίζει την νικητήρια σύγκρουση τους με τις αυτοκρατορίες του χαλκού και τα ιερατεία τους. Αντιστοιχώντας αυτό το ιστορικό γεγονός με το σήμερα, δήλωνε συχνά πως βρισκόμαστε ξανά σε εμπόλεμη κατάσταση. Μέσα από την αναφορά σε μια επαναστατική διαδικασία στο μακρινό χθες υποδήλωνε με περισσή σαφήνεια μια άλλη υποβόσκουσα στο δικό μας σήμερα.

Ως άνθρωπος θετικής σκέψης δεν αρκούσαν στην περιγραφή μιας ανατρεπτικής διαδικασίας στην οποία ήδη έχουμε αναπόδραστα εισέλθει. Ένοιωθε την ανάγκη να προσδιορίσει με σαφήνεια και το εναλλακτικό στη βιομηχανική και χρηματοπιστωτική βαρβαρότητα μέλλον. Μέλλον του οποίου οι κινητήριοι ζωοποιοί μοχλοί βρίσκονται στην απέναντι άκρη από τα σύγχρονα κυρίαρχα φαντάσματα. Έτσι, απέναντι στην λογική της αποεδαφοποίησης και αποϋλικοποίησης, αναδεικνύει, τόσο την αξία της μικρής γεωγραφικής κλίμακας όσο και την άμεσα συνδεδεμένη με αυτήν αξία της μικρής ιδιοκτησίας και του ελεύθερου τεχνίτη παραγωγού, οντοτήτων που εστιάζουν, μέσω της πολύτροπης εφευρετικότητας τους, στην πολυτιμότητα και ανθεκτικότητα και όχι στην ευτελή και εφήμερη μαζικότητα.

Εδώ διατυπώνεται η δεύτερη σοφή διαπίστωση στην σκέψη του τεχνικού Θ.Ξ.. Όπως έχει αποδειχθεί πλέον ιστορικά, την υλική βάση του αρχαιοελληνικού κόσμου και της δημοκρατίας, απέναντι στον αμύθητο πλούτο της

γεωργοκτηνοτροφίας των ανατολικών σατραπικών αυτοκρατοριών της Ανατολής, συνιστά μια μικρής κλίμακας παραγωγική διαδικασία που γεννά πολύτιμα σε μικρές ποσότητες προϊόντα, λάδι, κεραμικά και άλλα, με σκληρή αλλά δημιουργική ανθρώπινη εργασία πάνω σε ένα κατ' αρχάς άγονο σκληρό και βραχώδες έδαφος. Αυτά τα μονάκριβα προϊόντα αντλούν τον πλούτο των αγορών της Ανατολής και τον επενδύουν στα μνημεία, τις πόλεις και τελικά τον πολιτισμό του τόπου μας. Σε μας επαφίεται να προσδιορίσουμε το είδος μιας αντίστοιχης σύγχρονης διαδικασίας συμβατής με τις αληθινές μας δυνατότητες και το στίγμα της διεθνούς συγκυρίας.

Η τεκμηρίωση της απελευθερωτικής δυνατότητας της σύγχρονης τεχνολογικής επανάστασης και η ιστορική δικαίωση μιας ενδογενούς αναπτυξιακής στρατηγικής και πάλι δεν τον καλύπτουν. Το βαθύτατα δημοκρατικό του ήθος δεν αρκούνταν στο «τι να κάνουμε» αλλά αγωνιούσε και για το «πώς θα το κάνουμε καλά».

Έτσι, ενώ παρατηρεί:

- «Το βεβιασμένο σκυφτό τροχάδην κατά τον ιστορικό μας χρόνο, λόγω των ταξικών εγκλωβισμών που επέβαλε η τέλεση του κοινωνικού προπατορικού αμαρτήματος της διαστρωμάτωσης»,
- προτείνει «χειραφετηθείτε» στον τίτλο του Γ' Τόμου
- ζητά «σε πρώτη και τελευταία ανάλυση από όλους μας, ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, την ανάκτηση του ελεύθερου βάδην σε όρθια στάση - της πολυτιμότερης για την εξέλιξή μας κληρονομιάς από τους προγόνους ανθρωπίδες εδώ και τέσσερα εκατομμύρια χρόνια - έναντι του σημερινού βεβιασμένου από εξαναγκασμό, μωροφιλοδοξίες ή ναρκισσισμό τροχάδην με τετραποδισμό»
- προσβλέπει σε μια ακηδεμόνευτη ατομική και κοινοτική δημοκρατική συνείδηση

επιμένει ακόμη περαιτέρω στο πως ακριβώς....

Ως γνήσιος τεχνικός, θέλοντας να αποσαφηνίσει απολύτως τον προτεινόμενο βέλτιστο για την κοινωνία «καλόν τε κάγαθόν» τρόπο, επιστρατεύει μια σημασία από την φυσική επιστήμη, την σημασία της ενθαλπίας.

Το όραμα του μας γράφει, και μάλιστα στην πρώτη σελίδα του τρίτομου έργου του, αφορά σε συνθήκες ήπιας (χαμηλής) κοινωνικής ενθαλπίας, όπου η μετάδοση της ενέργειας λειτουργεί αποκεντρωμένα και χρησιμοποιείται η ακηδεμόνευτη κοινοτική συνείδηση ως μέσο μεταφοράς, με τις αρχές και

διαδικασίες της άμεσης δημοκρατίας. Μόνο τότε, η ήπια θερμοκρασιακή στάθμη του ρεύματος που μεταφέρει την ενέργεια, ζεσταίνει ή δροσίζει ευχάριστα τους χώρους, επιτρέποντας την διαβίωση και ανάπτυξη του έμβιου κόσμου.

Συνοψίζοντας, ο Θ.Ξ. σε μια εποχή επιτηδευμένης δήθεν πολιτικής ουδετερότητας του επιστημονικού λόγου, τολμά και αρθρώνει ένα λόγο βαθιά πολιτικό, εδρασμένο σε σχολαστική επιστημονική τεκμηρίωση. Έτσι η ανάδυση από το σκοτάδι σημασιών και αξιών βαθιά παραγκωνισμένων στην εποχή μας, όπως εκείνη της συνείδησης, ως "γνώσης εξ ίδιας αντίληψης", οδηγεί στην επαναξιολόγηση της άρρητης γνώσης και αναδεικνύει την «έκτη αίσθηση...της λαϊκής παράδοσης» ως «καταλύτη στη συγκρότηση μιας ισχυρής ατομικής και κοινοτικής συμπαντικής συνείδησης που θα στηρίξει την αρμονική συνύπαρξη του *homo sapiens* με τα γνωστά και άγνωστα όντα του χωροχρόνου».

Ο διανοούμενος τεχνικός Θ.Ξ., μέσα από το έργο του αποκαλύπτει με διαύγεια την τεχνική υπόσταση της πολιτικής και επιβεβαιώνει την πολιτική υπόσταση της τεχνικής, όχι ως δήθεν εκ των άνω ουδέτερος παρατηρητής αλλά ως συμμετέχων στα παθήματα της ευρύτερης κοινωνίας, συμμετέχων που τολμά και παίρνει θέσεις αναλαμβάνοντας πλήρως, κάποτε και με οδυνηρό τρόπο, το τίμημα.

Ένας άνθρωπος που δήλωνε «συντηρητικός», στο όνομα της αλήθειας, της γνώσης και αγάπης για το επιστημονικό του αντικείμενο και το ανθρώπινο είδος ευρύτερα και της βαθιάς συναίσθησης ευθύνης απέναντι στην κοινότητα-κοινωνία (στην μητρική συμβολή της οποίας, όπως επανειλημμένα δήλωνε, ανήκε το όποιο «ατομικό» έργο), οδηγείτε σε γραπτά διατυπωμένες θέσεις βαθιά ανατρεπτικές. Αυτή την βαθιά δημιουργική πλευρά της παρουσίας του στον κόσμο μας οφείλουμε ποτέ να μην λησμονήσουμε.

Υ.Γ. Αρκετά γραπτά και ομιλίες του μπορεί κανείς να βρει στην ιστοσελίδα του ΙΝΕΤΤΑ και του ΑΡΔΗΝ

<http://endogenis.blogspot.com/search/label/Ξανθόπουλος%20Θεμιστοκλής>,

<https://ardin-rixi.gr/?s=θεμιστοκλησ+ξανθοπουλος>

**ΕΝΑ ΜΝΗΜΕΙΩΔΕΣ ΕΡΓΟ ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΟΙ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΘΑ ΕΝΗΜΕΡΩΘΟΥΝ, ΘΑ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΤΟΥΝ ΚΑΙ ΘΑ ΕΜΠΝΕΥΣΤΟΥΝ**

ΧΑΙΔΩ ΡΙΖΟΥ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ;

Από το ηλεκτρονικό περιοδικό [Gooudreaders](#)

Το τρίτομο πόνημα «Ρέκβιεμ με κρεσέντο;» του ομότιμου καθηγητή του Ε.Μ.Π. Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου, γνωστού διανοούμενου, είναι ένα σύνθετο νοητικό εγχείρημα, προϊόν δέκα ετών ερευνητικής δουλειάς και μισού και πλέον αιώνα εμπειρίας από διάφορα μετερίζια. Κίνητρα της συγγραφής η σύγχρονη βίωση ενός «δυσπνοϊκού παραλήρηματος» με οδυνηρές επιπτώσεις, το αίσθημα ευθύνης προς τις νεότερες γενιές, οι ενοχές από την ανοχή «στα ανοσιουργήματα του homo sariens και τη ρήξη της διαγενεακής αλληλεγγύης», και η ελπίδα ότι «η επαναπροσέγγιση διδαγμάτων από την Προϊστορία και την Ιστορία θα αποκαλύψει τις ρίζες της σημερινής δυστοπίας, θα εμπνεύσει την αντίσταση στον εφησυχασμό, στην αλλοτρίωση και στο συμβιβασμό και θα προσφέρει στον αναγνώστη την αναγκαία –αλλά όχι και ικανή– νοητική συνθήκη στήριξης του βηματισμού του ως χειραφετημένου πολίτη.»

Το δοκίμιο έχει σαν αφετηρία την εμφάνιση του homo sariens στον πλανήτη Γη, πριν από εκατομμύρια «γήινα» χρόνια, και καλύπτει την Προϊστορική και τις Ιστορικές περιόδους της ανθρωπότητας, μέχρι τη δεύτερη δεκαετία του 21ου αιώνα. Η ιστορική περιγραφή και ανάλυση συμπληρώνεται με συγκεκριμένο «διά ταύτα», προτάσεις για την αντιμετώπιση ζητημάτων της τρέχουσας εθνικής και διεθνούς πραγματικότητας.

Ο Θ.Ξ προσομοιάζει το «συμβάν homo sariens» με τη σύνθεση και εκτέλεση μιας μουσικής συμφωνίας που παρουσιάζει κάποιες ομοιότητες με τη δομή και το ιστορικό της Ημιτελούς Συμφωνίας του Σούμπερτ. «Ο homo sariens έχει ήδη παρουσιάσει στον φιλόξενο πλανήτη Γη το Πρελούδιο, το Πρώτο και το Δεύτερο Μέρος της δικής του μουσικής συμφωνίας. Όμως, η σύνθεση και εκτέλεση του τρίτου (ημιτελούς) μέρους, που ξεκίνησε με σκέρτσο στο τέλος του 19ου αιώνα, και με διάφορες εναλλαγές μουσικών tempo στον 20ό, έχει

εξελιχθεί σε δυσπνοϊκό παραλήρημα και κινδυνεύει να καταλήξει άδοξα, λόγω ποδοπατήματος των κανόνων της μουσικής από τους καταληψίες όλων των στρατηγικών θέσεων στις ομάδες των μουσουργών, ενορχηστρωτών και εκτελεστών της συμφωνίας, και παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά ενός εκκωφαντικού ρέκβιεμ με κρεσέντο».

Ο Θ.Ξ, πέρα από βαθιά σκεπτόμενος και κοινωνικά ευαισθητοποιημένος πολίτης, είναι και διάκονος της επιστήμης και της τεχνολογίας, για τις οποίες τρέφει ιδιαίτερη εκτίμηση. Κάνοντας αναδρομή στα επιτεύγματα της σύγχρονης επιστήμης, ιδιαίτερα στον τομέα της μοριακής βιολογίας και γενετικής μηχανικής, ο Θ.Ξ. αναγνωρίζει τη δύναμη της φαιάς ουσίας στην πρόοδο και στην διερεύνηση των μυστικών της ζωής και στην πρόοδο, χωρίς βέβαια να παραγνωρίζει ότι η αξιοποίηση των ανακαλύψεων εμπεικλείει και σοβαρούς κινδύνους.

Τοποθετείται σε αμφιλεγόμενα σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα: «Για ευτελείς οικονομικούς λόγους, τα ρυπογόνα καύσιμα διατηρούν μέχρι σήμερα τη μερίδα του λέοντος και στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Παρά τις μαχητικές αντιδράσεις οικολογικών οργανώσεων και τις φιλότιμες προσπάθειες πολλών μελών της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας για την προώθηση των περιβαλλοντικά καθαρών και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συνεχίζεται μια βάρβαρη επιλογή του πολιτισμού μας με προφανείς βαριές επιπτώσεις στην ατμοσφαιρική ρύπανση και τη συνακόλουθη κλιματική αλλαγή». Με κάθε ευκαιρία πλέκει το εγκώμιο στην αδογμάτιστη έρευνα των φυσικών φαινομένων. Για κάθε περίοδο και για κάθε χώρα, γίνεται πάντοτε αναφορά στην συμβολή της επιστήμης και τεχνολογίας στην ανάπτυξη. Και ευελπιστεί ότι ο σκεπτόμενος homo sapiens του 21ου αιώνα διατηρεί, ανεξαρτήτως γενικής κοινωνικοοικονομικής ιδεολογίας και ειδικότερης πολιτικής προτίμησης, ορισμένες ανατρεπτικές των κατεστημένων κοινωνικοοικονομικών εξουσιών δυνατότητες, που πηγάζουν από τη φωτεινή πλευρά των εκρηκτικών εξελίξεων στη διάδοση νέας γνώσης και τεχνολογίας. Στον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσουν τα επιτεύγματα το παγκόσμιου δικτυακού ιστού (πχ.blockchain) στον εκδημοκρατισμό των μέσων παραγωγής κατά την Τρίτη Βιομηχανική Επανάσταση και στην επιχειρησιακή οργάνωση και διασύνδεση, βασίζει τις θετικές προοπτικές του επικράτησης των μικρομεσαίων.

Σημείωση: Η διαφημιζόμενη με ανορθόδοξους όρους ως «Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση», (παγκόσμιο οικονομικό φόρουμ του Νταβός, 2016),

είναι στην πραγματικότητα, κατά τον συγγραφέα, ορισμένα νέα υποσύνολα της Τρίτης.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται σε φλέγοντα σύγχρονα θέματα, όπως η διοίκηση στον δημόσιο τομέα, και οι πανεπιστημιακές σπουδές κατά τον 21ο αιώνα. Αναφορικά με το πρώτο, εντοπίζονται ορισμένα επαναλαμβανόμενα δομικά και λειτουργικά λάθη των πολιτικών ηγεσιών στην ελληνική δημόσια διοίκηση και προτείνονται συγκεκριμένα εξυγιαντικά «διά ταύτα». Όσον αφορά το δεύτερο, ο συγγραφέας είναι της άποψης ότι, παρά την κρατούσα στις μέρες μας «αγοραφιλία», η Δημόσια Παιδεία όλων των βαθμίδων παραμένει ο κύριος αναπτυξιακός πυλώνας των κοινωνιών, διασφαλίζοντας από τη βάση τους τις τρεις θεμελιώδεις αρχές του δημοκρατικού πολιτεύματος (ισηγορία, ισοτιμία και ισονομία).

Στο δοκίμιο αναγνωρίζεται ο ιδιαίτερος ρόλος της τάξης των μικρομεσαίων, που λειτουργούν διαχρονικά ως τάξη-στυλοβάτης των κοσμικών εξουσιών ευρείας κοινωνικής βάσης και γίνεται ανάλυση των χαρακτηριστικών που οριοθετούν τη σύγχρονη αστική τάξη (ατομικές και κοινοτικές αξίες, λειτουργικό εσωτερικό και εξωτερικό τυπικό, οικονομική κατάσταση). Σαν ένα από τα κύρια αίτια των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ασθενέστερες οικονομικά χώρες, αναγνωρίζεται από τον Θ.Ξ. η εγκατάλειψη της ενδογενούς παραγωγής και η κατανάλωση εισαγόμενων κυρίως προϊόντων, καθώς επίσης και η υποθήκευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών με συνέπεια το μέλλον της νέας γενιάς να έχει εκχωρηθεί στους οικονομοκεντρικούς σχεδιασμούς της «απρόσωπης Αόρατης Χειρός της Αγοράς».

Και ο συγγραφέας ολοκληρώνει το δοκίμιο διαπιστώνοντας ότι έχουν ωριμάσει οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις που μπορούν να διασφαλίσουν στους μικρομεσαίους αξιοβίωτες και ευσταθείς συνθήκες ζωής στα πλαίσια μιας ουσιαστικά συμμετοχικής κοινωνίας. Καθώς επίσης και ότι είναι εφικτή- χάρις στον προσφερόμενο από την τρίτη βιομηχανική επανάσταση εκδημοκρατισμό των μέσων παραγωγής- «η κοινωνικοοικονομική απεξάρτηση από την συγκεντρωτική-επιτακτική εξουσία λίγων εκατοντάδων επικυρίαρχων συμπλεγμάτων, με την συλλογική διαχείριση των παραγωγικών πόρων από τους ανθρώπους της δουλειάς». Ιδιαίτερα για την Ελλάδα, θεωρεί ότι μπορεί να ανταποκριθεί με επιτυχία στις προκλήσεις της τρίτης βιομηχανικής επανάστασης, καθώς διαθέτει ουσιώδη συγκριτικά πλεονεκτήματα (μικρές ενδογενείς παραγωγικές μονάδες, δυνατότητα ενδογενούς παραγωγικής

ανασυγκρότησης, ευμέγεθες, σε σχέση με τον πληθυσμό της, ανθρώπινο τεχνογενετικό δυναμικό υψηλής στάθμης).

Με το βιβλίο ο Θ.Ξ., καλύπτοντας την προσωπική του ανάγκη να αποτυπώσει συνεκτικά τα ιστορικά γεγονότα και να τα σχολιάσει απ' την δική του κριτική ματιά, καταθέτει στο ευρύτερο κοινό την βαθιά ιστορική γνώση που με την πολυετή μελέτη απέκτησε. Εξ ου και η έκταση του πονήματος. Πλούτος ιστορικών δεδομένων, που θα ήταν άδικο να μην παρατεθούν και να μην αναλυθούν από τον πολύπειρο και πολιτικοκοινωνικά ευαισθητοποιημένο συγγραφέα. Ακόμη και οι πληροφορίες που υποβιβάστηκαν και συμπυκνώθηκαν υπό μορφή υποσημειώσεων, είναι πολύτιμες. Όσον αφορά τη γλώσσα του δοκιμίου, πρόκειται για μια Ιδιάζουσα τελείως προσωπική γραφή του συγγραφέα. Όχι, δεν θα θεωρούσαμε τον Θ.Ξ. βερμπαλιστή, αλλά λάτρη της λόγιας γλώσσας, κάτοχο και χρήστη ενός πλουσιότατου λεξιλογίου. Λεπτολόγος. Ακόμη και ένας χαρακτηρισμός που θα αποδώσει ο συγγραφέας σε κάποιον/κάτι, είναι προϊόν ευρύτατης μελέτης και βασάνου της ιστορίας. Βαθύς γνώστης της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, στην οποία παραπέμπει συχνά, και διαβλέπει σε πολλά ιστορικά γεγονότα την νομοτέλεια του φαύλου κύκλου «Υβρις-άτη-νέμεσις-τίσις. Εν κατακλείδι, πρόκειται για ένα μνημειώδες έργο, από το οποίο οι αναγνώστες θα ενημερωθούν, θα προβληματιστούν και θα εμπνευστούν.

ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ ΕΝΑ ΕΙΔΟΣ “ΕΠΑΝΑΜΑΓΕΥΣΗΣ” ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΤΑΣΟΣ ΤΣΑΚΙΡΟΓΛΟΥ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, ΡΕΚΒΙΕΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ;

Από την Εφημερίδα των Συντακτών

Μόλις πριν από λίγες ημέρες έγινε η παρουσίαση του νέου βιβλίου του ομότιμου καθηγητή και τέως πρύτανη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου, με τίτλο «Ρέκβιεμ με κρεσέντο;» και υπότιτλο «Homo Sapiens, ο τελευταίος του γένους των ανθρώπων». Ο πρώτος τόμος του έργου κυκλοφόρησε από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ.

Το βιβλίο, για τη συγγραφή του οποίου ο συγγραφέας χρειάστηκε επτά ολόκληρα χρόνια έρευνας, αποτελεί μίαν απόπειρα ανθρωπολογικής αυτογνωσίας μέσω της Ιστορίας.

Συνιστά μια προσπάθεια να ιχνηλατηθεί το μονοπάτι για το χτίσιμο της ανθρώπινης συνείδησης στην ιστορική της διάσταση, μέσα από αλληπάλληλα στάδια:

α) Είμαι εγώ: η αυτοσυνείδηση ότι είμαι ένα διακριτό ον απέναντι στα άλλα.

β) Εγώ και αυτή είμαστε ένα: η υπέρβαση του εγωτισμού και η συνένωση με το άλλο φύλο, προκειμένου να διασφαλιστεί το νήμα της γενετικής συνέχειας.

γ) Εγώ και το ανθρώπινο γένος είμαστε ένα. Η κοινότητα της Ιστορίας, του είδους μας. Η συν-εργασία και ο αλτρουισμός είναι μακροπρόθεσμα πιο αποδοτικά από τον ανταγωνισμό και τον εγωισμό στην κούρσα για την επιβίωση.

δ) Εγώ και όλα τα πλάσματα αυτού του κόσμου είμαστε ένα: υπάρχει μια κοινή γενετική γλώσσα, όπως έχει δείξει η εξελικτική θεωρία. Και επιπλέον: η ποικιλομορφία είναι ο τρόπος ύπαρξης της ύλης.

ε) Εγώ και ο κόσμος είμαστε ένα, σε μια συμπαντική ενότητα. Παρατηρητής, αλλά και «συμμέτοχος» του κοσμικού σεναρίου.

Για το χθες ή για το αύριο:

Το βιβλίο είναι προσανατολισμένο όχι στο παρελθόν, όπως ίσως εκ πρώτης όψεως δείχνει, αλλά στο μέλλον, το οποίο παραμένει ένα ανοιχτό στοίχημα.

Μια βεντάλια δυνατοτήτων που ανοίγονται μπροστά μας. Τίποτα προκαθορισμένο, τίποτα το απολύτως ελέγξιμο. Σ' αυτό το πλαίσιο οι αποφάσεις των ανθρώπων διαδραματίζουν έναν καθοριστικό ρόλο, ο οποίος πολλές φορές αλλάζει τον ρου της Ιστορίας.

Το «Ρέκβιεμ» αποτελεί μια συμβολή στην ικανοποίηση της ανάγκης να περάσουμε από τον απόλυτο κατακερματισμό της γνώσης στην ενοποίησή της, με στόχο την κατανόηση του κόσμου γύρω μας.

Χωρίς να αρνιόμαστε την ανάγκη της εξειδίκευσης, αναγνωρίζουμε ότι έχουμε ανάγκη μια «θεωρία των πάντων».

Η επιστήμη αντιλαμβάνεται όλο και περισσότερο ότι για να εξηγήσεις το κάθε τι, πρέπει να εξηγήσεις τα πάντα. Ξέρουμε σχεδόν τα πάντα για το μέρος, αγνοούμε βασικά πράγματα για το όλον.

Κομβικές έννοιες σ' αυτό το γοητευτικό ταξίδι στην Ιστορία είναι, κατά τον συγγραφέα, «το κοινωνικό προπατορικό αμάρτημα», δηλαδή «η καταπάτηση του ταξικού απαραβίαστου των προϊστορικών κοινωνιών», η «ακηδεμόνευτη κοινοτική συνείδηση» σε συνδυασμό με το πλεονέκτημα του «διποδισμού» και της συνεπάγωγης εξοικονόμησης ενέργειας και η «ολιστική προσέγγιση» του θέματός του.

Όπως γράφει ο ίδιος, «οφείλουμε, τουλάχιστον στον εαυτό μας και στις νεότερες γενιές, να ξεφύγουμε από το θορυβώδες και αποπροσανατολιστικό παρόν, να εμβαθύνουμε -επιτέλους- στους λόγους που μας οδήγησαν στη σημερινή ζοφερή πραγματικότητα, προτού τολμήσουμε να διατυπώσουμε προτάσεις εξόδου από το σκεπασμένο με αιθαλομίχλη τέλμα».

Ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος έχει διαρκώς ως γνωσιακή και μεθοδολογική αρχή το λεκτικό έμβλημα του Διαφωτισμού *Sapere Aude*: «τόλμησε να μάθεις», έχοντας το θάρρος να χρησιμοποιείς το δικό σου μυαλό. Κι αυτό, σε πείσμα των αλλοτριωτικών επιδράσεων και περισπάσεων μιας κοινωνίας δοσμένης στη μεθυστική ατμόσφαιρα της υπερπληροφόρησης, της σύγχυσης και, τελικά, της ημιμάθειας και της άγνοιας.

Γιατί κρεσέντο;

Η σταδιακή επιτάχυνση στην πορεία του ανθρώπου οδήγησε στους σημερινούς ξέφρενους ρυθμούς του δικού μας πολιτισμού. Έχει ενδιαφέρον η «εξίσωση» που διατυπώνει ο Μίλαν Κούντερα, όταν λέει ότι υπάρχει ένας μυστικός δεσμός ανάμεσα στην ταχύτητα και τη λήθη, στη βραδύτητα και τη μνήμη.

Δεν είναι τυχαίο, λέει, πως όταν θέλουμε να ξεχάσουμε ή να ξεφύγουμε από κάτι, ασυνείδητα βαδίζουμε γρήγορα, ενώ όταν κάτι έρθει στη μνήμη μας και θέλουμε να το επεξεργαστούμε, πάλι ασυνείδητα, επιβραδύνουμε το βήμα μας. Η ταχύτητα των ρυθμών σήμερα μας οδηγεί σε έναν «παροντισμό» και στη λήθη του παρελθόντος.

Αντίθετα, για να διατηρήσουμε τη μνήμη μας πρέπει -συλλογικά και ατομικά- να κατεβάσουμε ρυθμούς και να αναστοχαστούμε.

Ο παραγωγισμός, η αναπτυξιολαγνεία, η φρενήρης κατανάλωση λειτουργούν υπέρ της επιτάχυνσης και της λήθης, ακριβώς τη στιγμή που χρειαζόμαστε ένα είδος «αποανάπτυξης» και επανεφεύρεσης των ουσιωδών αξιών της ζωής: ανθρώπινες σχέσεις, αλληλεγγύη, συνεργασία, σεβασμός, καταπολέμηση της εμπορευματοποίησης.

Το «κρεσέντο» ισοδυναμεί (;) ίσως με την καταστροφή και τη συντριβή τόσο του φυσικού όσο και του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Χρειαζόμαστε ένα είδος «επαναμάγευσης» του κόσμου, όχι με τη μεταφυσική μορφή του ρομαντικού κινήματος του 18ου και του 19ου αιώνα, αλλά με την έννοια μιας νέας, πιο ολοκληρωμένης αφήγησης του κόσμου μας, με τη συνείδηση ότι υπάρχουν πράγματα για τα οποία ξέρουμε λίγα ή τίποτα. Με την έννοια ότι ο κόσμος δεν μπορεί να συμπυκνωθεί και τελικά να πνιγεί στα «παγωμένα νερά του εγωιστικού υπολογισμού» όπως έλεγε ο Κ. Μαρξ. Μια «επαναμάγευση» με τους όρους του Γουίλιαμ Μπλέικ:

*«Για να δεις τον κόσμο σε έναν κόκκο άμμου
Και τον παράδεισο σε ένα αγριολούλουδο
Κράτησε το άπειρο στην παλάμη του χεριού σου
Και την αιωνιότητα σε μία ώρα».*

ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΜΙΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ:

Δοκίμιο εξορθολογισμού και ανασυγκρότησης

<http://users.uoa.gr/~dmatth/pdf/X0501.pdf>

Το ενδιαφέρον για την κατάσταση των εκπαιδευτικών μας πραγμάτων παραμένει αδιάπτωτο και συνεχές για δεκαετίες τώρα. Αποτελεί σε σημαντικό βαθμό έκφραση της αγωνίας της ελληνικής οικονομίας για τη θέση της στο διεθνές προσκήνιο που μοιάζει ρευστό και ανελέητο για όσους βραδυπορούν· της ελληνικής κοινωνίας που βλέπει να δοκιμάζονται η συνοχή και η πολιτισμική της ταυτότητα· της ελληνικής οικογένειας που έχει μάθει να επενδύει τις ελπίδες της για την προκοπή των παιδιών της σε τίτλους σπουδών· των απλών πολιτών που βιώνουν μια αίσθηση εκπαιδευτικής κρίσης, την οποία τροφοδοτεί η διαρκής αναφορά σε προβλήματα που παραμένουν ανεπίλυτα, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες της πολιτείας να τα αντιμετωπίσει. Το ενδιαφέρον αυτό εκδηλώνεται έντονο, με μια περιοδικότητα που ξαφνιάζει για τη σταθερότητά της, κάθε φορά που ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των εισαγωγικών εξετάσεων για τα πανεπιστήμια ή που δρομολογείται ένα μεταρρυθμιστικό εγχείρημα. Στα μεσοδιαστήματα ο λόγος για την εκπαίδευση γίνεται εσωστρεφής: περιορίζεται στην ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα και εντοπίζεται σε εξειδικευμένα θέματα που αφορούν επί μέρους τμήματά της ή που συγκεντρώνουν το ερευνητικό ενδιαφέρον συγκεκριμένων μελετητών. Μακριά από τα εκτυφλωτικά φώτα της δημοσιότητας εμφανίζονται τότε πραγματείες, που με τρόπο περισσότερο ή λιγότερο πετυχημένο επιχειρούν να προβάλουν και συχνά να φωτίσουν σημαντικές πτυχές του πολυσχιδούς εκπαιδευτικού φαινομένου -καμιά φορά να καταθέσουν απλώς την αγωνία, την εμπειρία ή τις απόψεις των συντακτών τους. Παρά τις όποιες αδυναμίες τους, οι πραγματείες αυτές όλο και πληθαίνουν τα τελευταία χρόνια, προσδίδοντας έτσι βάθος στις

δημοσιογραφικού τύπου αναφορές, από τις οποίες βρίθει ο δημόσιος λόγος για την εκπαίδευση.

Το βιβλίο του Θ. Ξανθόπουλου -πρύτανη για πολλά χρόνια του ΕΜΠ- «Ελληνική Παιδεία: Δοκίμιο εξορθολογισμού και ανασυγκρότησης», που κυκλοφορήθηκε από τις εκδόσεις Guterberg, ανήκει στην κατηγορία αυτή. Στις 306 σελίδες του, αρθρωμένες σε 7 κεφάλαια, ο συγγραφέας φιλοδοξεί, αποφεύγοντας τις «ανώδυνες γενικότητες», να καταθέσει «σαφείς απόψεις και συγκεκριμένες λύσεις σε θέματα Παιδείας», στηριγμένες στις προσωπικές «εμπειρίες μιας ολόκληρης ζωής από την ελληνική και τη διεθνή κοινότητα» και από «τη μακρόχρονη διοικητική θητεία του σε ένα ιστορικό ελληνικό ΑΕΙ» (σ. 17). Η πρόθεσή του αυτή υπογραμμίζεται από τη ρητή όσο και ειλικρινή-πράγμα όχι πάντοτε δεδομένο για πολλούς «μεγαλόσχημους μελετητές»- δήλωσή του ότι το δοκίμιό του δε στηρίχθηκε σε ενδελεχή μελέτη της υφιστάμενης βιβλιογραφίας ή σε συστηματική εμπειρική έρευνα: «διάβασα προσεκτικά όσα μπόρεσα από τη σχετική βιβλιογραφία και αρθρογραφία και αποτόλμησα τη συγγραφή αυτού του δοκιμίου για την Ελληνική Παιδεία», δηλώνει ο ίδιος στο προλογικό του σημείωμα.

Από μόνη της η δήλωση αυτή περιγράφει το χαρακτήρα του δοκιμίου και δίνει το στίγμα της οφειλόμενης βιβλιοκριτικής προσέγγισής του. Από την άποψη αυτή λοιπόν, η κριτική οφείλει να εστιαστεί σε δύο κυρίως σημεία. Το πρώτο αφορά το βαθμό στον οποίο ο συγγραφέας πέτυχε το στόχο του. Το δεύτερο έχει να κάνει με την αξία του ίδιου του εγχειρήματος· με τη συμβολή του στην αποσαφήνιση και κατανόηση των ζητημάτων που πραγματεύεται και στη χρηστικότητα-αφού «πρακτικός» είναι ουσιαστικά ο στόχος του-των προτεινόμενων λύσεων.

Θα ξεκινήσω εντούτοις από ένα γενικότερο θέμα, το οποίο έμμεσα εγείρει το προλογικό σημείωμα. Ένα θέμα με μακριά ιστορία στο χώρο ώσμωσης του ακαδημαϊκού λόγου με την πολιτική πρακτική. Για να είναι έγκυρη και αξιόπιστη - και γι' αυτό και πραγματικά χρήσιμη- μια θέση ή μια υπόθεση πρέπει να στηρίζεται και να ακολουθεί με πιστότητα τους κανόνες της ερευνητικής μεθοδολογίας, είτε η έρευνα έχει διαπιστωτικό είτε, πολύ περισσότερο, ερμηνευτικό χαρακτήρα. Η επιλεκτική και αποσπασματική συλλογή δεδομένων, η δαισθητική ή η ιδεοληπτική τεκμηρίωση μιας υπόθεσης, η παράκαμψη της αναλυτικής βασάνου και η εξαγωγή εύκολων συμπερασμάτων και αφοριστικών γενικεύσεων αποτελούν ως γνωστό πρακτικές που δε συνάδουν με την

ακαδημαϊκή δεοντολογία και τον ορθό λόγο γενικότερα. Αντίθετα, στην πολιτική αποτελούν πρακτικές διαδοσμένες όσο και γενικά αποδεκτές. Οι λόγοι που προβάλλονται για την αποδοχή μιας τέτοιας πρακτικής είναι πολλοί. Ο πιο συνηθισμένος, ίσως, αφορά την επίκριση της ακαδημαϊκής έρευνας για «θεωρητικολογία». Για τους «πραγματοπιστές» της πολιτικής δράσης οι ακαδημαϊκοί ερευνητές εξαντλούνται κατά κανόνα σε γενικολογίες, χάνονται σε ατελεύτητες αναζητήσεις, οδηγούνται σε συμπεράσματα που ελάχιστη πρακτική χρησιμότητα έχουν. Παραγνωρίζουν τη βιωματική εμπειρία, υποτιμούν τον κοινό νου, στέκονται ξεκομμένοι από τις πιεστικές ανάγκες της καθημερινής πραγματικότητας. Αυτό που κατά τη γνώμη τους απαιτείται, δεν είναι τόσο η «λεπτολόγηση» του προβλήματος -που είναι, κατά την άποψη τους, έτσι κι αλλιώς παγκοίμως γνωστή- όσο η παροχή των λύσεων, μέτρων δηλαδή εκπαιδευτικής πολιτικής, που το αντιμετωπίζουν.

Το γεγονός όμως ότι, ενίοτε, ορισμένοι μελετητές επιδίδονται σε θεωρητικολογίες -αναζητώντας, κατά τη γνωστή προσφυή έκφραση, το «γένος των αγγέλων»- ή ότι το ερευνητικό έργο είναι χρονοβόρο και απαιτητικό σε ανθρώπινους και υλικούς πόρους, με κανένα τρόπο δε νομιμοποιεί την υποβάθμιση της σημασίας και της χρησιμότητας της συγκροτημένης μελέτης. Δε θα πρέπει εν προκειμένω να λησμονούμε άλλωστε την πλούσια όσο και πικρή ελληνική και διεθνή εμπειρία από τις επανειλημμένες αποτυχίες που συνόδεψαν την εφαρμογή μέτρων εκπαιδευτικής πολιτικής, τα οποία είχαν στηριχθεί μόνο στην εμπειρία και στη γνώμη- όχι αναγκαστικά στη γνώση-κάθε λογής «ειδικών». Γι' αυτό και κάθε κείμενο εκπαιδευτικής πολιτικής, μανιφέστο, νομοθέτημα ή έκφραση γνώμης και διατύπωση υποδείξεων πρέπει να αντιμετωπίζεται με επιφυλακτικότητα και προσοχή, ακόμη κι αν προέρχεται από ανθρώπους διακεκριμένους, με αναγνωρισμένη συμβολή στο δημόσιο βίο και με πλούσιες επιστημονικές και επαγγελματικές περγαμηνές-άλλωστε τα μεγάλα λάθη κάνουν συχνά οι μεγάλοι άνθρωποι, ιδιαίτερα οι εξ αυτών μεγαλόσχημοι.

Η υπογράμμιση της ανάγκης για εμπειριστατωμένη θεώρηση των ζητημάτων εκπαιδευτικής πολιτικής με κανένα τρόπο δεν υποβαθμίζει, και πολύ περισσότερο δεν παραγνωρίζει τη σημασία του δημοσίου λόγου, που αποτυπώνει τις διαπιστώσεις ή προβάλλει τις θέσεις ατόμων με μακρά και ευδόκιμη θητεία στην επιστήμη, στην εκπαίδευση, στην κοινωνία ή στην πολιτική. Η εκ μέρους τους έκφραση γνώμης, διατύπωση προτάσεων και

συνηγορία υπέρ της μιας ή της άλλης άποψης αποτελεί δημοκρατικό δικαίωμα και υποχρέωση- ιδιαίτερα από τη μεριά των πνευματικών ανθρώπων και των ταγών της κοινωνίας. Δεν αποτελεί εντούτοις θέσφατο, αδιαμφισβήτητη αλήθεια ή πρόκριμα αποτελεσματικής εκπαιδευτικής πολιτικής, αλλά άποψη που πρέπει να διερευνηθεί, να αποτελέσει έναυσμα και ευκαιρία προσεκτικού διαλόγου.

Με αυτή την τελευταία οπτική πρέπει να αναγνωστεί και το βιβλίο του Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου. Ο πεπειραμένος και δραστήριος πρώην πρόεδρος του ΕΜΠ έρχεται με το κύρος του και την παρηρσία που τον διακρίνει να ενώσει τη φωνή του με εκείνους που βλέπουν για δεκαετίες τους αγώνες για καλύτερη παιδεία του ελληνικού λαού να μένουν αδικαίωτοι. Με ύφος καταγγελτικό και συχνά αποστολικό, παρασυρόμενος πολλές φορές από την αγωνία του για την παιδεία σε επαναλήψεις και διατρέχοντας μάλλον βιαστικά ιστορικές περιόδους, επίπεδα εκπαίδευσης και εκπαιδευτικά συστήματα χωρών, ο Θ. Ξανθόπουλος εντοπίζει ορισμένα από τα κρίσιμα -μερικά και πολυσυζητημένα- προβλήματα της ελληνικής εκπαίδευσης: την υποχρηματοδότηση της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα της ανώτατης βαθμίδας της· τη μειωμένη ευαισθησία της πολιτείας -παρά τις περί του αντιθέτου διακηρύξεις των εκπροσώπων της- απέναντι στις κοινωνικές ανισότητες που χαρακτηρίζουν αλλά και αναπαράγονται από την ελληνική εκπαίδευση· τη σαρωτική πλημμυρίδα της αγοραίας αντίληψης για την εκπαίδευση, που υποβαθμίζει τη γενική παιδεία, παρασύρει καταξιωμένους θεσμούς του κράτους πρόνοιας, αμφισβητεί πανανθρώπινες αξίες και θεμελιώδεις θεσμίσεις του Διαφωτισμού, ανάμεσά τους το Χουμπολτιανό ιδεώδες του Πανεπιστημίου· το πνεύμα ισοπεδωτισμού που εκφράζεται με την κατάργηση των πρότυπων σχολείων και με τη χαμηλή γνωστική υποδομή των υποψήφιων φοιτητών και που εξελίσσεται γρήγορα σε επικίνδυνη εκπαιδευτική πανδημία· το συγκεντρωτισμό της διοίκησης της εκπαίδευσης, που περιορίζει ασφυκτικά την πανεπιστημιακή αυτοτέλεια και υπονομεύει κάθε δημιουργική πρωτοβουλία· την απουσία οράματος και σχεδίου για την ελληνική παιδεία εκ μέρους της πολιτείας, που εκδηλώνεται με τις συχνές και συχνά αντιφατικές εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, ακόμη και από διαδοχικούς υπουργούς του ίδιου κόμματος ή με την απρογραμμάτιστη και ανεργμάτιστη ίδρυση περιφερειακών ΑΕΙ και ΤΕΙ προκειμένου να ικανοποιηθούν τοπικές σκοπιμότητες και τοπάρχες με πολιτική επιρροή ή ακόμη και με την ανέξοδη όσο και κυρίως ανορθολογική «ανωτατοποίηση» των ΤΕΙ ή τέλος με την

σιωπηρή υποταγή της ανώτατης εκπαίδευσης στα κελεύσματα μιας Διαδικασίας -της Διαδικασίας της Μπολόνια- ξένης προς τις ακαδημαϊκές παραδόσεις της Ευρωπαϊκής Universitas αλλά και αντίθετης με τα συμφέροντα της κοινωνίας των πολιτών και τις αρχές της ισότητας ευκαιριών. Στην «επίσκεψη» όλων των παραπάνω προβλημάτων, ιδιαίτερα εκείνων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με τα οποία η εξοικείωση του συγγραφέα είναι αμεσότερη και πληρέστερη (τα τρία τελευταία κεφάλαια είναι αφιερωμένα στο «ριζικό εξορθολογισμό εισαγωγής στα ΑΕΙ», στη «γνήσια, δημόσια και ενιαία πανεπιστημιακή εκπαίδευση» και στη «διασφάλιση της ποιότητας της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης») είναι αφιερωμένο το μεγαλύτερο μέρος του βιβλίου.

Η «επίσκεψη» των προβλημάτων αυτών γίνεται με γνώμονα και με σκοπό τη χαρτογράφησή τους, λιγότερο από την άποψη της θεμελιωμένης και ολοκληρωμένης αναζήτησης των παραγόντων που τα διαμορφώνουν και τα συντηρούν και περισσότερο από την άποψη της υπόδειξης λύσεων, η οποία επιχειρείται να στοιχειοθετηθεί πάνω στη λογική της «επιχειρησιακής προσέγγισης ενός σύνθετου προβλήματος», όπως είναι αυτό της εκπαίδευσης. Οι λύσεις που προτείνει στηρίζονται σε συγκεκριμένες αρχές και παραδοχές: την απόρριψη της πρώιμης εξειδίκευσης, τη μεγάλη αξία της γενικής παιδείας, τη διασφάλιση πραγματικής ισότητας ευκαιριών μέσα από την καθιέρωση δωδεκάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης, την ουσιαστική αυτοτέλεια του Πανεπιστημίου, την άρρηκτη σχέση έρευνας και διδασκαλίας, την απόρριψη της επιστημολογικής λογικής του σούπερμάρκετ που διέπει το σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων, την ενθάρρυνση αλλά όχι θεοποίηση της ακαδημαϊκής κινητικότητας, την εξισορρόπηση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων από τη μεριά των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων κ.ο.κ. Σε ορισμένες περιπτώσεις - όπως για παράδειγμα συμβαίνει στα τρία τελευταία κεφάλαια- οι παραπάνω αρχές εξειδικεύονται σε προτάσεις -όχι πάντοτε το ίδιο επεξεργασμένες, ολοκληρωμένες και εφαρμόσιμες- για τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων, που αξίζει να διερευνηθούν περαιτέρω και πάντως να συγκεντρώσουν την προσοχή των υπεύθυνων χάραξης εκπαιδευτικής πολιτικής και βεβαίως των ειδικών μελετητών της εκπαιδευτικής πολιτικής. Οι τελευταίοι έχουν ασφαλώς πολλή δουλειά να κάνουν σ' αυτήν την κατεύθυνση. Το κείμενο έχει με ακαδημαϊκά κριτήρια σημαντικές αδυναμίες. Μερικές μνημονεύτηκαν ήδη εντελώς αποσπασματικά. Να προσθέσω εδώ και ορισμένες ακόμη, ενδεικτικά: την επίκληση του «γενετικού μας οράματος περί παιδείας» (σ. 106) και του

«γενετικά διαποτισμένου από το ένστικτο της δίψας για Παιδεία» (σ. 67) λαού μας, ως ερμηνευτικής παραμέτρου του εκπαιδευτικού γίνεσθαι στην Ελλάδα, στοιχείο που θυμίζει στους συγκριτολόγους της εκπαίδευσης την παρωχημένη προβληματική του «εθνικού χαρακτήρα»· την πρακτικά ατεκμηρίωτη στη γενικότητά της απόδοση της παγκόσμιας κυριαρχίας του δυτικού πολιτισμού κατά τους πρόσφατους αιώνες στο κυρίαρχο ηπειρωτικό μοντέλο του Πανεπιστημίου (σ. 116), όταν είναι γνωστή η περιορισμένη συμμετοχή πολλών ευρωπαϊκών πανεπιστημίων στην ανάπτυξη τεχνολογιών αιχμής ή η μονομέρεια του ερευνητικού τους έργου κατά τον 19ο και εν πολλοίς και κατά τον 20ο αιώνα.

Όμως το βιβλίο του Θ. Ξανθόπουλου θα πρέπει να αξιολογηθεί με άλλα κριτήρια. Τα αναφέραμε ήδη προηγουμένως. Ο συγγραφέας καταθέτει την αγωνία του για την Παιδεία και μια σειρά ιδέες για την υπέρβαση των προβλημάτων, που ο ίδιος διαπιστώνει και ιεραρχεί. Τα καταθέτει με ειλικρίνεια και αίσθημα ευθύνης προς τους αποδέκτες του μορφωτικού αγαθού, τους νέους κατ' αρχάς -«το βιβλίο αυτό γράφτηκε για να τιμήσω πριν απ' όλα τον πρώτο και τελευταίο λόγο υπάρξεως του δασκάλου, τους μαθητές μου» (σ. 17) σημειώνει -αλλά και την κοινωνία γενικότερα, ως συμβολή «στον αγώνα για τη θεωρητική και πρακτική θεμελίωση μιας πραγματικά δημοκρατικής κοινωνίας για όλους» (στο ίδιο). Και είναι από αυτή κυρίως την άποψη που το βιβλίο αξίζει να διαβαστεί.

Δημήτρης Ματθαίου
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΤΟ ΑΛΛΗΠΟΥΜ ΤΟΥ ΘΕΜΗ

Έναρξη τον Ιανουάριο 2019 στο Τεύχος 9

357/41-9.2021

**ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ ΘΕΜΗ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ, ΜΠΑΜΠΗΣ ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΗΣ

ΤΕΤΑΡΤΗ 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2017

358/41-9.2021

**ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ ΘΕΜΗ
ΑΠΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΑΣ ΜΑΣ ΣΤΗΝ
ΑΘΗΝΑ 2018-2020**

ΜΠΑΜΠΗΣ ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΗΣ

ΤΡΙΤΗ 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

ΤΡΙΤΗ 29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2019

ΤΡΙΤΗ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019

ΟΝΟΜΑΤΟΔΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΕΜΤ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Ο Πρύτανης του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου,
Καθηγητής κ. **Ιωάννης Κ. Χατζηγεωργίου**,
σας προσκαλεί στην τελετή ονοματοδοσίας
της κεντρικής Βιβλιοθήκης του Ιδρύματος
προς τιμήν του αείμνηστου Καθηγητή του Ε.Μ.Π.
Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου.

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί την **Πέμπτη 16 Μαΐου 2024** στις **17.30**
στην Κεντρική Βιβλιοθήκη Ε.Μ.Π., στην Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου.

Σύνδεσμος μετάδοσης μέσω live streaming:
<https://www.youtube.com/watch?v=XwjKReptnPk>

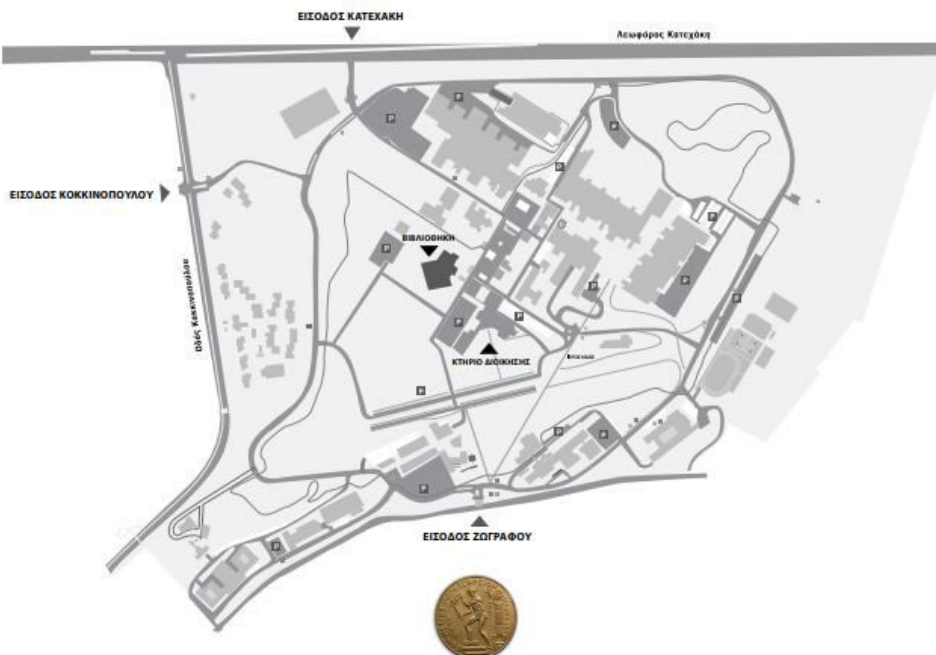

Ο **Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος** (1936 – 2021) ήταν Έλληνας πολιτικός μηχανικός, υδραυλικός μηχανικός και ομότιμος καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Περάτωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στη Βαρβάκειο Σχολή και σπούδασε στο τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Τουλούζ, του οποίου αναγορεύθηκε διδάκτορας.

Το 1965 εξελέγη Υφηγητής της Υδραυλικής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και εν συνεχεία έκτακτος και τακτικός καθηγητής, θέση στην οποία παρέμεινε μέχρι το 1975. Το ίδιο εξελέγη τακτικός καθηγητής Υδρολογίας και Υδραυλικών Έργων στη σχολή πολιτικών μηχανικών στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Το 2004 αποχώρησε από το Πανεπιστήμιο με τον τίτλο του Ομότιμου Καθηγητή. Την περίοδο 1997 – 2003 διετέλεσε πρόεδρος του Ε.Μ.Π. ενώ τις περιόδους 1981 – 1983 και 1995 – 1997 πρόεδρος της σχολής πολιτικών μηχανικών.

Την περίοδο 1989 – 1993 χρημάτισε Γενικός Διευθυντής της ΔΕΗ. Τον Μάρτιο του 2004 διορίστηκε Υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ στον τομέα των δημοσίων έργων, θέση στην οποία παρέμεινε μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2009.

Πληροφορίες: Ε.Μ.Π. - Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων
Τηλ.: 210 772 2017, Email: pr_office@central.ntua.gr

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Ονοματοδοσία του Κτιρίου της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του ΕΜΠ στην Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ»

16 Μαΐου 2024

Πρόγραμμα Εκδήλωσης

Συντονιστής:

Νικόλαος Α. Λαγαρός, Καθηγητής, Αντιπρύτανης Οικονομικών, Υποδομών και Ανάπτυξης

17:30 - 18:00	Προσέλευση
	<u>Χαιρετισμοί</u>
18:00 - 18:15	Ιωάννης Κ. Χατζηγεωργίου, Καθηγητής, Πρύτανης ΕΜΠ Ιωάννης-Πάρις Παντουβάκης, Καθηγητής, Κοσμήτορας της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών Σταύρος Καλογιάννης, π. Βουλευτής, π. Υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ
18:15 - 18:30	Δημήτρης Κουτσογιάννης, Ομότιμος Καθηγητής ΕΜΠ Στάσεις και αντιστάσεις του Καθηγητή Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου σε εποχές ακμής και παρακμής
18:30 - 18:45	Νίκος Κωτσοβίνος, Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ Αναμνήσεις από τον εμπνευσμένο νεαρό Υφηγητή στο ΑΠΘ (1965 - 1969) Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο
18:45 - 19:00	Γιώργος Ι. Μπαλαφούτας, Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ Τα πρώτα βιβλία του Καθηγητή Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου για την Υδραυλική (1966 - 2024) και την Υδρολογία (1972 - 2024)
19:00 - 19:15	Δημήτρης Τολίκας, Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ Χρόνια μαθητείας και συνεργασίας δίπλα στον δάσκαλο Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο
19:15 - 19:30	Μανόλης Παναγιωτάκης, Μηχανολόγος - Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, τ. Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος ΔΕΗ Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος: Διοικητής της ΔΕΗ μπροστά από την εποχή του, με σπουδαίο έργο και πολύτιμες παρακαταθήκες
19:30 - 19:45	Τελετή Ονοματοδοσίας
19:45	Δεξίωση

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗ (1966) ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΔΡΟΛΟΓΙΑ (1972)

Γιώργος Ι. Μπαλαφούτας

Ομότιμος Καθηγητής, Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τον Καθηγητή Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο τον έζησα από κοντά, τη δεκαετία 1964-75, στη Θεσσαλονίκη, στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, στους Πολιτικούς Μηχανικούς.

Και επειδή με ενοχλεί να μιλώ ΓΙΑ τον Θέμη τον κάλεσα εδώ δίπλα μου για να μιλώ ΣΤΟΝ Θέμη. Από όσα θυμάμαι -και είναι πολλά- θα περιοριστώ μόνο σε κάτι-λίγα, για το Είναι του Ξανθόπουλου, και για τα δύο πρώτα βιβλία που έγραψε, πριν 60 χρόνια για Θεωρητική Υδραυλική και πριν 55 χρόνια για Στατιστική Υδρολογία.

Καλημέρα λοιπόν και Στην Υγείά σας... Και επειδή θα κυνηγάω συνεχώς το χρόνο, σας ζητώ να μου επιτρέψετε (1^ο) Να διαβάσω την ομιλία μου, και (2^ο) Να προσπαθήσω να μιμηθώ τον γρήγορο τρόπο ομιλίας του Θέμη Ξανθόπουλου γιατί αλλιώς δεν θα προλάβω ούτε και αυτά τα κάτι-λίγα.

Και νάμαστε, **24 Σεπτεμβρίου 1936, πάνω στον Όλυμπο**. Και ο Ποσειδώνας, θεός ποταμών, θαλασσών και όλων των υδάτων, ξύπνησε με πολλά κέφια, και είπε στον Δία ότι θα κατέβαινε στους ανθρώπους και στη πόλη-της-Αθηνάς, γιατί γεννιόταν ένα νέο Αστέρι για το Υδρο-Βασίλειό-του, και είχε ραντεβού με τις Τρεις Μοίρες και τη Νύμφη Θεμιστώ, να προκαθορίσουν τη ζωή σου, Αγαπητέ Θέμη.

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

Οι Τρεις Μοίρες

- Είναι Ακαδημαϊκόν
- Κατοικείν Ακαδημαϊκόν
- Χρονικότητα Ακαδημαϊκην

Η Νηρηίδα Θεμιστώ

- την Σύνεση της
- την Δικαιοσύνη της
- το Όνομά της

Ο Ποσειδώνας

- Στόφα Αστεριού μεγέθους Α

Και οι Τρεις Μοίρες σου όρισαν να είσαι ένα Ον με Είναι Ακαδημαϊκό, με Κατοικείν Ακαδημαϊκό και με Χρονικότητα Ακαδημαϊκή. Και η Νηρηίδα Θεμιστώ σου έδωσε Σύνεση και Δικαιοσύνη [για τα οποία ήταν περιώνυμη] και το Όνομά της. Και ο Ποσειδώνας σου εμφύσησε Στόφα Αστεριού. Και πέτυχαν σε όλα.

Πράγματι Θέμη μου,

- ✓ Το Είναι σου -και ως συγκρότηση και ως ουσία- είναι Ακαδημαϊκό, και μάλιστα θα έλεγα Ακαδημαϊκό Πρότυπο. Αν κάποιος απλά σε γνώρισε, αυτό που έρχεται πρώτο στο νου του είναι Καθηγητής Πανεπιστημίου. Αν όμως από κοντά σε έζησε, αυτό που τού έρχεται πρώτο είναι Δάσκαλος ανθρωποπλάστης.
- ✓ Για 70 χρόνια [από τα 18 σου ως τα 85 σου] το οντολογικό Κατοικείν σου, και ο περίκοσμος τού “μέσα-στον-κόσμο -Είναι” σου, ήταν πάντοτε κάποιο Πολυτεχνείο.

- ✓ Και βέβαια, το Χρονολόγιό σου ήταν Ακαδημαϊκό [1 Σεπτεμβρίου – 31 Αυγούστου], και με το υπαρξιακό Ελιξίριο Νεότητας, που μας δωρίζουν οι φοιτητές μας, παρέμενες σε όλη τη ζωή σου συνειδητά νέος.

Και άσε με να πω σε όλους, τί εννοώ: Κάθε Απριλιο-Μάιο οι φοιτητές αισθάνονται κορεσμένοι και οι καθηγητές κουρασμένοι, και κάθε Σεπτέμβριο, φοιτητές και καθηγητές έχουν πάλι, τις μπαταρίες τους γεμάτες, τις μηχανές τους στο φουλ, και τις κεραίες τους προς κάθε κατεύθυνση. Άρα, κάθε Ακαδημαϊκός Σεπτέμβριος, κρύβει μέσα του δυο διακριτές ανανεώσεις: Την ανανέωση του φοιτητή και την ανανέωση του καθηγητή:

- Η ανανέωση τού Είναι τού φοιτητή είναι χωρική και είναι η συνεχής ανέλιξή του, με καινούριους καθηγητές, σε καινούρια γνωστικά πεδία.
- Η ανανέωση τού Είναι τού καθηγητή είναι χρονική και προσέξτε: Ο γνωστικός χώρος του καθηγητή -σε όποιο μάθημά του- παραμένει grosso modo αμετάβλητος. Οι κανονικοί φοιτητές μας ως όντα αλλάζουν όλοι, αλλά ως ηλικίες παραμένουν ίδιοι [18 με 22]. Αυτή η κατ' έτος επανεκκίνηση τού Καθηγητή, μέσα σε ένα κατοικείν, που παραμένει ηλικιακά αμετάβλητο, είναι η συνεχής χρονική ανανέωση του καθηγητή.

Εγώ Θέμη μου, αυτό το συνειδητοποίησα στα 67 μου, όταν στην Ομοτιμοποίησή μου σκεφτόμουν «*Τί να πω ως αντιφώνηση;*» και όταν συνοπτικά έκλεισα τη ζωή μου μέσα σε 4 γραμμές, που τις αφιέρωσα σε σένα και στους φοιτητές μου. Και μιας και σε έχω τώρα εδώ, ευκαιρία να επαναλάβω δια ζώσης ότι,

Αγαπητέ Θέμη μου,

«Σε Ευχαριστώ από την καρδιά μου, για τον δρόμο της Υδραυλικής που μου έδειξες, τον οποίο ουδέποτε μετάνιωσα που διάλεξα»

Αγαπητοί Φοιτητές μου,

«Σας Ευχαριστώ, επίσης από την καρδιά μου, όλους σας, που με κρατάτε μέχρι τώρα Νέο»

Με αυτό ακριβώς το Ελιξίριο Νεότητας, παρέμενες και εσύ Θέμη μου, σε όλη τη ζωή σου, συνειδητά Νέος, και αυτό δεν το έκρυβες. Το φορούσες μόνιμα στην

έκφρασή σου, και το μοιραζόσουν με όλους, και ως Καθηγητής, και ως Πρύτανης, και ως Φιλόσοφος, και ως Φίλος.

✓ Για Στόφα Αστεριού, Σύνεση και Δικαιοσύνη του Θέμη... τα αφήνω δικά σας.

Και πάμε 60 χρόνια πίσω στο πρώτο βιβλίο σου *Μαθήματα Θεωρητικής Υδραυλικής*.

Νοέμβριος 1964 στη Θεσσαλονίκη, στο Αριστοτέλειο, στην Πολυτεχνική, στους Πολιτικούς Μηχανικούς, στην Έδρα Υδραυλικής του Νίκου Χωραφά. Και εγώ φοιτητής τριτοετής, στο 3^ο με 4^ο μάθημα Υδραυλικής. Και μπαίνεις στην αίθουσα, ένας Ξανθόπουλος πιτσιρικάς στα 28 με ένα bianco-azzurro καρουδάκια πουκάμισο.

«Καλημέρα σας, την Υδραυλική θα τη συνεχίσουμε μαζί»... Πιο πολύ έμοιαζες με συμφοιτητή, παρά με καθηγητή, αλλά αυτό -για μας τους φοιτητές σου- ήταν και το

πρώτο σου “συν”. Και το δεύτερό σου “συν” φάνηκε γρήγορα -και ας μη ξέραμε ακόμη Υδραυλική- και ήταν ότι «Αυτός ο Θέμης ο Ξανθόπουλος είναι Ροή Τυρβώδης και μάλιστα Υπερκρίσιμη, και μάλιστα και με μεγάλο Reynolds και με μεγάλο Froude, δηλαδή και πολύ τυρβώδης και πολύ χειμαρρώδης».

Και εγώ στεκόμουν εκεί, στην είσοδο του “Κόσμου της Υδραυλικής”, όταν συνέχισες να λες: «Το Φεβρουάριο, βάσει του βαθμού προόδου σας, θέλω 3-4 φοιτητές-βοηθούς, να δουλέψουμε μαζί στην Υδραυλική, και όσοι ενδιαφέρεστε να το δηλώσετε». Αυτά είπες όλο κι όλο, και ήταν πολύ αρκετά. Κι εγώ το δήλωσα, και τον Φεβρουάριο 1965 έγραψα πρόοδο και έγινα φοιτητής-βοηθός του, **έτσι τόσο απλά.**

Και εμένα μου ανέθεσες να κάνω Ασκήσεις της Θεωρητικής Υδραυλικής σου, και από τις πρώτες μέρες, μού έδωσες και 40-50 χειρόγραφές σου σελίδες, και μου είπες «Θα τις κάνουμε πανεπιστημιακό σύγγραμμα Υδραυλικής».

Και εσύ βέβαια, καλά τα έλεγες, γιατί ήσουν αυτό που ήσουν. Αλλά, έρχεσαι και μου λες εμένα: «Θα κάνεις μοντάρισμα και τσεκάρισμα στην εκτύπωση τού νέου βιβλίου μου Υδραυλικής». Ποιος; Εγώ ένας φοιτητής, που μόλις ανέβαινα τα πρώτα σκαλοπάτια αυτής της ίδιας Υδραυλικής, και που μόλις με είχες γνωρίσει. Εγώ που ήμουν τότε άσχετος και σε Υδραυλική και σε Εκτυπώσεις!

Όμως φίλε μου, αργότερα σε κατάλαβα! Κατάλαβα ότι εσύ δε φοβόσουν τίποτε! Ούτε φοβόσουν να μας εμπιστευέσαι ευθύνες, ούτε να μας περνάς την αυτοπεποίθησή σου, ούτε να είσαι μεταξύ μας και να δουλεύουμε σαν φίλοι [Και εμείς είμασταν 20χρονοι φοιτητές, και εσύ ήσουν 28χρονος καθηγητής]. Και ούτε φοβόσουν να ανοίγεις σε προχωρημένες γνωστικές περιοχές και να χαράζεις καινούριους δρόμους [μιλάμε για το 1965, και είχαμε: Υδραυλική με Τανυστικό λογισμό, Ροές σε πορώδη με Μιγαδική ανάλυση, Υδραυτικά

ομοιώματα με Διαστατική ανάλυση, Υδρολογία με Στατιστική ανάλυση]. Και ούτε φοβόσουν να δουλεύεις και εσύ ο ίδιος, ασταμάτητα και ουσιαστικά και ως Καθηγητής Υδραυλικής, και ως Μηχανικός-Μελετητής Υδραυλικών Έργων, και εμείς αυτό να το βλέπουμε.

Από την Τουλούζη, είχες έρθει το 1964, κατευθείαν στην τάξη μας στη Θεσσαλονίκη, με έναν τεράστιο σάκο γεμάτο με γνώσεις [Navier, Euler, Bernoulli, Ostrogradski... grad, div, rot, διανυσματικούς χώρους, τανυστές... υπερβολικές εξισώσεις, συνεχή μέσα, υδροδυναμική, υδροστατική... αστρόβιλες ροές, μιγαδικά πεδία, σύμμορφες απεικονίσεις... στρωτές ροές, τυρβώδεις ροές, οριακές στιβάδες... διαστατική ανάλυση, υδραυλικά ομοιώματα] και πολύ Γαλλία. Και όλα αυτά τα ήθελες μέσα στο βιβλίο σου.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ – ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

- (1) Στοιχεία Διανυσματικού και Τανυστικού Λογισμού
- (2) Στοιχεία Μηχανικής Συνεχών Μέσων
- (3) Τανυστές Ταχυτήτων παραμορφώσεων και Τάσεων ιξώδους
- (4) Στατική και Δυναμική των Ρευστών
- (5) Αστρόβιλες ροές, Μιγαδικά πεδία, Σύμμορφες απεικονίσεις
- (6) Διαστατική ανάλυση και Υδραυλικά ομοιώματα
- (7) Στοιχεία Τυρβωδών και Στρωτών Ροών
- (8) Στοιχεία Στρωτής και Τυρβώδους Οριακής Στοιβάδας

Και το βιβλίο σου τέλειωσε σε περίπου ένα χρόνο, και όλα αυτά ήταν μέσα...

Από το βιβλίο: Θ.Σ. Ξανθόπουλου, Μαθήματα Υδραυλικής, Θεσσαλονίκη 1966, σελ. 80
 {{Αρχαία Θ. Ξανθόπουλου: Ο Θ. Ξανθόπουλος με τον Καθηγητή L. Escande στα Εργαστήρια της Toulouse}}.

Αλλά για να μούνε μέσα, εσύ συνέθεσες και έγγραφες πάνω από 600 με 800 χειρόγραφές σου σελίδες, χωρίς τότε copy-paste.

Σε αυτό το βιβλίο σου για το μάθημα Θεωρητικής Υδραυλικής, όπως και στο επόμενο βιβλίο σου για το μάθημα Στατιστικής Υδρολογίας, προσάρμοζες -όπου χρειαζόταν- στοιχεία Εφαρμοσμένων Μαθηματικών που δεν είχαμε διδαχθεί και μας τα δίδασκες και αυτά [*Τανυστές, Μιγαδική ανάλυση, Στατιστική*]. Και έτσι, τα βιβλία σου και τα μαθήματά σου είχαν αυτοδυναμία, αλλά είχαν και μια γενεσιουργό δυναμική, γιατί τότε [*στα 1965-70, που δεν υπήρχε ίντερνετ*] ένα go through, ακόμα και σε ακροθιγώς αναπτυγμένες θεματικές υπο-ενότητες αυτών των δύο βιβλίων, μπορούσε να διεγείρει ερευνητικές ανησυχίες, σε πολλά άγνωστά μας επιστημονικά πεδία.

Και θεωρώ μεγάλη τύχη -για μας- το ότι αρχίσαμε και την Υδραυλική και την Υδρολογία μέσα από αυτά τα δυο βιβλία σου. Αλλά θεωρώ εξαιρετικά μεγάλη ατυχία -για την υδραυλική έρευνα στο Τμήμα μας- το ότι μετά από 4 χρόνια σταμάτησες τη Θεωρητική Υδραυλική σου και περιορίστηκες στη Γενική Υδραυλική σου. Έτσι, αυτό το πρωτοποριακό 400σέλιδο βιβλίο σου Υδραυλικής είναι από σπάνιο έως άγνωστο.

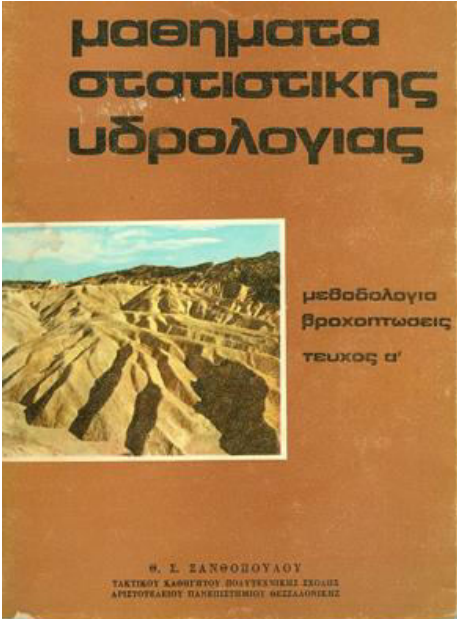
Και τώρα πάμε 55 χρόνια πίσω, στο βιβλίο σου ***Μαθήματα Στατιστικής Υδρολογίας***: **Σεπτέμβριος 1970 στη Θεσσαλονίκη** πάλι, στο Αριστοτέλειο, στην Πολυτεχνική, στους Πολιτικούς Μηχανικούς, Άρχοντες στο δικό μας Εργαστήριο Υδραυλικής [*Προίκα του Καθηγητή μας Νίκου Χωραφά*].

**Εργαστήριο Υδραυλικής Τμήματος
Πολιτικών Μηχανικών Α.Π.Θ.**

Και εγώ πλέον πολιτικός μηχανικός, Βοηθός σου στην Έδρα Υδραυλικής. Και εσύ Καθηγητής, αλλά και Μελετητής Υδραυλικών Έργων, έχοντας ήδη εκπονήσει σειρά Υδρολογικών Μελετών [*Ομβρία Μείζονος Θεσσαλονίκης, Καβάλας, κ.ά.*].

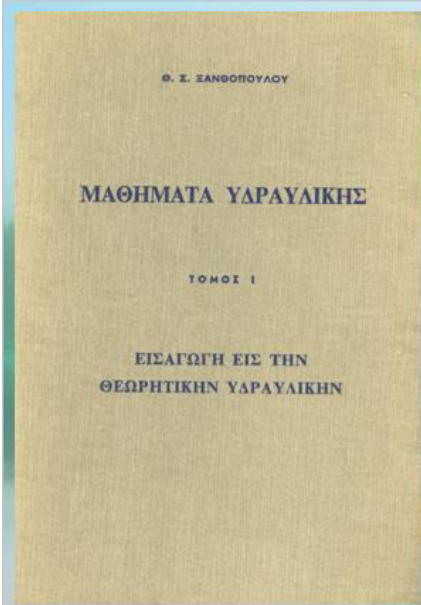
Και σε θυμάμαι να μου λες, όταν εισήγαγες νέο αυτόνομο Μάθημα Υδρολογίας: «Στην Ελλάδα έχουμε ένδρα σε εφαρμογές Στατιστικής Βροχομετρικής Ανάλυσης και έλλειψη αξιόπιστων Βάσεων Υδρολογικών Δεδομένων [τα πιο αξιόπιστα ήταν της ΔΕΗ, 10-15 ετών στα υδροηλεκτρικά της] και θεωρώ για τους Πολιτικούς Μηχανικούς απολύτως αναγκαίο να αρχίσω διδασκαλία της Στατιστικής των Βροχοπτώσεων, με έμφαση σε μικρές υδρολογικές σειρές [μεγάλες δεν υπήρχαν], γράφοντας και αντίστοιχο βιβλίο. Θα το διδάξω 3 με 4 χρόνια, και μετά θα το ξαναγράψω ως ένα πλήρες βιβλίο Τεχνικής Υδρολογίας, αλλά σε συνεργασία με συναδέλφους μηχανικούς ειδικευμένους στην Υδρολογία».

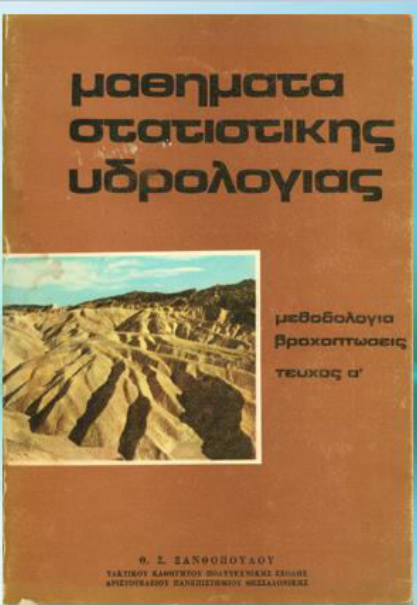

ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- 1) Εισαγωγή σε Πιθανότητες και Στατιστική για Υδρολογία (με έμφαση σε Ασύμμετρες κατανομές και σε Στατιστική εμπιστοσύνη)
- 2) Στατιστική ανάλυση των βροχοπτώσεων
- 3) Εφαρμογές στον Ελλαδικό χώρο, βγαλμένες από τις Μελέτες του Θέμη Ξανθόπουλου

Και έτσι εσύ ξεκίνησες τη διδασκαλία της Υδρολογίας, από τα εξής: «Εισαγωγή στην Στατιστική, Ασύμμετρες κατανομές, Στατιστική εμπιστοσύνη, Στατιστική ανάλυση βροχοπτώσεων, Εφαρμογές στον Ελλαδικό χώρο από Μελέτες σου», και εμένα μου ανέθεσες τις ασκήσεις και το συντονισμό της έκδοσης και αυτού του βιβλίου σου.

Και έτσι εγώ είχα την τύχη αυτά τα δυο πρωτοποριακά [για την εποχή τους, 1965-70] βιβλία σου, μοντάροντας και τσεκάροντάς τα, να τα πάω παράγραφο-παράγραφο, εξίσωση-εξίσωση, σχήμα-σχήμα, και να τα έχω αδυναμία. Και τα έψαξα αλλά δεν τα βρήκα, ούτε στη Βιβλιοθήκη σας, ούτε στη δική μας, ούτε έντυπα, ούτε ηλεκτρονικά. Και επειδή ξέρω πόσο μεγάλο κομμάτι του -28 με 32 ετών- Είναι σου βρίσκεται μέσα στα δυο αυτά βιβλία, θεώρησα ότι δεν είναι σωστό ούτε «Να χαθούν», ούτε «Να μη τα έχεις στην Βιβλιοθήκη σου». Και τα ψηφιοποίησα, και σου τα έφερα, για να μπορείς να τα μοιράζεις, σε όλους όσους ενδιαφερθούν να τα μελετήσουν.

Και ο χρόνος κύλησε, και δίδαξες Στατιστική Υδρολογία τα επόμενα 3 με 4 χρόνια, αλλά κάπου εκεί άνοιξες πανιά για το Μετσόβιο.

Και νάμαστε, **Άνοιξη 1974 στην Αθήνα**, στο Μετσόβιο, σε ένα πλημμυρισμένο από καθηγητές και φοιτητές Αμφιθέατρο Γκίνη (καθισμένοι και στα σκαλοπάτια). Και εσύ -ήταν αργά απόγευμα, θυμάμαι- είχες το “Ανοικτό Μάθημα” σου, για «*Μη Νευτώνια Ρευστά και Εφαρμογές τους*». Και είχαμε κατέβει από τη Θεσσαλονίκη και εγώ και η Αγγέλα [Βοηθεί του], μόνο και μόνο γιατί θέλαμε να είμαστε παρόντες και εμείς στην “Κατάκτηση του Μετσοβίου από τον Δάσκαλό μας”. Και όταν εσύ τέλειωσες το μάθημα, εμείς ξέραμε ότι είχες κερδίσει.

Και έτσι Θέμη μου εσύ επέστρεψες στις ρίζες σου, και τα σχέδιά σου περί Τεχνικής Υδρολογίας, τα συνέχισες εδώ στο Μετσόβιο, με νέους φοιτητές-βοηθούς σου, που στη συνέχεια έγιναν Μηχανικοί συνάδελφοί σου Καθηγητές και ήταν -όπως το σκεφτόσουν- ειδικευμένοι στην Υδρολογία.

Και η Πολυτεχνική μας έγινε πιο φτωχή, και μου κακοφάνηκε. Αλλά σκέφτηκα ότι, και υδραυλικά και νομοτελειακά, τα μεγαπάροχα ποτάμια και ανήκουν σε όλους και δεν σταματιούνται. Και είναι ύβρις να τα θέλεις μόνο δικά σου. Και όταν γεμίζουν έναν ταμιευτήρα, υπερχειλίζουν σε επόμενο και σε επόμενο και σε επόμενο. Κι εσύ Θέμη μου, από τους Πολιτικούς του ΑΠΘ, υπερχειλίσες στους Πολιτικούς του ΕΜΠ, και μετά σε ολόκληρο το ΕΜΠ, και στη ΔΕΗ, και στην Κυβέρνηση, και στο Πάνθεο των Πρυτάνεων, και στο Πάνθεο της Φιλοσοφίας.

Στον Τόμο που σου αφιερώνουμε σήμερα, περιέγραψα τέσσερα οντολογικά Είναι:

- 1) το Είναι το δικό σου, τη 10ετία '65-'75, με περί-κοσμό σου, τα Πολυτεχνεία της Τουλούζης, του Αριστοτελείου, και του Μετσοβίου,
- 2) το Είναι του Καθηγητή Αναστάσιου Σούλη [τέλη 19^{ου} αρχές 20^{ου} αιώνα] με περί-κοσμό του, την Ponts et Chaussées, το Δήμο Λετρίνων [Πύργος], και το Μετσόβιο,
- 3) το Είναι του Βιβλίου σου Υδραυλικής, του 1966, με περί-κοσμό του, τούς φοιτητές του ΑΠΘ, στα 4 μόνο χρόνια (1964-1968), και

4) το Είναι του Βιβλίου Υδραυλικής τού Σούλης, του 1884, με περί-κοσμό του, τούς φοιτητές του ΕΜΠ στα 35 χρόνια (1875-1910).

Πιστεύω ότι κάθε Υδραυλικό Ον, που παθιάζεται να ερευνά το Νεροβασίλειο του Ποσειδώνα, θα βρει πολλά ενδιαφέροντα εάν σταθεί απέναντι σε αυτά τα τέσσερα Είναι σας, και σας ζητήσει να του αποκαλυφθείτε.

[Υποσημείωση: Ο Σούλης ήταν ο πρώτος Καθηγητής Υδραυλικών στο Μετσόβιο και με τον Ξανθόπουλο είχαν διαφορά φάσης ακριβώς 100 χρόνια (Γεννηθήκαν 1836 – 1936, Εκλέχτηκαν Καθηγητές εδώ 1875 – 1975)... Ο Σούλης (το 1875) εισήγαγε εδώ, το Πειραματικό Πρόσωπο της Υδραυλικής με μέσες ταχύτητες και εμπειρισμό... Ο Ξανθόπουλος (το 1965) εισήγαγε στους Πολιτικούς του ΑΠΘ, το Μαθηματικό Πρόσωπο της Υδραυλικής με σημειακές ταχύτητες και αφαίρεση].

Θέμη μου, το οντολογικό σου “Είναι και Χρόνος” είχε (85+1) Σεπτέμβριους... δηλαδή 86 Σεπτέμβριες Ανανεώσεις, από τις οποίες εγώ διάλεξα 9 Σεπτέμβριες Πύλες σου:

ΟΙ 9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΕΣ-ΠΥΛΕΣ ΤΟΥ ΘΕΜΗ:

- (1) Σεπτέμβριος 1936 πρώτο ραντεβού με τον Ποσειδώνα,
- (2) Σεπτέμβριος 1947 μαθητής στο Βαρβάκειο,
- (3) Σεπτέμβριος 1953 φοιτητής Πολιτικός στο Μετσόβιο,
- (4) Σεπτέμβριος 1960 μεταπτυχιακός στις Τουλούζης το Πολυτεχνείο,
- (5) Σεπτέμβριος 1964 καθηγητής στο Αριστοτέλειο Πολυτεχνείο,
- (6) Σεπτέμβριος 1975 καθηγητής στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο,
- (7) Σεπτέμβριος 2003 φιλόσοφος και ομότιμος στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο,
- (8) Σεπτέμβριος 2018 φίλος στην Παρέα (των πρώτων φοιτητών, τού 1964-65, στη Θεσσαλονίκη),
- (9) Σεπτέμβριος 2021 δεύτερο ραντεβού με τον Ποσειδώνα στο Πόρτο Ράφτη.

[Ίσως φανεί εγωιστικό, το ότι πρόσθεσα στους σταθμούς της ζωής σου την πύλη του 2018, αλλά εμείς ξέρουμε πόσο χαιρόμασταν και εσύ μαζί μας και εμείς μαζί σου. Και μάλιστα είχες προγραμματίσει να 'ρθεις σε συνάντηση της Παρέας και στην Θεσσαλονίκη, αλλά μας τα χάλασε ο Σεπτέμβριος του 2022.

Όλα αυτά τα 85 χρόνια σου, Θέμη μου, ο Ποσειδώνας σε παρακολουθούσε και σε καμάρωνε. Και περίμενε να τελειώσεις και το τρίτομο φιλοσοφικό σου “Κρεσέντο”, και στο δεύτερο ραντεβού σας στο Πόρτο Ράφτη, κατέβηκε από τον Ναό του στο Σούνιο και σου φώναξε «*Αστέρι μου enough...αρκετά*» και σε πήρε μαζί του. Και σε έχρισε -με θεϊκή σιγουριά- κλειδοκράτορα της δικής του θεϊκής και απόλυτης γνώσης [που εσαεί κατακτιέται από τα γήινα υδραυλικά όντα, λίγη-λίγη-λίγη-λίγη, μέσω-της-έρευνας].

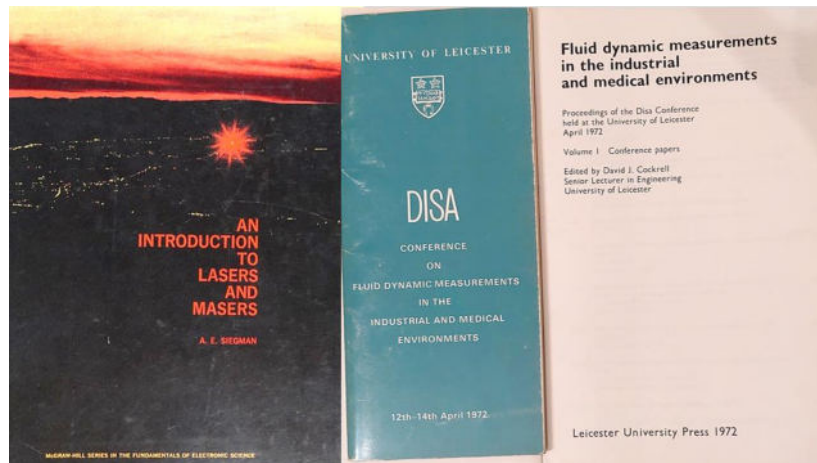
Αυτή Θέμη μου, η τελευταία Σεπτέμβρια Πύλη σου, τού 2021, ήταν και πέρασμά σου στην Ιστορία και την Αθανασία. Και αυτό δεν είναι κουβέντες, γιατί ο Ποσειδώνας έστειλε και μια θεϊκή φλασιά προς το Μετσόβιο, και ο Πρύτανης και η Σύγκλητος τού Μετσοβίου σε χρίσανε Κλειδοκράτορα και αυτής εδώ της δικής σας Βιβλιοθήκης. Έτσι εσύ δεν πρόκειται να ξεχαστείς ποτέ. Θα είσαι παρών στα βιβλία αυτού του Ναού της Γνώσης και στη μετόπη του θα μείνει πάντα το «**Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος**».

Προφανώς Θέμη μου εσύ ήσουν και είσαι **παιδί του Μετσοβίου**: Εδώ γεννήθηκες ως μηχανικός, Εδώ επέστρεψες νομοτελειακά ως καθηγητής, Εδώ αγαπήθηκες ως πρύτανης, Εδώ ωρίμασες ως φιλόσοφος, Εδώ έζησες ως ομότιμος, Εδώ σήμερα, σε τιμά το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο ως άξιο τέκνο του.

Και όταν εγώ πρωτο-άκουσα τα περί Βιβλιοθήκης και Ονοματοδοσίας, θυμήθηκα συνειρμικά ότι, εκτός από πολύ τυρβώδης και πολύ χειμαρρώδης, ήσουν ρε φίλε και πολύ βιβλιοφάγος. Και δεν σε ξεχνώ αρχές του '70 [κοιτάζοντας τις άδειες νέες βιβλιοθήκες

σου, στο νέο Εργαστήριο Υδραυλικής στη Θεσσαλονίκη] να λες «Φέρτε προτάσεις για καλά περιοδικά και βιβλία... Πρέπει να ζωντανέψουμε τη βιβλιοθήκη μας».

Και εμένα το 1972 μου είχε μπει η ιδέα να πάω [πρώτο μου συνέδριο] στο Leicester για “Μετρήσεις με lasers σε ρευστά”. Και, ψάχνοντας τότε, βρήκα το κλασικό βιβλίο “An Introduction to Lasers and Masers” του Siegman του 1971, και σου το πρότεινα. Και μου είπες: «Να το παραγγείλετε. Αυτά τα λέιζερ θα γεννήσουν πολλά». Και σήμερα, το Τμήμα μας και η Πρόεδρός μας, με ιδιαίτερη, θα έλεγα, από ευχαρίστηση έως συγκίνηση, στέλνουν εκείνο το βιβλίο του Siegman στη «Βιβλιοθήκη Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος» ως ένα ελάχιστο, συμβολικό αναμνηστικό, από την πρώτη σου παραγγελία, για την πρώτη σου βιβλιοθήκη, στο πρώτο σου γραφείο σε Πολυτεχνείο στην Ελλάδα. Και εγώ πρόσθεσα και τα Πρακτικά του Leicester.

Και, τί να πω ρε Θέμη, πρόσθεσα και τον τόμο που ετοίμασα για εκείνο τον άχαρο, για όλους εμάς, Σεπτέμβριο του 2021, για να ξεφυλλίζεις περί τις 200 σελίδες, που ανεβάζουν οποιοδήποτε θέλεις συναισθηματικό θερμόμετρο, και που ξεχύθηκαν μέσα από 35 διακριτές πένες, Πένες-ψυχής φοιτητών και φίλων σου, που σε αγαπήσαμε.

Αυτός είναι ο δικός μου Καθηγητής, που

– δίδαξε 11 χρόνια Υδραυλική και Υδρολογία στην Πολυτεχνική της Θεσσαλονίκης, και μετά ήρθε στο Μετσόβιο και

- δίδαξε 29 χρόνια Υδρολογία και Υδραυλικά Έργα, και
- έζησε εδώ μέσα ακόμη 18 χρόνια ως Ομότιμος και ως Φιλόσοφος.

Το ότι το prequel της Υδραυλικής του και το prequel της Υδρολογίας του παίχτηκαν στο Πολυτεχνείο της Θεσσαλονίκης, και το ότι ο 28χρονος πιτσιρικάς, που ήρθε τον Νοέμβριο του 1964 από την Τουλούζη κατευθείαν στην τάξη μας, ωρίμασε ως Καθηγητής Υδραυλικής και Υδρολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο και ως Μελετητής Υδραυλικών Έργων στη Θεσσαλονίκη **Lucky us / Τύχη μας.**

Και τώρα επιτρέψτε μου να σας ευχαριστήσω, για την καλή παρέα που κάνατε στον Θέμη και σε μένα, παρακολουθώντας μας, μέσα σε όλα-αυτά-που-διηγήθηκα. Και ευχαριστώ και την καλλιέπουσα Μούσα Καλλιόπη που μου έμαθε τη γλώσσα και τον τρόπο να διηγηθώ όλα-αυτά-που-διηγήθηκα με τον ασυνήθιστο και ανορθόδοξο τρόπο που τα διηγήθηκα. Και εσένα Θέμη Δάσκαλέ μου, σε ευχαριστώ από την καρδιά μου, για το ότι, εγώ τα έζησα μαζί σου όλα-αυτά-που-διηγήθηκα.

Και κερασάκι στην τούρτα ανορθοδοξότητας σου φέρνω από τον πεζόδρομο της ΑγιαΣοφιάς στη Θεσσαλονίκη, μια παρέα από τέσσερα παιδιά, που θυμίζουν φοιτητές μας, για να κλείσουν όλα-αυτά-που-διηγήθηκα με λίγους ταιριαστούς σου στίχους από μια ωδή του Σαββόπουλου:

Η πόλη βουλιάζει σαλεύει το πλήθος
Εικόνες ξεχύνονται με μιας
Πού πας παλικάρι ωραίο σαν μύθος
Κι ολόισια στη Δόξα κολυμπάς.

Και όλες οι αντένες μιας γης χτυπημένης
Μεγάφωνα και ασύρματοι από παντού
Γλυκά σε νανουρίζουν κι εσύ ανεβαίνεις
Ψηλά στους Βασιλιάδες τ' Ουρανού.

Για καθένα σας χωριστά από τον Θέμη...

Σ' ευχαριστώ
από καρδιάς
Θέμη Φανδομύτη

Και από εμένα...

Σας Ευχαριστώ που με ακούσατε
και Να Είστε Όλοι Καλά

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Έναρξη τον Μάιο 2018 (Τεύχος 1)

359/41 - 9 . 2021 { & ΑΝΑΤΥΠΟ ΤΟΥ 1/1 - 5 . 2018 }

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Η «ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ» προέκυψε ως ανάγκη στις αρχές του Μαΐου 2018. Σας είχα ήδη στείλει πριν δύο μήνες το "ένα σε τέσσερα" γράμμα μου, είχαμε ήδη κάνει, Μάρτιο-Απρίλιο, δυο διπλές Συναντήσεις, και θέλοντας να σας ενημερώσω για την διανομή του «Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;» του Ξανθόπουλου, και για το ό,τι οι Φατσούλες μπορούσαν να γίνουν βιβλίο, και για την επιτυχία των δυο Συναντήσεων μας, δεν ήμουν καθόλου βέβαιος εάν θα ανοίγατε ή όχι το email σας, κρίνοντας από τον εαυτό μου που στην παρακολούθηση των email μου δεν είμαι πολύ τακτικός.

Η επόμενη σκέψη ήταν ότι σίγουρα και κάποιοι από εσάς θα θέλατε να κάνετε το ίδιο {{δηλαδή ή να ενημερώσετε για κάτι, ή να κάνετε μια πρόταση, ή να στείλετε μια δουλειά σας, ή να ανακοινώσετε κάτι που αφορά όλη την παρέα μας}} και ίσως και εσείς με τη σειρά σας να μην είστε καθόλου βέβαιοι για το εάν οι υπόλοιποι θα ανοίξουμε ή δεν θα ανοίξουμε το email σας.

Ακολουθώντας λοιπόν την συνταγή των Συναντήσεών μας (δηλαδή της «Ημέρας με τα Παιδιά από το Πολυτεχνείο») -που έδειχνε να πετυχαίνει- και η οποία στηριζόταν σε μια σάνταρ ημέρα, μια σάνταρ ώρα, ένα σάνταρ στέκι και μια σάνταρ διαδικασία, επέλεξα και εδώ ένα σάνταρ βήμα, μια σάνταρ και ευκολομνημόνευτη διαδικασία και πρακτική, μια σάνταρ ημέρα του μήνα και έναν σάνταρ υπεύθυνο.

Πρότεινα λοιπόν την «Εφημερίδα για την Παρέα του Πολυτεχνείου» για τις 15 κάθε μήνα, και πρόσθεσα ότι,

1. Το "Θυμόμαστε την Εφημερίδα" και το "Έχουμε ή δεν έχουμε διάθεση να διαβάσουμε την Εφημερίδα" είναι άλλο το ένα άλλο το άλλο.

2. Όλοι όσοι θέλετε, -αν θέλετε και όταν θέλετε- να γράψετε, να προτείνετε, να ανακοινώσετε κάτι στην Παρέα, η Εφημερίδα είναι ανοικτή για όλους.
3. Αυτά που θα γράφονται στην Εφημερίδα πρέπει να είναι γενικού ενδιαφέροντος και για όλους μας και να αφορούν τις συναντήσεις μας και την καλύτερη ανάπτυξη και σύσφιξη της Παρέας μας, και με τίποτε δεν ρισκάρω την Παρέα, που με τόσο κέφι και αγάπη στήνεται, με κάτι που θα γραφεί στην Εφημερίδα.
4. Καλό είναι λοιπόν να ακολουθείται ένας άγραφος κώδικας δεοντολογίας, που θα σέβεται όλους μας και δεν θα ενοχλεί κανέναν μας. Δεν έχουμε καμιά ανάγκη να κάνουμε τη ζωή μας πιο δύσκολη.

Έτσι λοιπόν το 1^ο Τεύχος της Εφημερίδας μας στάλθηκε στις 15 Μαΐου 2018, και στη συνέχεια κάθε μήνα επί 46 μήνες, δηλαδή σχεδόν τέσσερα χρόνια, και δείχνει να πηγαίνει καλά.

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΑΣ

Στη διάρκεια των τελευταίων τεσσάρων σχεδόν ετών (από τον Μάιο 2018), δημοσιεύτηκαν στην Εφημερίδα για την Παρέα του Πολυτεχνείου 385 Άρθρα από γύρω στους 60 Συμφοιτητές και αυτά τα άρθρα είναι η αξία της και ο Θησαυρός... {{την λέξη αυτή μου την είπε κάποιος σας και την διατηρώ}} ... ο Θησαυρός λοιπόν που κρύβει μέσα της. Στη συνέχεια λοιπόν σας δίνω τα Περιεχόμενα της, ανά Τεύχος και ανά Συγγραφέα.

Εάν κάτι σας φανεί ενδιαφέρον (μιλάω για όσους δεν παίρνουν την Εφημερίδα), ζητήστε μου να σας το στείλω. Και εάν -ίσως- θελήσετε να στέλνω όλη την Εφημερίδα κάθε 15 του μήνα, ζητείστε το μου επίσης και στείλτε μου Όνομα, Επίθετο, Διεύθυνση, Τηλέφωνα (σταθερό, κινητό) και email για να σας προσθέσω στη λίστα παραληπτών της Εφημερίδας

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΑ ΤΕΥΧΟΣ

Prequel της Εφημερίδας Μάρτιος 2018

« Οι 4 Επιστολές και η Αρχή των Μηνιαίων Συναντήσεών μας »

- Γιώργος Μπαλαφούτας, 1^η Επιστολή: Οι 2 Συναντήσεις του 2017. 4 Μαρτίου 2018, pp.14
 - Γ. Μπαλαφούτας, 2^η Επιστολή: Στο Πολυτεχνείο τη Δεκαετία '60, 8 Μαρτίου 2018, pp.19
 - Γιώργος Μπαλαφούτας, 3^η Επιστολή: Το Διευθυνσιολόγιο μας, 12 Μαρτίου 2018, pp.28
 - Γ. Μπαλαφούτας, 4^η Επιστολή: Οι Φατσούλες μας τη Δεκαετία '60, 16 Μαρτίου 2018, pp.54
- ...και -Τρίτη 27 Μαρτίου 2018- αρχίσαμε τις Μηνιαίες Συναντήσεις της Μεγάλης Παρέας του '60

Τεύχος 1 Μάιος 2018

1. Γ. Μπαλαφούτας, Η Εφημερίδα της Παρέας του Πολυτεχνείου, σελ.4
2. Γιώργ Μπαλαφούτας, Οι Φατσούλες μας ανοίγουν τα χρόνια του Πολυτεχνείου», σ. 7
3. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Ημέρα με τα Παιδιά από το Πολυτεχνείο, σ. 16
4. Γιώργ Μπαλαφούτας, Βιβλίο του Καθ. Θ. Ξανθόπουλου «Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;», σ.20
5. Βασίλης Βαρδάρης, Όλυμπος Το Μυθικό Βουνό, σ. 24
6. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Φατσούλες σε Βιβλίο και η Συνέχεια τους, σ. 28

Τεύχος 2 Ιούνιος 2018

7. Δημήτρης Κίτσος, Οι Συναντήσεις στην Αθήνα (Μάρτιος-Απρίλιος-Μάιος), σ. 39
8. Αριστείδ Μανταδέλης, Επιτυχόντες '61, σε Πολ. Μηχ. «Μακεδονία» 16.11.1961, σ.43
9. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Εγγραφέντες το '61 στο Τμήμα Πολ. Μηχ. ΑΠΘ, σ. 44
10. Αριστείδης Μανταδέλης, Οι Φοιτητές της Πολυτεχνικής, «Νέα» 30.12.1963, σ. 46
11. Αριστείδ Μανταδέλης, Τοπογραφικό του Πλαγιαρίου, «Μακεδονία» 14.7.1965, σ. 47
12. Νίκος Κονιδάρης, Οι Πτυχιούχοι της Πολυτεχνικής, «Μακεδονία» 15.3.1966, σ. 48
13. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Λογότυπο της Εφημερίδας μας, σ. 50
14. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η πιο πρόσφατη λίστα με τα email μας (174), σ. 51

Τεύχος 3 Ιούλιος 2018

“Αι Μεγάλοι Γεωδαιτικά Ασκήσεις του Ιουλίου”

15. Γιώργ Μπαλαφούτας, Αριστ Μανταδέλης, Τοπογραφικό Πλαγιαρίου - Πρόλογος, σ. 90
16. Ελένη Λισσαφίδου, Αναμνήσεις από το Καλοκαίρι 1965, σ. 93
17. Μανταδέλης, Ανδρεάδης, Γεωδαιτικές, «Μακεδονία, Ελλ Βορράς», 15.7.1965 σ. 95
18. Στάθης Κρητικός, Η Πεμππουσία των Γεωδαιτικών - Καρπούζι για Δεκατιανό, σ. 97
19. Αριστείδης Μανταδέλης, Επιστρατευμένοι 'Εθελοντές', σ. 99
20. Γιώργ. Μπαλαφούτας, Φωτογραφικό Άλμπουμ για τις Γεωδαιτικές Ασκήσεις, σ. 100

Τεύχος 4 Αύγουστος 2018

“Από τις Πετρογέφυρες στη Γέφυρα Ρίου-Αντίρριου - Α' Μέρος”

21. Γιαννούσης, Οικονόμου, Πατραμάνης, Ποζιζός, Μπαλαφούτας, Γέφυρες-Τρίκαλα, σ.148
22. Θωμ Ζιώγας, Εισαγωγή του Βιβλίου «Τα Θεολογυριστά Πετρογέφυρα Κόνιτσας, σ. 162
23. Θωμάς Ζιώγας, Η Πανώρια, Πέτρινη «Γέφυρα Κλειδωνιάς» στον Βοϊδομάτη, σ. 171
24. Λεωνίδας Γονέος, Μικρό Οδοιπορικό στα Πέτρινα Γεφύρια της Άνδρου, σ. 181
25. Γιώργος Μπαλαφούτας, Άλμπουμ Φωτογραφιών με Πετρογέφυρες, σ. 185

26. Περιβαλλοντική Ομάδα 7 ^{ου} Γυμνασίου Λάρισας, Δρόμοι και Πέτρινα Γεφύρια, σ. 194
27. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αναφορές από το «Αρχείο Γεφυριών Ηπειρώτικων», σ. 219
28. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αφιέρωμα στο Θεογέφυρο της Ελλάδας, σ. 222
Τεύχος 5 Σεπτέμβριος 2018
“Από τις Πετρογέφυρες στη Γέφυρα Ρίου-Αντίρριου – Α΄ Μέρος”
29. Δημήτρης Κίτσος, Η Καλωδιωτή γέφυρα Ρίου-Αντίρριου 'Χαρίλαος Τρικούπης', σελ. 266
30. Κ.Παπακωνσταντίνου, Γ. Μπαλαφούτας, 7 Μεγάλες Γέφυρες της Εγνατίας σελ. 272
31. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μια Βόλτα στις Ιταλικές Αυτοstrade, σελ. 278
32. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Λουτράκι και οι Γέφυρες Μπέλεϋ, σελ. 280
33. Τσαγγαρίδης, Μπαλαφούτας, Η Επιστολή του Καθηγ.Γιώργου Νιτσιώτα, σελ.295
34. Κώστας Παπακωνσταντίνου, Σε Παλιό Συμφοιτητή, σελ. 302
35. Κώστας Μπαλαφούτας, Μια Μικρή Πολίχνη της Μεσολιθικής Περιόδου, σελ. 305
36. Αριστ. Μανταδέλης, Ο Φοιτητικός Σύλλογος Πολυτ. Σχολής «Νέα» 18.5.1965, σελ. 318
37. Α. Μανταδέλης, Πρωτοπόρος Πολυτεχνική για Κύπρο «Ελλ Βορράς»18.5.1965, σ.320
Τεύχος 6 Οκτώβριος 2018
“Τεύχος του Φώτη Πασχαλίδη: 'Μικρές Ιστορίες από το Πολυτεχνείο”
38. Φ.Πασχαλίδης, Μικρές Ιστορίες από το Πολυτεχνείο και οι Συναντήσεις μας,σελ.338
39. Φώτης Πασχαλίδης, Πώς Φτάσαμε στην Ορκωμοσία της 12 ^{ης} Απριλίου 1967, σελ. 340
40. Ευάγγ.Γαλούσης, Τόπος των Σπουδών μας: Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη-Μακεδονία, σ. 342
41. Αριστείδης Μανταδέλης, Δεν Συμφωνώ με τη Γνώμη του Φώτη, σελ. 343
42. Φώτης Πασχαλίδης, Να μη Ξεπεράσουμε και το Δέκα, σελ. 344
43. Γιώργος Μπαλαφούτας, 2 Σωστά + 0 = Περνάς, 2 Σωστά + 1 = Κόβεσαι, σελ. 345
44. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μικρές Ιστοριούλες από την Εκδρομή με τον Αυδή, σελ. 347
45. Φώτης Πασχαλίδης, Το Πρώτο Μάθημα του Μιλτιάδη Φλωρά, σελ. 355
46. Φώτ Πασχαλίδης, Δύο Σύντομες Ιστορίες με τον Αυδή και τον Σιμόπουλο, σελ. 361
47. Σωτήρης Καγιάς, Πολλά Μπορούμε να Κάνουμε, σελ. 362
48. Κώστας Πατραμάνης, Μάλλον να Δράσουμε Χρειάζεται, σελ. 365
49. Κώστας Μπριλάκης, Μικρό Παιδί ο Έρωτας με Κάνει Κάθε Τόσο, σελ. 366
Τεύχος 7 Νοέμβριος 2018
“Τεύχος του Μανώλη Σπανάκη - Ποτέ μη βιάζεσαι να ολοκληρώσεις, Πάντα να αγωνίζεσαι να συμπληρώσεις”
50. Μανώλης Σπανάκης, Ποτέ μην Ολοκληρώνεις, Πάντα να συμπληρώνεις, σελ. 385
51. Αριστείδης Μανταδέλης, Πορείες για τα Αιτήματα των Υπομηχανικών, σελ. 407
52. Α. Μανταδέλης, Φοιτηταί Πολυτεχνικής για απaráδεκτα ποσοστά αποτυχίας, σελ. 410
53. Γιώργος Μπαλαφούτας,, Οι Πίνακες Παραστατικής του Α΄ Έτους, σελ. 414
54. Γιώργος Μπαλαφούτας, Επιτυχίες των Δεκαετιών '50, '60, '70 (Μέρος 1), σελ. 417
Τεύχος 8 Δεκέμβριος 2018
55. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ευχές και Χριστουγεννιάτικα με την Μαχάλια Τζάκσον, σ. 432
56. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ευχαριστίες μου και ο Απολογισμός 2018, σ.439

57. Γιάννης Γιάγκου, Τιμούμε Αυτούς που μας Έκαναν Μηχανικούς, σελ. 445
58. Γιάννης Γιάγκου, Ιστοριούλες με τον Σιμόπουλο, σελ. 447
59. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Ασκήσεις του Σιμόπουλου (Rare Single Edition), σ.448
60. Δημήτρης Κακάβας, Η Υπουργοποίηση του Καθηγητού Κ. Παπαδημητρίου, σελ. 451
61. Γιάννης Γιάγκου, Ο Καθηγητής Σκοπετέας, η Οδοποιία και η Σιδηροδρομική, σελ. 453
62. Γιάννης Γιάγκου, Ένα βιβλίο Προβολικής και Παραστατικής Γεωμετρίας, σελ. 455
63. Δημήτρης Κίτσος, Οι Φοιτητικές Φωτογραφίες μας, σελ. 465
64. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μουσική Soul (1), σελ. 471

Τεύχος 9 Ιανουάριος 2019

65. Θέμ Ξανθόπουλος, Ρέκβιεμ με Κρεσέντο-Απολογισμός στους Αναγνώστες, σελ. 487
66. Γιώργος Μπαλαφούτας, Καιρός Είναι ν' Αρχίσει να Μεγαλώνει η Παρέα μας, σελ. 500
67. Δημήτρης Κίτσος, Καλή Χρονιά και μια Ιστοριούλα με μια Λαχτάρα, σελ. 507
68. Γιώργος Μπαλαφούτας, Χρυσός κανόνας, περί φιλίας, και νέα προμετωπίδα, σελ. 508
69. Στάθης Κρητικός, Άλμπουμ με Φωτογραφίες μας, σελ. 516
70. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ιωάννα Γεωργακοπούλου, σελ. 534
71. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ιταλικά μας του '60-'70, σελ. 537

Τεύχος 10 Φεβρουάριος 2019

72. Γιώργος Μπαλαφούτας, Κοπή Πίττας του 2019 στη Θεσσαλονίκη, σελ. 565
73. Μπ.Ταλιαδούρης, Γ.Τσιώνης, Τ.Χατζησαράντης, Κοπή Πίττας 2019 Αθήνα, σ. 567
74. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πώς θα πάτε στο νέο Στέκι μας στο Avenue Mall, σελ. 569
75. Γιώργος Γιαννούσης Η Συνάντηση στη Θεσσαλονίκη 18 Δεκεμβρίου 2018, σελ. 572
76. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τμήμα Πολιτ. Μηχ. ΑΠΘ - Οι Φατσούλες του 1959, σελ. 575
77. Στάθης Κρητικός, Η Καλλιέργεια της Ελιάς μέσα από τα Γραμματόσημα, σελ. 585
78. Τότα Μιχούδη, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 597
79. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μουσαφίρης, σελ. 603
80. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι προηγούμενες σειρές τραγουδιών με ένα κλικ, σελ. 616

Τεύχος 11 Μάρτιος 2019 **“Ο Καθηγητής μας Γιώργος Νιτσιώτας”**

81. Γιώργος Μπαλαφούτας, Όταν σας κάλεσα για Βιβλίο Νιτσιώτα (εισαγωγής), σελ. 636
82. Κώστ Πατραμάνης, Όταν μου διηγήθηκε γιατί δεν έγινε μελετητής στατικών, σελ. 638
83. Στέφανος Κηπουρός, Όταν ο Κώστας ξέχασε το επίθετο του, σελ. 639
84. Νίκ Κονιδάρης, Όταν σκέφτομαι συνθήκες σπουδών και καθηγητές του '60, σελ. 640
85. Γιώργος Παχίνης, Όταν έχασα χρονιά από 5,5 κι έστειλε τον Μπάμπουρα, σελ. 644
86. Γιώργος Παχίνης, Όταν γλύτωνα από κεραμίδα και δεν διάβασα Στατική, σελ. 645
87. Κώστ Πατραμάνης, Όταν με ρώτησε για ποτήρια κρασιού-κονιάκ-σαμπάνιας, σελ. 646
88. Μανώλης Σπανάκης, Όταν που χάρισε το «Ο σταθερός φοιτητής του 5,0», σελ. 648
89. Φώτ Πασχαλίδης, Όταν περίμενα 4 ώρες για προφορικά και βγήκε σε καλό, σελ. 649
90. Αλέκ Δημητριάδης, Όταν στο 5° με εξέτασε στα Κελύφη από τις 2 ως τις 10, σελ. 650
91. Χρήστος Βαλοσαμίδης, Όταν αγνοούσαμε τι ήταν το «ποδόμακτρο», σελ. 651

92. Χρήστος Φουντουλίδης, Όταν ο από μηχανής Θεός κατήργησε το 5,5, σελ. 653
93. Γιώργος Γιαννούσης, Όταν έπεσα στον Νιτσιώτα και όχι στην Anna Scott, σελ. 654
94. Γιώργος Γιαννούσης, Όταν ο Σωτήρης έψαχνε σακάκι να χορέψει ζείμπεκιά, σελ. 655
95. Λεωνίδας Γονέος, Όταν πήγαμε να γνωρίσουμε το Άαχεν, σελ. 656
96. Κώστας Πατραμάνης, Όταν έκανε παραγγελιά το «Πέντε-πέντε δέκα», σελ. 658
97. Μπάμπης Σούμπασης, Όταν σιγοτραγουδούσε σε μια συνάντηση αξέχαστη, σελ. 659
98. Γιάνν Γιαγκου, Όταν στην Στατική προστέθηκαν και μαθήματα Savoir-vivre, σελ. 661
99. Γιώργος Οικονόμου, Όταν μας μάθαινε να μη ρουφάμε και κάτι για τις κότες, σελ. 662
100. Περικλής Περπιρόγλου, Όταν στο Μιλάνο έτρεχα να προλάβω το τραίνο, σελ. 663
101. Ανδρέας Μουρούτογλου, Όταν έπιασε το «Η Μαργαρίτα Μαργαρώ», σελ. 666
102. Ιορδάνης Ιορδάνογλου, Όταν τον βαθμό 3 τον έκανε 7, [099-3.19] σελ. 668
103. Τάσ Ανδρεάδης, Όταν κατέθεσε ως υπεράσπιση του Στέφανου Ιωακείμιδη, σελ. 669
104. Μανώλ Σπανάκης, Όταν μου είπε ότι «φοβόταν μη βγάλει άψητα ψωμάκια», σελ. 670
105. Δημήτρ Κακάβας, Όταν μας είπε ότι δεν ήταν αυστηρός αλλά απάνθρωπος, σελ. 671
106. Γιώργος Τσαγγαρίδης, Όταν στην Jeddah πήρα μια επιστολή του, σελ. 673
107. Γιώργος Μπαλαφούτας, Όταν έγραφα ένα γράμμα στον Νιτσιώτα, σελ. 677
108. Ηλίας Ανδριτσος, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 681
109. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Γαλλικά μας της Δεκαετίας του '60 (Μέρος Α), σελ. 687

Τεύχος 12 Απρίλιος 2019

“1 έτος Συναντήσεις και 1 έτος Εφημερίδα”

110. Γιώργ Μπαλαφούτας, 1 έτος Συναντήσεις κι Εφημερίδα Καιρός να πληθύνουμε, σ. 712
111. Λεωνίδας Γονέος, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 716
112. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Γαλλικά μας (Μέρος Β), σελ. 722

Τεύχος 13 Μάιος 2019

113. Γιώργ Μπαλαφούτας, Μια Χρονιά Παρέας, Διεύρυνσή της και το Κτίριό μας, σελ. 745
114. Γιώργος Γιαννούσης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 755
115. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελαφρά Ελληνικά Τραγούδια '30, '40, '50 (1), σελ. 778

Τεύχος 14 Ιούνιος 2019

116. Αριστ. Μανταδέλης, Η Ορκωμοσία της 25^{ης} Νοεμβρίου 1967 «Μακεδονία», σελ. 807
117. Γιώργ Μπαλαφούτας, Η Ορκωμοσία της 25^{ης} Νοεμβρίου 1967 «Ελ.Βορράς», σελ. 808
118. Αριστείδης Μανταδέλης, Τιμητική διάκριση στον Leopold Escande, σελ. 809
119. Γιώργος Μπαλαφούτας, Και Άντε και Μερικές Καταπληκτικές Γέφυρες, σελ. 810
120. Φώτης Πασχαλίδης, Όταν κατεβήκαμε στην Παρέλαση της 25^{ης} Μαρτίου, σελ. 814
121. Νίκος Πυροβέτσης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 816
122. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελαφρά Ελληνικά Τραγούδια '30, '40, '50 (2), σελ. 839

Τεύχος 15 Ιούλιος 2019

123. Γιώργος Κόταρης, Η Γέφυρα του Millau (Μιγιώ) στη Γαλλία, σελ. 867
124. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Έλληνες της Κάτω Ιταλίας, σελ. 868
125. Φώτης Πασχαλίδης, Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 874

126. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελληνικά Τραγούδια της Κάτω Ιταλίας, σελ. 889
Τεύχος 16 Αύγουστος 2019
127. Κώστας Πατραμάνης, Όταν περπατήσαμε με Μόνικα και όχι με Αρχιμήδη, σελ. 929
128. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Πάνος Τούντας και 'Η Βαρβάρα' του, σελ. 931
129. Σταμάτης Τσάκος, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 934
130. Γιώργος Μπαλαφούτας, Καλοκαιρινά 1, Γιάννης ΛοΓοθέτης, κλπ, κλπ, κλπ, σελ. 961
Τεύχος 17 Σεπτέμβριος 2019
131. Γιώργος Κόταρης, Καταπληκτικό !!!! Θα σας άρεσε να μείνετε εδώ; σελ. 995
132. Γιώργος Κόταρης, Η Ρόδα του Falkirk στη Σκωτία, σελ. 996
133. Γιώργ Μπαλαφούτας, Κηληδόνης, 28 Ιουλίου1982 & 6 Σεπτεμβρίου2019, σελ.998
134. Νίκος Σιτσάνης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1012
135. Γιώρ Μπαλαφούτας, Λ.Κηληδόνης,Τραγουδιστ ής,Συνθέτης,Στιχουργός, σελ.1023
Τεύχος 18 Οκτώβριος 2019
136. Πρόσκληση στους Απόφοιτους 1969, σελ. 1060
137. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά γράμματα στην επιστημονική ορολογία, σελ. 1062
138. Γιώργος Κόταρης, Η Γέφυρα-Σήραγγα του Øresund Δανίας-Σουηδίας, σελ. 1071
139. Γιώργος Κόταρης, Το νέο αρχιτεκτονικό διαμάντι της Κοπεγχάγης, σελ. 1072
140. Γιώργος Μπαλαφούτας, Όταν σκέφτεσαι ότι κι εσύ είσαι μηχανικός, σελ. 1073
141. Γιάννης Γιάνγκου, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1077
142. Γιώργος Μπαλαφούτας, Latin κ.ά. (Μέρος Α), σελ. 1089
Τεύχος 19 Νοέμβριος 2019
"Ο Newton μελετά Αριστοτέλη στα 18 του (το 1661)"
143. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Newton μελετά Αριστοτέλη στα 18 του, σελ.1122
144. Γιώργος Κόταρης, Άντε και στα δικά μας, σελ. 1131
145. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Σκάλα, η Πυραμίδα, η Νίκη, η Αφροδίτη (1), σελ.1133
146. Θάνος Νικολούτσος, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1160
147. Βασίλης Βασδάρης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1168
148. Γιώργος Μπαλαφούτας, Έτσι απλά (Μέρος Α), σελ.1175
Τεύχος 20 Δεκέμβριος 2019
"Ένα Τεύχος αφιερωμένο στην Θεσσαλονίκη"
149. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πάμε να τραγουδήσουμε για την Θεσσαλονίκη μας, σελ. 1217
150. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γκραβούρες για τη Θεσσαλονίκη μας, σελ. 1231
151. Γιώργος Μπαλαφούτας, Περιπλανήσεις στην Παλιά Θεσσαλονίκη μας, σελ. 1244
152. Γιώργος Μπαλαφούτας, Περιπλανήσεις στη Σύγχρονη Θεσσαλονίκη μας, σελ. 1246
153. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φωτογραφίες από την Παλιά Θεσσαλονίκη μας, σελ. 1247
154. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φωτογραφίες από τη Σύγχρονη Θεσσαλονίκη μας, σελ. 1266
155. Γιώργ Μπαλαφούτας, Οι Μαγεμένες της Θεσσαλονίκης μας - Incantadas, σελ. 1307
156. Απόστολος Βακαλόπουλος, Ένας Γάλλος Έλγιν στη Θεσσαλονίκη, σελ. 1312

157. Θεοδώρα Καρακιουλάχ, Άστεγες οι Μαγεμένες της Θεσσαλονίκης, σελ. 1319
 158. Γιώργ Μπαλαφούτας, Αποστολή του κ. Μιγιέ στο Οριάν - 2^η Έκθεση 1865, σελ. 1323
 159. Θάλια Μαντοπούλου-Παναγιωτοπούλου, Ναός Αγίου Νικολάου Τρανού, σελ. 1349

Τεύχος 21 Ιανουάριος 2020

160. Στάθης Κρητικός, Η Τρίτη Πανελλήνια Συνάντησή μας 13 Μαΐου 2020, σελ.1399
 161. Φώτης Πασχαλίδης, Για να μη ξεχνάμε, σελ. 1402
 162. Γιώργος Μπαλαφούτας, Διαχρονικές Εκφράσεις Λαϊκής Σοφίας, σελ.1410
 163. Θωμάς Ζιώγας, Η Γεφυρα Αξιού το 1850, σελ. 1455
 164. Γιάννης Γιάγκου, Να αλλάξουμε λίγο το ρεπερτόριο, σελ. 1458
 165. Μανώλης Σπανάκης, Να καλαντίσω το Σκουλού-σκουλού, σελ. 1473
 166. Τάσος Τζιουμάκας, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1476
 167. Βασίλης Παπαδόπουλος, Άλμπουμ Φωτογραφιών από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1481
 168. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα TOP Της Δεκαετίας '70 (Α: 1970-1975), σελ.1486

Τεύχος 22 Φεβρουάριος 2020

169. Γ Μπαλαφούτας, Πίττα 2020, Θεσσαλονίκη (Φώτης) Αθήνα (Κώστας), σελ. 1525
 170. Γ Μπαλαφούτας, Τότε που το 'βέ-ί-ζι' παραφράστηκε σε 'ζέ-ί-ζι', σελ. 1532
 171. Στ Κρητικός, Αμπέλι και Σταφύλι - Παραστάσεις σε νομίσματα, σελ. 1550
 172. Κώστας Πατραμάνης, Η Πρόσκληση/Πρόκληση Του Γιάννη Σκανδάλη, σελ. 1557
 173. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας, σελ. 1562
 174. Γ Μπαλαφούτας, 2 Αγγλο-Ελληνικές Ομιλίες του Ζολώτα (1957, 1959), σελ. 1566
 175. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γέφυρες και Υποδομές στην Ελλάδα, σελ. 1570
 176. Γιώργος Κόταρης, Η Αρχαία Πομπηία και ο Βεζούβιος, σελ. 1571
 177. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Αεροδρόμιο JEWEL της Σιγκαπούρης, σελ. 1572
 178. Νίκ Κονιδάρης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1574
 179. Γ.Μπαλαφούτας, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1577
 180. Θωμάς Ζιώγας, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1582
 181. Ελ Λισσαφίδου, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1584
 182. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα TOP της Δεκαετίας '70, Β: 1975-1979, σελ. 1586

Τεύχος 23 Μάρτιος 2020 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}

183. Στάθης Κρητικός, Απεικονίσεις της ελιάς σε σύγχρονα νομίσματα, σελ.1634
 184. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ας πούμε τώρα κάτι και για τα χέλια, σελ.1644
 185. Ανδρέας Μουρούτογλου, Όταν η Εφημερίδα γράφει ιστορία, σελ. 1657
 186. Γ Γιαννούσης - Γ Μπαλαφούτας, Γέφυρα της Πλάκας στα Τζουμέρκα, σελ. 1658
 187. Γ. Μπαλαφούτας, Μίλιον Άλιχ Ροζ, Ρέιμοντς Πολς, Νικό Πιροσμάνι, σελ.1666
 188. Αρισ Μανταδέλης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1675
 189. Κώστας Κεραμεύς, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1682
 190. Ανδ Μουρούτογλου, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1683
 191. Γ. Μπαλαφούτας, Μίλιον Μίλιον Μίλιον Άλιχ Ροζ, σελ.1684

Τεύχος 24 Απρίλιος 2020 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}
"Η Γέφυρα Μοράντι και η Γέφυρα Ρέτζο Πιάνο της Γένοβας"

192. Στ.Κρητικός, "Πρώτος Περίπατος στη Θεσσαλονίκη", Ελλ. Πανόραμα, σελ. 1716
193. Στ.Κρητικός, Ας Αναγεννηθούμε ως η Γέφυρα, CorriereDellaSera 2/4,σελ. 1730
194. Γιώρ.Μπαλαφούτας, Η Μοράντι Κατέρρευσε...Ζήτη η Ρέτζο Πιάνο,, σελ. 1734
195. Στ.Κρητικός, Το σύμπαν για την Εφημερίδα, CorriereDellaSera 9/4, σελ. 1755
196. Γιώρ.Μπαλαφούτας, Η Κατάρρευση της Γέφυρας Albiano, σελ. 1759
197. Γιώργος Μπαλαφούτας, Είστε σπίτι και βαριέστε; Τι λέτε για μια Όπερα; σελ. 1767
198. Γ Μπαλαφούτας, Είστε σπίτι και βαριέστε; Τι λέτε για τουριστική βόλτα; σελ. 1772
199. Γιώρ Μπαλαφούτας, Έτσι Απλά (Μέρος Β), Ήμασταν κι Εμείς Εκεί <90>, σελ. 1777

Τεύχος 25 Μάιος 2020 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}
"Αρχίζουμε να Περπατάμε Παρέα στη Θεσσαλονίκη"

200. Στ Κρητικός, Περίπατοι στη Θεσσαλονίκη από το Περιοδικό Πανόραμα, σελ.1805
201. Γιώργ Μπαλαφούτας, 1^η Βόλτα στη Θεσσαλονίκη (Επταπύργιο-Ισλαχανέ), σελ.1807
202. Γ. Κόταρης, Ο Ernest Hebrard που Σχεδίασε τη Θεσσαλονίκη, σελ. 1856
203. Στ Κρητικός, Ας Αναγεννηθούμε ως η Γέφυρα Νο 2, 28 Απριλίου 2020, σελ. 1857
204. Γιάννης Γιάνγκου, Γέφυρα Morandi και Riccardo Morandi, σελ. 1861
205. Γιώργ Μπαλαφούτας, Γέφυρα Morandi από τον Καθηγητή Michele Calvi, σελ. 1880
206. Κώστας Πατραμάνης, Γέφυρα Morandi - Μερικές γενικές παρατηρήσεις, σελ. 1901
207. Γιώργος Κόταρης, Πέρασμα του Γκούα, Ένας Τρελός Δρόμος, σελ. 1904
208. Ευάγγελος Γαλούσης, Ατάκες για την Ανθρώπινη Βλακεία, σελ. 1906
209. Γιώργος Γιαννούσης, Επιστολή του Αϊνστάϊν στην Κόρη του, σελ. 1910
210. Γ Μπαλαφούτας, Είστε μόνοι σπίτι και βαριέστε; Φύγαμε 11, Φύγαμε 12, σελ. 1912
211. Κ Κεραμείς, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας μετά από τα Φοιτητικά Χρόνια, σελ. 1916
212. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας '80 (Α): 1980-1984, σελ. 1929

Τεύχος 26 Ιούνιος 2020 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}
"Ο Γάλλος Φωτογράφος Robert Doisneau"

213. Γ.Μπαλαφούτας, Ο Γάλλος Φωτογράφος της Παρέας Robert Doisneau, σελ. 1966
214. Γιώρ Μπαλαφούτας, 2^η Βόλτα στη Θεσσαλονίκη (Ροτόντα-Λευκοπύργος), σελ. 1973
215. Στ Κρητικός, Άγιος Γιώργης Ροτόντας, Αγγελάκη με Εντυπωσιακές Ελιές,σελ.2020
216. Βασίλης Βασδάρης, Προετοιμασία για Προσκύνημα στο Άγιον Όρος, σελ. 2026
217. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας '80 (Β): 1985-1989, σελ. 2051

Τεύχος 27 Ιούλιος 2020

218. Γιώρ Μπαλαφούτας, 3^η Βόλτα (Απόστολοι-Παναγία Χαλκίων), σελ.2081
219. Στάθης Κρητικός, Ελαιοκομία και Ταχυδρομικά Δελτάρια/CartePostale, σελ. 2132
220. Γιώρ Μπαλαφούτας, Πόσο προχώρησαν οι Ιταλοί τη Γέφυρα στη Γένοβα, σελ. 2138
221. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας '90 (Α): 1990-1994, σελ. 2150

Τεύχος 28 Αύγουστος 2020

222. Γ.Μπαλαφούτας, 4^η Βόλτα στη Θεσσαλονίκη (Εγνατία - Πλ. Αριστοτέλους), σ. 2187

223. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τι είδαμε σε 4 βόλτες εντός τειχών Θεσσαλονίκη, σ. 2255
224. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Βιταλιάνο Ποζέλλι της Θεσσαλονίκης, σελ. 2258
225. Γ.Μπαλαφούτας, Όταν το 1x2 μπαλκονάκι αξίζει περισσότερο από το σπίτι, σ.2268
226. Κώστ. Μπριλάκης, R. Ρίανο: "Δεν ξεχνώ τους Χίλιους στη Γέφυρά μου", σελ. 2271
227. Ταλιαδούρης,Λεβαντάκης,Μπριλάκης, Renzo Ρίανο: Η δημόσια συζήτηση,σελ. 2279
228. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Renzo Ρίανο, ο πολύς "καυγάς" για το τίποτε, σελ. 2284
229. Γιώργος Μπαλαφούτας, Renzo Ρίανο: Αυτή η γέφυρα είναι δική σας. σελ. 2296
230. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '90, Β: 1995-1999, σελ. 2299
Τεύχος 29 Σεπτέμβριος 2020 <i>{{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}</i>
231. Γιώρ Μπαλαφούτας, 3 ^η Μεγα-βόλτα Θεσ/νίκης μπλοκάρισμα-ξεμπλοκάρισμα, σ.2335
232. Γιώργος Γιαννούσης, Οδοιπορικό στα Τζουμέρκα 30-07-2020, σελ. 2341
233. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας 2000 (Α): 2000-2004, σελ. 2346
Τεύχος 30 Οκτώβριος 2020 <i>{{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}</i> "Αρχίζουμε την Βόλτα μας στην Βασιλίσσης Όλγας"
234. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3 ^η Μεγαβόλτα στη Θεσσαλονίκη (Α1), σελ. 2383
235. Θέμ.Ξανθόπουλος, Ρέκβιεμ με Κρεσέντο; - Αποστολή τρίτομου δοκιμίου, σελ. 2432
236. Γ. Κόταρης, Η Φοιτητική ζωή τέλειωνε, Το 60 άρχιζε, (Μ. Παπαδόπουλου), σ.2442
237. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, Α: 1950-1954, σελ. 2451
238. Γ. Μπαλαφούτας, Τα Τορ of Τορ Ελαφρά Ελληνικά Τραγούδια '30,'40,'50, σ.2457
Τεύχος 31 Νοέμβριος 2020 <i>{{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}</i>
239. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3 ^η Μεγα-βόλτα στη Θεσσαλονίκη (Α2), σ.2485
240. Γ. Κόταρης, Θεσσαλονίκη: Γειτονιές και Συνοικίες που ξεχάστηκαν, σελ. 2525
241. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, Β1: 1955, σελ. 2533
Τεύχος 32 Δεκέμβριος 2020 <i>{{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}</i>
242. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3 ^η Μεγαβόλτα στη Θεσσαλονίκη (Α3), σελ. 2562
243. Κυριάκος Παπαϊωάννου, 1959: Πάσχα στο Άγιο Όρος, σελ. 2619
244. Γιώργος Μπαλαφούτας, Εισαγωγή στο Πάνθεον της Θεσσαλονίκης, σελ. 2629
245. Γιώρ.Μπαλαφούτας, Πάνθεον-Πρόταση 1: Στέφανος Νούκας (1838-1931), σ.2631
246. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, Β2: 1956, σελ. 2637
247. Γιώργος Μπαλαφούτας, This train (is bound for glory) - 1922, σελ. 2646
248. Γιώργος Μπαλαφούτας, My Babe - 1955, σελ. 2659
249. Στάθης Κρητικός, Οι Φοιτητές στο ΑΠΘ, σελ. 2670
250. Γ.Μπαλαφούτας, Τα Θαύματα του Κόσμου: Jaipur, India (συνεχίζεται), σελ. 2672
251. Κώστας Μπριλάκης, Τα Θαύματα του Κόσμου: Φθινόπωρο στην Ελλάδα, σ.2673
Τεύχος 33 Ιανουάριος 2021 <i>{{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}</i>
252. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3 ^η Μεγα-βόλτα στη Θεσσαλονίκη (Α4), σ.2485
253. Κ.Παπαϊωάννου, Πυρασφάλεια,Επικίνδυνα Κτίρια,Ναρκισισμός,Ηθοποιδεία, σ.2761
254. Στάθης Κρητικός, Κατασκευή Λιμανιού Θεσσαλονίκης 1899-1901, σελ. 2768
255. Γιώρ.Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, Β3: 1957 & Επισκέψεις, σελ. 2772

Τεύχος 34 Φεβρουάριος 2021 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}

256. Φώτης Πασχαλίδης, Αφιέρωμα στην Επανάσταση 1821 στη Μακεδονία, σελ. 2809
257. Κ Πατραμάνης, Η Διδώ με τους Μύθους της και η Τριχιά με το Οικόπεδο, σελ.2814
258. Κων/τίνος Μπριλάκης, Γεωμυθολογία, Ερμηνεύοντας τα Ανεξήγητα, σελ. 2816
259. Στάθης Κρητικός, Ύμνος εις την Ελευθερίαν του Διονυσίου Σολωμού, σελ. 2817
260. Γ. Κόταρης, Περιήγηση σε Αρχαίες Ελληνικές Πόλεις της Μικράς Ασίας,σελ.2819
261. Γιώργος Μπαλαφούτας, Καταπληκτική Βόλτα στο Βατικανό, σελ. 2821
262. Φ. Πασχαλίδης, Πάνθεον-Πρόταση 2: Χασάν Ταχσίν Πασάς (1848-1918), σ.2830
263. Γιώργος Μπαλαφούτας, Εισήγηση 1: Ο Στέφανος Νούκας (1838-1931), σελ. 2835
264. Γιώρ.Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, Β4: 1958 (Crazy Love) σελ. 2837
265. Γ. Μπαλαφούτας, Τα Θαύματα του Κόσμου: Chand Baori Jairour, India, σελ. 2854
266. Γιώργος Κόταρης, Τα Θαύματα του Κόσμου: Απίστευτες Κατασκευές, σελ. 2862

Τεύχος 35 Μάρτιος 2021 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}

267. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^η Μεγαβόλτα στη Θεσσαλονίκη (Α5), σελ. 2887
268. Αριστείδης Μανταδέλης, 500 Χρόνια Άνδρος - Έκθεση Συλλογής μου, σελ. 2945
269. Φώτης Πασχαλίδης, Μουσείο των Βαλκανικών Πολέμων, σελ. 2952
270. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αρχαίες Συρακούσες, σελ. 2953
271. Γιώργος Κόταρης, Η Αθήνα Είναι Όμορφη! σελ. 2954
272. Γιάννης Γιάγκου, Απάντηση στο Προβληματάκι του Κώστα, σελ. 2955
273. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τάκης Μουσαφίρης ο φίλος, ο άνθρωπος μας, σελ. 2960
274. Φώτ. Πασχαλίδης, Πάνθεον-Προτάσεις 3, 4: Κάσσανδρος & Θεσσαλονίκη, σ.2964
275. Γ. Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, Β5: 1959 (Green Fields), σελ. 2972

Τεύχος 36 Απρίλιος 2021 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}

276. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^η Μεγαβόλτα στη Θεσσαλονίκη (Α6), σελ. 3009
277. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Τα Εκπαιδευτήρια Κοραή, σελ. 3056
278. Γιώρ. Γιαννούσης, Πάνθεον-Πρόταση 5: Ιωάννης Παπάφης (1792-1886), σ.3068
279. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, 1: 1960, σελ. 3073
280. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Φοιτητές στο ΑΠΘ, σελ. 3092

Τεύχος 37 Μάιος 2021 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}

281. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^η Μεγαβόλτα στη Θεσσαλονίκη (Β1), σελ. 3117
282. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (1^ο από 8), σελ. 3151
283. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Χαμένες Γειτονιές, σελ. 3158
284. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, 2: 1961, σελ. 3179
285. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Φοιτητές στο ΑΠΘ, σελ. 3197

Τεύχος 38 Ιούνιος 2021 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}

286. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^η Μ-βόλτα στη Θεσσαλονίκη (Μένουμε Λυσέ), σ.3223
287. Γιώργος Μπαλαφούτας, «Εμμανουήλ Ροΐδη, Η Μηλιά, 1895», σ.3232
288. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (2^ο από 8), σελ. 3241
289. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, 3: 1962, σελ. 3257

290. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Φοιτητές στο ΑΠΘ, σελ. 3272
Τεύχος 39 Ιούλιος 2021
291. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (3 ^ο από 8), σελ. 3291
292. Γιώργος Τσαγγαρίδης, Παραθαλάσσιο τείχος της Θεσσαλονίκης, σελ. 3304
293. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ημέρα Μπετόβεν - 6 Ιουνίου 2021, σελ. 3305
294. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας '60, 4: 1963, σελ. 3312
Τεύχος 40 Αύγουστος 2021
295. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (4 ^ο από 8), σελ. 3346
296. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Caballo Viejo (1980) του Simón Díaz, σελ. 3359
297. Γιώργος Μπαλαφούτας, Διευθύνσεις για συμβάντα του 1964, σελ. 3368
298. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, σελ. 3372
299. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας '60, 5: 1964, σελ. 3383
Τεύχος 41 Σεπτέμβριος 2021 <i>{{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}</i> "Βιβλίο για τον Καθηγητή Θέμη Ξανθόπουλο" « Φίλε Θέμη Θυμάσαι Τότε Που... »
300. Γ. Μπαλαφούτας, Όταν Κάλεσα να Αφιερώσουμε ένα Βιβλίο στον Θέμη, σελ.3424
301. Γιώργος Μπαλαφούτας, "Φίλε Θέμη θυμάσαι τότε που..." ,σε λ. 3426
302. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Τεύχος του Θέμη Ξανθόπουλου, σελ. 3428
303. Γιώρ. Μπαλαφούτας, Η Ιστορία με τον Φίλο Καθηγητή Θέμη Ξανθόπουλο, σελ. 3431
304. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ένα Βιβλίο που έφτιαξε την Παρέα μας, σελ. 3433
305. Γιώρ. Μπαλαφούτας, Σπουδάζοντας στο Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης '60, σελ. 3438
306. Γ. Μπαλαφούτας, "βέ-ί-ζι" σε "ζέ-ί-ζι" - Θεωρητική Υδραυλική του Θέμη, σελ.3446
307. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πώς ξαναφτιάχτηκε η Παρέα μας, σελ. 3467
308. Μπ.Ταλιαδούρης,Γ.Τσιώνης,Τ.Χατζησαράντης, Παρέα, Πίττα Αθήνα 2019,σελ.3472
309. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πάλι η Παρέα, Θεσσαλονίκη2019, Κοπή Πίττας, σελ. 3474
310. Γ. Μπαλαφούτας, Πάλι η Παρέα μας, Πίττα2020 Θεσσαλονίκη - Αθήνα, σελ. 3476
311. Θέμης Ξανθόπουλος, Επιστολή στους Παλιούς Φοιτητές μου, σελ. 3483
312. Κώστας Μπαλαμπούτης, Μια Μικρή Πολίχνη της Μεσολιθικής Περιόδου, σελ. 3485
313. Γ. Μπαλαφούτας, Παρουσίαση "Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;" από Ξανθόπουλο, σελ. 3499
314. Θ. Ξανθόπουλος, "Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;", Απολογισμός στους Αναγνώστες,σελ.3501
315. Θέμης Ξανθόπουλος, Επιστολή συνοδεύουσα 3 ^ο τ. "Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;" ,σελ.3514
316. Ανδρέας Μπουντουβής, Θ.Σ. Ξανθόπουλος, Χαιρετισμός του Πρύτανη σελ. 3524
317. Δημήτρης Κουτσογιάννης, Θ.Σ. Ξανθόπουλος 1936-2021, Χαιρετισμός, σελ. 3528
318. Ε.Μ.Π., Θ.Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Ψήφισμα της Συγκλήτου, σελ. 3530
319. Ε.Μ.Π., Θ.Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Βιογραφικό Σημείωμα, σελ. 3531
320. Ε.Μ.Π., Θ.Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Βιβλίο Συλλυπητηρίων, σελ. 3532
321. Ε.Μ.Π., Θ.Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Ανακοίνωση ΜΕΚΔΕ ΕΜΠ, σελ. 3536
322. Ε.Μ.Π., Θ.Σ. Ξανθόπουλος, 1936-2021, Ανακοίνωση 6.9.2021, σελ. 3537
323. Γ. Μπαλαφούτας, Όταν έγραφα ένα γράμμα στον Θέμη, στις 17.9.2021, σελ. 3538
324. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ένα Άρθρο Αφιερωμένο στον Θέμη Ξανθόπουλο σελ. 3540
325. Δημήτρης Κουτσογιάννης, Η γνωριμία μου με τον Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο,σελ.3547
326. Τολίκας,Χατζηαγγέλου,Μπαλαφούτας,Δημητριάδης,Γκανούλης,Κουτίτας,Αγγελίδης,Λατινόπουλος

327. Jean-Pierre Catalan, *Homme d'une grande courtoisie, à l'écoute de l'autre*, σ.3552
328. Νίκος Κωτσοβίνος, Τα πρώτα χρόνια του Δασκάλου μας όπως τα έζησα, σελ. 3554
329. Γιώργος Μπαλαφούτας, Έχεις Δίκαιο Νίκο... Έχει πολλά ακόμη να λέμε, σελ. 3560
330. Νίκος Κωτσοβίνος, Ενέπνευσε και εμένα και δεκάδες άλλους, σελ. 3564
331. Ανδρέας Μυλωνάς, Σχέση μεταξύ πιτσιρικά-φοιτητή και πιτσιρικά-καθηγητή, σ.3565
332. Χριστόφορος Κουτίτας, Δάσκαλος, Μέντορας, Ισόβιος, Συνάδελφος, Φίλος, σελ. 3566
333. Χριστόφορος Κουτίτας, *Xanthopoulos as mentor*, σελ. 3567
334. Κική Τσίγκου Παπαδοπέτρου, Υφηγητής, Καθηγητής, Πρύτανης, Στοχαστής, σελ.356
335. Γιώργος Μπαλαφούτας, Σύμπτωση ονοματολογίας και ένας συνειρμός, σελ.3569
336. Μπάμπης Ταλιαδούρης, Δεν θα ξεχάσουμε το Πρώτο Μάθημά σου, σελ. 3572
337. Μπάμπης Ταλιαδούρης, Θέμης .. Ο Οικεῖος .. Ο Φίλος, σελ. 3573
338. Γ. Γιάγκου, Αναφορά στον Αγαπητό μας Δάσκαλο Θέμη Ξανθόπουλο, I σελ. 3575
339. Γ. Γιάγκου, Αναφορά στον Αγαπητό μας Δάσκαλο Θέμη Ξανθόπουλο, II σελ. 3576
340. Δήμης Μυλωνάδης, "Μπερδευόταν" στους διαδρόμους μαζί μας, σελ. 3578
341. Τάσος Ανδρεάδης, Αγαπημένος Δάσκαλος, Εξαιρετος Άνθρωπος, Αιώνιος, σ. 3580
342. Κωνσταντίνος Μπριλάκις, Θέμης... Ο Καλύτερος, σελ. 3579
343. Κώστας Πατεράκης, Ξεχωριστός, Ειλικρινής, Ταλαντούχος Δάσκαλος, Φίλος, σ.3580
344. Δημήτρης Κίτσος, Ο Θέμης ζει πάντα στην καρδιά μας, σελ. 3581
345. Νίκος Σιτσάνης, Θα είσαι πάντα το Πρότυπό μου, σελ. 3582
346. Νίκος Σιτσάνης, Ένας Καθηγητής Φίλος με τους Φοιτητές του, σελ. 3583
347. Ιωάν. Θεοδωράκης, Εξαιρετικός Δάσκαλος! Τι τιμή για κείνον, Τι τύχη για μας, σ.3584
348. Κυρ. Παπαιωάννου, Τον γνώρισα σαν δάσκαλο... Με τίμησε σαν φίλο του, σελ. 3585
349. Λεων. Γονέος, Θυμόμαστε τα Φοιτητικά Χρόνια και τον Καλό μας Δάσκαλο, σ. 3587
350. Μπ. Χαραλαμπόπουλος, Σοφός, Ευγενικός, Άξιος, Ενάρετος, Αξέχαστος, σελ. 3588
351. Μπάμπης Χαραλαμπόπουλος, Στέλνω ακόμη δυο φωτογραφίες σελ. 3589
352. Εμμανουήλ Παναγιωτάκης, Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, Χαιρετισμός σελ. 3591
353. Ανδρέας Κυράνης, Επίκαιρη Ανατρεπτική Σκέψη του Θεμιστ. Ξανθόπουλου, σ.3595
354. Χαίδω Ρίζου, Μνημειώδες έργο, για ενημέρωση, προβληματισμό, έμπνευση, σ.3603
355. Τάσος Τσακίρογλου, Χρειαζόμαστε ένα Είδος "Επαναμάγευσης" του Κόσμου, σ.3607
356. Δημήτρης Ματθαίου, Θεμελίωση μιας δημοκρατικής κοινωνίας για όλους, σελ. 3610
357. Γ.Μπαλαφούτας, Μπ.Ταλιαδούρης, Φωτογραφίες του Θέμη, 1 - 11 - 2017, σελ. 3616
358. Μπ. Ταλιαδούρης, Φωτογραφίες του Θέμη από Συναντήσεις 2018-2020, σελ. 3620
359. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Εφημερίδα για την Παρέα του Πολυτεχνείου, σελ. 3629
360. Γ. Μπαλαφούτας, Αρχείο της Εφημερίδας για την Παρέα του Πολυτεχνείου, σ.3635

Τεύχος 42 Οκτώβριος 2021 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}

361. Στάθης Κρητικός, Εισαγωγικές του 1961 - Το Φροντιστήριο Σταυριανίδου, σελ. 3667
362. Γιώρ Μπαλαφούτας, 1961, Σταυριανίδης - Θέματα - ο Γεωμετρικός Τόπος, σελ. 3680
363. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (σε συνέχειες, 5^ο από 8), σελ. 3689
364. Φώτης Πασχαλίδης, Ένας Γατούλης για το Μπάκινγχαμ, σελ. 3701
365. Εύδοξος Πετρίδης, Απο τον Συμμαθητή μου Τάσο Καλούτσα, σελ. 3704
366. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γιάννης Πάριος, Ο στιχουργός και συνθέτης, σελ. 3707
367. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Ολυμπιακοί Αγώνες (2^η συνέχεια) σελ. 3711

368. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, (6) 1965 σελ. 3725
Τεύχος 43 Νοέμβριος 2021 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}
369. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (σε συνέχειες, 6° από 8), σελ. 3769
370. Γιώργος Γιαννούσης, Εισαγωγικές 1961, 3° Θέμα της Γεωμετρίας, σελ. 3778
371. Κώστας Πατραμάνης, Εισαγωγικές 1961, 3° Θέμα της Γεωμετρίας, σελ. 3779
372. Γιώργος Μπαλαφούτας, Εισαγωγικές 1961, 3° Θέμα της Γεωμετρίας, σελ. 3780
373. Κώστας Πατραμάνης, Εισαγωγικές του 1961, 1° Θέμα της Γεωμετρίας, σελ. 3782
374. Γιώργος Κόταρης (Μυρτώ Τούλα), Περπατήσαμε στη συνοικία Εξοχών, σελ. 3785
375. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, (7) 1966 σελ. 3798
Τεύχος 44 Δεκέμβριος 2021 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}
376. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (σε συνέχειες, 7° από 8), σελ. 3846
377. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, (8) 1967 σελ. 3866
Τεύχος 45 Ιανουάριος 2022 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}
378. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (8° από 8, Τέλος), σελ. 3901
379. Φώτης Πασχαλίδης, «Η Ελληνική Επανάσταση» του Mark Mazower, σελ. 3911
380. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, (9) 1968 σελ. 3930
Τεύχος 46 Φεβρουάριος 2022 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}
381. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (1° από 6), σελ. 3983
382. Θωμάς Ζιώγας, Θύμισες, σελ. 4002
383. Ιωάννης Σκανδάλης, Σχέση μου με τον Αείμνηστο Καθηγητή Γ. Νιτσιώτα, σελ. 4005
384. Κυριαζής Πιτιλάκης, Όταν Θα Εξεταζόμουν επί Υφηγεσία, σελ. 4016
385. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, (10) 1969 σελ. 4020
Τεύχος 47 Μάρτιος 2022 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}
386. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (2° από 6), σελ. 4064
387. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (1°) 1970 σελ. 4084
388. Γιώργος Μπαλαφούτας, Δεκαετία '70, Τορ Ελληνικά (1°) 1970 σελ. 4108
Τεύχος 48 Απρίλιος 2022 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}} "4 Χρόνια Εφημερίδα"
389. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (3° από 6), σελ. 4142
390. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (2°) 1971 σελ. 4164
391. Γιώργος Μπαλαφούτας, Δεκαετία '70, Τορ Ελληνικά (2°) 1972 σελ. 4185
Τεύχος 49 Μάιος 2022 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}
392. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (4° από 6), σελ. 4216
393. Γιώργος Μπαλαφούτας, The First Time Ever I Saw Your Face, σελ. 4233
394. Γιώργος Μπαλαφούτας, Creedence Clearwater Revival (1967-1972), σελ. 4237
395. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (3°) 1972, σελ. 4248
396. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (3°) 1972 σελ. 4263
397. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (10°) 1969 σελ. 4285
Τεύχος 50 Ιούνιος 2022 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}

398. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (5^ο από 6), σελ. 4321
 399. Γ. Μπαλαφούτας, "Jesus Christ Superstar" (Lloyd-Webber & Rice), σελ. 4338
 400. Φ. Πασχαλίδης, Οι Περιπέτειες των Εθνικών Ονομάτων των Ελλήνων, σελ. 4343
 401. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (4^ο) 1973, σελ. 4354
 402. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (4^ο) 1973 σελ. 4367
 403. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (9^ο) 1968 σελ. 4377
 404. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ernest Hébrard για το Πάνθεον Θεσσαλονίκης, σελ. 4387
 405. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Θρόνος του Οντίν και ο Θρόνος του Δία, σελ. 4389
 406. Μπάμπης Χααραμπόπουλος, 50 χρόνια μετά στο Πολυτεχνείο, σελ. 4392

Τεύχος 51 Ιούλιος 2022

407. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (6^ο από 6), σελ. 4431
 408. Γ. Μπαλαφούτας, Η Πόπη Αστεριάδη, σελ. 4446
 409. Φώτης Πασχαλίδης, Ελληνική Λαϊκή Θρησκεία, σελ. 4452
 410. Βασίλης Βασδάρης, Πρόταση για συνάντηση στον Όλυμπο, σελ. 4470
 411. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο γλάρος Jonathan Livingston, σελ. 4479
 412. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (5^ο) 1974, σελ. 4481
 413. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (5^ο) 1974 σελ. 4496
 414. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (8^ο) 1967 σελ. 4505
 415. Γιώργος Μπαλαφούτας, Joseph Rigassou για το Πάνθεον Θεσσαλονίκης, σελ. 4516
 416. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Δίας στον Θρόνο του, σελ. 4526

Τεύχος 52 Αύγουστος 2022

417. Νικολάου Ιωάννης Γιάννης Έκτορας, Φόρμουλα 1 και Πρωτάθλημα 2022, σελ. 4549
 418. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (1^ο από 6), σελ. 4620
 419. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (6^ο) 1975, σελ. 4640
 420. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (6^ο) 1975 σελ. 4655
 421. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (7^ο) 1966 σελ. 4663
 422. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Γέφυρα του Ουρανού, Langkawi της Μαλαισίας σελ. 4672

Τεύχος 53 Σεπτέμβριος 2022 {{χωρίς Μηνιαία Συνάντηση της Παρέας}}

423. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (2^ο από 6), σελ. 4703
 424. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (7^ο) 1976, σελ. 4727
 425. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (7^ο) 1976 σελ. 4742
 426. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (6^ο) 1965 σελ. 4751

Τεύχος 54 Οκτώβριος 2022

"Ραντεβού 25 Οκτωβρίου"

« Ξαναρχίσαμε τις Μηνιαίες Συναντήσεις μας »

427. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (3^ο από 6), σελ. 4781
 428. Κώστας Πατραμάνης, Αρχαίας Γεωμετρίας το Ανάγνωσμα..., σελ. 4802
 429. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αναζητήσεις για το Δήλιον Πρόβλημα, σελ. 4807
 430. Βασίλης Βασδάρης, Πανόραμα Γράμμου, Ψηφιακή Απεικόνιση 4, σελ. 4808

431. Γιώργος Κόταρης, Υποθαλάσσιο Τούνελ 4 FehmarnBelt Fixed Link, σελ. 4818
 432. Φώτης Πασχαλίδης, Οι Τρώες και οι Γείτονες τους, σελ. 4819
 433. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (8°) 1977, σελ. 48
 434. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (8°) 1977, σελ. 48
 435. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (5°) 1964, σελ. 48
 436. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Χρυσή Γέφυρα στο Da Nang, Βιετνάμ, σελ. 48
 437. Γιώργος Μπαλαφούτας, Κάποιες πληροφορίες για κάποια ζώα, σελ. 48
 438. Γιώργος Μπαλαφούτας, Προς τέλη της Δεκαετίας του '50 με τον Αλέκο σελ. 4893

Τεύχος 55 Νοέμβριος 2022

- (432πλήρες) Φώτης Πασχαλίδης, Οι Τρώες και οι Γείτονες τους, σελ. 4933
 439. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (4° από 6), σελ. 4965
 440. Γιώργ. Μπαλαφούτας, Η Βίλλα Μαργαρίτα στους Αμπελόκηπους σελ. 4985
 441. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (9°) 1978, σελ. 4996
 442. Γ. Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (9°) 1978, σελ. 5013
 443. Γ. Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (5°) 1964 σελ. 5022
 444. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Carrizo Plain National Monument, σελ. 5030

Τεύχος 56 Δεκέμβριος 2022

445. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Συναντήσεις μας πληθαίνουν, σελ. 5050
 446. Γιώργος Μπαλαφούτας, Για να σβήσει το παράπονο του Βασίλη, σελ. 5052
 447. Γιώργος Μπαλαφούτας, Θύμισες από τα χρόνια στο Πολυτεχνείο, σελ. 5061
 448. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (5° από 6), σελ. 5086
 449. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (10°) 1979, σελ. 5103
 450. Γ. Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ, Δεκαετίας '70, (10°) 1979, σελ. 5115
 451. Γ. Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (3°) 1962, σελ. 5122
 452. Γ. Μπαλαφούτας, Θαλασσινές Πεντάμορφες Βεντέτες, David Clode, σ. 5129
 453. Τάκης Κακάβας, Ταξιδεύων, σελ. 5168
 454. Κική Παπαδοπέτρου, Η Ορκωμοσία της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1968, σελ. 5169

Τεύχος 57 Ιανουάριος 2023

455. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Συναντήσεις μας συνεχίζονται, σελ. 5185
 456. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (6° από 6), σελ. 5187
 457. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αναζητήσεις για πόλεις "Αλεξάνδρεια", σελ. 5203
 458. Γ. Μπαλαφούτας, "Fast Build" μιας μικρής διώροφης κατοικίας, σελ. 5209
 459. Γ. Μπαλαφούτας, Νέες φωνές από τα "The Voice" της Γαλλίας, σελ. 5211
 460. Γ. Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (2°) 1961, σελ. 5232
 461. Γ. Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (1°) 1960, σελ. 5239
 462. Γ. Μπαλαφούτας, Και μερικές Βεντέτες από το Ζωικό Βασίλειο σελ. 5244

Τεύχος 58 Φεβρουάριος 2023

463. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Φλουρί της Βασιλόπιττας μας, σελ. 5256
 464. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση (1° από 6), σελ. 5262

465. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ, σελ. 5283
466. Φώτης Πασχαλίδης, Ελληνικά Μυστήρια (μια περίληψη του βιβλίου), σελ. 5286
467. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Φάρος Τουρλίτης της Άνδρου και Φάροι του Κόσμου, σελ. 5308
468. Γιώργος Μπαλαφούτας, Βάλτε Ελληνικούς Υπότιτλους σε Βίντεο YouTube, σελ. 5317
469. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι νικητές στα 12 χρόνια του "The Voice" των ΗΠΑ, σελ. 5320
470. Γιώργος Μπαλαφούτας, "Ο Brother Where Art Thou?" των Αδελφών Coen, σελ. 5329
471. Γιώργος Μπαλαφούτας, Proud Mary του John Fogerty - Τίνα Turner ανά 10ετία,σελ.5332
472. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Top της Δεκαετίας '50, (1 ^ο -5 ^ο) 1950-1954, σελ.5335
Τεύχος 59 Μάρτιος 2023
473. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντησή μας και τα γενέθλια του Νίκου, σελ. 5372
474. Φώτης Πασχαλίδης, Η δολοφονία του Φιλίππου Β' και τα αναπάντητα ερωτήματα, σελ. 5375
475. Γιώργος Μπαλαφούτας, Είκοσι γνωστοί και διάσημοι φάροι της Γαλλίας, σελ. 5379
476. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση (2 ^ο από 6)), σελ. 5411
Τεύχος 60 Απρίλιος 2023
477. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 28 ^η Συνάντησή μας του Μαρτίου, σελ. 5442
478. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση {{Μυθιστόρημα (3 ^ο από 6))}}, σελ. 5446
479. Βασίλης Βασδάρης, Ορειβατικές διαδρομές στο φαράγγι των Λουτρών Πόζαρ, σελ. 5466
480. Φώτης Πασχαλίδης, Κάποιοι ιδιαίτεροι βασιλιάδες της Σπάρτης, σελ. 5472
481. Γιώργος Μπαλαφούτας, Νικητές και Φιναλίστ στα 11 χρόνια του "The Voice UK", σελ. 5487
482. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελληνικά Top της Δεκαετίας '50, (6 ^ο -10 ^ο) 1955-1959, σελ. 5501
Τεύχος 61 Μάιος 2023
483. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντησή μας του Απριλίου, σελ. 5523
484. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση (4 ^ο από 6), σελ. 5528
485. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φάροι από την Βρετανία και την Ιρλανδία «1 ^ο Μέρος»,σελ. 5546
486. Φώτης Πασχαλίδης, Η Αρσινόη και η μετά τον Μέγα Αλέξανδρο εποχή, σελ. 5584
487. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα τραγούδια της Eurovision 2023, Λίβερπουλ, σελ. 5590
488. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελληνικά Top της Δεκαετίας '40, (1 ^ο -10 ^ο) 1940-1949, σελ. 5594
Τεύχος 62 Ιούνιος 2023
489. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντησή μας του Μαΐου, σελ. 5618
490. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση (5 ^ο από 6), σελ. 5623
491. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φάροι την Βρετανία και την Ιρλανδία «2 ^ο Μέρος», σελ. 5650
492. Γ. Μπαλαφούτας, Παρουσιολόγιο Συναντήσεων μας (18-3-2017 ως 26-2-2020), σελ. 5720
493. Φώτης Πασχαλίδης, Εγκλήματα στην μετά τον Μέγα Αλέξανδρο εποχή, σελ. 5731
494. Θόδωρος Βαφειάδης, Οι Έλληνες σήμερα μιλάμε Ομηρικά αλλά δεν το ξέρουμε, σελ. 5735
495. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελληνικά Top της Δεκαετίας '30, (1 ^ο -10 ^ο) 1930-1939, σελ. 5737
496. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γαλλικά 1 ^ο - Δεκαετίες '50-'60, σελ. 5760
Τεύχος 63 Ιούλιος 2023
497. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντησή μας του Ιουνίου, σελ. 5776
498. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση (6 ^ο από 6), σελ. 5781

499. Φώτης Πασχαλίδης, Ο μύθος της ίδρυσης της Μακεδονικής Δυναστείας, σελ. 5796
500. Γ. Μπαλαφούτας, Τα Καλύτερα Ελαφρά Ελληνικά Τραγούδια του '30, '40, '50 σελ. 5799

Τεύχος 64 Αύγουστος 2023

501. Γ. Μπαλαφούτας, Συνάντηση της 26 Σεπτεμβρίου και κάντε ένα τηλεφώνημα, σελ. 5823
502. Φώτης Πασχαλίδης, Ποιος είναι ο Μίδας; (1^ο από 6), σελ. 5827
503. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το τραγούδι Summertime του G. Gershwin, σελ. 5843
504. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Αλκιβιάδης και ο Πελοποννησιακός πόλεμος, σελ. 5849
505. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γαλλικά 2^ο - Δεκαετίες '70-'80, σελ. 5859

Τεύχος 65 Σεπτέμβριος 2023

506. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ξανά μαζί στις 26 Σεπτεμβρίου, σελ. 5877
507. Φώτης Πασχαλίδης, Ποιος είναι ο Μίδας; (2^ο από 6), σελ. 5880
508. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φαρος Bell Rock: η Τεχνική Μελέτη του (1824), σελ. 5897
509. Φώτης Πασχαλίδης, Η Ναυμαχία του Αρτεμισίου, σελ. 5967
510. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γαλλικά 3^ο - Δεκαετίες '90-2000, σελ. 5969

Τεύχος 66 Οκτώβριος 2023

511. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντησή του Σεπτεμβρίου 2023, σελ. 5983
512. Φώτης Πασχαλίδης, Ποιος είναι ο Μίδας; (3^ο από 6), σελ. 5988
513. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φαρος Bell Rock: Μελέτη του Επανάληψη Άρθρο 508, σελ. 6009
514. Φώτης Πασχαλίδης, Διάλεκτοι και Ιδιώματα της Νέας Ελληνικής (Περίληψη), σελ. 6065
515. Γιώργος Μπαλαφούτας, Έλληνες της Κάτω Ιταλίας (Αναδημοσίευση άρθρ.124), σελ. 6072
516. Γ. Μπαλαφούτας, Γκίκο της Κάτω Ιταλίας (διάλεκτός & μουσική παράδοση), σελ. 6077
517. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γαλλικά 4^ο - Δεκαετίες '2010-'20, σελ. 6094

Τεύχος 67 Νοέμβριος 2023

"4 Νοεμβρίου, Πανελλήνια Συνάντησή μας στην Θεσσαλονίκη"

518. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντηση του Οκτωβρίου 2023, σελ. 6117
519. Γ. Μπαλαφούτας, 3^η Πανελλήνια Συνάντησή Συμφοιτητών στην Θεσσαλονίκη, σελ. 6120
520. Φώτης Πασχαλίδης, Ποιος είναι ο Μίδας; (4^ο από 6), σελ. 6131
521. Γ. Μπαλαφούτας, Τον 16^ο αιώνα στα Νησιά του Αιγαίου (Ιόλη Βιγγοπούλου), σελ. 6146
522. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Κορσική, η Γλώσσα και τα Τραγούδια, σελ. 6152
523. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ένα Γαλλικό Βαριετέ (2023) και άλλα Top, σελ. 6156

Τεύχος 68 Δεκέμβριος 2023

524. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντηση του Νοεμβρίου 2023, σελ. 6175
525. Φώτης Πασχαλίδης, Ποιος είναι ο Μίδας; (5^ο από 6), σελ. 6180
526. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Φάροι της Ελλάδας του Σάββα Γρ. Παυλίδη, σελ. 6200
527. Φώτης Πασχαλίδης, Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας (Περίληψη βιβλίου), σελ. 6235
528. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φωνές και Ταλέντο στους Δρόμους της Θεσσαλονίκης, σελ. 6246

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΑ ΕΥΓΓΡΑΦΕΑ

Γιώργος Μπαλαφούτας >> Άρθρα 259

1. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Εφημερίδα της Παρέας του Πολυτεχνείου, τεύχος 1, σελ.4
2. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Φατσούλες μας ανοίγουν τα χρόνια του Πολυτεχνείου», τ.1, σ. 7
3. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Ημέρα με τα Παιδιά από το Πολυτεχνείο, τ.1, σ. 16
4. Γιώργος Μπαλαφούτας, Βιβλίο του Καθ. Θ. Ξανθόπουλου «Ρέκβιεμ με Κρεσέντο;», τ.1, σ.20
5. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Φατσούλες σε Βιβλίο και η Συνέχεια τους, τ.1, σ. 28
6. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Εγγραφέντες το '61 στο Τμήμα Πολ. Μηχ. ΑΠΘ, τ.2, σ. 44
7. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Λογότυπο της Εφημερίδας μας, τ.2, σ. 50
8. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η πιο πρόσφατη λίστα με τα email μας (174), τ.2, σ. 51
9. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αριστείδης Μανταδέλης, Τοπογραφικό Πλαγιαρίου - Πρόλογος, τ.3, σ. 90
10. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φωτογραφικό Άλμπουμ για τις Γεωδαιτικές Ασκήσεις, τ.3, σ. 100
11. Γιώργος Μπαλαφούτας, Άλμπουμ Φωτογραφιών με Πετρογέφυρες, τ.4, σ. 185
12. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αναφορές από το «Αρχείο Γεφυριών Ηπειρώτικων», τ.4, σ. 219
13. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αφιέρωμα στο Θεογέφυρο της Ελλάδας, τ.4, σ. 222
14. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μια Βόλτα στις Ιταλικές Αυτοstrade, τ.5, σελ. 278
15. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Λουτράκι και οι Γέφυρες Μπέλεϋ, τ.5, σελ. 280
16. Γιώργος Μπαλαφούτας, 2 Σωστά + 0 = Περνάς, 2 Σωστά + 1 = Κόβεσαι, τ.6, σελ. 345
17. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μικρές Ιστοριούλες από την Εκδρομή με τον Αυδή, τ.6, σελ. 347
18. Γιώργος Μπαλαφούτας, 6 Οι Πίνακες Παραστατικής του Α' Έτους, τ.7, σελ. 414
19. Γιώργος Μπαλαφούτας, Επιτυχίες των Δεκαετιών '50, '60, '70 (Μέρος 1), τ.7, σελ. 417
20. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ευχές και Χριστουγεννιάτικα με την Μαχάλια Τζάκσον, τ.8, σ. 432
21. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ευχαριστίες μου και ο Απολογισμός 2018, τ.8, σ.439
22. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Ασκήσεις του Σιμόπουλου (Rare Single Edition), τ.8, σ.448
23. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μουσική Soul (1), τ.8, σελ. 471
24. Γιώργος Μπαλαφούτας, Καιρός Είναι ν' Αρχίσει να Μεγαλώνει η Παρέα μας, τ9, σελ. 500
25. Γιώργος Μπαλαφούτας, Χρυσός κανόνας, περί φιλίας, και νέα προμετωπίδα, τ.9, σελ. 508
26. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ιωάννα Γεωργακοπούλου, τ.9, σελ. 534
27. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ιταλικά μας του '60-'70, τ.9, σελ. 537
28. Γιώργος Μπαλαφούτας, Κοπή Πίττας του 2019 στη Θεσσαλονίκη, τ.10, σελ. 565
29. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πώς θα πάτε στο νέο Στέκι μας στο Avenue Mall, τ.10, σελ. 569
30. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τμήμα Πολιτ. Μηχ. ΑΠΘ - Οι Φατσούλες του 1959, τ.10, σελ. 575
31. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μουσαφίρης, τ.10, σελ. 603
32. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι προηγούμενες σειρές τραγουδιών με ένα κλικ, τ.10, σελ. 616
33. Γιώργος Μπαλαφούτας, Όταν σας κάλεσα για Βιβλίο Νιτσιώτα (εισαγωγής), τ.11, σελ. 636
34. Γιώργος Μπαλαφούτας, Όταν έγραφα ένα γράμμα στον Νιτσιώτα, τ.11, σελ. 677
35. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Γαλλικά μας της Δεκαετίας του '60 (Μέρος Α), τ.11, σελ. 687
36. Γιώργος Μπαλαφούτας, 1 έτος Συναντήσεις κι Εφημερίδα Καιρός να πληθύνουμε, τ.12, σ. 712
37. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Γαλλικά μας (Μέρος Β), τ.12, σελ. 722
38. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μια Χρονιά Παρέας, Διεύρυνσή της και το Κτίριό μας, τ.13, σελ. 745
39. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελαφρά Ελληνικά Τραγούδια '30, '40, '50 (1), τ.13, σελ. 778
40. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Ορκωμοσία της 25^{ης} Νοεμβρίου 1967 «Ελ.Βορράς», τ.14, σελ. 808
41. Γιώργος Μπαλαφούτας, Και Άντε και Μερικές Καταπληκτικές Γέφυρες, τ.14, σελ. 810
42. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελαφρά Ελληνικά Τραγούδια '30, '40, '50 (2), τ.14, σελ. 839
43. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Έλληνες της Κάτω Ιταλίας, τ.15, σελ. 868
44. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελληνικά Τραγούδια της Κάτω Ιταλίας, τ.15, σελ. 889
45. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Πάνος Τούντας και 'Η Βαρβάρα' του, τ.16, σελ. 931
46. Γιώργος Μπαλαφούτας, Καλοκαιρινά 1, Γιάννης ΛοΓοθέτης, κλπ, κλπ, κλπ, τ.16, σελ. 961
47. Γιώργος Μπαλαφούτας, Κηληδόνης, 28 Ιουλίου 1982 & 6 Σεπτεμβρίου 2019, τ.17, σελ.998
48. Γιώργος Μπαλαφούτας, Λ. Κηληδόνης, Τραγουδιστής, Συνθέτης, Στιχουργός, τ.17, σελ.1023

49. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πρόσκληση στους Απόφοιτους 1969, τ.18, σελ. 1060
50. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά γράμματα στην επιστημονική ορολογία, τ.18, σελ. 1062
51. Γιώργος Μπαλαφούτας, Όταν σκέφτεσαι ότι κι εσύ είσαι μηχανικός, τ.18, σελ. 1073
52. Γιώργος Μπαλαφούτας, Latin κ.ά. (Μέρος Α), τ.18, σελ. 1089
53. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Newton μελετά Αριστοτέλη στα 18 του, τ.19, σελ.1122
54. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Σκάλα, η Πυραμίδα, η Νίκη, η Αφροδίτη (1), τ.19, σελ.1133
55. Γιώργος Μπαλαφούτας, Έτσι απλά (Μέρος Β), τ.19, σελ.1175
56. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πάμε να τραγουδήσουμε για την Θεσσαλονίκη μας, τ.20, σελ. 1217
57. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γκραβούρες για τη Θεσσαλονίκη μας, τ.20, σελ. 1231
58. Γιώργος Μπαλαφούτας, Περιπλανήσεις στην Παλιά Θεσσαλονίκη μας, τ.20, σελ. 1244
59. Γιώργος Μπαλαφούτας, Περιπλανήσεις στη Σύγχρονη Θεσσαλονίκη μας, τ.20, σελ. 1246
60. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φωτογραφίες από την Παλιά Θεσσαλονίκη μας, τ.20, σελ. 1247
61. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φωτογραφίες από τη Σύγχρονη Θεσσαλονίκη μας, τ.20, σελ. 1266
62. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Μαγεμένες της Θεσσαλονίκης μας - Incantadas, τ.20, σελ. 1307
63. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αποστολή του κ. Μιγιέ στο Οριάν - 2^η Έκθεση 1865, τ.20, σελ. 1323
64. Γιώργος Μπαλαφούτας, Διαχρονικές Εκφράσεις Λαϊκής Σοφίας, τ.21, σελ.1410
65. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα TOP Της Δεκαετίας '70 (Α: 1970-1975), τ.21, σελ.1486
66. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πίττα 2020, Θεσσαλονίκη (Φώτης) Αθήνα (Κώστας), τ.22, σελ. 1525
67. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τότε που το 'βέ-ί-ζι' παραφράστηκε σε 'ζέ-ί-ζι', τ.22, σελ. 1532
68. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας, τ.22, σελ. 1562
69. Γιώργος Μπαλαφούτας, 2 Αγγλο-Ελληνικές Ομιλίες του Ζολώτα (1957, 1959), τ.22, σελ. 1566
70. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γέφυρες και Υποδομές στην Ελλάδα, τ.22, σελ. 1570
71. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Αεροδρόμιο JEWEL της Σιγκαπούρης, τ.22, σελ. 1572
72. Γιώργος Μπαλαφούτας, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.22, σελ. 1577
73. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα TOP της Δεκαετίας '70, Β: 1975-1979, τ.22, σελ. 1586
74. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ας πούμε τώρα κάτι και για τα χέλια, τ.23, σελ.1644
75. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μίλιον Άλιχ Ροζ, Ρέιμοντς Πολς, Νικό Πιροσμάνι, τ.23, σελ.1666
76. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μίλιον Μίλιον Μίλιον Άλιχ Ροζ, τ.23, σελ.1684
77. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Μοράντι Κατέρρευσε...Ζήτη η Ρέτζο Πιάνο, τ.24, σελ. 1734
78. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Κατάρρευση της Γέφυρας Albiano, τ.24, σελ. 1759
79. Γιώργος Μπαλαφούτας, Είστε σπίτι και βαριέστε; Τι λέτε για μια Όπερα; τ.24, σελ. 1767
80. Γιώργος Μπαλαφούτας, Είστε σπίτι και βαριέστε; Τι λέτε για τουριστική βόλτα; τ.24, σελ. 1772
81. Γιώργος Μπαλαφούτας, Έτσι Απλά (Μέρος Β), Ήμασταν κι Εμείς Εκεί <90>, τ.24, σελ. 1777
82. Γιώργος Μπαλαφούτας, 1^η Βόλτα στη Θεσσαλονίκη (Επταπύργιο-Ισλαχανέ), τ.25, σελ.1807
83. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γέφυρα Morandi από τον Καθηγητή Michele Calvi, τ.25, σελ. 1880
84. Γιώργος Μπαλαφούτας, Είστε μόνοι σπίτι και βαριέστε; Φύγαμε 11, Φύγαμε 12, τ.25, σελ. 1912
85. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας '80 (Α): 1980-1984, τ.25, σελ. 1929
86. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Γάλλος Φωτογράφος της Παρέας Robert Doisneau, τ.26, σελ. 1966
87. Γιώργος Μπαλαφούτας, 2^η Βόλτα στη Θεσσαλονίκη (Ροτόντα-Λευκοπύργος), τ.26, σελ. 1973
88. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας '80 (Β): 1985-1989, τ.26, σελ. 2051
89. Γιώργος Μπαλαφούτας, 3^η Βόλτα (Απόστολοι-Παναγία Χαλκέων), τ.27, σελ.2081
90. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πόσο προχώρησαν οι Ιταλοί τη Γέφυρα στη Γένοβα, τ.27, σελ. 2138
91. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας '90 (Α): 1990-1994, τ.27, σελ. 2150
92. Γιώργος Μπαλαφούτας, 4^η Βόλτα στη Θεσσαλονίκη (Εγνατία - Πλ. Αριστοτέλους), τ.28, σ. 2187
93. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τι είδαμε σε 4 βόλτες εντός τειχών Θεσσαλονίκη, τ.28, σ. 2255
94. Γιώργος Μπαλαφούτας, Όταν το 1x2 μπαλκονάκι αξίζει περισσότερο από το σπίτι, τ.28, σ.2268
95. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Renzo Piano, ο πολύς "καυγάς" για το τίποτε, τ.28, σελ. 2284
96. Γιώργος Μπαλαφούτας, Renzo Piano: Αυτή η γέφυρα είναι δική σας. τ.28, σελ. 2296
97. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας '90, Β: 1995-1999, τ.28, σελ. 2299
98. Γιώργος Μπαλαφούτας, 3^η Μεγα-βόλτα Θεσ/νίκης μπλοκάρισμα-ξεμπλοκάρισμα, τ.29, σ.2335
99. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας 2000 (Α): 2000-2004, τ.29, σελ. 2346

100. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^η Μεγαβόλτα στη Θεσσαλονίκη (A1), τ.30, σελ. 2383
101. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, A: 1950-1954, τ.30, σελ. 2451
102. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ of Τορ Ελαφρά Ελληνικά Τραγούδια '30,'40,'50, τ.30, σ.2457
103. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^ηΜεγα-βόλτα στη Θεσσαλονίκη (A2), τ.31, σ.2485
104. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, B1: 1955, τ.31, σελ. 2533
105. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^η Μεγαβόλτα στη Θεσσαλονίκη (A3), τ.32, σελ. 2562
106. Γιώργος Μπαλαφούτας, Εισαγωγή στο Πάνθεον της Θεσσαλονίκης, τ.32, σελ. 2629
107. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πάνθεον-Πρόταση 1: Στέφανος Νούκας (1838-1931), τ.32, σ.2631
108. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, B2: 1956, τ.32, σελ. 2637
109. Γιώργος Μπαλαφούτας, This train (is bound for glory) - 1922, τ.32, σελ. 2646
110. Γιώργος Μπαλαφούτας, My Babe - 1955, τ.32, σελ. 2659
111. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Θαύματα του Κόσμου: Jaiour, India (συνεχίζεται), τ.32, σελ. 2672
112. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^ηΜεγα-βόλτα στη Θεσσαλονίκη (A4), τ.33, σ.2485
113. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, B3: 1957 & Επισκέψεις, τ.33, σελ. 2772
114. Γιώργος Μπαλαφούτας, Καταπληκτική Βόλτα στο Βατικανό, τ.34, σελ. 2821
115. Γιώργος Μπαλαφούτας, Εισήγηση 1: Ο Στέφανος Νούκας (1838-1931), τ.34, σελ. 2835
116. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, B4: 1958 (Crazy Love) τ.34, σελ. 2837
117. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Θαύματα του Κόσμου: Chand Baori Jaiour, India, τ.34, σελ. 2854
118. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^η Μεγαβόλτα στη Θεσσαλονίκη (A5), τ.35, σελ. 2887
119. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αρχαίες Συρακούσες, τ.35, σελ. 2953
120. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τάκης Μουσαφίρης ο φίλος, ο άνθρωπος μας, τ.35, σελ. 2960
121. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '50, B5: 1959 (Green Fields), τ.35, σελ. 2972
122. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^η Μεγαβόλτα στη Θεσσαλονίκη (A6), τ.36, σελ. 3009
123. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, 1: 1960, τ.36, σελ. 3073
124. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^η Μεγαβόλτα στη Θεσσαλονίκη (B1), τ.37, σελ. 3117
125. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, 2: 1961, τ.37, σελ. 3179
126. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 3^η Μ-βόλτα στη Θεσσαλονίκη (Μένουμε Λυσέ), τ.38, σ.3223
127. Γιώργος Μπαλαφούτας, «Εμμανουήλ Ροΐδη, Η Μηλιά, 1895», τ.38, σ.3232
128. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, 3: 1962, τ.38, σελ. 3257
129. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ημέρα Μπετόβεν - 6 Ιουνίου 2021, τ.39, σελ. 3305
130. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, 4: 1963, τ.39, σελ. 3312
131. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Caballo Viejo (1980) του Simón Díaz, τ.40, σελ. 3359
132. Γιώργος Μπαλαφούτας, Διευθύνσεις για συμβάντα του 1964, τ.40, σελ. 3368
133. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, τ.40, σελ. 3372
134. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, 5: 1964, τ.40, σελ. 3383
135. Γιώργος Μπαλαφούτας, Όταν Κάλεσα να Αφιερώσουμε ένα Βιβλίο στον Θέμη, τ.41, σελ.3424
136. Γιώργος Μπαλαφούτας, "Φίλε Θέμη θυμάσαι τότε που...", τ.41, σελ. 3426
137. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Τεύχος του Θέμη Ξανθόπουλου, τ.41, σελ. 3428
138. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Ιστορία με τον Φίλο Καθηγητή Θέμη Ξανθόπουλο, τ.41, σελ. 3431
139. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ένα Βιβλίο που έφτιαξε την Παρέα μας, τ.41, σελ. 3433
140. Γιώργος Μπαλαφούτας, Σπουδάζοντας στο Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης '60, τ.41, σελ. 3438
141. Γιώργος Μπαλαφούτας, "βέ-ί-ζι" σε "ζέ-ί-ζι" - Θεωρητική Υδραυλική του Θέμη, τ.41, σελ.3446
142. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πώς ξαναφτιάχτηκε η Παρέα μας, τ.41, σελ. 3467
143. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πάλι η Παρέα, Θεσσαλονίκη2019, Κοπή Πίττας, τ.41, σελ. 3474
144. Γιώργος Μπαλαφούτας, Πάλι η Παρέα μας, Πίττα2020 Θεσσαλονίκη - Αθήνα, τ.41, σελ. 3476
145. Γιώργος Μπαλαφούτας, Παρουσίαση "Ρέκβιєм με Κρεσέντο;" από Ξανθόπουλο, τ.41, σελ. 3499
146. Γιώργος Μπαλαφούτας, Όταν έγραφα ένα γράμμα στον Θέμη, στις 17.9.2021, τ.41, σελ. 3538
147. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ένα Άρθρο Αφιερωμένο στον Θέμη Ξανθόπουλο τ.41, σελ. 3540
148. Γιώργος Μπαλαφούτας, Έχεις Δίκαιο Νίκο... Έχει πολλά ακόμη να λέμε, τ.41, σελ. 3560
149. Γιώργος Μπαλαφούτας, Σύμπτωση ονοματολογίας και ένας συνειρμός, τ.41, σελ.3569
150. Γιώργος Μπαλαφούτας, Μπ. Ταλιαδούρης, Φωτογραφίες του Θέμη, 1 - 11 - 2017, τ.41, σελ. 3616

151. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Εφημερίδα για την Παρέα του Πολυτεχνείου, τ.41, σελ. 3629
152. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αρχείο της Εφημερίδας για την Παρέα του Πολυτεχνείου, τ.41, σ.3635
153. Γιώργος Μπαλαφούτας, 1961, Σταυριανίδης - Θέματα - ο Γεωμετρικός Τόπος, τ.42, σελ. 3680
154. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γιάννης Πάριος, Ο στιχουργός και συνθέτης, τ.42, σελ. 3707
155. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Ολυμπιακοί Αγώνες (2^η συνέχεια) τ.42, σελ. 3711
156. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, (6) 1965 τ.42, σελ. 3725
157. Γιώργος Μπαλαφούτας, Εισαγωγικές 1961, 3^ο Θέμα της Γεωμετρίας, τ.43, σελ. 3780
158. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, (7) 1966 τ.43, σελ. 3798
159. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, (8) 1967 τ.44, σελ. 3866
160. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, (9) 1968 τ.45, σελ. 3930
161. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '60, (10) 1969 τ.46, σελ. 4020
162. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (1^ο) 1970 τ.47, σελ. 4084
163. Γιώργος Μπαλαφούτας, Δεκαετία '70, Τορ Ελληνικά (1^ο) 1970 τ.47, σελ. 4108
164. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (2^ο) 1971 τ.48, σελ. 4164
165. Γιώργος Μπαλαφούτας, Δεκαετία '70, Τορ Ελληνικά (2^ο) 1972 τ.48, σελ. 4185
166. Γιώργος Μπαλαφούτας, The First Time Ever I Saw Your Face, τ.49, σελ. 4233
167. Γιώργος Μπαλαφούτας, Creedence Clearwater Revival (1967-1972), τ.49, σελ. 4237
168. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (3^ο) 1972, τ.49, σελ. 4248
169. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (3^ο) 1972 τ.49, σελ. 4263
170. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (10^ο) 1969 τ.49, σελ. 4285
171. Γιώργος Μπαλαφούτας, "Jesus Christ Superstar" (Lloyd-Webber & Rice), τ.50, σελ. 4338
172. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (4^ο) 1973, τ.50, σελ. 4354
173. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (4^ο) 1973 τ.50, σελ. 4367
174. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (9^ο) 1968 τ.50, σελ. 4377
175. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ernest Hébrard για το Πάνθεον Θεσσαλονίκης, τ.50, σελ. 4387
176. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Θρόνος του Οντίν και ο Θρόνος του Δία, τ.50, σελ. 4389
177. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Πόπη Αστεριάδη, τ.51, σελ. 4446
178. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο γλάρος Jonathan Livingston, τ.51, σελ. 4479
179. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (5^ο) 1974, τ.51, σελ. 4481
180. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (5^ο) 1974 τ.51, σελ. 4496
181. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (8^ο) 1967 τ.51, σελ. 4505
182. Γιώργος Μπαλαφούτας, Joseph Rigassou για το Πάνθεον Θεσσαλονίκης, τ.51, σελ. 4516
183. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Δίας στον Θρόνο του, τ.51, σελ. 4526
184. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (6^ο) 1975, τ.52, σελ. 4640
185. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (6^ο) 1975 τ.52, σελ. 4655
186. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (7^ο) 1966 τ.52, σελ. 4663
187. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Γέφυρα του Ουρανού, Langkawi της Μαλαισίας τ.52, σελ. 4672
188. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (7^ο) 1976, τ.53, σελ. 4727
189. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (7^ο) 1976 τ.53, σελ. 4742
190. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (6^ο) 1965 τ.53, σελ. 4751
191. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αναζητήσεις για το Δήλιον Πρόβλημα, τ.54, σελ. 4807
192. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (8^ο) 1977, τ.54, σελ. 4823
193. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (8^ο) 1977, τ.54, σελ. 4835
194. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (5^ο) 1964, τ.54, σελ. 4845
195. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Χρυσή Γέφυρα στο Da Nang, Βιετνάμ, τ.54, σελ. 4853
196. Γιώργος Μπαλαφούτας, Κάποιες πληροφορίες για κάποια ζώα, τ.54, σελ. 4856
197. Γιώργος Μπαλαφούτας, Προς τέλη της Δεκαετίας του '50 με τον Αλέκο τ.54, σελ. 4893
198. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Βίλλα Μαργαρίτα στους Αμπελόκηπους τ.55, σελ. 4985
199. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Τορ της Δεκαετίας '70, (9^ο) 1978, τ.55, σελ. 4996
200. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '70, (9^ο) 1978, τ.55, σελ. 5013
201. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Τορ της Δεκαετίας '60, (5^ο) 1964 τ.55, σελ. 5022

202. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Carrizo Plain National Monument, τ.55, σελ. 5030
203. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Συναντήσεις μας πληθαίνουν, τ.56, σελ. 5050
204. Γιώργος Μπαλαφούτας, Για να σβήσει το παράπονο του Βασίλη, τ.56, σελ. 5052
205. Γιώργος Μπαλαφούτας, Θύμισες από τα χρόνια στο Πολυτεχνείο, τ.56, σελ. 5061
206. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Top της Δεκαετίας '70, (10°) 1979, τ.56, σελ. 5103
207. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Top, Δεκαετίας '70, (10°) 1979, τ.56, σελ. 5115
208. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Top της Δεκαετίας '60, (3°) 1962, τ.56, σελ. 5122
209. Γιώργος Μπαλαφούτας, Θαλασσινές Πεντάμορφες Βεντέτες, David Clode, τ.56, σ. 5129
210. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Συναντήσεις μας συνεχίζονται, τ.57, σελ. 5185
211. Γιώργος Μπαλαφούτας, Αναζητήσεις για πόλεις "Αλεξάνδρεια", τ.57, σελ. 5203
212. Γιώργος Μπαλαφούτας, "Fast Build" μιας μικρής διώροφης κατοικίας, τ.57, σελ. 5209
213. Γιώργος Μπαλαφούτας, Νέες φωνές από τα "The Voice" της Γαλλίας, τ.57, σελ. 5211
214. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Top της Δεκαετίας '60, (2°) 1961, τ.57, σελ. 5232
215. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Top της Δεκαετίας '60, (1°) 1960, τ.57, σελ. 5239
216. Γιώργος Μπαλαφούτας, Και μερικές Βεντέτες από το Ζωικό Βασίλειο τ.57, σελ. 5244
217. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Φλουρί της Βασιλόπιπτάς μας, τ.58, σελ. 5256
218. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ, τ.58, σελ. 5283
219. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ο Φάρος Τουρλίτης της Άνδρου και Φάροι του Κόσμου, τ.58, σελ. 5308
220. Γιώργος Μπαλαφούτας, Βάλτε Ελληνικούς Υπότιτλους σε Βίντεο YouTube, τ.58, σελ. 5317
221. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι νικητές στα 12 χρόνια του "The Voice" των ΗΠΑ, τ.58, σελ. 5320
222. Γιώργος Μπαλαφούτας, "Ο Brother Where Art Thou?" των Αδελφών Coen, τ.58, σελ. 5329
223. Γιώργος Μπαλαφούτας, Proud Mary του John Fogerty - Tina Turner ανά 10ετία, τ.58, σελ.5332
224. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Ελληνικά Top της Δεκαετίας '50, (1°-5°) 1950-1954, τ.58, σελ.5335
225. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντησή μας και τα γενέθλια του Νίκου, τ.59, σελ. 5372
226. Γιώργος Μπαλαφούτας, Είκοσι γνωστοί και διάσημοι φάροι της Γαλλίας, τ.59, σελ. 5379
227. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η 28^η Συνάντησή μας του Μαρτίου, τ.1, σελ. 5442
228. Γιώργος Μπαλαφούτας, Νικητές και Φιναλίστ στα 11 χρόνια του "The Voice UK", τ.60, σελ. 5487
229. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελληνικά Top της Δεκαετίας '50, (6°-10°) 1955-1959, τ.60, σελ. 5501
230. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντησή μας του Απριλίου, τ.61, σελ. 5523
231. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φάροι από την Βρετανία και την Ιρλανδία «1° Μέρος», τ.61, σελ. 5546
232. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα τραγούδια της Eurovision 2023, Λίβερπουλ, τ.61, σελ. 5590
233. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελληνικά Top της Δεκαετίας '40, (1°-10°) 1940-1949, τ.61, σελ. 5594
234. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντησή μας του Μαΐου, τ.62, σελ. 5618
235. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φάροι την Βρετανία και την Ιρλανδία «2° Μέρος», τ.62, σελ. 5650
236. Γιώργος Μπαλαφούτας, Παρουσιολόγιο Συναντήσεων (18-3-2017 ως 26-2-2020), τ.62, σελ. 5720
237. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ελληνικά Top της Δεκαετίας '30, (1°-10°) 1930-1939, τ.62, σελ. 5737
238. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γαλλικά 1° - Δεκαετίες '50-'60, τ.62, σελ. 5760
239. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντησή μας του Ιουνίου, τ.63, σελ. 5776
240. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τα Καλύτερα Ελαφρά Ελληνικά Τραγούδια του '30, '40, '50 τ.63, σελ. 5799
241. Γιώργος Μπαλαφούτας, Συνάντηση της 26 Σεπτεμβρίου και κάντε ένα τηλεφώνημα, τ.64, σελ. 5823
242. Γιώργος Μπαλαφούτας, Το τραγούδι Summertime του G. Gershwin, τ.64, σελ. 5843
243. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γαλλικά 2° - Δεκαετίες '70-'80, τ.64, σελ. 5859
244. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ξανά μαζί στις 26 Σεπτεμβρίου, τ.65, σελ. 5877
245. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φαρος Bell Rock: η Τεχνική Μελέτη του (1824), τ.65, σελ. 5897
246. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γαλλικά 3° - Δεκαετίες '90-2000, τ.65, σελ. 5969
247. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντησή του Σεπτεμβρίου 2023, τ.66, σελ. 5983
248. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φαρος Bell Rock: Μελέτη του Επανάληψη Άρθρο508, τ.66, σελ. 6009
249. Γιώργος Μπαλαφούτας, Έλληνες της Κάτω Ιταλίας (Αναδημοσίευση άρθρ.124), τ.66, σελ. 6072
250. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γρίκο της Κάτω Ιταλίας (διάλεκτός & μουσική παράδοση), τ.66, σελ. 6077
251. Γιώργος Μπαλαφούτας, Γαλλικά 4° - Δεκαετίες '2010-'20, τ.66, σελ. 6094
252. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντηση του Οκτωβρίου 2023, τ.67, σελ. 6117

253. Γιώργος Μπαλαφούτας, 3^η Πανελλήνια Συνάντησή Συμφοιτητών στην Θεσσαλονίκη, τ.67, σελ. 6120
 254. Γιώργος Μπαλαφούτας, Τον 16^ο αιώνα στα Νησιά του Αιγαίου (Ιόλη Βιγγοπούλου), τ.67, σελ. 6146
 255. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Κορσική, η Γλώσσα και τα Τραγούδια, τ.67, σελ. 6152
 256. Γιώργος Μπαλαφούτας, Ένα Γαλλικό Βαριετέ (2023) και άλλα Τορ, τ.67, σελ. 6156
 257. Γιώργος Μπαλαφούτας, Η Συνάντηση του Νοεμβρίου 2023, τ.68, σελ. 6175
 258. Γιώργος Μπαλαφούτας, Οι Φάροι της Ελλάδας του Σάββα Γρ. Παυλίδη, τ.68, σελ. 6200
 259. Γιώργος Μπαλαφούτας, Φωνές και Ταλέντο στους Δρόμους της Θεσσαλονίκης, τ.68, σελ. 6246

Φώτης Πασχαλίδης >> Άρθρα 60

260. Φώτης Πασχαλίδης, Μικρές Ιστορίες από το Πολυτεχνείο και οι Συναντήσεις μας, τ.6, σελ.338
 261. Φώτης Πασχαλίδης, Πώς Φτάσαμε στην Ορκωμοσία της 12^{ης} Απριλίου 1967, τ.6, σελ. 340
 262. Φώτης Πασχαλίδης, Να μη Ξεπεράσουμε και το Δέκα, τ.6, σελ. 344
 263. Φώτης Πασχαλίδης, Το Πρώτο Μάθημα του Μιλτιάδη Φλωρά, τ.6, σελ. 355
 264. Φώτης Πασχαλίδης, Δύο Σύντομες Ιστορίες με τον Αυδή και τον Σιμόπουλο, τ.6, σελ. 361
 265. Φώτης Πασχαλίδης, Όταν περίμενα 4 ώρες για προφορικά και βγήκε σε καλό, τ.11, σελ. 649
 266. Φώτης Πασχαλίδης, Όταν κατεβήκαμε στην Παρέλαση της 25^{ης} Μαρτίου, τ.14, σελ. 814
 267. Φώτης Πασχαλίδης, Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.15, σελ. 874
 268. Φώτης Πασχαλίδης, Για να μη ξεχνάμε, τ.21, σελ. 1402
 269. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Βιταλιάνο Ποζέλλι της Θεσσαλονίκης, τ.28, σελ. 2258
 270. Φώτης Πασχαλίδης, Αφιέρωμα στην Επανάσταση 1821 στη Μακεδονία, τ.34, σελ. 2809
 271. Φώτης Πασχαλίδης, Πάνθεον-Πρόταση 2: Χασάν Ταχσίν Πασάς (1848-1918), τ.34, σ.2830
 272. Φώτης Πασχαλίδης, Μουσείο των Βαλκανικών Πολέμων, τ.35, σελ. 2952
 273. Φώτης Πασχαλίδης, Πάνθεον-Προτάσεις 3, 4: Κάσσανδρος & Θεσσαλονίκη, τ.35, σ.2964
 274. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (1^ο από 8), τ.37, σελ. 3151
 275. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (2^ο από 8), τ.38, σελ. 3241
 276. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (3^ο από 8), τ.39, σελ. 3291
 277. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (4^ο από 8), τ.40, σελ. 3346
 278. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (σε συνέχειες, 5^ο από 8), τ.42, σελ. 3689
 279. Φώτης Πασχαλίδης, Ένας Γατούλης για το Μπάκινγχαμ, τ.42, σελ. 3701
 280. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (σε συνέχειες, 6^ο από 8), τ.43, σελ. 3769
 281. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (σε συνέχειες, 7^ο από 8), τ.44, σελ. 3846
 282. Φώτης Πασχαλίδης, «Μια Ζωή ... Παραλίγο» (8^ο από 8, Τέλος), τ.45, σελ. 3901
 283. Φώτης Πασχαλίδης, «Η Ελληνική Επανάσταση» του Mark Mazower, τ.45, σελ. 3911
 284. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (1^ο από 6), τ.46, σελ. 3983
 285. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (2^ο από 6), τ.47, σελ. 4064
 286. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (3^ο από 6), τ.48, σελ. 4142
 287. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (4^ο από 6), τ.49, σελ. 4216
 288. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (5^ο από 6), τ.50, σελ. 4321
 289. Φώτης Πασχαλίδης, Οι Περιπέτειες των Εθνικών Ονομάτων των Ελλήνων, τ.50, σελ. 4343
 290. Φώτης Πασχαλίδης, «Ο Μυστικός Πράκτορας» (6^ο από 6), τ.51, σελ. 4431
 291. Φώτης Πασχαλίδης, Ελληνική Λαϊκή Θρησκεία, τ.51, σελ. 4452
 292. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (1^ο από 6), τ.52, σελ. 4620
 293. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (2^ο από 6), τ.53, σελ. 4703
 294. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (3^ο από 6), τ.54, σελ. 4781
 295. Φώτης Πασχαλίδης, Οι Τρώες και οι Γείτονες τους, σελ. τ.54, 4819 & 4933
 296. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (4^ο από 6), τ.55, σελ. 4965
 297. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (5^ο από 6), τ.56, σελ. 5086
 298. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Εξ Ανατολών Κίνδυνος (6^ο από 6), τ.57, σελ. 5187
 299. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση (1^ο από 6), τ.58, σελ. 5262
 300. Φώτης Πασχαλίδης, Ελληνικά Μυστήρια (μια περίληψη του βιβλίου), τ.58, σελ. 5286
 301. Φώτης Πασχαλίδης, Η δολοφονία του Φιλίππου Β' και τα αναπάντητα ερωτήματα, τ.59, σελ. 5375

302. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση (2° από 6)), τ.59, σελ. 5411
 303. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση {{Μυθιστόρημα (3° από 6))}, τ.60, σελ. 5446
 304. Φώτης Πασχαλίδης, Κάποιοι ιδιαίτεροι βασιλιάδες της Σπάρτης, τ.60, σελ. 5472
 305. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση (4° από 6), τ.61, σελ. 5528
 306. Φώτης Πασχαλίδης, Η Αρσινόη και η μετά τον Μέγα Αλέξανδρο εποχή, τ.61, σελ. 5584
 307. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση (5° από 6), τ.62, σελ. 5623
 308. Φώτης Πασχαλίδης, Εγκλήματα στην μετά τον Μέγα Αλέξανδρο εποχή, τ.62, σελ. 5731
 309. Φώτης Πασχαλίδης, Η Παραπλάνηση (6° από 6), τ.63, σελ. 5781
 310. Φώτης Πασχαλίδης, Ο μύθος της ίδρυσης της Μακεδονικής Δυναστείας, τ.63, σελ. 5796
 311. Φώτης Πασχαλίδης, Ποιος είναι ο Μίδας; (1° από 6), τ.64, σελ. 5827
 312. Φώτης Πασχαλίδης, Ο Αλκιβιάδης και ο Πελοποννησιακός πόλεμος, τ.64, σελ. 5849
 313. Φώτης Πασχαλίδης, Ποιος είναι ο Μίδας; (2° από 6), τ.65, σελ. 5880
 314. Φώτης Πασχαλίδης, Η Ναυμαχία του Αρτεμισίου, τ.65, σελ. 5967
 315. Φώτης Πασχαλίδης, Ποιος είναι ο Μίδας; (3° από 6), τ.66, σελ. 5988
 316. Φώτης Πασχαλίδης, Διάλεκτοι και Ιδιώματα της Νέας Ελληνικής (Περίληψη), τ.66, σελ. 6065
 317. Φώτης Πασχαλίδης, Ποιος είναι ο Μίδας; (4° από 6), τ.67, σελ. 6131
 318. Φώτης Πασχαλίδης, Ποιος είναι ο Μίδας; (5° από 6), τ.68, σελ. 6180
 319. Φώτης Πασχαλίδης, Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας (Περίληψη βιβλίου), τ.68, σελ. 6235

Στάθης Κρητικός >> Άρθρα 17

320. Στάθης Κρητικός, Η Πεμπτουσία των Γεωδαιτικών - Καρπούζι για Δεκατιανό, τ.3, σ. 97
 321. Στάθης Κρητικός, Άλμπουμ με Φωτογραφίες μας, τ.9, σελ. 516
 322. Στάθης Κρητικός, Η Καλλιέργεια της Ελιάς μέσα από τα Γραμματόσημα, τ.10, σελ. 585
 323. Στάθης Κρητικός, Η Τρίτη Πανελλήνια Συνάντησή μας 13 Μαΐου 2020, τ.21, σελ.1399
 324. Στάθης Κρητικός, Αμπέλι και Σταφύλι - Παραστάσεις σε νομίσματα, τ.22, σελ. 1550
 325. Στάθης Κρητικός, Απεικονίσεις της ελιάς σε σύγχρονα νομίσματα, τ.23, σελ.1634
 326. Στάθης Κρητικός, "Πρώτος Περίπατος στη Θεσσαλονίκη", Ελλ. Πανόραμα, τ.24, σελ. 1716
 327. Στάθης Κρητικός, Ας Αναγεννηθούμε ως η Γέφυρα, CorriereDellaSera 2/4, τ.24, σελ. 1730
 328. Στάθης Κρητικός, Το σύμπαν για την Εφημερίδα, CorriereDellaSera 9/4, τ.24, σελ. 1755
 329. Στάθης Κρητικός, Περίπατοι στη Θεσσαλονίκη από το Περιοδικό Πανόραμα, τ.25, σελ.1805
 330. Στάθης Κρητικός, Ας Αναγεννηθούμε ως η Γέφυρα Νο 2, 28 Απριλίου 2020, τ.25, σελ. 1857
 331. Στάθης Κρητικός, Άγιος Γιώργης Ροτόντας, Αγγελάκη με Εντυπωσιακές Ελιές, τ.26, σελ.2020
 332. Στάθης Κρητικός, Ελαιοκομία και Ταχυδρομικά Δελτάρια/CartePostale, τ.27, σελ. 2132
 333. Στάθης Κρητικός, Οι Φοιτητές στο ΑΠΘ, τ.32, σελ. 2670
 334. Στάθης Κρητικός, Κατασκευή Λιμανιού Θεσσαλονίκης 1899-1901, τ.33, σελ. 2768
 335. Στάθης Κρητικός, Ύμνος εις την Ελευθερίαν του Διονυσίου Σολωμού, τ.34, σελ. 2817
 336. Στάθης Κρητικός, Εισαγωγικές του 1961 - Το Φροντιστήριο Σταυριανίδου, τ.42, σελ. 3667

Γιώργος Κόταρης >> Άρθρα 16

337. Γιώργος Κόταρης, Η Γέφυρα του Millau (Μιγιώ) στη Γαλλία, τ.15, σελ. 867
 338. Γιώργος Κόταρης, Καταπληκτικό !!!! Θα σας άρεσε να μείνετε εδώ; τ.17, σελ. 995
 339. Γιώργος Κόταρης, Η Ρόδα του Falkirk στη Σκωτία, τ.17, σελ. 996
 340. Γιώργος Κόταρης, Η Γέφυρα-Σήραγγα του Øresund Δανίας-Σουηδίας, τ.18, σελ. 1071
 341. Γιώργος Κόταρης, Το νέο αρχιτεκτονικό διαμάντι της Κοπεγχάγης, τ.18, σελ. 1072
 342. Γιώργος Κόταρης, Άντε και στα δικά μας, τ.19, σελ. 1131
 343. Γιώργος Κόταρης, Η Αρχαία Πομπηία και ο Βεζούβιος, τ.22, σελ. 1571
 344. Γιώργος Κόταρης, Ο Ernest Hebrard που Σχεδίασε τη Θεσσαλονίκη, τ.25, σελ. 1856
 345. Γιώργος Κόταρης, Πέρασμα του Γκούα, Ένας Τρελός Δρόμος, τ.25, σελ. 1904
 346. Γιώργος Κόταρης, Η Φοιτητική ζωή τέλειωνε, Το 60 άρχιζε, (Μ. Παπαδόπουλου), τ.30, σ.2442
 347. Γιώργος Κόταρης, Θεσσαλονίκη: Γειτονίες και Συνοικίες που ξεχάστηκαν, τ.31, σελ. 2525
 348. Γιώργος Κόταρης, Περιήγηση σε Αρχαίες Ελληνικές Πόλεις της Μικράς Ασίας, τ.34, σελ.2819
 349. Γιώργος Κόταρης, Τα Θαύματα του Κόσμου: Απίστευτες Κατασκευές, τ.34, σελ. 2862
 350. Γιώργος Κόταρης, Η Αθήνα Είναι Όμορφη! τ.35, σελ. 2954

351. Γιώργος Κόταρης (Μυρτώ Τούλα), Περπατήσαμε στη συνοικίας Εξοχών, τ.43, σελ. 3785

352. Γιώργος Κόταρης, Υποθαλάσσιο Τούνελ 4 FehmarnBelt Fixed Link, τ.54, σελ. 4818

Αριστείδης Μανταδέλης >> Άρθρα 14

353. Αριστείδης Μανταδέλης, Επιτυχόντες '61, σε Πολ. Μηχ. «Μακεδονία» 16.11.1962, τ.1, σ.43

354. Αριστείδης Μανταδέλης, Οι Φοιτητές της Πολυτεχνικής, «Νέα» 30.12.1963, τ.2, σ. 46

355. Αριστείδης Μανταδέλης, Τοπογραφικό του Πλαγιαρίου, «Μακεδονία» 14.7.1965, τ.2, σ. 47

356. Αριστείδης Μανταδέλης, Τ.Ανδρεάδης, Γεωδαιτικές, 'Μακεδονία, Ελλ Βορράς', 15.7.1965 τ.3, σ.95

357. Αριστείδης Μανταδέλης, Επιστρατευμένοι 'Εθελοντές', τ.3, σ. 99

358. Αριστείδης Μανταδέλης, Ο Φοιτητικός Σύλλογος Πολυτ. Σχολής «Νέα» 18.5.1965, τ.5, σελ. 318

359. Αριστείδης Μανταδέλης, Πρωτοπόρος Πολυτεχνική για Κύπρο «Ελλ Βορράς»18.5.1965, τ.5, σ.320

360. Αριστείδης Μανταδέλης, Δεν Συμφωνώ με τη Γνώμη του Φώτη, τ.6, σελ. 343

361. Αριστείδης Μανταδέλης, Πορείες για τα Αιτήματα των Υπομηχανικών, τ.7, σελ. 407

362. Αριστείδης Μανταδέλης, Φοιτηταί Πολυτεχνικής για απαράδεκτα ποσοστά αποτυχίας, τ.7, σελ. 410

363. Αριστείδης Μανταδέλης, Η Ορκωμοσία της 25^{ης} Νοεμβρίου 1967 «Μακεδονία», τ.14, σελ. 807

364. Αριστείδης Μανταδέλης, Τιμητική διάκριση στον Leopold Escande, τ.14, σελ. 809

365. Αριστείδης Μανταδέλης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.23, σελ. 1675

366. Αριστείδης Μανταδέλης, 500 Χρόνια Άνδρος - Έκθεση Συλλογής μου, τ.35, σελ. 2945

Κώστας Πατραμάνης >> Άρθρα 11

367. Κώστας Πατραμάνης, Μάλλον να Δράσουμε Χρειάζεται, σελ. 365

368. Κώστας Πατραμάνης, Όταν μου διηγήθηκε γιατί δεν έγινε μελετητής στατικών, τ.11, σελ. 638

369. Κώστας Πατραμάνης, Όταν με ρώτησε για ποτήρια κρασιού-κονιάκ-σαμπάνιας, τ.11, σελ. 646

370. Κώστας Πατραμάνης, Όταν έκανε παραγγελιά το «Πέντε-πέντε δέκα», τ.11, σελ. 658

371. Κώστας Πατραμάνης, Όταν περπατήσαμε με Μόνικα και όχι με Αρχιμήδη, τ.16, σελ. 929

372. Κώστας Πατραμάνης, Η Πρόσκληση/Πρόκληση Του Γιάννη Σκανδάλη, τ.22, σελ. 1557

373. Κώστας Πατραμάνης, Γέφυρα Morandi - Μερικές γενικές παρατηρήσεις, τ.25, σελ. 1901

374. Κώστας Πατραμάνης, Η Διδώ με τους Μύθους της και η Τριχιά με το Οικόπεδο, τ.34, σελ.2814

375. Κώστας Πατραμάνης, Εισαγωγικές 1961, 3^ο Θέμα της Γεωμετρίας, τ.43, σελ. 3779

376. Κώστας Πατραμάνης, Εισαγωγικές του 1961, 1^ο Θέμα της Γεωμετρίας, τ.43, σελ. 3782

377. Κώστας Πατραμάνης, Αρχαίας Γεωμετρίας το Ανάγνωσμα..., τ.54, σελ. 4802

Γιάννης Γιάγκου >> Άρθρα 11

378. Γιάννης Γιάγκου, Τιμούμε Αυτούς που μας Έκαναν Μηχανικούς, τ.8, σελ. 445

379. Γιάννης Γιάγκου, Ιστοριούλες με τον Σιμόπουλο, τ.8, σελ. 447

380. Γιάννης Γιάγκου, Ο Καθηγητής Σκοπετέας, η Οδοποιία και η Σιδηροδρομική, τ.8, σελ. 453

381. Γιάννης Γιάγκου, Ένα βιβλίο Προβολικής και Παραστατικής Γεωμετρίας, τ.8, σελ. 455

382. Γιάννης Γιάγκου, Όταν στην Στατική προστέθηκαν και μαθήματα Savoir-vivre, τ.11, σελ. 661

383. Γιάννης Γιάγκου, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.18, σελ. 1077

384. Γιάννης Γιάγκου, Να αλλάξουμε λίγο το ρεπερτόριο, τ.21, σελ. 1458

385. Γιάννης Γιάγκου, Γέφυρα Morandi και Riccardo Morandi, τ.25, σελ. 1861

386. Γιάννης Γιάγκου, Απάντηση στο Προβληματάκι του Κώστα, τ.35, σελ. 2955

387. Γιάννης Γιάγκου, Αναφορά στον Αγαπητό μας Δάσκαλο Θέμη Ξανθόπουλο, I τ.41, σελ. 3575

388. Γιάννης Γιάγκου, Αναφορά στον Αγαπητό μας Δάσκαλο Θέμη Ξανθόπουλο, II τ.41, σελ. 3576

Γιώργος Γιαννούσης >> Άρθρα 10

389. Γιώργος Γιαννούσης, Ν.Οικονόμου, Κ.Πατραμάνης, Β.Ποζιός, Γ.Μπαλαφούτας, Γέφυρες, τ.4, σ.148

390. Γιώργος Γιαννούσης Η Συνάντηση στη Θεσσαλονίκη 18 Δεκεμβρίου 2018, τ.10, σελ. 572

391. Γιώργος Γιαννούσης, Όταν έπεσα στον Νιτσιώτα και όχι στην Anna Scott, τ.11, σελ. 654

392. Γιώργος Γιαννούσης, Όταν ο Σωτήρης έφαχνε σακάκι να χορέψει ζειμπεκιά, τ.11, σελ. 655

393. Γιώργος Γιαννούσης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.13, σελ. 755

394. Γιώργος Γιαννούσης - Γιώργος Μπαλαφούτας, Γέφυρα της Πλάκας στα Τζουμέρκα, τ.23, σελ. 1658

395. Γιώργος Γιαννούσης, Επιστολή του Αϊνστάιν στην Κόρη του, τ.25, σελ. 1910

396. Γιώργος Γιαννούσης, Οδοιπορικό στα Τζουμέρκα 30-07-2020, τ.29, σελ. 2341

397. Γιώργος Γιαννούσης, Πάνθεον-Πρόταση 5: Ιωάννης Παπάφης (1792-1886), τ.36, σ.3068
 398. Γιώργος Γιαννούσης, Εισαγωγικές 1961, 3^ο Θέμα της Γεωμετρίας, τ.43, σελ. 3778

Κυριάκος Παπαϊωάννου >> Άρθρα 8

399. Κυριάκος Παπαϊωάννου, 1959: Πάσχα στο Άγιο Όρος, τ.32, σελ. 2619
 400. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Πυρασφάλεια,Επικίνδυνα Κτίρια,Ναρκισισμός,Ηθοποιδεία, τ.33, σ.2761
 401. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Τα Εκπαιδευτήρια Κοραή, τ.36, σελ. 3056
 402. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Φοιτητές στο ΑΠΘ, τ.36, σελ. 3092
 403. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Χαμένες Γειτονιές, τ.37, σελ. 3158
 404. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Φοιτητές στο ΑΠΘ, τ.37, σελ. 3197
 405. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Φοιτητές στο ΑΠΘ, τ.38, σελ. 3272
 406. Κυριάκος Παπαϊωάννου, Τον γνώρισα σαν δάσκαλο... Με τίμησε σαν φίλο του, τ.41, σελ. 3585

Μπάμπης Ταλιαδούρης >> Άρθρα 6

407. Μπάμπης Ταλιαδούρης, Γ.Τσιώνης, Τ.Χατζησαράντης, Κοπή Πίττας 2019 Αθήνα, τ.1, σ. 567
 408. Μπάμπης Ταλιαδούρης,Λεβαντάκης,Μπριλάκης, Renzo Riano: Η δημόσια συζήτηση, τ.1, σελ. 2279
 409. Μπάμπης Ταλιαδούρης,Γ.Τσιώνης,Τ.Χατζησαράντης, Παρέα, Πίττα Αθήνα 2019, τ.1, σελ.3472
 410. Μπάμπης Ταλιαδούρης, Δεν θα ξεχάσουμε το Πρώτο Μάθημά σου, τ.1, σελ. 3572
 411. Μπάμπης Ταλιαδούρης, Θέμης .. Ο Οικείος .. Ο Φίλος, τ.1, σελ. 3573
 412. Μπάμπης Ταλιαδούρης, Φωτογραφίες του Θέμη από Συναντήσεις 2018-2020, τ.1, σελ. 3620

Δημήτρης Κίτσος >> Άρθρα 5

413. Δημήτρης Κίτσος, Οι Συναντήσεις στην Αθήνα (Μάρτιος-Απρίλιος-Μάιος), τ.2, σ. 39
 414. Δημήτρης Κίτσος, Η Καλωδιωτή γέφυρα Ρίου-Αντίρριου 'Χαρίλαος Τρικούπης', τ.5, σελ. 266
 415. Δημήτρης Κίτσος, Οι Φοιτητικές Φωτογραφίες μας, τ.8, σελ. 465
 416. Δημήτρης Κίτσος, Καλή Χρονιά και μια Ιστοριούλα με μια Λαχτάρα, τ.9, σελ. 507
 417. Δημήτρης Κίτσος, Ο Θέμης ζει πάντα στην καρδιά μας, τ.41, σελ. 3581

Θωμάς Ζιώγας >> Άρθρα 5

418. Θωμάς Ζιώγας, Εισαγωγή του Βιβλίου «Τα Οθολογυριστά Πετρογέφυρα Κόνιτσας, τ.4, σ. 162
 419. Θωμάς Ζιώγας, Η Πανώρια, Πέτρινη «Γέφυρα Κλειδωνιάς» στον Βοϊδομάτη, τ.4, σ. 171
 420. Θωμάς Ζιώγας, Η Γεφυρα Αξιού το 1850, τ.21, σελ. 1455
 421. Θωμάς Ζιώγας, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.22, σελ. 1582
 422. Θωμάς Ζιώγας, Θύμισες, τ.46, σελ. 4002

Κωνσταντίνος Μπριλάκης >> Άρθρα 5

423. Κωνσταντίνος Μπριλάκης, Μικρό Παιδί ο Έρωτας με Κάνει Κάθε Τόσο, τ.6, σελ. 366
 424. Κωνσταντίνος Μπριλάκης, R. Riano: "Δεν ξεχνώ τους Χίλιους στη Γέφυρά μου", τ.28, σελ. 2271
 425. Κωνσταντίνος Μπριλάκης, Τα Θαύματα του Κόσμου: Φθινόπωρο στην Ελλάδα, τ.32, σ.2673
 426. Κωνσταντίνος Μπριλάκης, Γεωμυθολογία, Ερμηνεύοντας τα Ανεξήγητα, τ.34, σελ. 2816
 427. Κωνσταντίνος Μπριλάκης, Θέμης... Ο Καλύτερος, τ.41, σελ. 3579

Βασίλης Βασδάρης >> Άρθρα 6

428. Βασίλης Βασδάρης, Όλυμπος Το Μυθικό Βουνό, τ.1, σ. 24
 429. Βασίλης Βασδάρης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.19, σελ. 1168
 430. Βασίλης Βασδάρης, Προετοιμασία για Προσκύνημα στο Άγιον Όρος, τ.26, σελ. 2026
 431. Βασίλης Βασδάρης, Πρόταση για συνάντηση στον Όλυμπο, τ.51, σελ. 4470
 432. Βασίλης Βασδάρης, Πανόραμα Γράμμου, Ψηφιακή Απεικόνιση 4, τ.54, σελ. 4808
 433. Βασίλης Βασδάρης, Ορειβατικές διαδρομές στο φαράγγι των Λουτρών Πόζαρ, τ.60, σελ. 5466

Θέμης Ξανθόπουλος >> Άρθρα 5

434. Θέμης Ξανθόπουλος, Ρέκβιεμ με Κρεσέντο-Απολογισμός στους Αναγνώστες, τ.9, σελ. 487
 435. Θέμης Ξανθόπουλος, Ρέκβιεμ με Κρεσέντο; - Αποστολή τρίτομου δοκιμίου, τ.30, σελ. 2432
 436. Θέμης Ξανθόπουλος, Επιστολή στους Παλιούς Φοιτητές μου, τ.41, σελ. 3483
 437. Θέμης Ξανθόπουλος, "Ρέκβιεμ με Κρεσέντο:", Απολογισμός στους Αναγνώστες, τ.41, σελ.3501

438. Θέμης Ξανθόπουλος, Επιστολή συνοδεύουσα 3 ^ο τ. "Ρέκβιєм με Κρεσέντο;", τ.41, σελ.3514
Ε.Μ.Π. >> Άρθρα 9
439. Ανδρέας Μπουντουβής, Θ.Σ. Ξανθόπουλος, Χαιρετισμός του Πρύτανη τ.41, σελ. 3524
440. Δημήτρης Κουτσογιάννης, Θ.Σ. Ξανθόπουλος 1936-2021, Χαιρετισμός, τ.41, σελ. 3528
441. Ε.Μ.Π., για Θ.Σ. Ξανθόπουλο, 1936-2021, Ψήφισμα της Συγκλήτου, τ.41, σελ. 3530
442. Ε.Μ.Π., για Θ.Σ. Ξανθόπουλο, 1936-2021, Βιογραφικό Σημείωμα, τ.41, σελ. 3531
443. Ε.Μ.Π., για Θ.Σ. Ξανθόπουλο, 1936-2021, Βιβλίο Συλλυπητηρίων, τ.41, σελ. 3532
444. Ε.Μ.Π., για Θ.Σ. Ξανθόπουλο, 1936-2021, Ανακοίνωση ΜΕΚΔΕ ΕΜΠ, τ.41, σελ. 3536
445. Ε.Μ.Π., για Θ.Σ. Ξανθόπουλο, 1936-2021, Ανακοίνωση 6.9.2021, τ.41, σελ. 3537
446. Δημήτρης Κουτσογιάννης, Η γνωριμία μου με τον Θεμιστοκλή Ξανθόπουλο, τ.41, σελ.3547
447. Δημήτρης Ματθαίου, Θεμελίωση μιας δημοκρατικής κοινωνίας για όλους, τ.41, σελ. 3610
Μανώλης Σπανάκης >> Άρθρα 4
448. Μανώλης Σπανάκης, Ποτέ μην Ολοκληρώνεις, Πάντα να συμπληρώνεις, τ.7, σελ. 385
449. Μανώλης Σπανάκης, Όταν που χάρισε το «Ο σταθερός φοιτητής του 5,0», τ.11, σελ. 648
450. Μανώλης Σπανάκης, Όταν μου είπε ότι «φοβόταν μη βγάλει άψητα ψωμάκια», τ.11, σελ. 670
451. Μανώλης Σπανάκης, Να καλαντίσω το Σκουλού-σκουλού, τ.1, σελ. 1473
Λεωνίδας Γονέος >> Άρθρα 4
452. Λεωνίδας Γονέος, Μικρό Οδοιπορικό στα Πέτρινα Γεφύρια της Άνδρου, τ.4, σ. 181
453. Λεωνίδας Γονέος, Όταν πήγαμε να γνωρίσουμε το Άαχεν, τ.11, σελ. 656
454. Λεωνίδας Γονέος, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.12, σελ. 716
455. Λεωνίδας Γονέος, Θυμόμαστε τα Φοιτητικά Χρόνια και τον Καλό μας Δάσκαλο, τ.41, σ. 3587
Νίκος Κονιδάρης >> Άρθρα 3
456. Νίκος Κονιδάρης, Οι Πτυχιούχοι της Πολυτεχνικής, «Μακεδονία» 15.3.1966, τ.2, σ. 48
457. Νίκος Κονιδάρης, Όταν σκέφτομαι συνθήκες σπουδών και καθηγητές του '60, τ.11, σελ. 640
458. Νίκος Κονιδάρης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.22, σελ. 1574
Γιώργος Τσαγγαρίδης >> Άρθρα 3
459. Γιώργος Τσαγγαρίδης, Γιώρ.Μπαλαφούτας, Η Επιστολή του Καθηγ.Γιώργου Νιτσιώτα, τ.5, σελ.295
460. Γιώργος Τσαγγαρίδης, Όταν στην Jeddah πήρα μια επιστολή του, τ.11, σελ. 673
461. Γιώργος Τσαγγαρίδης, Παραθαλάσσιο τείχος της Θεσσαλονίκης, τ.39, σελ. 3304
Ανδρέας Μουρούτογλου >> Άρθρα 3
462. Ανδρέας Μουρούτογλου, Όταν έπιασε το «Η Μαργαρίτα Μαργαρώ», τ.11, σελ. 666
463. Ανδρέας Μουρούτογλου, Όταν η Εφημερίδα γράφει ιστορία, τ.23, σελ. 1657
464. Ανδρέας Μουρούτογλου, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.23, σελ.1683
Νίκος Σιτσάνης >> Άρθρα 3
465. Νίκος Σιτσάνης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.17, σελ. 1012
466. Νίκος Σιτσάνης, Θα είσαι πάντα το Πρότυπό μου, τ.41, σελ. 3582
467. Νίκος Σιτσάνης, Ένας Καθηγητής Φίλος με τους Φοιτητές του, τ.41, σελ. 3583
Χριστόφορος Κουτίτας >> Άρθρα 3
468. Χριστόφορος Κουτίτας, Δάσκαλος,Μέντορας,Ισόβιος,Συνάδελφος,Φίλος, τ.41, σελ. 3566
469. Χριστόφορος Κουτίτας, Χανθορούλος as mentor, τ.41, σελ. 3567
470. Χριστόφορος Κουτίτας,Γ.Μπαλαφούτας, κ.ά. ΤΥΤΤΙ ΑΠΘ για Ξανθόπουλο τ.41, σελ. 3568
Δημήτρης Κακάβας >> Άρθρα 3
471. Δημήτρης Κακάβας, Η Υπουργοποίηση του Καθηγητού Κ. Παπαδημητρίου, τ.8, σελ. 451
472. Δημήτρης Κακάβας, Όταν μας είπε ότι δεν ήταν αυστηρός αλλά απάνθρωπος, τ.11, σελ. 671
473. Δημήτρης Κακάβας, Ταξιδεύων, τ.56, σελ. 5168
Μπάμπης Χαραλαμπόπουλος >> Άρθρα 3
474. Μπάμπης Χαραλαμπόπουλος, Σοφός, Ευγενικός, Άξιος, Ενάρετος, Αξέχαστος, τ.41, σελ. 3588
475. Μπάμπης Χαραλαμπόπουλος, Στέλνω ακόμη δυο φωτογραφίες τ.41, σελ. 3589

476. Μπάμπης Χαραλαμπόπουλος, 50 χρόνια μετά στο Πολυτεχνείο, τ.50, σελ. 4392
Ελένη Λισσαφίδου >> Άρθρα 2
477. Ελένη Λισσαφίδου, Αναμνήσεις από το Καλοκαίρι 1965, τ.3, σ. 93
478. Ελένη Λισσαφίδου, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.22, σελ. 1584
Κώστας Παπακωνσταντίνου >> Άρθρα 2
479. Κώστας Παπακωνσταντίνου, Γ. Μπαλαφούτας, 7 Μεγάλες Γέφυρες της Εγνατίας τ.5, σελ. 272
480. Κώστας Παπακωνσταντίνου, Σε Παλιό Συμφοιτητή, τ.5, σελ. 302
Κώστας Μπαραμπούτης >> Άρθρα 2
481. Κώστας Μπαραμπούτης, Μια Μικρή Πολίχνη της Μεσολιθικής Περιόδου, τ.5, σελ. 305
482. Κώστας Μπαραμπούτης, Μια Μικρή Πολίχνη της Μεσολιθικής Περιόδου (επανάλ.), τ.41, σελ. 3485
Ευάγγελος Γαλούσης >> Άρθρα 2
483. Ευάγγελος Γαλούσης, Τόπος των Σπουδών μας: Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη-Μακεδονία, τ.6, σ. 342
484. Ευάγγελος Γαλούσης, Ατάκες για την Ανθρώπινη Βλακεία, τ.25, σελ. 1906
Γιώργος Παχίνης >> Άρθρα 2
485. Γιώργος Παχίνης, Όταν έχασα χρονιά από 5,5 κι έστειλε τον Μπάμπουρα, τ.11, σελ. 644
486. Γιώργος Παχίνης, Όταν γλύτωσα από κεραμίδα και δεν διάβασα Στατική, τ.11, σελ. 645
Κώστας Κεραμεύς >> Άρθρα 2
487. Κώστας Κεραμεύς, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.23, σελ. 1682
488. Κώστας Κεραμεύς, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας μετά από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.25, σελ. 1916
Νίκος Κωτσοβίνος >> Άρθρα 2
489. Νίκος Κωτσοβίνος, Τα πρώτα χρόνια του Δασκάλου μας όπως τα έζησα, τ.41, σελ. 3554
490. Νίκος Κωτσοβίνος, Ενέπνευσε και εμένα και δεκάδες άλλους, τ.41, σελ. 3564
Κική Παπαδοπέτρου >> Άρθρα 2
491. Κική Παπαδοπέτρου, Υφηγητής, Καθηγητής, Πρύτανης, Στοχαστής, τ.41, σελ.3560
492. Κική Παπαδοπέτρου, Η Ορκωμοσία της 12 ^{ης} Δεκεμβρίου 1968, τ.56, σελ. 5169
Από Συμφοιτητές (ΑΠΘ) >> Άρθρο 1 και συνολικά Άρθρα 26
493. Σωτήρης Καγιάς, Πολλά Μπορούμε να Κάνουμε, τ.6, σελ. 362
494. Τότα Μιχούδη, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.10, σελ. 597
495. Στέφανος Κηπουρός, Όταν ο Κώστας ξέχασε το επίθετο του, τ.11, σελ. 639
496. Αλέκ Δημητριάδης, Όταν στο 5 ^ο με εξέτασε στα Κελύφη από τις 2 ως τις 10, τ.11, σελ. 650
497. Χρήστος Βαλασιμίδης, Όταν αγνοούσαμε τι ήταν το «ποδόμακτρο», τ.11, σελ. 651
498. Χρήστος Φουντουλίδης, Όταν ο από μηχανής Θεός κατήργησε το 5,5, τ.11, σελ. 653
499. Μπάμπης Σούμπασης, Όταν σιγοτραγουδούσε σε μια συνάντηση αξέχαστη, τ.11, σελ. 659
500. Γιώργος Οικονόμου, Όταν μας μάθαινε να μη ρουφάμε και κάτι για τις κότρες, τ.11, σελ. 662
501. Περικλής Περπιρόγλου, Όταν στο Μιλάνο έτρεχα να προλάβω το τρέινο, τ.11, σελ. 663
502. Ιορδάνης Ιορδάνογλου, Όταν τον βαθμό 3 τον έκανε 7, [099-3.19] τ.11, σελ. 668
503. Τάσ Ανδρεάδης, Όταν κατέθεσε ως υπεράσπιση του Στέφανου Ιωακείμης, τ.11, σελ. 669
504. Ηλίας Ανδρίτσος, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.11, σελ. 681
505. Νίκος Πυροβέτης, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.14, σελ. 816
506. Σταμάτης Τσάκος, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.16, σελ. 934
507. Θάνος Νικολούτσος, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.19, σελ. 1160
508. Τάσος Τζουμάκας, Άλμπουμ Φωτογραφιών μας από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.21, σελ. 1476
509. Βασίλης Παπαδόπουλος, Άλμπουμ Φωτογραφιών από τα Φοιτητικά Χρόνια, τ.21, σελ. 1481
510. Ανδρέας Μυλωνάς, Σχέση μεταξύ πιτσιρικά-φοιτητή και πιτσιρικά-καθηγητή, τ.41, σ.3565
511. Δήμης Μυλωνάδης, "Μπερδεύοταν" στους διαδρόμους μαζί μας, τ.41, σελ. 3578
512. Τάσος Ανδρεάδης, Αγαπημένος Δάσκαλος, Εξαιρετός Άνθρωπος, Αιώνιος, τ.41, σ. 3580
513. Κώστας Πατεράκης, Ξεχωριστός, Ειλικρινής, Ταλαντούχος Δάσκαλος, Φίλος, τ.41, σ.3580
514. Ιωάν. Θεοδωράκης, Εξαιρετικός Δάσκαλος! Τι τιμή για κείνον, Τι τύχη για μας, τ.41, σ.3584

515. Εύδοξος Πετρίδης, Απο τον Συμμαθητή μου Τάσο Καλούτσα, τ.42, σελ. 3704
516. Ιωάννης Σκανδάλης, Σχέση μου με τον Αείμνηστο Καθηγητή Γ. Νιτσιώτα, τ.46, σελ. 4005
517. Κυριαζής Πιτιλάκης, Όταν θα Εξεταζόμουν επί Υφηγεσία, τ.46, σελ. 4016
518. Θόδωρος Βαφειάδης, Οι Έλληνες σήμερα μιλάμε Ομηρικά αλλά δεν το ξέρουμε, τ.62, σελ. 5735

Από μη Συμφοιτητές >> Συνολικά Άρθρα 10

519. Περιβαλλοντική Ομάδα 7^{ου} Γυμνασίου Λάρισας, Δρόμοι και Πέτρινα Γεφύρια, τ.4, σ. 194
520. Απόστολος Βακαλόπουλος, Ένας Γάλλος Έλγιν στη Θεσσαλονίκη, τ.20, σελ. 1312
521. Θεοδώρα Καρακιουλάχ, Άστεγες οι Μαγεμένες της Θεσσαλονίκης, τ.20, σελ. 1319
522. Θάλια Μαντοπούλου-Παναγιωτοπούλου, Ναός Αγίου Νικολάου Τρανού, τ.20, σελ. 1349
523. Jean-Pierre Catalan, Homme d'une grande courtoisie, à l'écoute de l'autre, τ.41, σ.3552
524. Εμμανουήλ Παναγιωτάκης, Θεμιστοκλής Σ. Ξανθόπουλος, Χαιρετισμός τ.41, σελ. 3591
525. Ανδρέας Κυράνης, Επίκαιρη Ανατρεπτική Σκέψη του Θεμιστ. Ξανθόπουλου, τ.41, σ.3595
526. Χαίδω Ρίζου, Μνημειώδες έργο, για ενημέρωση, προβληματισμό, έμπνευση, τ.41, σ.3603
527. Τάσος Τσακίρογλου, Χρειαζόμαστε ένα Είδος "Επαναμάγευσης" του Κόσμου, τ.41, σ.3607
528. Νικολάου Ιωάννης Γιάννης Έκτορας, Φόρμουλα 1 και Πρωτάθλημα 2022, τ.52, σελ. 4549

